

*Книга присвячується 30-річчю
організації ветеранів Миколаївщини.
В ній розповіді про тих, хто стояв
біля витоків ветеранських осередків
міста Миколаєва, районних центрів і сіл
області, спогади ветеранів війни і праці,
які продовжують бути у строю
і служать прикладом для вдячних земляків.*

Степом, степом...

Слова Миколи Негоди

Музика Анатолія Пашкевича

*Степом, степом йшли у бій солдати.
Степом, степом – обрій затягло.
Мати, мати стала коло хати,
А навкруг в диму село.*

*Степом, степом розгулись гармати,
Степом, степом – клекіт нароста...
Степом, степом падають солдати,
А навкруг шумлять жита.*

*Степом, степом поросли берізки,
Степом, степом сонце розлилось...
Степом, степом – встали обеліски,
А навкруг розлив колось.*

*Степом, степом – людям жито жати,
Степом, степом даль махне крилом...
Мати, мати жде свого солдата,
А солдат спить вічним сном!*

ВЕТЕРАНИ ЗАВЖДИ У СТРОЮ

ББК ____ (4Укр – 4Мик)

УДК ____ (477.7)

В

Книгу створено зусиллями оргкомітету обласної ради ветеранів Миколаївщини на підставі зібраних документів про діяльність районних, міських ветеранських організацій протягом 1987-2017 років. Видання містить ілюстрації та спогади учасників Другої світової війни

Упорядники:

Видажник та виготовлювач
ФОП Швець В.М.

ББК ____ (4Укр – 4Мик) __
УДК ____ (477.7)

© ФОП Швець В.М.

За редакцією авторів
Коректор – Акімова А.І.
Комп'ютерна верстка – Гущина Є.В.

Формат 64х90/8. Умовно друкованих аркушів 300.
Папір офсетний. Друк цифровий. Наклад 20 прим.
Замовлення № ____ від __. __. 2017.

Підготовка оригіналу-макета і друк:
ФОП Швець В.М., м. Миколаїв, тел.: (0512) 50 04 48
Свідоцтво видавничої справи: серія ДК № 5078 від 01.04.2016

Меморіальний музей «Партизанська іскра» в селі Кримка
Первомайського району.

Любий читачу!

Цей часопис створено для тих, хто трепетно ставиться до подій, що відбувалися в нашій країні 20, 50 і 75 років тому. Серед нас живуть люди, яким судилося стати свідками найжахливішої події ХХ століття – Другої світової війни, яка забрала мільйони життів та зруйнувала долі мільйонів наших співвітчизників. Ті, кому судилося вижити, підняли з руїн країну, першими у світі відправили в позаземний простір свого космонавта. Розвивали науку, виробництво, культуру, невтомно працювали на благо всієї країни.

Наші ветерани – наша історія, наша гордість, кожен із них є взірцем для наслідування. Тож читаймо про них, вдивляймося в їхні обличчя... Вони – відважні, мудрі, щиросердні люди – і сьогодні продовжують бути у строю. Про них, для них та безпосередньо з їхніх уст записані розповіді стали змістом цієї книги, приуроченої 30-річчю ветеранського руху на Миколаївщині. Рух, до якого згодом приєдналися воїни-інтернаціоналісти, ветерани військової служби, правоохоронних органів, ветерани мирної праці. Поки що не вдалося розшукати імен усіх активістів, які стояли біля витоків ветеранських організацій у містах і районних центрах, населених пунктах усієї області. І ця пошукова робота триває, ведеться збір відомостей про земляків-визволителів, які внесли частку своєї праці в роботу ветеранських осередків. Їхні імена обов'язково буде вписано в історію нашого краю.

З повагою

Редакційна колегія.

ПОГИБЛИ МЫ В СУРОВЫЙ, СТРАШНЫЙ ЧАС.
НЕ ДОВЕЛОСЬ НАМ ЖИТЬ НА БЕЛОМ СВЕТЕ.
ЖИВУЩИЕ! ВЫ ПОМНИТЕ О НАС!
ПУСТЬ ВЕЧНЫЙ МИР ПРЕБУДЕТ НА ПЛАНЕТЕ!

Шановні ветерани!

Славні представники героїчного покоління переможців!

У ці дні одна з найстарших, найбільш численних, структурованих і, не побоюся цього слова, найавторитетніша і шанована ветеранська організація країни – Організація ветеранів України, її структури на місцях відзначають славний ювілей – 30-річчя від дня заснування. Створена на зламі епох і глибоких потрясінь героїчними фронтовиками, безстрашними партизанами і підпільниками, славними трудівниками тилу для адекватного соціального захисту героїчного покоління переможців, вона гідно виконувала непросту роль ветеранського авангарду.

У числі правофлангових загонів Організації ветеранів України всі ці роки була Миколаївська обласна організація ветеранів – прославлених корабелів, гордість усієї області. Більшість ветеранів – досвідчені, перевірені справою люди, які пройшли багато випробувань Другою світовою війною, боролися за перемогу, мають бойові нагороди. Їхній внесок

у відновлення зруйнованої війною економіки, суднобудівних і судноремонтних заводів – неоціненний. Вони – герої ратного і трудового подвигу. Із моменту виникнення ветеранська організація області була і залишається організуючим ядром для всіх її структурних підрозділів, основою формування згуртованих ветеранських організацій від первинних – до районних і міських, які вирішують свої завдання щодо соціального захисту ветеранів, піклуються про людей похилого віку, інвалідів, проводять активну роботу з патріотичного виховання підростаючого покоління на героїчних і трудових подвигах старших, таких як 68 Героїв Радянського Союзу – розвідників, десантників-ольшанців, пам'ятник яким встановлено у місті Миколаєві, та інших славних синів і доньок Миколаївщини.

За останній час склад обласної ветеранської організації значно оновився, помолодшав, але гідно продовжує естафету старшого покоління. Сьогодні її керівником є Микола Арсентійович Поротніков, який має великий життєвий досвід. Заслужений працівник транспорту України, учасник виконання інтернаціонального обов'язку в Афганістані, умілий організатор ветеранського руху в області, він прагне зміцнювати співробітництво з державними та місцевими органами влади, на державному рівні підходить до вирішення питань соціального захисту ветеранів.

Щиро і сердечно вітаю ветеранів та активістів славної Миколаївської обласної організації ветеранів України з цим ювілеєм і бажаю здоров'я, щастя, бадьорості духу, благополуччя, тепла і турботи рідних та близьких людей! Нехай мир і злагода завжди будуть на нашій рідній Україні!

З повагою

Голова Ради

Організації ветеранів України,

народний депутат II–VII скликань

П.С. Цибенко

Шановні ветерани!

Від щирого серця вітаю Миколаївську організацію ветеранів України з 30-річчям її створення! Ви є для нас прикладом згуртованості, відповідальності за свої дії та вміння відстоювати власну громадянську позицію. Впевнений, що ваш бойовий досвід, ваші витримка і мужність сьогодні вкрай необхідні нашому суспільству. Ми вдячні вам за активну роботу з героїко-патріотичного виховання нашої молоді, значну суспільно-політичну роботу, допомогу учасникам бойових дій, ветеранам і членам їхніх сімей.

Ви є взірцем для наслідування молодому поколінню, прикладом служіння народу та державі у наші дні.

Вдячний вам за ініціативу щодо створення та видання книги про ветеранський рух на Миколаївщині. Цей літопис про видатних людей краю, історію створення і розвиток організації ветеранів України стане для нас осмисленням внеску тисяч людей старшого покоління у розбудову незалежної України.

Від усього серця бажаю вам, шановні ветерани, миру, добра і щастя!

*З глибокою шаную
голова Миколаївської
обласної державної адміністрації*

Олексій САВЧЕНКО

Шановні жителі Миколаївщини!

Яка б влада не стояла біля керма держави, яким би не був зовнішній вектор розвитку країни, беззмінним має залишатися одне – шанобливе ставлення до ветеранів, учасників бойових дій. Ми в неоплатному боргу перед ними. Тому я – не лише як посадова особа органу місцевого самоврядування, а просто як свідомо громадянка України, а також весь депутатський корпус Миколаївської обласної ради підтримуємо всіх членів великої ветеранської організації. Адже Миколаївська обласна рада ветеранів впливає на формування і реалізацію обласної політики в напрямі соціального захисту ветеранів. Микола Арсентійович Поротніков спільно з колегами, членами Миколаївської обласної ради ветеранів, беруть активну участь у розробці, а найголовніше – реалізації обласних профільних, комплексних програм.

Ці люди, попри поважний вік, здійснюють величезну роботу з героїко-патріотичного виховання підростаючого покоління. На їхньому постійному контролі питання поліпшення житлових умов, медичного, соціального, побутового і транспортного обслуговування учасників бойових дій, працівників тилу.

Ми всі маємо розуміти, що сьогоднішнім мирним життям зобов'язані саме їм – ветеранам Другої світової війни, воїнам-інтернаціоналістам, а нині – учасникам Антитерористичної операції. Однозначно всі вони – Герої. Всі вони захищали територіальну цілісність своєї країни – і ми перед ними в неоплатному боргу. Пам'ятаймо про це!

*Голова
Миколаївської обласної ради*

В. МОСКАЛЕНКО

Вони стояли біля витоків ветеранської організації Миколаївщини

14 березня 1987 року відбулася обласна установча конференція ветеранів війни, праці і Збройних сил. На конференцію прибули 300 делегатів із числа представників усіх галузей народного господарства області. Відкрив захід голова оргкомітету зі створення обласної організації ветеранів війни і праці – другий секретар обкому Компартії Олексій Федорович Гордієнко.

За станом на березень 1987 року в області налічувалося 283,7 тисячі пенсіонерів за віком, 52 тисячі пенсіонерів, які продовжували працювати на підприємствах, в установах, організаціях.

На конференції одноголосним рішенням обрано раду обласної організації ветеранів у складі 50 чоловік, ревізійну комісію із 5 чоловік та делегатів на республіканську установчу конференцію ветеранів війни і праці.

Після закриття установчої конференції відбувся пленум організації ветеранів війни і праці, який обрав голову організації та президію у складі 13 чоловік.

Першим головою обласної організації ветеранів Миколаївщини став Олександр Іванович Момотенко, активний учасник бойових дій Другої світової війни (до 2015 р. – Великої Вітчизняної війни).

Зі складу першої обласної ради ветеранів залишилися в строю і активно продовжують працювати, хоча й подорослішали на 30 років: Віктор Олександрович Білий – почесний голова організації ветеранів Корабельного району; Василь Семенович Козачок – генерал-майор, який біля 25 років був першим заступником голови обласної ради ветеранів; Микола Григорович Шарафанов – також був заступником голови ради і членом президії; Надія Степанівна Бублик – активіст, Герой Соціалістичної Праці; Валентин Євстафійович Светов – нині пенсіонер; Анатолій Захарович Макаренко – полковник, заступник голови ветеранської організації 92-ї гвардійської мотострілецької дивізії; Василь Пилипович Олійник – генерал-майор, пенсіонер СБУ; Іван Аксентійович Недашковський – полковник; Володимир Нестерович Крамаренко – Герой Соціалістичної Праці.

За цей час пішли із життя активні ветерани – Герої Радянського Союзу: Микита Андрійович Гребенюк, генерал-майор авіації Василь Полікарпович Стрельников, генерал-майор авіації Михайло Федорович Шишков; повні кавалери орденів Слави: Олександр Трохимович Лященко, Георгій Іларіонович Ставніченко, Анатолій Костянтинович Галіусов.

За 30-річний період обласною організацією ветеранів вносилися пропозиції і рекомендації щодо ухвалення Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про статус ветеранів військової служби та їх соціальний захист», «Про соціальний захист дітей війни», «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.».

Протягом усього часу обласна рада ветеранів Миколаївщини працює в тісному контакті з обласною державною адміністрацією, обласною радою, департаментом соціального захисту населення облдержадміністрації, начальниками управлінь та відділів області, що дає можливість надавати активну допомогу ветеранам і підтримувати їх.

Перший керівник обласної організації ветеранів

Олександр Іванович Момотенко народився 15 січня 1915 року в бідняцькій сім'ї села Новий Буг, яке згодом стало містом і районним центром Миколаївської області. Батьки ще з дитинства привчили хлопчика до праці. Після закінчення педагогічних курсів у 1931 році Олександра Івановича направили вчителем молодших класів до села Калинівка Новобузького району.

У довоєнні роки О.І. Момотенко не раз виявляв хороші організаторські здібності, тож його обрали секретарем первинної комсомольської організації, а потім – секретарем Новобузького районного комітету комсомолу.

З майбутньою дружиною Євдокією Андріївною Олександр Іванович познайомився в селі Софіївці, коли працював у редакції газети «Ударник», а вона – в бібліотеці. Там вони й побралися.

Із грудня 1941 року по березень 1944 року воював на фронтах Другої світової війни у складі 10-ї гвардійської повітрянодесантної Криворізької дивізії, визволяв рідну Миколаївщину, брав участь у форсуванні Дністра. Був тяжко поранений, у травні 1945 року після лікування в госпіталі повернувся до Миколаєва.

Закінчив Миколаївський державний педагогічний інститут. Працював завідувачем відділу селянської молоді обкому комсомолу. Далі – обласний

Рядки з фронту любій дружині Євдокії

*Если я не вернусь, дорогая,
Нежным письмам твоим не внемля,
Не подумай, что это другая,
Это значит... сырая земля.
Только вам я всем сердцем и внемлю,
Только вами я счастлив и был,
Лишь тебя и родимую землю
Бесконечно, до боли любил.
И доколе дубы-нелюдимы
Надо мной не склоняются, дремля,
Только ты мне и будешь любимой,
Только ты да родная земля!*

Ноябрь 1942 г.

*Молодий боєць Олександр Момотенко,
листопад 1942 року.*

комітет партії: спочатку був інструктором у військовому відділі, потім – заступником завідувача відділу. У 1951 році Олександра Івановича обрали першим секретарем Центрального райкому Компартії, а в 1954 році – секретарем обкому Компартії. Протягом 12 років очолював обласний комітет Народного контролю. Обирався п'ять скликань депутатом обласної ради.

14 березня 1987 на обласній установчій конференції ветеранів війни, праці та Збройних сил країни О.І. Момотенка обирають головою обласної ветеранської організації, яку він очолював до листопада 2011 року. Протягом 24 років громадської діяльності Олександр Іванович зробив безцінний внесок у вирішення соціальних проблем ветеранів, людей похилого віку, у справу виховання молоді.

Олександр Іванович із дружиною Євдокією Андріївною виростили двох дітей – доньку Любов Олександрівну та сина Володимира Олександровича, які подарували любим батькам трьох онучок. Підрастають у дружній родині О.І. Момотенка четверо правнуків.

О.І. Момотенко у колі молоді з Нового Бугу.

За мужність і самопожертву в роки війни, самовіддану працю, бездоганне виконання посадових обов'язків Олександра Івановича нагороджено: орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни I і II ступенів, «Золота Зірка» Героя України, «За заслуги» II ступеня, трьома орденами Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани», Богдана Хмельницького III ступеня; медалями «За трудову доблесть», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «60 лет Победы в Великой Отечественной войне», Жукова і багатьма іншими медалями та почесними відзнаками.

На VII обласній конференції ветеранської організації Олександр Івановичу присвоєно звання «Почесний голова» – як визнання бездоганної багаторічної праці в ім'я ветеранського руху в Україні.

Продовжив справу попередника

Із 2011 року Миколаївську обласну організацію ветеранів України очолив Михайло Афанасійович Шинкар'юв, полковник у відставці, ветеран військової служби, почесний ветеран України, ветеран праці.

Михайло Афанасійович народився 28 жовтня 1942 року в місті Новий Буг Миколаївської області. У 1957–61 роках здобував освіту в Ново-бузькому технікумі механізації сільського господарства, далі вступив до Одеського військового технічного училища протиповітряної оборони, після закінчення якого з 1964 по 1974 роки проходив службу у Збройних Силах Радянського Союзу в Україні. Пройшов шлях від командира взводу до командира зенітно-ракетного дивізіону. В 1974 році вступив до академії військово-повітряних сил міста Калініна, потім проходив службу на посадах командира полку і зенітно-ракетної бригади. В 1984 році рішенням Міністерства оборони Радянського Союзу направлений до Куби радником командира Гаванської зенітно-ракетної бригади. 1986 року після виконання інтернаціонального обов'язку проходив службу в Ярославському вищому військовому зенітно-ракетному училищі на посаді старшого викладача. Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, Подякою Кабінету Міністрів України, Почесною грамотою Організації ветеранів України.

Михайло Афанасійович із дружиною Катериною Антонівною виростили доньку Олену, яка нині працює головним спеціалістом у Міжрегіональному управлінні Нацдержслужби в Одеській, Миколаївській і Херсонській областях, АР Крим та місті Севастополі, і сина Євгенія – полковника, який перебуває на службі у Збройних силах України. У родині М.О. Шинкар'юва є один внук і три внучки.

1993 року після звільнення в запас Михайло Афанасійович переїхав до Миколаєва, де приєднався до ветеранського руху, брав активну участь у житті міста, області. Тривалий час був заступником голови організації ветеранів м. Миколаєва, заступником голови Миколаївської обласної організації ветеранів, а з 2011 року – її головою.

За 14 років праці в організації зробив вагомий особистий внесок у вирішення складних соціальних проблем ветеранів війни і праці, людей похилого віку, у справу патріотичного виховання молоді, брав активну участь в усіх заходах, що проводилися облдержадміністрацією, органами місцевого самоврядування. Активна робота по залученню ветеранів війни, праці, Збройних сил України до активної участі у громадському житті, у вихованні підростаючого покоління сприяла розвитку і зміцненню ветеранського руху.

2008 року на V з'їзді Організації ветеранів України М.А. Шинкар'юва обрали членом Ради Організації ветеранів України, у 2011 році – членом громадської ради при Миколаївській облдержадміністрації.

У березні 2014 року Миколаївська область прийняла естафету пам'яті «Слава визволителям України» від Дніпропетровщини. Естафета пройшла по всіх районах Миколаївщини, і з урочистостями передала її Одеській області.

Ветеран, волонтер, ватажок

Із 2014 року обласну ветеранську організацію очолив Микола Арсентійович Поротніков, учасник бойових дій, інвалід війни 2-ї групи. Після закінчення середньої школи № 5 села Троїцьке Свердловської області (Росія) у 1965 році вступив до Челябінського вищого автомобільного училища, після закінчення якого проходив службу у групі радянських військ у Німеччині на посадах командира автомобільного взводу, роти. З 1976 по 1985 роки проходив службу в Одеському військовому окрузі на посадах командира автомобільної роти, начальника штабу. З 1979 по 1984 роки навчався в Рязанському вищому військовому автомобільному командно-інженерному училищі.

З 1985 по 1987 роки проходив службу у групі радянських військ у Німеччині на посаді командира окремої батальйонної охорони та обслуговування штабу армії.

У 1987 році добровільно написав рапорт для подальшого проходження служби в Республіці Афганістан, де служив із 1987 по 1989 роки на посаді командира окремого батальйону охорони та обслуговування штабу армії і старшого офіцера армії. Брав активну участь у бойових операціях, дістав поранення і контузію.

Нагороджений: орденами Червоної Зірки (1988, 1989 рр.), «За службу Родине» II і III ступенів, «Звезда» Республіки Афганістан, «За заслуги» III ступеня; грамотою Президії Верховної Ради СРСР; медалями «10 лет Саурской революции», «Воину-интернационалисту от благодарного афганского народа».

Після виведення військ з Афганістану проходив службу в Одеському військовому окрузі на посадах командира автомобільного полку, бригади, начальником Миколаївської зразкової автомобільної школи. У 1998 році був звільнений у запас, продовжував виконувати обов'язки начальника автошколи до 2011 року. Заслужений працівник транспорту України.

У 1999 році М.А. Поротнікова обрали головою ради ветеранської організації 92-ї мотострілецької дивізії, 2006 року – членом обласного правління воїнів-інтернаціоналістів, де він бере активну участь у військово-патріотичному вихованні підростаючого покоління. Нагороджений Українською спілкою ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) орденом «За доблесть і честь» та чотирма медалями.

У 2011 році на звітно-виборчій конференції Миколаївської обласної організації ветеранів України обраний першим заступником голови ради цієї громадської організації, а 2014 року – її головою.

Члени обласної ради Миколаївської обласної організації ветеранів України після чергового пленуму 20 грудня 2016 року.

ЯК УСЕ ПОЧИНАЛОСЯ

М.А. Поротніков – принципова, ділова, енергійна, доброзичлива людина. За 17 років роботи у ветеранських організаціях міста та області зробив вагомий особистий внесок у вирішення складних соціальних проблем ветеранів війни, воїнів-інтернаціоналістів, у справу патріотичного виховання молоді, бере активну участь в усіх заходах, що проводяться органами влади, показав себе вмілим організатором волонтерського руху щодо надання допомоги сім'ям вимушених переселенців із Донецької та Луганської областей, воїнам АТО.

Нагороджений ювілейною медаллю «25 років незалежності України», Подякою Міністерства соціальної політики України, відзнакою Миколаївської обласної ради «За заслуги перед Миколаївщиною» II ступеня, відзнакою Організації ветеранів України «Почесний ветеран України».

М.А. Поротніков має заслужений авторитет серед ветеранів та керівництва області, обирався депутатом міської ради IV скликання (2002–2006 рр.), членом виконкому Миколаївської міської ради V скликання.

Микола Арсентійович перебуває у шлюбі майже 50 років. Дружина, Людмила Олександрівна,

1947 року народження, працювала вчителем німецької мови, ветеран праці. Донька Ірина, 1968 р.н., працює начальником відділу організації державного нагляду організаційно-аналітичного забезпечення, розслідування та обліку виробничого травматизму управління Держпраці в Миколаївській області. Заміжня, виховує двох доньок.

Син Юрій, 1971 р.н., після закінчення у 1993 році Самаркандського вищого військового автомобільного училища добровільно написав рапорт і був направлений до Республіки Таджикистан. Військова посада – заступник командира роти спецпризначення, військове звання – старший лейтенант. Загинув при виконанні бойового завдання 5 липня 1993 року. Нагороджений посмертно орденом «Красная Звезда».

Напрями діяльності обласної організації ветеранів

До складу Миколаївської обласної організації ветеранів України входять 24 районні та 3 міські організації ветеранів, які об'єднують 641 первинну ветеранську організацію.

На 1 січня 2017 року ветеранська організація області налічувала 261 239 осіб, із них: 35 232 – ветерани війни, 64 961 – ветерани праці, 95 344 – діти війни, 16 141 – ветерани військової служби та правоохоронних органів; 36 087 – пенсіонери та люди похилого віку.

19 листопада 2015 року відбулася обласна звітно-виборча конференція, на якій обрано обласну раду ветеранів війни і праці у складі 50 осіб, до президії увійшли 23 особи. У структурі обласної ради ветеранів діють:

- президія;
- комітет ветеранів війни;
- комітет ветеранів праці та дітей війни;
- комітет ветеранів військової служби;
- медико-соціальна комісія;
- комісія по роботі з молоддю;
- центр захисту правди історії Другої світової війни та її вирішальної складової – Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр., яку тривалий час очолює член обласної ради ветеранів Олексій Олексійович Пилипчук.

О.О. Пилипчук.

Обласна організація ветеранів вважає головною метою всебічний захист

законних прав, соціальних, економічних, вікових інтересів ветеранів війни і праці, дітей війни, ветеранів військової служби, інших силових структур, пенсіонерів, громадян похилого віку. Для виконання поставленої мети організація в установленому порядку:

- представляє і захищає свої законні інтереси в державних органах влади і громадських організаціях;
- бере участь у розробці і реалізації комплексних програм, проведенні інших заходів, спрямованих на соціальний захист ветеранів, інвалідів, пенсіонерів, усіх громадян похилого віку;
- ініціює розробку та ухвалення законів і постанов органами державної законодавчої і виконавчої влади щодо вирішення проблем, які турбують інвалідів, ветеранів, усіх громадян похилого віку, вдосконалення їхнього пенсійного і соціального забезпечення;
- надає в межах можливого юридичну, організаційну та іншу допомогу своїм членам у поліпшенні житлових умов, медичного, торговельного, побутового, транспортного та інших видів обслуговування;
- організовує благодійні заходи, акції милосердя, створює спеціальні фонди з метою поліпшення життєзабезпечення ветеранів, усіх громадян похилого віку;
- сприяє поліпшенню медичного обслуговування та медикаментозного забезпечення ветеранів

Засідання президії обласної ради ветеранів, лютий 2015 року.

- війни, праці, дітей війни, ветеранів похилого віку, жертв нацистських переслідувань в Україні;
- дбає про героїко-патріотичне виховання молоді на кращих здобутках старших поколінь, культурного і духовного надбання;
- сприяє увічненню перемоги у Другій світовій війні 1941–1945 рр., збереженню пам'яток, меморіалів захисникам Вітчизни, видатним людям праці, науки, культури, здійснює літературно-видавничу діяльність з метою висвітлення героїзму та мужності представників старшого покоління.

В гостях у ветеранів Миколаєва герої фільму «В бой идут одни «старики». 2015 рік.

Найбільш масовими формами роботи стали зустрічі ветеранів з молоддю під час проведення уроків мужності, круглих столів, науково-практичних конференцій, семінарів з вивчення подій Другої світової війни, виступів на телебаченні, радіо, у місцевій пресі тощо.

Останніми роками значно підвищилася активність ветеранських організацій у питанні видання книг, буклетів, альбомів та інших посібників, які відображають події Другої світової війни, подвиги ветеранів, воїнів-земляків. Стабільно і цікаво працює в Миколаєві клуб ветеранів «Переможець», роботу якого організовує міська рада ветеранів.

Миколаївщина приймає Всеукраїнську естафету «Слава визволителям України» від делегації Дніпропетровської області у Казанківському районі, 4 березня 2014 року.

Волонтерський рух Миколаївщини

Про те, що волонтерський рух пенсіонерів Миколаївщини став могутнім доповненням ветеранського руху у справі всебічного захисту інтересів і потреб ветеранів війни, праці, військової і правоохоронної служби, а також у справі передачі молодому поколінню всього накопиченого життєвого досвіду, знань, умінь, почуття високого обов'язку перед Батьківщиною, патріотизму, свідчать статистичні дані про рівень розвитку руху, а також результати соціальної та економічної діяльності.

За станом на 1 січня 2017 року в області налічується 1977 волонтерських осередків, 27 районних і міських організацій, у яких учасниками волонтерського руху є 28 185 осіб, під опікою волонтерів перебувають понад 20 тисяч пенсіонерів, 5 018 дітей і молоді. Таким чином, порівняно з 2010 роком у чотири рази зросли кількісний склад волонтерів та мережа об'єднань за інтересами, а саме: кількість гуртків, співочих колективів, клубів ветеранів, груп здоров'я і слухачів Університетів третього віку, які очолюють волонтери.

Основними напрямками діяльності волонтерського руху стали: «Пенсіонер – пенсіонеру», «Молодь, діти – пенсіонерам» та інші. Концентрація уваги спрямована на пошук форм волонтерської діяльності: надання різноманітних послуг нужденному, з одного боку, та широке залучення до різних масових об'єднань за інтересами здорових, рухливих пенсіонерів, які, крім занять, підтримують і допомагають одно одному, – з іншого боку. Пенсіонери піклуються про долю своїх дітей та онуків, про майбутнє країни. Тож враховуючи прагнення сивочолих бабусь і дідусів передати знання, досвід, вміння нащадкам, виник напрям волонтерського руху «Пенсіонер – дітям, молоді».

Обласна громадська організація волонтерів п'ятий рік в області організовує проведення всеукраїнських та обласних волонтерських акцій, а саме: до Дня захисту дітей – «Дамо шанс дітям», «Подаруй дитині радість» (робота проводиться з дітьми, позбавленими батьківського піклування).

Збори студентів- волонтерів Миколаївського національного аграрного університету.

До Дня Великої Перемоги проводиться акція «В пам'яті назавжди», до Дня людей похилого віку волонтери стали учасниками акції «Милосердя». Крім того, з 2014 року обласна волонтерська організація бере активну участь у проведенні благодійних акцій допомоги воїнам української армії та громадянам, які переміщуються із районів АТО до Миколаївської області.

Голів ветеранських і волонтерських організацій введено до складу громадських рад виконавчої влади, тож вони беруть участь в оперативному вирішенні проблем, з якими звертаються біженці та члени сімей мобілізованих, поранених і загиблих військовослужбовців.

Проведення щорічного обласного конкурсу «Волонтер року» за підтримки облдержадміністра-

ції дало можливість значно активізувати діяльність волонтерів. Напередодні Міжнародного дня волонтера у грудні 2016 року 27 переможцям вручено дипломи, а також цінні подарунки.

Переможці конкурсу «Волонтер року».

Неодноразово в конкурсі виборювали призові місця студентські волонтерські загони «Добре серце» Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського, також студенти волонтерської організації «Творити добро» Миколаївського національного аграрного університету, волонтери Новобузького, Первомайського, Вітовського, Казанківського, Арбузинського, Миколаївського, Вознесенського районів, міст Вознесенська, Первомайська, Очакова та інших.

Обласну громадську організацію волонтерів очолює кавалер ордена княгині Ольги Валентина Іванівна Редька, яка ділиться набутим досвідом, періодично виступає на семінарах перед волонтерським активом, студентами і викладачами ВНЗ, на сторінках обласних газет, по обласному телебаченню.

Привітання дітей реабілітаційного центру міста Миколаєва волонтерами національного університету імені В.О. Сухомлинського в День святого Миколая.

Миколаївська обласна організація волонтерів має високий рейтинг серед інших областей, її активісти нагороджуються державними нагородами, відзнаками органів місцевого самоврядування.

Вручення посвідчення волонтера голові організації волонтерів «Творити добро» О.С. Біліченку – переможцеві конкурсу «Волонтер року».

ПРЕЗИДІЯ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ

Поротніков Микола Арсенійович
голова обласної ради ветеранів

Конов Віктор Степанович
член обласної ради ветеранів

Казачок Василь Семенович
член обласної ради ветеранів

Алтухова Алла Сергіївна
відповідальний секретар обласної
ради ветеранів

Редька Валентина Іванівна
голова Миколаївської обласної гро-
мадської організації волонтерів

Краснюк Людмила Степанівна
голова обласної організації Товари-
ства Червоного Хреста України

Сивопляс Ольга Вікторівна
виконавчий директор громадської органі-
зації «Миколаївський обласний осередок
ГО «Ліга соціальних працівників України»

Тарко Людмила Іванівна
голова організації ветеранів Вітов-
ського району

Чарушнікова Ольга Петрівна
голова організації ветеранів Мико-
лаївського району

Яценко Віталій Михайлович
голова ради ветеранів міста Ми-
колаєва

Симонян Рубік Хачатурович
голова ТОВ «Союз Чорнобиль Укра-
їни»

Соловей Юрій Леонідович
голова обласної спілки воїнів-інтер-
націоналістів та запасу

РАДИ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ

Тимошенко Володимир Анатолійович
голова комісії по роботі з молоддю
обласної ради ветеранів

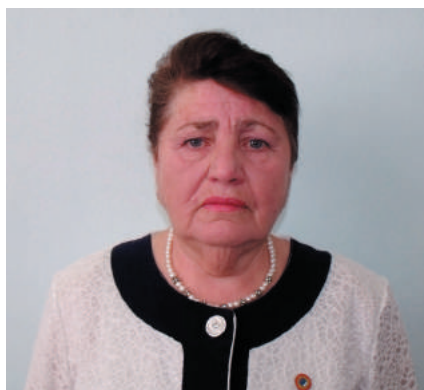
Кривенець Володимир Федорович
голова комітету ветеранів праці та
дітей війни обласної ради ветеранів

Леонова Валентина Сергіївна
голова медико-соціальної комісії
обласної ради ветеранів

Морозова Ольга Михайлівна
голова Миколаївської обласної ветеранської організації Асоціації ветеранів
МВС України

Ризук Марія Григорівна
голова організації ветеранів Казан-
ківського району

Руденко Галина Миколаївна
голова Миколаївської обласної організа-
ції Союзу організацій інвалідів України

Димитров Михайло Федорович
начальник обласного управління
культури, національностей та
релігій облдержадміністрації

Грінченко Володимир Миколайович
член обласної ради ветеранів

Поточняк Володимир Степанович
начальник Миколаївського обласно-
го клінічного госпіталю ветеранів
війни Миколаївської обласної ради

Лялін Валерій Павлович
член обласної ради ветеранів

Пустоляков Олександр Дмитрович
голова Миколаївського обласного
комітету Товариства сприяння
обороні України

Фронтовики, носите ордена

*Фронтовики, носите ордена,
Не прячьте их в шкатулки и шухляды:
Их выкрасть собираются у нас
Те, кому честь и совесть – не преграды.
Над нами столько вихрей пронеслось,
Но пережив отчаянье и смуту,
В такое время доживать пришлось,
Когда все продается за валюту.
Им не осмыслить это, не понять,
Что нет цены тем боевым наградам,
Что приходилось насмерть нам стоять
У стен Москвы, в окопах Сталинграда.
Что густо кровью оросив поля,
Освобождали землю Украины.
И чувство мести в сердце затая,
Знамя Победы взвили над Берлином.
Не за награды воевали мы –
За землю наших прадедов и дедов,
В которой столько полегло костями,
Не дошагав до праведной Победы.
Это не только наши ордена,
Это печать нетленности святая,
Она погибшим и живым дана,
И мы ее, как Память, сохраняем.
У памяти высокая цена,
И вы ее не долларами мерьте.*

*Фронтовики, наденьте ордена,
Носите на груди до самой смерти.*

Иван БРАШЕВАН, 2004 г.

пгт Арбузинка

**МЫ ПОМНИМ!
МЫ ГОРДИМСЯ!**

Миколаївська міська рада ветеранів

Миколаївську міську ветеранську організацію створено в жовтні 1984 року.

Учасники визволення міста Миколаєва. У першому ряду зліва – Микита Андрійович Гребенюк, голова міської ради ветеранів. Січень 1984 року.

27 лютого 1987 року у міському Будинку офіцерів флоту відбулася установча конференція організації ветеранів війни і праці міста Миколаєва, на яку було делеговано 290 представників первинних та районних ветеранських осередків міста. Головою конференції обрали голову міської ради народних депутатів, ветерана праці Олександра Хомича Молчанова. До складу міської ради ветеранів обрали 48 осіб, до її президії увійшли 29 осіб, до складу ревізійної комісії – 9. Головою Миколаївської міської ради ветеранів обрали Василя Федоровича Доценка, ветерана війни і Збройних Сил СРСР, генерал-майора у відставці.

Організація ветеранів міста Миколаєва складається з міської та районних рад ветеранів, 136 первинних осередків загальною кількістю 140 тисяч чоловік. Об'єднує вона учасників бойових дій, учасників війни, інвалідів, ветеранів праці, ветеранів Збройних Сил та МВС. Завдання ветеранської організації визначені Статутом, відповідними законами України. Найголовнішими в роботі громадської організації були і залишаються: забезпечення гідних умов життя людей старшого покоління, їх соціальний і правовий захист, участь ветеранів у патріотичному вихованні молоді.

Ветерани Другої світової війни М.М. Дубишкін та А.М. Касперук на зустрічі зі школярами.

2 жовтня 1993 року відбулася звітно-виборча конференція міської ради ветеранів, на якій головою організації обрали І.Ф. Лютікова, ветерана Збройних Сил СРСР, генерал-майора у відставці.

Народився 1930 року в селі Коловий Мис на Алтаї. Проїшов нелегкий шлях від солдата до заступника командувача військовим округом. Закінчив Академію бронетанкових військ СРСР. Після служби у Збройних Силах Іван Федорович разом із сім'єю оселився в Миколаєві, біля 20 років очолював Миколаївську міську раду ветеранів. За багаторічну працю, активну громадську діяльність визнаний «Почесним громадянином міста Миколаєва» і нагороджений нагрудним знаком «За заслуги перед містом Миколаєвом». На державному рівні відзначений орденами Червоної Зірки, «За службу Родині в Вооруженных Силах СССР» III ступеня, «За заслуги» III ступеня, а також багатьма медалями СРСР та України. Будучи різнобічно обдарованою людиною, І.Ф. Лютіков усе свідоме життя в рідкісні, вільні від ратної служби хвилини віддавав себе письменницькому ремеслу – написав 10 книг віршів та прози. Був членом спілок письменників України і Росії. Помер у Миколаєві 2014 року.

17 вересня 2014 року рішенням президії Миколаївської міської ради ветеранів новим головою міської ветеранської організації обрали В.М. Яценка, 1950 р.н., який очолює організацію по цей час. Віталій Михайлович відстоює інтереси ветеранів війни і праці на всіх рівнях, сприяє вирішенню їхніх життєво важливих питань, співпрацюючи з громадськими організаціями, депутатським корпусом міської ради. Голова ради ветеранів продовжує кращі традиції організації, багато часу приділяє підтримці й розвитку ветеранського руху в місті, захисту соціально-матеріальних, медичних прав і гарантій ветеранів, осіб поважного віку. Завдяки його ініціативі ветеранам і пенсіонерам обласного центру передплачено газети «Вечерний Николаев» та «Рідне Прибужжя». Віталій Михайлович заслужив шану і повагу серед жителів міста, у червні 2015 року його нагороджено відзнакою Миколаївського міського голови «За заслуги перед містом Миколаєвом».

Із 1998 року по цей час перший заступник голови міської ради ветеранів – М.М. Мітківський, 1936 р.н., ветеран праці, воїн-інтернаціоналіст, майор у відставці.

Народився і ріс на Новоодещині, але більша частина життя Михайла Марковича пов'язана з Миколаєвом. Проїшов складний і водночас яскравий шлях становлення: був вихованцем трудових резервів заводу «Дормашина», майстром заводу ПТЗ «Зоря», працівником обкому профспілки, завідувачем відділу Миколаївського міськвиконкому. Усю свою енергію віддавав розвитку обласного центру, його благоустрою, брав активну участь у створенні мікрорайону ПТЗ, парків «Ленінського комсомолу», «Перемоги», піонерських таборів «Схід» і «Здоров'я». За активну життєву позицію нагороджений знаком «За заслуги перед містом Миколаєвом», численними грамотами міського голови та Миколаївського облвиконкому, його ім'я занесено до Книги пошани Миколаєва.

Народився і ріс на Новоодещині, але більша частина життя Михайла Марковича пов'язана з Миколаєвом. Проїшов складний і водночас яскравий шлях становлення: був вихованцем трудових резервів заводу «Дормашина», майстром заводу ПТЗ «Зоря», працівником обкому профспілки, завідувачем відділу Миколаївського міськвиконкому. Усю свою енергію віддавав розвитку обласного центру, його благоустрою, брав активну участь у створенні мікрорайону ПТЗ, парків «Ленінського комсомолу», «Перемоги», піонерських таборів «Схід» і «Здоров'я». За активну життєву позицію нагороджений знаком «За заслуги перед містом Миколаєвом», численними грамотами міського голови та Миколаївського облвиконкому, його ім'я занесено до Книги пошани Миколаєва.

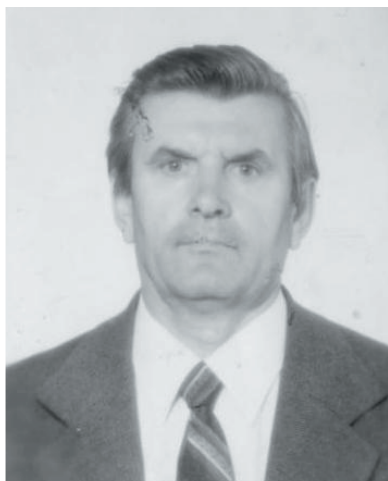
нагороджений знаком «За заслуги перед містом Миколаєвом», численними грамотами міського голови та Миколаївського облвиконкому, його ім'я занесено до Книги пошани Миколаєва.

Після виходу на заслужений відпочинок М.М. Мітківський приєднався до ветеранського руху, ставши першим помічником керівника Миколаївської міської ради ветеранів.

Із 1980 року заступником голови міської ради ветеранів був ветеран праці, майор у відставці Ю.В. Філевський, 1931 р.н.

У роки Другої світової війни Юрко Вікторович працював у будівельних організаціях на розширенні заводів у Свердловській області (Росія). Служив в авіації Військово-Морського Флоту, викладав у миколаївських вищих навчальних закладах, працював в інших установах. Майже 10 років перебував у рядах ветеранської організації, уміло вирішував нелегкі проблеми фронтовиків, людей поважного віку, був активним учасником ветеранського руху у справі військово-патріотичного виховання молоді. Як член обласної ради ветеранів входив до складу комісії ветеранів військової служби, був керівником центру захисту правди історії.

10 вересня 2012 року заступником голови Миколаївської міської ради ветеранів обрали В.О. Гайсана, 1942 р.н.

Освіту здобув у Бузькій середній школі Новоодеського району. Закінчив Новобузький технікум механізації і був призваний до лав Радянської Армії, протягом 3 років виконував обов'язки заступника командира взводу і старшини роти. Після служби в армії Володимир Олексійович працював державтоінспектором відділення ДАІ міста Миколаєва, потім була служба в ДАІ УМВС Миколаївського облвиконкому. З 1980 року працював у відділенні пожежної охорони № 21 головного управління пожежної охорони МВС СРСР. У 1992 році звільнений у запас за вислугою років, маючи стаж служби 29 років.

Після звільнення з органів внутрішніх справ до 1997 року працював у страховій компанії «Аскоранк» на посаді виконавчого директора. У січні 1998 року В.О. Гайсана обрано відповідальним секретарем Асоціації ветеранів УМВС України в Миколаївській області, а з 10 вересня 2012 року звільняється з посади у зв'язку з обранням заступником голови Миколаївської міської ради ветеранів, де працює по цей час.

Під час служби в органах МВС нагороджений медалями «За бездоганну службу» трьох ступенів, «Ветеран праці» та «Почесний ветеран МВС», відзнакою Міністра ВС України «Закон і честь», іншими ювілейними нагородами, почесними грамотами МВС, керівників області і міста.

1 листопада 2014 року ще одним заступником голови Миколаївської міської ради ветеранів обрано В.О. Коренду.

Народився 1948 року в селі Веселе Миколаївського району. Після закінчення Новоуполтавської середньої школи Новобузького району Володимир Олександрович проходив строкову службу в лавах Радянської Армії, далі – в органах внутрішніх справ у підрозділах з боротьби з економічними злочинами та в управлінні боротьби з організованою злочинністю, де пройшов шлях від старшого уповноваженого до начальника відділу УБОЗ Миколаївської області. У цей період навчався на стаціонарному відділенні Київської академії МВС.

За період служби нагороджений медалями, почесними грамотами та відзнаками керівництва області і міста Миколаєва.

Із 2000 по 2013 роки працював директором Корабельного міжрайонного фонду соціального страхування із втрати працездатності. Нині працює у ветеранській міській організації.

При міській раді ветеранів діють Координаційна рада громадських організацій, які мають відношення до пенсіонерів та беруть участь у громадсько-політичному житті міста; громадська редколегія, створена з метою видання альманаху «Велика Вітчизняна війна очима очевидців». Уже видано 4 книги спогадів ветеранів війни і праці про воєнне і повоєнне лихоліття.

За ініціативи міської ради ветеранів 13 березня 1985 року напередодні 41-ї річниці визволення Миколаєва від німецько-фашистських загарбників на базі Палацу культури і техніки Чорноморського суднобудівного заводу було відкрито клуб фронтових друзів «Переможці». Цей клуб успішно працює й нині, поки що він єдиний в Україні – об'єднує всіх ветеранів міста і проводить масштабні заходи. Робота клубу передусім спрямована на тісне, дружнє, змістовне та корисне спілкування фронтовиків, а також на виховання підростаючого покоління. Біля колиски клубу стояли такі мудрі й далекоглядні «батьки», як Микита Андрійович Гребенюк, учасник десанту Ольшанського, Герой Радянського Союзу, перший голова міської ради ветеранів; Каро Амаякович Оганесов, підполковник у відставці, учасник бойових дій у Другій світовій війні, перший голова клубу «Переможці»; Борис Лазарович Аров, журналіст, учасник бойових дій у Другій світовій війні, заступник голови ради клубу «Переможці», інші ветерани-активісти міста.

Активісти Миколаївської міської ветеранської організації.

Протягом 30 років головами ради клубу були чудові керівники, кожен з яких вніс свою частку праці у його становлення. Окрім К.А. Оганесова, клуб очолювали фронтовики Олександр Іванович Стучилов, Володимир Іванович Трофимов, Онисим Семенович Браїловський, Анатолій Дмитрович Братановський, Олег Митрофанович Корнєєв, почесний громадянин Миколаєва І.Ф. Лютіков. За три десятки років накопичено безцінний досвід роботи клубу фронтових друзів. Кожен його учасник зробив свій внесок у розвиток клубу. Передусім це члени ради – голова міської ради ветеранів Віталій Михайлович Яценко, заступник голови ради ветеранів Володимир Олексійович Гайсан, директор Обласного палацу культури Марія Миколаївна Добкіна, завідувач сектору роботи з ветеранами Ганна Анатоліївна Якименко. Особливу увагу привертає до себе робота клубу протягом 1990–1992 років, коли раду очолювали Костянтин Георгійович Дугінов та його заступник Світлана Олександрівна Васильєва. З кожним роком у клубу ставало все більше друзів, і сьогодні він залишається вагомим здобутком культурного й духовного життя не лише ветеранів, а й усіх мешканців міста.

Працівники культури обласного центру постійно підтримують ветеранів, допомагають втілити в життя всі ініціативи членів клубу – організовувати та проводити різноманітні заходи. Серед друзів ветеранів – керівники Обласного палацу культури, Миколаївського міського палацу культури «Молодіжний», Миколаївського коледжу культури та мистецтв, Палацу культури УМВС, Миколаївської філії Київського університету культури та мистецтв. Постійними учасниками концертних програм є артисти Українського академічного театру музичної драми і комедії, Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру. Зростанню авторитету клубу «Переможці» завжди сприяли засоби масової інформації – газети «Вечерний Николаев», «Южная правда», «Рідне Прибужжя», радіотелеканали «Миколаїв», «Март», у яких постійно оприлюднюються статті, репортажі, передачі, душевно і професійно підготовлені авторами. Усе це засвідчує про небайдужість людей до ветеранського руху, готовність підтримувати ветеранів на знак великої поваги, подяки за їхній безсмертний подвиг, велику любов до Батьківщини, вірність військовому обов'язку.

Також при міській раді ветеранів працюють: жіночий хор «Фронтові подруги», ветеранський клуб «Здоров'я і довголіття». Ветеранська організація співпрацює з міським військово-науковим товариством, приділяє увагу авіаційно-спортивному клубу «Ікар», дитячому загоні «Пошук», музею «Пам'ять», дитячим клубам та шкільним музеям. Аналогічна робота проводиться і в районних організаціях міста. Останнім часом міською радою ветеранів створено нові ветеранські організації: охорони здоров'я, освіти, культури, радіо і телебачення, прокуратури, партизанів і підпільників, військовослужбовців.

Учасники визволення Миколаєва 1944 року, які прибули до обласного центру з нагоди 45-ї річниці його визволення від німецько-фашистських загарбників. 28 березня 1989 рік.

Рада ветеранів Заводського району

Районну організацію ветеранів створено установчою конференцією ветеранів Заводського району 25 березня 1987 року. До її складу увійшло 28 первинних ветеранських осередків підприємств, установ та організацій міста. Серед них – Чорноморський суднобудівний завод, Миколаївський морський торговельний порт, ВО «Екватор», Миколаївський річковий порт, Миколаївське виробничо-трикотажне об'єднання імені XXV з'їзду КПРС, Миколаївське обласне виробничо-швейне об'єднання імені С.М. Кірова та багато інших.

Першим головою ветеранської організації був М.М. Дубишкін, полковник у відставці, колишній працівник ЧСЗ – легендарна особистість.

Микола Миколайович пройшов фінську війну, 28 червня 1941 року вступив у бій з німецькими фашистами, пройшов усі дороги Другої світової війни, брав участь у Смоленській битві, обороняв Москву і Тулу. Тричі був контужений. Нагороджений двома орденами Вітчизняної війни I і II ступенів, медалями «За відвагу», «За боевые заслуги», «За оборону Москви» та іншими. Особисто зустрічався з видатними полководцями – Г.К. Жуковим та К.К. Рокоссовським.

Його заступниками були: Микола Іванович Варнаков, полковник морської авіації у відставці, заслужений військовий штурман СРСР, та Марія Степанівна Козлова, учасник бойових дій, обороняла місто Ленінград, брала участь у Сталінградській і Курській битвах, звільняла Польщу і Східну Пруссію.

За станом здоров'я М.М. Дубишкін змушений був звільнити посаду і залишився почесним головою організації.

Рішенням конференції ветеранів Заводського району від 13.06.2002 головою районної ради ветеранів обрали М.З. Кострому, 1927 р.н., ветерана Чорноморського суднобудівного заводу. За багаторічну працю, громадську діяльність нагороджена медаллю «Отличник просвещения СССР», Почесною медаллю Радянського Фонду Миру, срібною медаллю ВДНГ, нагрудним знаком ВЦРПС, медаллю «Захисник Вітчизни».

Заступником голови районної ради ветеранів обрали Михайла Миколайовича Ткаченка, 1926 р.н., ветерана Чорноморського суднобудівного заводу, активного учасника бойових дій Другої світової війни: у неповні 18 років пішов на фронт, пройшов бойовий шлях від рядового автоматника до заступника командира взводу. Визволяв столицю Польщі, дійшов до Берліна. Нагороджений орденами Вітчизняної війни II ступеня, «За мужність»; медалями «За отвагу», «За освобождение Варшавы», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні». Після закінчення війни та звільнення в запас із 1950 року працював інженером на ЧСЗ. Після виходу на заслужений відпочинок М.М. Ткаченко активно включився у ветеранське життя Заводського району – тривалий час вирішував нагальні питання учасників війни, людей похилого віку.

Відповідальним секретарем організації обрали ветерана праці Олександрю Миколаївну Вагіну, а через три місяці її змінила активний учасник ветеранського руху Галина Іванівна Коробова.

До 2002 року ветеранська організація району налічувала у своїх лавах понад 10 тисяч ветеранів.

Опорою в роботі ради ветеранів були і залишаються первинні ветеранські організації, які в різні часи очолювали:

Олексій Якович Осіпов – голова первинної ветеранської організації Чорноморського суднобудівного заводу, людина незвичайної долі. У перші дні війни був контужений, схоплений фашистами і відправлений у концтабір, де пройшов усі муки пекла. Після звільнення з табору 15 квітня 1945 року призваний у діючу армію. Повернувшись зі служби, понад 30 років працював на ЧСЗ. Змінила його на посту керівника громадської організації активна учасниця ветеранського руху, ветеран праці, дитина війни – Ганна Іванівна Янцер;

Олександра Іванівна Сахно – голова первинної ветеранської організації залізничного вузла станції «Миколаїв», ветеран праці. Її змінив Андрій Павлович Горбенко, ветеран праці. Згодом організацію очолив Іван Григорович Лінник, ветеран праці;

Лідія Іванівна Чегодарьова – голова первинної ветеранської організації Виробничо-трикотажного об'єднання імені XXV з'їзду КПРС (фірма «Аура»), ветеран праці. Потім організацію очолила Катерина Іванівна Гіждеван, ветеран праці;

Надія Іванівна Жекул – голова первинної ветеранської організації Морського торговельного порту, ветеран праці. З часом очолила організацію Валентина Єгорівна Попхадзе, ветеран праці;

Августина Олексіївна Фролова – голова первинної ветеранської організації «Річковий порт», ветеран праці. Пізніше очолила організацію Ганна Іванівна Каргальцева, ветеран праці;

Євгенія Тихонівна Латишева – голова первинної ветеранської організації Виробничого об'єднання заводу «Екватор», учасник війни, ветеран праці. Пізніше організацію очолила Людмила Федорівна Ішимцева, ветеран праці. Нагороджена медаллю «За трудову доблесть». Тривалий час очолює хор ветеранів «Рябинушка»;

Олександр Іванович Москальов – голова первинної ветеранської організації «Обласна лікарня», учасник бойових дій, полковник медичної служби у відставці. Пройшов усі суворі дні війни. У листопаді 1941 року виходив із блокадного Ленінграда по Ладозькому озеру, воював на Керченському плацдармі, був поранений. За мужність і героїзм нагороджений орденами Червоної Зірки, Богдана Хмельницького, Трудового Червоного Прапора, Вітчизняної війни II ступеня. Незважаючи на похилий вік, залишається головою ветеранської організації;

Микола Олександрович Кривякін – голова первинної ветеранської організації заводу «Кристал», учасник війни. З часом організацію очолив Михайло Антонович Ботуз, учасник бойових дій, інвалід Другої світової війни 2-ї групи;

Серафима Петрівна Іншина – голова первинної ветеранської організації «Хор ветеранів Великої Вітчизняної війни». Учасник бойових дій, пройшла війну з першого і до останнього дня, двічі була поранена. Полковник медичної служби у відставці. Кавалер бойових орденів Червоної Зірки, Вітчизняної війни I ступеня, Богдана Хмельницького; нагороджена медалями «За боевые заслуги», «За освобождение Варшавы», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні». Пізніше очолила організацію Лідія Михайлівна Бойко, ветеран праці;

Аркадій Елевич Геллер – голова первинної ветеранської організації ТЕЦ (теплоелектроцентралі), учасник бойових дій. У роки війни воював на Балтійському флоті зенітником крейсера «Кіров». Шість разів був поранений, нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, медаллю «За мужність». Змінив його Ананій Дмитрович Сердобольський, учасник бойових дій Другої світової війни. Пізніше очолила організацію Людмила Миколаївна Євдіна, ветеран праці;

Борис Павлович Серков – голова первинної ветеранської організації підприємства «Ера», учасник війни, ветеран праці. Пізніше очолила організацію Валентина Іванівна Коломієць, ветеран праці;

Клавдія Миколаївна Казарська – голова первинної ветеранської організації парфумерно-косме-

тичного комбінату «Червоні вітрила», учасник бойових дій Другої світової війни, пройшла важкими дорогами війни від Москви до Польщі. Згодом очолила організацію Валентина Марківна Колбанова, ветеран праці;

Віктор Олександрович Савельєв – голова первинної ветеранської організації Миколаївського комбінату хлібопродуктів, учасник бойових дій Другої світової війни, учасник війни з Японією. Пройшов війну від рядового до підполковника. Змінила його Неллі Романівна Козлітіна, ветеран праці. Пізніше організацію очолила Зоя Петрівна Рекашова, ветеран праці;

Ганна Іванівна Глуценко – голова первинної ветеранської організації Виробничого швейного об'єднання імені С.М. Кірова («Евіс»), учасник бойових дій Другої світової війни, медсестрою пройшла бойовий шлях від Сталінграда до Берліна. З часом очолила організацію Тетяна Іллівна Горбань, ветеран праці;

Олена Дмитрівна Корнієнко – голова первинної ветеранської організації трамвайно-тролейбусного управління, учасник Другої світової війни, ветеран праці, нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора. Потім очолила організацію Парасковія Денисівна Стасюк, ветеран праці;

Іван Андрійович Кузін – голова первинної ветеранської організації Лікарні швидкої медичної допомоги, учасник бойових дій, полковник медичної служби у відставці. Пройшов дві війни з Німеччиною і Японією. Був поранений. Нагороджений орденами Вітчизняної війни, «За мужність» та 19 медалями. Після завершення війни з Японією понад 50 років присвятив роботі в органах охорони здоров'я. З часом організацію очолила Клавдія Олександрівна Валужська, ветеран праці.

Андрій Йосипович Жолобатий (Желобатий) – голова первинної ветеранської організації 33-го центру бойової підготовки і перенавчання льотного складу морської авіації. Ветеран морської авіації. Змінив його Руслан Іванович Блінов, ветеран морської авіації. Пізніше організацію очолив Микола Іванович Варнаков, полковник морської авіації у відставці, заслужений військовий штурман СРСР. Згодом його змінив Василь Васильович Городецький, ветеран морської авіації, полковник у відставці, заслужений військовий льотчик СРСР. Змінив його на посаді Віктор Павлович Зубенко, ветеран морської авіації, полковник у відставці. З часом організацію очолив Володимир Костянтинович Дрожак, ветеран морської авіації, полковник у відставці;

Микола Миколайович Молощенко – голова первинної ветеранської організації «Чорноморсупроєкт», учасник бойових дій Другої світової війни, полковник морської авіації у відставці. Змінила його Галина Іванівна Самойленко, ветеран праці;

Віктор Петрович Іванченко – голова первинної ветеранської організації районного відділення внутрішніх справ, ветеран органів внутрішніх справ;

Світлана Олексіївна Кочубей – голова первинної ветеранської організації «Миколаївський обласний госпіталь інвалідів війни», ветеран праці, має нагороди: орден Трудового Червоного Прапора; медалі «За доблесну працю», «Відмінник охорони здоров'я»;

Володимир Іванович Бурдуков – голова первинної ветеранської організації «Миколаївський кораблебудівний університет», ветеран Збройних сил;

Людмила Іванівна Куйбіда – голова первинної ветеранської організації «Обласна стоматологія», ветеран праці, «Заслужений лікар України», хірург вищої категорії;

Віктор Федорович Стьопін – голова первинної ветеранської організації «Оркестр», ветеран праці;

Віктор Васильович Вовк – голова первинної ветеранської організації селища Велика Корениха, засновник ветеранської організації і беззмінний її керівник до 2015 року. Учитель вищої категорії, ветеран праці, відмінник кінематографії СРСР. З часом організацію очолив Володимир Миколайович Грицанюк, ветеран Збройних сил;

Уляна Іванівна Гамандій – голова первинної ветеранської організації селища Мала Корениха, ветеран праці;

Володимир Петрович Карпов – голова первинної ветеранської організації Миколаївської обласної державної телерадіокомпанії, учасник бойових дій Другої світової війни та війни з Японією. Визволяв Чехословаччину, Угорщину, Білорусію. Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня, «За мужність», багатьма медалями.

З кожним роком ветеранська організація району розвивалася і міцніла, в неї вливалися новостворені первинні організації:

ветеранська організація вчителів Заводського району, яку очолює Марія Якимівна Рожанська, ветеран праці, вчитель вищої категорії;

громадська організація «Заводська районна організація ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), яку очолює Олег Митрофанович Кречун, учасник бойових дій, нагороджений: орденом Червоної Зірки, медаллю «Забоевые заслуги»;

ветеранська організація «Лінійне відділення міліції», яку очолює Костянтин Іванович Соловйов, ветеран органів внутрішніх справ;

ветеранська організація при ЖЕКу «Бриз», яку очолює Любов Борисівна Левченко, ветеран праці;

ветеранська організація мікрорайону «Ліски», яку очолює Олександр Михайлович Саготьян, ветеран органів внутрішніх справ.

У складі ветеранської організації району були легендарні особистості, які прославилися на весь колишній Радянський Союз:

Михайло Федорович ШИШКОВ – Герой Радянського Союзу, кавалер чотирьох орденів Червоного Прапора, Ушакова II ступеня, двох орденів Червоної Зірки, двох орденів Вітчизняної війни I та II ступенів, нагороджений багатьма медалями, заслужений військовий льотчик СРСР;

Наталія Сергіївна АНДРЕЄВА – член президії ради ветеранів, учасник визволення Миколаївщини, оборони Сталінграда, учасник визволення Праги, взяття Берліна;

Геннадій Іванович ЗАХАР'ЄВ – учасник бойових дій, кавалер ордена Червоної Зірки, нагороджений за мужність і героїзм у боях над небом Німеччини, коли важко поранений на літаку-бомбардувальнику зумів забезпечити безперебійний зв'язок із Землею, що дозволило виконати бойове завдання та повернутися екіпажу додому живим;

Іван Васильович АНДРЮХОВ – учасник бойових дій, кавалер трьох орденів Бойової Слави. Визволяв Україну, Молдавію, Румунію, Угорщину, Чехословаччину, Австрію.

Ветерани Заводського району, 24 вересня 2002 року. У центрі знімка: перший голова ветеранської ради М.М. Дубишкін і В.І. Бірюков, голова комісії з військово-патріотичного виховання.

Про кожного ветерана можна багато розповідати. Одні ветерани покидали цей світ, на зміну їм приходили інші. Країна переживала кризу. Розпався Радянський Союз, змінювалися пріоритети, але дух ветеранського руху залишався. Головними пріоритетами в роботі організації були: соціальний захист ветеранів та героїко-патріотичне виховання підростаючого покоління, участь ветеранів у проведенні знаменних дат у житті держави – Дня захисника Вітчизни, визволення міста Миколаєва та України від німецько-фашистських загарбників, святкування Дня Перемоги та інших.

Ветерани проводили в навчальних закладах «Уроки мужності», «Зустріч поколінь», тематичні вечори «Ніхто не забутий і ніщо не забуто», спортивні заходи «Нумо, хлопці», брали участь у проведенні військово-спортивної гри «Зірниця». Рада ветеранів району розробила постійно діюче Положення про проведення огляду-конкурсу музеїв і куточків Бойової Слави в навчальних закладах та бібліотеках району, присвяченого знаменним датам: Дню Перемоги та виведенню обмеженого контингенту радянських військ з Демократичної Республіки Афганістан. У цих заходах активними учасниками є ветерани Другої світової війни і воїни-інтернаціоналісти. Але особливу увагу ветеранська організація приділяє соціальному захисту ветеранів, зокрема – їх медичному і транспортному забезпеченню, дотриманню їхніх законних прав. Ветерани домоглися відновлення тролейбусного маршруту № 4 «Намив – станція Залізничний вокзал», введення нового автобусного маршруту № 83 «Намив – Жовтневе». За ініціативи ради ветеранів Заводського району при Миколаївській міській раді ветеранів створено транспортну комісію на чолі з ветераном органів внутрішніх справ – Олександром Івановичем Баштовим.. Комісія контролює виконання Закону «Про пільгове перевезення ветеранів». На особливому обліку у керівництва ветеранської організації – одинокі ветерани. Тісна взаємодія з керівництвом району, підрозділами Департаменту соціального захисту населення сприяють вирішенню багатьох питань, таких як влаштування ветеранів до лікувальних установ, Будинків для людей похилого віку, виділення соціального працівника по догляду за ветераном вдома, надання допомоги сім'ї в організації похорону ветерана й інше.

Ветерани Заводського району на покладанні квітів землякам-визволителям. (Крайні праворуч): голова ветеранської ради району М.З. Кострома та активіст ветеранського руху Г.М. Шейко.

Розширений пленум ради ветеранів Заводського району в липні 2012 року з об'єктивних причин – за станом здоров'я звільнив від обов'язків голови ради М.К. Кострому. Тоді ж головою ради обрали В.В. Першина, інваліда війни 2-ї групи, ветерана органів внутрішніх справ.

Володимир Володимирович пройшов суворе дитинство воєнного часу – очима дитини дізнався, що таке війна. Був свідком грандіозного танкової битви під станцією Прохорівка Белгородської області (Росія). Після закінчення школи за призовом комсомолу брав участь у будівництві шахти на Донбасі, служив в армії. Після звільнення зі Збройних сил за покликом серця пішов на службу до органів внутрішніх справ, де пройшов шлях від рядового міліціонера до першого заступника начальника Заводського районного відділу міліції. Після звільнення з

органів внутрішніх справ працював у державних органах влади на різних посадах. Звільнившись з останньої посади заступника голови Заводського райвиконкому, почав займатися громадською роботою, очолював Асоціацію ветеранських організацій органів внутрішніх справ у Миколаївській області. За власним бажанням очолив Заводську ветеранську організацію.

Його заступником став Борис Якович Лапков, учасник бойових дій, полковник у відставці. Ветеран морської авіації пройшов шлях від курсанта військового училища до командира підрозділу. 20 років прослужив у районі Крайньої Півночі.

На установчій конференції 3 червня 2013 року відповідальним секретарем організації обрали Наталію В'ячеславівну Лапкову, ветерана праці.

Через об'єктивні причини на установчій конференції 20 жовтня 2016 року головою ради ветеранської організації обрали Б.Я. Лапкова, а В.В. Першина – його заступником.

Зустрічаючи своє 30-річчя, ветеранська організація Заводського району зуміла зберегти свої ряди і навіть збільшити кількість первинних ветеранських організацій до 32, нараховуючи у своїх рядах понад 10 тисяч ветеранів. Громадська організація залишається надійним захисником інтересів громадян поважного віку, відстоюванням соціальних прав ветеранів.

Напередодні 2017 року адміністрація Заводського району організувала урочисту зустріч з учасниками бойових дій, ветеранами та інвалідами Другої світової війни. Шановних гостей із новорічними святами привітали голова адміністрації Вячеслав Карцев і голова ради ветеранів Заводського району Борис Лапков. Подарунки ветеранам вручили засновники ТОВ «Парус» Владислав Чайка та Олексій Пелипас, а також власник компанії «Доярушка» Сергій Точилкін. Ветеран Другої світової війни, учасник бойових дій Григорій Михайлович Шейко вручив організаторам заходу свою книгу спогадів «Родину и мать не выбирают».

Організація ветеранів війни і праці Інгульського району міста Миколаєва

У 1987 році, з якого розпочався відлік діяльності Всеукраїнської ветеранської організації, в Інгульському районі (до 2016 року – Ленінському) міста Миколаєва теж почалися організаційні заходи щодо створення районної організації ветеранів війни і праці. Натхненниками ветеранського руху стали пенсіонери провідних підприємств району. Організації ради ветеранів сприяли партійні та радянські органи, профспілкові комітети, керівники установ. Першими керівниками ветеранських організацій були: головою районної організації став учасник Другої світової війни, головний

лікар обласної онкологічної лікарні Григорій Федорович Горбуров, який очолював раду ветеранів протягом 20 років. Першим його заступником був Григорій Васильович Сіднев, другим – Євген Васильович Самоляк, обидва – учасники Другої світової війни. Первинні ветеранські осередки очолили Ісаак Матвійович Вулкімент, Олександр Корнійович Гончаров, Євдокія Михайлівна Дербілова, Олександр Якович Балакалов, інші відомі в районі люди, яких рекомендували райком Компартії та виконком районної ради депутатів.

Процедура оформлення районної організації ветеранів за підтримки влади завершилася до серпня 1990 року, але статут організації було затверджено 19 листопада 1991 року першим з'їздом Організації ветеранів України.

Із самого початку організація ветеранів складалася з 92 первинних ветеранських осередків, які діяли на промислових, будівельних, транспортних підприємствах, у лікувальних установах, навчальних закладах. У складі ради ветеранів району були кращі колишні виробничники, керівники колективів, заслужені люди району. За сприяння керівництва району рада ветеранів мала відчутну матеріальну підтримку. Але після розпаду Радянського Союзу почалося масове скорочення, звільнення працівників, у тому числі й найбільш незахищених категорій громадян – представників старших вікових груп. Ветеранська організація залишилася без матеріальної підтримки, і все ж вона вижила завдяки людям з високою відповідальністю, загартованим життям, які продовжували працювати в організації на принципах добровільності.

Не припинилося героїко-патріотичне виховання молоді в навчальних закладах. Велику роботу проводили первинні організації, створені за місцем проживання ветеранів і пенсіонерів при ЖЕКах. На урочисті заходи, що проводилися в районі, запрошувалися учасники бойових дій, інваліди Другої світової війни.

За підтримки райвиконкому на багатьох підприємствах були створені музеї бойової і трудової слави. Помітний слід залишила після себе родина Гореліків, які організували пошукові заходи й проводили велику, корисну роботу для всього міста, зібрані ними відомості поповнили матеріали музеїв бойової слави, які успішно функціонують сьогодні.

Активізувалася виховна робота у школах, поживилася діяльність ветеранських організацій завдяки Указові Президента України Леоніда Кучми про святкування 55-ї річниці Великої Перемоги на державному рівні. Черговим поштовхом для успішної роботи стало святкування 65-річниці Перемоги. Результативною є співпраця ветеранської організації з райдержадміністрацією, територіальним центром соціального обслуговування незахищених верств населення, поліклінікою № 2, з обласною організацією Товариства Червоного Хреста, що дало можливість якісно та оперативно вирішувати питання щодо медичного, соціально-побутового обслуговування ветеранів, надання їм матеріальної допомоги.

Дієвою є співпраця ветеранів і з районною організацією інвалідів, якою керує Алла Борисівна Твердохлебова. Відповідну роботу проводить волонтерська організація району під керівництвом Маргарити Іванівни Даценко, яка одночасно є відповідальним секретарем ветеранської організації.

Ветерани Інгульського району біля пам'ятника визволителям Миколаєва 28 березня 2015 року.

Нині в районній організації ветеранів війни і праці налічується 19 первинних осередків, 10 із них діють на виробничих ділянках, 9 – при ЖЕКах за місцем проживання. Загальна кількість ветеранів усіх категорій в Інгульському районі останнім часом складає біля 42 тисяч осіб, на обліку перебувають 9 300 осіб. Серед ветеранів війни і праці району дуже багато активних, ініціативних людей, вони є учасниками всіх заходів, що організуються районною, міською та обласною радами ветеранів. Активно практикується відвідування людей похилого віку вдома, у лікарнях, госпіталі, де їм надається необхідна практична та матеріальна допомога, а також сивочолі ветерани отримують привітання з урочистостями, ювілейними датами тощо.

Федір Федорович Стратан, учасник бойових дій, після виходу на пенсію тривалий час був викладачем праці у ЗОШ № 26. Із 90-річчям 19 лютого 2012 року його привітали колеги, представники ветеранської організації.

У 2007 році ветеранську організацію району очолив Владислав Павлович Бондаренко.

Народився 1937 року в місті Прилуки Чернігівської області. У 1958 році після закінчення військово-морського авіаційного училища імені Леваневського в місті Миколаєві В.П. Бондаренка направили на Північний флот (місто Североморськ, Росія), де він прослужив у морській авіації понад 20 років. У 1966–67 рр. – учасник військових дій між Єгиптом та Ізраїлем, був інструктором з повітряної розвідки. Після виконання бойового завдання повернувся на попереднє місце служби; 1981 року звільнений у запас за станом здоров'я. Нагороджений медаллю «Воїн-інтернаціоналіст», має ряд урядових нагород, медалей, звання «Почесний ветеран України».

В.П. Бондаренко є активним членом районної ветеранської організації ще з 2002 року – починав громадську діяльність головою комісії з героїко-патріотичного виховання молоді, яку очолював 3 роки, наступні 4 роки був заступником голови ради ветеранів району, і з 2007 року по цей час є її головою.

Із 2008 року – відповідальний секретар районної ветеранської організації, із 2010 року – заступник голови ради ветеранів району, на цьому посту перебуває і по цей час.

Народилася в місті Миколаєві 1940 року, тут закінчила школу, книготорговельний технікум у місті Києві. За направленням повернулася до рідного міста, працювала в магазині облкниготоргу. Згодом заочно навчалася в Московському поліграфічному інституті на редакторському факультеті відділення книговидавництва. Двічі обиралася депутатом міської ради, була членом комісії з культури. Понад 5 років працювала заступником директора кооперативного технікуму з адміністративно-господарської частини. Після виходу на заслужений відпочинок долучилася до громадської роботи у ветеранській організації, в якій успішно працює і сьогодні. За активну ветеранську роботу отримала ряд заохочень від міської влади, міської та обласної рад ветеранів.

Із 2007 року – відповідальний секретар ради ветеранів району. Народилася 1940 року в місті Єйську Краснодарського краю (Росія). Закінчила Ленінградський хіміко-технологічний інститут, а також Миколаївське медучилище. Працювала 8 років у лікарні фельдшером, а потім 48 років – лаборантом, інженером-хіміком, начальником санітарно-промислової лабораторії держпідприємства «Зоря»-«Машпроект». Після виходу на заслужений відпочинок почала працювати у ветеранській організації свого району, захопилася волонтерською діяльністю, організувала колектив добровольців, які активно працюють із людьми похилого віку. Поєднуючи волонтерську діяльність із роботою у ветеранській організації, продовжує залучати до цієї корисної справи нових, активних громадян, не байдужих до чужої біди.

Перед службою в лавах Радянської Армії у 1955 році Афанасій Дмитрович Алексєєв прийшов на завод «Зоря», де працював більш як 55 років. Розпочинав учнем токаря, постійно запозичував досвід, підвищував професійну майстерність, відповідно – просувався кар'єрними східцями: був начальником цеху, керував відділом технічного контролю, обіймав посаду заступника голови народного контролю. Ким би не працював, скрізь демонстрував дисциплінованість, вимогливість, водночас залишався людяним, дотримувався порядку, цінував відповідальність в інших. Після виходу на заслужений відпочинок занурився у громадську діяльність – 1997 року його обирають головою ради ветеранів рідного заводу. І вже через 2 роки президія Миколаївської обласної організації ветеранів рекомендувала іншим ветеранським організаціям запозичувати досвід роботи первинної ветеранської організації заводу «Зоря». У 2002 році, після об'єднання двох виробничих підрозділів – «Зорі» та «Машпроекту» в один комплекс, головою об'єднаної ветеранської організації знову обрали А.Д. Алексєєва. Кількість ветеранів первинного осередку сягнула 5 тисяч чоловік, тож і обсяг роботи у голови зріс. Досвідчений керівник успішно справлявся зі своїми обов'язками, його ім'я занесено на районну та міську «Дошки пошани ветеранів». У 2011 році за станом здоров'я Афанасій Дмитрович залишив пост голови ради ветеранів ДП НВКГ «Зоря»-«Машпроект», але продовжує брати участь у більшості заходів, що проводяться ветеранською організацією. 1 січня 2017 року А.Д. Алексєєву виповнилося 85 років.

Із 2011 року первинну ветеранську організацію державного підприємства «Зоря»-«Машпроект» очолює Валерій Семенович Волкожа.

Народився 1939 року в місті Миколаєві. Усе життя присвятив одному підприємству – заводу «Зоря-Машпроект»: 1958 року прийшов на підприємство учнем слюсаря, без відриву від роботи здобув вищу освіту в Миколаївському кораблебудівному інституті. Обіймав посади, починаючи від старшого контрольного майстра, ведучого конструктора відділу головного конструктора, дійшов до начальника серійно-конструкторського відділу. Активний раціоналізатор підприємства, розробив та втілював у життя 17 раціоналізаторських пропозицій, які сприяли підвищенню КПД, підвищенню якості та надійності продукції, неодноразово був учасником приймально-здавальних випробувань техніки за кордоном.

Зарекомендував себе ініціативним, сучасним керівником, добрим організатором. Керівництво підприємства неодноразово заохочувало його подяками, грамотами, званнями «Кращий фахівець», «Заслужений ветеран праці ПО «Зоря», грошовими преміями. Ім'я В.С. Волкожі занесено на заводську Дошку пошани.

Після виходу на заслужений відпочинок працював волонтером у раді ветеранів підприємства, яке налічує понад 5 тисяч ветеранів. У 2011 році на конференції ветеранів трудового колективу Валерія Семеновича обрано головою ветеранської організації заводу. Вміє лагодити з людьми, береже традиції підприємства, втілює нововведення. Особливо турбується про ветеранів – учасників бойових дій Другої світової війни, колишніх партизанів, малолітніх в'язнів концтаборів, працівників тилу, дітей війни, а також надає велику волонтерську допомогу сім'ям вимушених переселенців із Донецької та Луганської областей, воїнам АТО. Добре організував роботу з виховання підрастаю-

чого покоління в підшефних школах. Волкожа В.С. - член президії ради ветеранів Інгульського району м. Миколаєва, Миколаївської обласної та міської ради ветеранів. На VI з'їзді ветеранів його було обрано членом Ради Організації ветеранів України. Користується заслуженим авторитетом керівництва міста і області. 2015 року за активну громадську діяльність міська влада нагородила його почесним знаком «За заслуги перед містом Миколаєвом» III ступеня.

Тривалий час первинну організацію ветеранів Миколаївського морського гарнізону очолював Юрій Васильович Мордвінов.

Народився 1933 року в одному із сіл Курської області (Росія). У 1953 році закінчив Грозненський нафтовий технікум та отримав направлення на роботу в геологорозвідувальній групі міста П'ятигорська. У 1954 році призваний на службу у ВМФ. У 1956–57 рр. навчався у Військово-морському училищі. Далі – служба на Тихоокеанському, Чорноморському флотах. Заочно закінчив Абхазький державний університет (філологічний факультет). У березні 1981 року завершив службу – пішов у запас. Тривалий час – 18 років працював заступником директора міського клубу юних моряків, також працював у школах, був викладачем Миколаївського кораблебудівного інституту.

Згодом його обирають головою ради ветеранів Миколаївського морського гарнізону, яку очолює до 2005 року.

Активіст ветеранської районної організації – Валентина Василівна Богатирьова 2016 року удостоєна звання «Почесний ветеран України».

Народилася 1945 року в смт Горностаївка Херсонської області. Кілька років працювала за фахом – учителем образотворчого мистецтва у школі, а далі перейшла працювати художником-конструктором заводу «Зоря»-«Машпроект», якому віддала 20 років трудової діяльності. Після виходу на заслужений відпочинок пов'язала своє життя із волонтерською діяльністю, художник-оформлювач.

Частий гість у ветеранів Інгульського району – депутат Верховної Ради України Артем Ільюк. Одна із зустрічей народного депутата з активом ради ветеранів, головами первинних ветеранських осередків району відбулася в серпні 2016 року.

Активістом ветеранського руху в Інгульському районі є Олексій Антонович Ліщина, 1926 р.н. У роки Другої світової війни – старший сержант, має нагороди: орден Вітчизняної війни II ступеня, Червоної Зірки, «За мужність». Нині – заступник голови ради первинного ветеранського осередку при ЖЕКу-11, відповідає за зв'язки з військкоматом, соціальним захистом населення та учасниками бойових дій.

Первинні ветеранські осередки оточують увагою і підтримкою учасників війни, людей похилого віку. Вони знають проблеми своїх ветеранів, часті гості у них вдома. Ветерана Другої світової війни Анатолія Ананійовича Дудника, 1925 р.н., який, визволяючи Україну, пройшов бойовий шлях від Сталінграда до Берліна, а після війни став учителем школи № 19, прийшли привітати Валентина Миколаївна Абба, заступник голови ради ветеранів Інгульського району, та Людмила Миколаївна Феоктістова, голова комісії з героїко-патріотичного виховання Інгульського району, вчитель історії.

Із 95-річним ювілеєм А.І. Заболотнього вітає голова первинної організації ЖЕКу № 15 Тетяна Іванівна Кілбас.

Андрій Ісайович Заболотній, 1926 р.н., у 19 років потрапив на фронт, служив у 1-му батальйоні 902-го полку 248-ї дивізії 5-ї ударної армії. Брав участь у визволенні Польщі, міст Ковеля, Кишинєва, дійшов до Берліна. Стояв у почесному караулі при підписанні Акта капітуляції фашистської Німеччини у Потсдамі у травні 1945 року. Війну закінчив у званні молодшого лейтенанта. Після війни продовжував служити в Радянській Армії, в республіках Середньої Азії, де отримав звання

полковника. Нагороджений двома орденами Червоної Зірки, одним – Вітчизняної війни, Слави, «За мужність», багатьма медалями. Брав активну участь у заходах, що організуються в рамках патріотичного виховання дітей та молоді на базі місцевої ЗОШ № 20.

Катерина Михайлівна Андрієвська, 1947 р.н., із села Яри Немирівського району Вінницької області. Вищу освіту – фах товаровознавця продовольчих товарів здобула у Миколаєві, де й розпочала свій трудовий шлях – спочатку у сфері торгівлі, а згодом – в Інспекції державного страхування Ленінського району (з 2015 року – Інгульського). За довголітню працю нагороджена медаллю «Ветеран праці». Після виходу на заслужений відпочинок із 2002 року підключилася до громадської роботи – спочатку була заступником голови ветеранської ради при ЖЕКу № 16, а з 2008 року – її головою. Неодноразово за активну ветеранську діяльність отримувала грамоти, інші заохочення від міської влади.

Тетяна Іванівна Кілбас, 1944 р.н., голова первинної організації ветеранів ЖЕКу № 15. Має достатній досвід роботи з ветеранами, адже у ветеранській організації з 2009 року. Має ряд заохочень від голови райдержадміністрації, міської влади. Умілий організатор, людина з активною громадянською позицією. Ветеранська організація завжди вітає учасників війни, ветеранів праці з урочистостями, ювілейними датами.

Учасник бойових дій Другої світової війни Іван Іванович Вербіна – частий гість шкіл району. Він ділиться своїми спогадами про воєнне лихоліття. Зустріч із колективом працівників та учнями ЗОШ № 42, весна 2010 року.

Іван Іванович ВЕРБИНА, учасник бойових дій Другої світової війни:

... 1943 рік, село Садове. Відступаючи, фашисти гнали із собою молодь. Я зміг утекти, ховався в полі, соломі. Та німці мене знайшли, посадили їздовим на одного з возів. Я і звідти втік... Коли дістався додому, пішов до військкомату, щоб мене взяли на фронт. Тоді я потрапив до запасного полку, до якого набрали хлопців виключно 1925 року народження. Там довелося багато чого вивчити: мінну справу, штурмову – знати свої міни і міни інших країн, форсування річки, зведення мостів та багато інших речей...

Із запасного полку нас забрали до інженерної саперної штурмової бригади. На передовій ми вивчали міни, форсування річок, будівництво переправи, способи штурму дотів і дзотів. Нам видали нагрудні захисні щити «панцирі»... Де піхота не справлялася, там з'являлися штурмовики й перемагали ворога. 27 серпня 1944 року форсували річку Дністер. Наша бригада взяла участь у Яссько-Кишинівській операції. За зразкове виконання завдань командування в боях із німецько-фашистськими загарбниками при прориві оборони противника дещо на південь від Бендер, за участь у визволенні міста Кишинева, виявлені при цьому доблесть і мужність мене нагородили орденом Кутузова II ступеня.

Виконавши бойове завдання у Молдавії, наша бригада перенесла бойові дії за межі Батьківщини. За участь у визволенні Югославії, Болгарії, Румунії, Угорщини, Австрії, столиць цих країн, де я брав безпосередню участь, мене також нагороджено відзнаками й подяками. За успішні бойові дії особовому складу бригади 15 разів виносили подяку в наказах Верховного Головнокомандуючого на південному напрямі Українського фронту.

... 26 березня 1945 року мене нагородили за відбиття танкової атаки, розгром танкової групи німців у південно-західній частині під Будапештом. На наших мінах підірвалося 50 німецьких танків! Там пролягав канал завширшки 20 метрів. При відступі наших військ там залишалося 5 мостів, тож ми їх знищили. Останній міст ми висадили в повітря разом із німцями. Коли було зірвано всі мости, усього нас залишилося 5 чоловік. В одному із сіл на нас чекав віз із запряженими кіньми... Саме тієї ночі ми зупинили просування ворожих танків. За це також отримали подяки від командування. При визволенні Будапешта мене було поранено.

Будапешт оточили... З пагорба німцям було добре все видно, як на долоні. Кілька разів піхота штурмувала той пагорб, але ніяк не могла взяти висоту. І наша бригада завжди брала участь там, де нелегко вдавалося брати такі об'єкти, як доти, дзоти та інші точки німців. У таких складних ситуаціях долучаються штурмові групи. І нам довелося в одну з ночей двічі штурмувати цю висоту. Коли ми її взяли, піхота закріпилася, тоді ми відходили. Щойно повернулися до місця розташування своєї частини, як через дві години нам команда – знову йти на штурм сопки. І вже в цьому бою мене поранили, але сопку ми взяли.

Рада ветеранів війни і праці Корабельного району міста Миколаєва

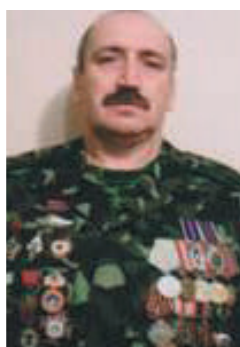
Раду ветеранів війни і праці Корабельного району міста Миколаєва створено 1981 року за ініціативи завідуючої райвідділом соціального захисту населення Валентини Володимирівни Петрушкової у складі громадської ради. Очолив ветеранський рух колишній директор Балабанівської середньої школи Григорій Кирсанович Дрондель. У лютому 1987 року відбулася установча конференція самостійної ради ветеранів Корабельного району. Першим головою ради обрали Івана Сергійовича Рогова. Протягом 1993–2003 років раду ветеранів очолювали М.К. Бакун, М.В. Грищенко. Із січня

2003 року по 2010 рік головою ради ветеранів була Валентина Андріївна Міц.

Наступним керівником ради ветеранів району із 2010 по 2015 роки був В.О. Білий – почесний громадянин міста Миколаєва. Віктор Олександрович стояв біля витоків Корабельного району, виконував обов'язки голови райвиконкому, тож під його керівництвом зведено велику кількість багатоповерхових будинків, відкрито Палац урочистих подій, при ньому запрацював Миколаївський глиноземний завод, досяг небувалого розвитку суднобудівний завод «Океан», у тому числі й для ветеранів та пенсіонерів було споруджено гарну будівлю, де нині проводяться всі засідання й ведеться організаційна робота ради ве-

теранів. Коли ж В.О. Білий очолив ветеранську організацію району, з того часу в ній розпочалося бурхливе життя. До нової організації потяглися громадяни пенсійного віку: колишні активісти-виробничники, вчителі, лікарі, колишні депутати міської та районної рад. Вміло було підібрано команду громадської організації: у штаті передбачено кілька заступників голови, введено інші відповідальні посади. Незмінним заступником голови, яка й понині енергійно працює в керівництві ради, було обрано Г.М. Іванченко. До цієї посади попередні 10 років Ганна Миколаївна очолювала в районі первинну організацію ветеранів-учителів. Педагоги в раді – це особлива сила, величезний потенціал!

У жовтні 2015 році ветеранську організацію району очолив ветеран бойових дій у афганській війні В.І. Мезінов, 1958 р.н., якому кермо влади передав після досягнення 85-річного віку В.О. Білий. За плечима Володимира Івановича довгий послужний список: після закінчення Челябінського військового училища з 1980 року був командиром танкового взводу, із грудня 1981 року до березня 1984 року проходив службу в Республіці Афганістан, брав участь у бойових діях проти бандугруповань, отримав поранення, відзначений державними нагородами. У 1988 році успішно склав іспити і став слухачем Академії протитанкових військ у Москві, яку закінчив у 1991 році. Із серпня 1991 року до січня 1993 року

був заступником начальника штабу військової частини Одеського військового округу, а також проходив службу як заступник командира полку. З вересня 1994 року призначений на посаду викладача – начальника ПМГ кафедри військової підготовки Миколаївського державного педагогічного університету. Звільнений із лав ЗСУ у вересні 2005 року за станом здоров'я. Пропозицію очолити районну раду ветеранів прийняв із готовністю послужити людям.

Ганна Миколаївна *(на знімку – в центрі)* завжди поділяє радощі і турботи школярів та молоді. На посаді заступника голови постійно досягає помітних успіхів у своїй роботі завдяки підтримці помічників – колишніх своїх учнів. На цій посаді Г.М. Іванченко не раз продемонструвала кращі прояви людських чеснот, усі свої педагогічні здібності, адже за 35 років роботи у школі вчитель французької мови «видала на-гора» багато майстрів своєї справи – педагогів, лікарів, виробничників. Девізом життя педагога

завжди були і залишаються: невтомна праця, відданість улюбленій справі, вміння дійти до серця кожного. Тож усі ці риси Г.М. Іванченко перенесла в нову діяльність – служінню ветеранам війни і праці свого району. Для неї немає другорядних питань у долі одиноких людей похилого віку, інвалідів війни і праці, будь-кого з ветеранів. До кожного з них доходить її увага. І зі спонсорами та шефами знаходить порозуміння – усі спілкуються з нею і відгукуються на її прохання. У тісному контакті Ганна Миколаївна організовує роботу ради з райдержадміністрацією, керівниками підприємств та організацій.

У березні 2016 року Ганна Миколаївна відзначила свій 85-річний ювілей. Але досвідчений ветеран залишається в строю, є взірцем служіння людям. Як учасник Другої світової війни нагороджена медалями «Захисник Батьківщини», «50 лет Победы в Великой Отечественной войне», «60 років визволення України від німецьких загарбників», «65 лет Победы в Великой Отечественной войне». За сумлінну багаторічну працю має медалі: «За доблестный труд», «За доблестный долголетний труд», інші нагороди.

Другим заступником голови ради ветеранів є Г.Є. Рязанова. Ганна Євгенівна – ветеран праці, відповідає за організацію роботи шести первинних ветеранських осередків та трьох постійно діючих комісій при районній раді ветеранів, вона посередньо керує екологічною комісією. Відповідально ставиться до виконання своїх обов'язків, завжди доброзичлива, комунікабельна, ініціативна.

Нещодавно секретарем ради ветеранів району обрали М.О. Зайкову – ветерана праці, висококваліфікованого фахівця-економіста. До початку роботи в раді ветеранів і виходу на пенсію Марія Олексіївна працювала на керівних посадах – була директором банку, головним економістом. Енергійна, готова виконувати всі доручення задля успішної роботи ветеранської організації.

На 30-у річницю створення ветеранської організації Корабельного району налічувалося 5819 ветеранів, членів ради – 38. Багато ветеранів району, незважаючи на похилий вік, залишаються в бойовому строю. Серед ветеранів віком від 70 до 90–100 років – є й Антоніна Петрівна Поннац і Тарас Андрійович Гончар, яким незабаром виповниться по 90 років.

Це дійсно загартовані, як сталь, ветерани бойових дій і ветерани великих досягнень, здобутих на трудових фронтах. Це чемні, товариські люди, готові піти всім назустріч, підставити плече. Вони охоче спілкуються з молоддю, школярами, завжди готові поділитися з ними своїм багатим досвідом, життєвою мудрістю. Їхнє життя – це яскравий приклад служіння людям, Батьківщині.

Тарас Андрійович Гончар, Антоніна Петрівна Поннац (у центрі знімка) – серед школярів.

Т.А. Гончар, 1926 р.н., з 9 грудня 1944 року по 9 травня 1945 року в складі артилерійського протитанкового полку пройшов свій бойовий шлях від села Пересадівки Вітовського району Миколаївської області до міста Бруно в Чехословаччині. Отримав високі державні нагороди – ордени Вітчизняної війни II ступеня, «За мужність» III ступеня; численні медалі. Протягом 40 років працював на заводі «Океан», будуючи мирні кораблі для вітчизняного флоту, 18 з яких було збудовано на експорт. У 1987 році Тарас Андрійович не пішов на заслужений відпочинок, а очолив ветеранську організацію на заводі «Океан», до складу якої входило 300 ветеранів війни і праці. До 2016 року працював у цьому первинному ветеранському осередку, у районній раді ветеранів, постійно займався громадською діяльністю. Зустрічався зі школярами та молоддю району, прищеплював підростаючому поколінню любов до Батьківщини, шану та повагу до історії рідного краю. У 2000 році побачила світ книга Т.А. Гончара «В рядах 333-ї Синельниковської», яка і є воєнно-історичним нарисом бойового шляху як самого автора, так і ордена Суворова II ступеня стрілецької дивізії.

Шанованою у ветеранській організації району є також ветеран Другої світової війни А.П. Поннац, 1927 р.н., яка в 1943 році добровільно пішла боротися з ненависним ворогом, ставши санітаром військового шпиталю №2919 53-ї армії II Українського фронту. У складі цього шпиталю брала участь у визволенні України, Молдавії (нині – Молдови), Румунії, Угорщини, Чехословаччини (нині – Чехії); також брала участь у війні з Японією. За самовіддану службу та відвагу нагороджена орденами Великої Вітчизняної війни II ступеня, «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «За мужество», «За победу над Японией»; численними медалями. А.П. Поннац є активним членом ветеранського руху, займається патріотичним вихованням молоді, має високий авторитет серед мешканців Корабельного району і міста Миколаєва.

Рада ветеранів Корабельного району зосереджує свої зусилля на наданні соціальної допомоги ветеранам війни і праці, багато працює над удосконаленням патріотичного виховання молоді, приділяє увагу організації культурного дозвілля людей похилого віку, забезпечує збереження пам'ятників, братських могил воїнів, які загинули під час Другої світової війни. У своїй роботі рада ветеранів спирається на 13 активно діючих первинних організацій району, серед яких найкраще організували свою роботу Володимир Григорович Капітанець, голова ветеранського осередку

Миколаївського авіаремонтного підприємства «НАРП»; Микола Опанасович Биков, голова ветеранського осередку мікрорайону «Балабанівка»; Марина Тимофіївна Топчая, голова ветеранського осередку Жовтневої районної лікарні; Людмила Веніамінівна Чистик, голова ветеранського осередку ветеранів-вчителів.

Первинна ветеранська організація підприємства «НАРП» та члени ради первинного осередку. У першому ряду четвертий зліва – Володимир Григорович Капітанець.

До складу ветеранської організації підприємства «НАРП», яку створено ще 1987 року, входять 559 ветеранів, із них учасників бойових дій Другої світової війни – 6, учасників Другої світової війни – 31, учасників бойових дій на території інших держав: Афганістану – 7, Єгипту – 2, Чехословаччини (Чехії) – 1, Анголи – 1. Нині на підприємстві працюють 260 пенсіонерів, із них 79 – пенсіонери силових структур. Первинна організація разом з адміністрацією підприємства, піклуючись про своїх

ветеранів, щорічно заохочує та надає матеріальну допомогу ветеранам, сприяє організації безкоштовного оздоровлення, лікування в санаторіях, на базі відпочинку «Сокіл», у медичних закладах міста, допомагає в похованні померлих, у вирішенні побутових питань, на що постійно в кошторисі

підприємства передбачаються відповідні кошти. Ветерани первинної організації беруть активну участь у громадському житті мікрорайону, змістовно проводять роботу щодо патріотичного виховання молоді. Ветерани війни, воїни-інтернаціоналісти, ветерани праці постійно бувають у ЗОШ № 44, беруть участь у проведенні загальношкільних лінійок, уроків мужності, мітингів та зборів. Рада організовує випуски газети «Ветеран», в якій висвітлює всі події в житті ветеранів війни і праці. Зустрічі з ветеранами, привітання їх із святами та знаменними датами, відвідування хворих – невід’ємна частина роботи ради первинної організації підприємства «НАРП».

До складу ради первинної організації ветеранів мікрорайону «Балабанівка», яку очолює ветеран праці і силових структур М.О. Биков, входять авторитетні мешканці Балабанівки. Заступниками голови ради є Світлана Павлівна Шаманська та Ярослава Василівна Садова, відповідальна за благоустрій мікрорайону; за соціальні та побутові справи відповідає в раді Валентина Миколаївна Волошина; секретарем ради працює Тамара Олексіївна Іваненко.

У первинній організації зазвичай усі питання і завдання вирішуються оперативно. Жителі мікрорайону постійно звертаються до ради по невідкладну допомогу. Завжди своє плече хворим підставляє Ярослав Михайлівна Гірча – член Товариства Червоного Хреста. Помітний слід у пам’яті мешканців, ветеранів мікрорайону залишив своєю довголітньою невтомною працею попередній голова первинної ради Олександр Олексійович Галка.

Микола Опанасович Биков зі своїм активом.

Ветерани Балабанівки дуже поважали О.О. Галку як мудру людину. Він мав неабиякий авторитет серед простих людей. Ветерани встигли привітати Олександра Олексійовича з його 80-річчям, подякували за довголітню роботу, тепле, батьківське ставлення до всіх, хто потребував допомоги. Стиль роботи О.О. Галки – не кожному під силу. Щоранку, порадившись із членами ради, узгодивши з ними свої плани, вирушав до хворих, одиноких ветеранів. Знав їхні потреби, знав, кого слід привітати з днем народження, ювілеєм, оббивав пороги місцевої влади, щоб добитися матеріальної допомоги для ветеранів мікрорайону або ж вирішити питання про виділення матеріалів на ремонт даху в будинках інвалідів війни. Ніхто йому не відмовив у проханні. То ж варто послідовникам пам’ятати пораду колишнього голови ради: треба стукати в будь-які двері по декілька разів, і вони відчиняться.

Нинішній голова первинної організації ветеранів (перший зліва) Микола Опанасович Биков вручив своєму попереднику Олександру Олексійовичу Галці (крайній праворуч) Почесну грамоту від районної адміністрації за бездоганну участь у довголітній громадській діяльності. На врученні були присутні голова ради громадськості Корабельного району Алла Іванівна Бабікова (третя зліва) та її заступник Ніна Григорівна Рагунович.

Завдяки адміністрації Корабельного району в Балабанівці створено раду громадськості, яку очолює ветеран праці заводу «Океан», член президії ради ветеранів Корабельного району А.І. Бабікова. Алла Іванівна активно втручається в усі справи, відвідує заходи, що проходять в усіх закладах та організаціях району. Спілкуючись із мешканцями, дізнається про їхні проблеми, намагається вирішувати нагальні буденні питання. Вона живе справами батьків та школярів ЗОШ № 49. І місцеві спонсори всіляко допомагають вирішувати найгостріші проблеми мешканців мікрорайону, ветеранів, людей похилого віку.

Передусім слід сказати про заступника директора спеціалізованого порту «Октябрьський» Дмитра Якименка, який зробив багато добрих справ: відремонтував декілька вулиць, забезпечив оргтехнікою місцеву бібліотеку, допомагав раді громадськості і первинній організації ветеранів запчастинами до їхніх комп'ютерів.

Також дуже вдячні ветерани директорів порту «Ніка-Тера» О.В. Гайду за його турботу про них і про школярів району. І до ветеранів, і до дітей не приходять Олександр Васильович з порожніми руками. Він забезпечив школи району спортінвентарем, порадував школярів різними подарунками, а ветерани не натішаються тією оргтехнікою, яку їм подарував для роботи керівник порту.

Багато добрих слів подяки звучить від ветеранів Корабельного району на адресу директора Миколаївського вагоноремонтного заводу В'ячеслава Валентиновича Симченка.

Завжди вітає ветеранів району зі святами, пригощає їх солодощами і народний депутат України Артем Олександрович Ільюк.

Велику ветеранську роботу проводить первинна рада ветеранів Жовтневої районної лікарні на чолі з головою М.Т. Топчою. Марина Тимофіївна, ветеран праці, «Відмінник охорони здоров'я» лікар-терапевт вищої категорії, стала керівником первинного ветеранського осередку у 2011 році. Ветеранська організація лікарні налічує 314 ветеранів, із них працюючих – 214, дітей війни – 26, учасників бойових дій в Афганістані – 2. Помічниками М.Т. Топчої є ще четверо працівників ради: А.І. Цветинська, С.М. Шпагіна, Є.С. Дудник та В.М. Соболева.

Ветеранська організація працює в тісному контакті з адміністрацією лікарні, а також з ветеранською організацією Корабельного району, яка завжди надає методичну допомогу. Ветерани медичного закладу беруть активну участь в усіх заходах, що проводяться в місті, районі та в самій лікарні. Самодіяльні концерти, дружні бесіди, спогади, сумісні чаювання об'єднують і зігрівають душі покритих сивиною людей.

Із червня 2016 року головою первинної організації ветеранів учителів обрано ветерана праці заводу «Океан», активного громадського діяча, в минулому директора благодійного фонду «Захисник» і водночас – заступника голови райвиконкому Людмилу Веніамінівну Чистик. До складу ветеранської організації вчителів входять 282 ветерани, із них: 3 учасників бойових дій Другої світової війни, 114 дітей війни, 155 ветеранів праці, 10 пенсіонерів. До ради первинного осередку ветеранів входять сім осіб; у складі керівництва ради, окрім голови,

– заступник І.В. Мойсеєнко та секретар О.К. Криницька. Продовжуючи багаторічні традиції в роботі районної ради ветеранів, первинною організацією проводяться святкування Дня знань та Дня вчителя. Ветерани є активними учасниками всіляких заходів, що проходять в усіх навчальних закладах району – в 11 загальноосвітніх школах, економічному ліцеї, гуманітарній гімназії та двох професійних училищах. Велику увагу ветеранам-вчителям району приділяють спонсори і шефи – діючі підприємства: порт «Ніка-Тера», спеціалізований порт «Ольвія», вагоноремонтний завод.

Особливу гордістю Корабельного району є чудовий поет, автор книг про корабельний край Олександр Клавдійович Білошапкін. Рада і спонсори надають ветеранові допомогу у виданні його книг. Олександр Клавдійович – талановитий поет, прозаїк, активний громадський діяч. На Миколаївському глиноземному заводі, заслуженим ветераном якого він є, очолює при первинній раді ветеранів комісію по роботі з молоддю. Під керівництвом О.К. Білошапкіна організовано літературне об'єднання «Живе слово». За його ініціативи видано

багато книг про буремні воєнні роки. Ветеран продовжує писати й видавати брошури, буклети. Нещодавно побачила світ його книга «По серпантину», яку вручили ветеранам та представникам усіх служб району. Зворушливою подією бувають часи, коли вірші, написані О.К. Білошапкіним, читає майже 90-річна Антоніна Петрівна Паннац – ветеран бойових дій Другої світової війни.

Рада ветеранів війни Центрального району міста Миколаєва

Раду ветеранів Центрального району міста Миколаєва, як громадську організацію, створено в березні 1987 року. Цього ж року відбулася установча конференція, яка поклала початок роботи однієї з найбільших організацій ветеранів, що увійшла до складу Миколаївської міської ветеранської організації. На конференції створено раду ветеранів району, до складу якої обрано 35 осіб.

Першим головою районної ради ветеранів обрано полковника у відставці, Героя Радянського Союзу В.М. Дікарева. Віктор Михайлович у серпні 1941 року закінчив Хабаровське військово-піхотне училище. З грудня того ж року – у період Другої світової війни – воював на Курському, Західному, Центральному, 1-му Українському фронтах. Брав участь у битві за Москву, Курській битві. До кінця війни командував мотострілецьким батальйоном. Відзначився під час форсування Одеру. Батальйон під його командуванням захопив плацдарм на західному березі Одеру, відбив 9 німецьких контратак. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10.04.1945 В.М. Дікарева удостоєно звання Героя Радянського Союзу із врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка». Після закінчення війни продовжував службу в армії, 1956 року у званні полковника В.М. Дікарева звільнено в запас. Нагороджений орденами Вітчизняної війни I, II ступенів, Червоної Зірки, а також багатьма медалями. З 1987 по 1989 роки був головою ради ветеранів Центрального району міста Миколаєва. Помер у січні 1995 року.

Другим головою районної ради ветеранів війни і праці став О.Т. Лященко. Народився Олександр Трохимович 1922 року в селі Краснопіль Врадіївського району. З 1942 року на фронтах Другої світової війни служив у винищувальному батальйоні, був розвідником. 27 червня 1944 року взяв участь у форсуванні Дніпра – за мужність нагороджений орденом Слави III ступеня. За мужність у Білоруській наступальній операції нагороджений орденом Слави II ступеня. У 1945 році сержант Лященко Олександр Трохимович за відвагу і героїзм, проявлені в боях у районі міста Картхауз, нагороджений орденом Слави I ступеня. Після закінчення Одеського електротехнічного інституту зв'язку працював начальником Миколаївської міської телефонно-телеграфної станції. Нагороджений орденами Вітчизняної війни I, II ступенів, Червоної Зірки, Жовтневої Революції, медалями. Раду ветеранів Центрального району міста Миколаєва очолював з 1990 по 1991 роки. Помер у квітні 1998 року.

У 1991 році головою районної ради ветеранів війни і праці обрано Ф.Д. Мажуєнка, підполковника у відставці, учасника бойових дій у Другій світовій війні. Федір Дмитрович нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, багатьма медалями. Кадровий військовий, служив у Радянській Армії 29 років. Помер у лютому 2000 року.

Із травня 2001 року головою районної ради ветеранів війни і праці обрано Д.В. Литвинова, полковника у відставці, кадрового військового, учасника бойових дій у Другій світовій війні. Данило Васильович закінчив Горьківське військово-політичне училище. Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня. За роботу у ветеранській організації нагороджений грамотами облдержадміністрації, міськвиконкому, міської ради ветеранів. Помер у червні 2007 року.

Із жовтня 2007 року по цей час районну раду ветеранів війни і праці очолює Т.К. Надточій, почесний ветеран України, ветеран праці, за статусом – «діти війни». Після закінчення Донецького державного університету у 1966 році Тамара Кузьмівна працювала вчителем Новогригорівської восьмирічної школи Жовтневого району Миколаївської області. З 1971 року була директором Мирнівської восьмирічної школи цього ж району; з 1974 по 1988 роки – на партійній роботі. Після виходу на пенсію у 2004 році працювала секретарем міської ради ветеранів. Із 2005 року в раді ветеранів Центрального району – відповідальним секретарем, заступником голови районної ради ветеранів. За активну роботу в раді ветеранів нагороджена двома подяками Прем'єр-міністра України у 2009 і 2012 роках, Почесною грамотою Прем'єр-міністра України у 2015 році, грамотами облдержадміністрації, Миколаївського міськвиконкому, адміністрації Центрального району.

На сьогодні ветеранська організація Центрального району складається з 29 первинних ветеранських організацій, у тому числі: 4 організацій за місцем проживання, 25 – при підприємствах, навчальних закладах та інших установах. У своїх рядах районна організація об'єднала понад 22 900 ветеранів.

Основою районної ради ветеранської організації є первинні організації. За роки роботи ними накопичено позитивний досвід. Запорука успіху роботи – вміння керівників ветеранських організацій знаходити ділові контакти з місцевою владою, керівниками підприємств, організацій, комерційними структурами.

Біля 30 років ветеранську організацію Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського очолює учасник бойових дій у Другій світовій війні, почесний громадянин міста Миколаєва, почесний ветеран України професор Юрій Олександрович Грицай; рада ветеранів університету (ректор Валерій Дмитрович Будаєк, голова профспілкового комітету Віктор Михайлович Січко). Основні напрями роботи – соціальна підтримка ветеранів, захист правди про Другу світову війну, організаційне зміцнення первинної ветеранської організації.

В закладі проводиться активна робота з військово-патріотичного виховання молоді. Підвищувати виховний потенціал ветеранської організації допомагає тісний діловий зв'язок між кафедрами військової підготовки та навчально-науковим інститутом історії і права. Рада ветеранів університету прагне використовувати всі можливості для передачі викладачам історії України, правознавства, політології правдивої інформації про Другу світову війну, про перемогу над нацизмом.

Ветерани Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського під час святкування Дня Перемоги.

Серед студентів створено волонтерські команди: студенти військової кафедри доглядають за військовими меморіалами, де поховані захисники міста Миколаєва. Над притулком для престарілих шефствує інститут психології, над школою-інтернатом для сліпих – волонтери інституту педагогічної освіти. В університеті створено музей історії закладу, де зібрано матеріали про бойові і трудові справи професорсько-викладацького складу та студентів.

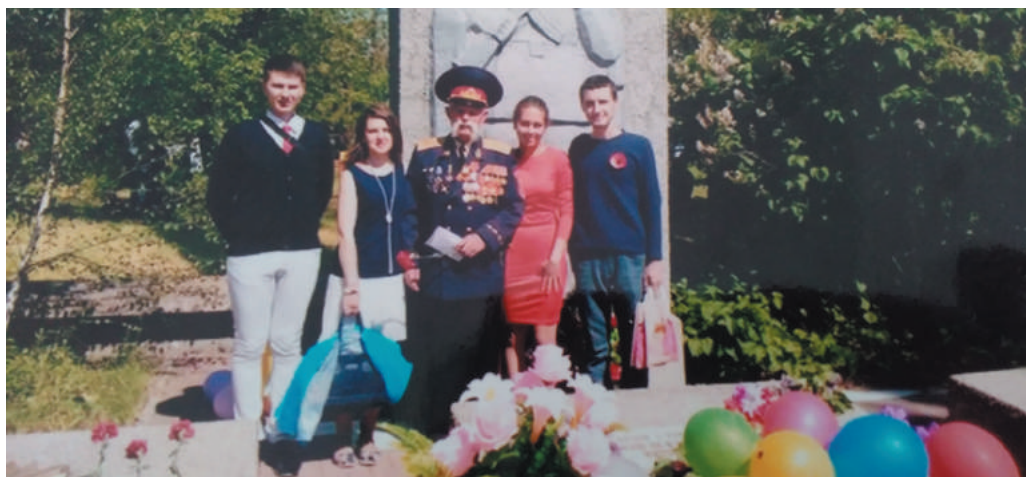
Час змінює склад ветеранської організації. На зміну тим, хто воював на фронтах, приходять учасники війни в Афганістані, миротворчих операцій та АТО на сході України. Це дозволяє ветеранській організації підтримувати і зміцнювати зв'язок поколінь.

Понад 25 років раду ветеранів мікрорайону Матвіївка очолює почесний ветеран України, інвалід Другої світової війни Іван Іванович Куц. Рада ветеранів мікрорайону складається з 8 осіб, між якими чітко розподілені обов'язки. Члени ради відвідують ветеранів, знають їхні потреби, надають адресну допомогу. За активної участі ветеранів та адміністрації середньої школи № 24 оформлено музей бойової і трудової слави. Тут проводяться уроки мужності, зустрічі за круглим столом, творчі звіти учнів. У приміщенні ради ветеранів також оформлено кімнату бойової слави.

Ветерани Матвіївки на святкуванні Дня Перемоги.

Ветеранська організація, адміністрація школи та учні створили фільм «Спогади, обпалені війною», оформили альбом про учасників бойових дій у Другій світовій війні. Ветеранська організація мікрорайону співпрацює з волонтерами Чорноморського національного університету імені Петра Могили. Щороку до дня визволення Матвіївки волонтери відвідують у госпіталі ветеранів, беруть участь в урочистих заходах, присвячених святкуванню Дня Перемоги. Останнім часом рада ветеранів мікрорайону оновилася, до організації приєдналися нові ветерани, що сприяє спадкоємності поколінь.

Іван Іванович Куц з волонтерами Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Біля тисячі ветеранів об'єднує ветеранська організація заводу імені 61 комунара. Очолює її почесний ветеран України Іван Іванович Чорний. Діяльність ради спрямована на надання конкретної допомоги ветеранам, при раді ветеранів працюють стоматологічний кабінет, перукарня.

Рада ветеранів заводу співпрацює з колективом Чорноморського національного університету імені Петра Могили. До знаменної дати – Дня Перемоги студенти дарують тематичні концерти, адміністрація університету організовує благодійні обіди для ветеранів заводу. На території підприємства створено музей історії заводу, матеріали якого використовує ветеранська організація у виховній роботі з молоддю.

Ветерани заводу імені 61 комунара після святкування Дня Перемоги.

Заслуговує на увагу досвід роботи первинної організації головного управління агропромислового розвитку Миколаївської облдержадміністрації (з 2015 року її головою є Володимир Робертович Петличко).

Ветерани, учасники бойових дій, після засідання комісії з патріотичного виховання молоді.

Районна рада ветеранів організовує спільну роботу з адміністрацією району, департаментом праці та соціального захисту населення Миколаївського міськвиконкому, районним Товариством Червоного Хреста, обласною та міською радами ветеранів. Систематично допомогу раді ветеранів надає апарат адміністрації Центрального району. Голова райадміністрації (до 2014 року Володимир Іванович Рижик) допомагав у вирішенні найскладніших проблем: у наданні матеріальної допомоги ветеранам, їх влаштуванні до інтернату для престарілих. Адміністрацією організовано

ремонт усіх пам'ятників, встановлених на території району, облаштування визначних місць обласного центру.

При районній раді працює комісія з патріотичного виховання молоді. Очолював її протягом 26 років учасник бойових дій у Другій світовій війні Веніамін Петрович Кожевников, із 2014 року очолює комісію Іван Авксентійович Григоренко, учасник бойових дій.

Соціально-побутову комісію протягом 20 років очолював Іван Васильович Рябіков, учасник бойових дій; із 2008 року комісію очолює Любов Сергіївна Цвятко, ветеран праці, дитина війни. Члени комісії проводять обстеження умов проживання ветеранів, розглядають їхні заяви, допомагають вирішувати нагальні питання.

Стало доброю традицією в Центральному районі вітати з ювілейними датами людей поважного віку. У січні 2017 року представники адміністрації Центрального району спільно з районною радою ветеранів вітали двох ювілярів – учасників бойових дій у Другій світовій війні. З теплими словами завітали гості до Володимира Федоровича Кухтіна та після щирих привітань із 90-річчям вручили ювілярові відзнаку Президента України – ювілейну медаль «70 років Перемоги над нацизмом», подячний лист адміністрації Центрального району і районної ради ветеранів «За мужність, проявлену в роки війни та багаторічну працю на благо нашої Батьківщини», квіти і подарунки. Володимир Федорович народився 1927 року, воював на Першому Білоруському фронті, визволяв Данциг та інші міста. Має численні нагороди, серед яких ордени Вітчизняної війни II ступеня, Богдана Хмельницького й інші відзнаки. Того ж дня представники адміністрації привітали з 95-річним ювілеєм Віктора Тихоновича Соловйова, мешканця мікрорайону Варварівка. Ювіляр пройшов усю війну, звільняв Сталінград, Польщу, Чехословаччину. Після війни працював учителем загальноосвітньої школи в Казахстані. Нагороджений орденами Богдана Хмельницького, Вітчизняної війни II ступеня, «За мужність» та більш як 20 медалями. Гості разом із привітаннями вручили ювілярові подячний лист адміністрації Центрального району і районної ради ветеранів «За мужність, проявлену в роки війни та багаторічну працю на благо нашої Батьківщини», а також квіти і подарунки.

Вітання ювілярів – мешканців Центрального району, 16 січня 2017 року.

Ветеранські організації проводять велику роботу з увічнення пам'яті про подвиги учасників бойових дій у Другій світовій війні, дехто з них є авторами книг-спогадів: Олексій Юхимович Ласейчук, «А ну-ка, разверните плечи, ветераны»; Михайло Кравченко, «Трижды прославленный»; Семен Володимирович Гороховський, «Судьбу не выбирают»; «В ім'я життя» 65-річчю Великої Перемоги присвячується; Яків Аврамович Гринчук, «Етапы жизни, история рода».

На останньому засіданні президії районної ради ветеранів війни і праці обговорено завдання щодо виконання рішень VI з'їзду ветеранів України, ухвалено заходи гідної зустрічі 75-х роковин визволення Миколаєва та України від німецько-фашистських загарбників, 75-ї річниці Перемоги у Другій світовій війні.

Первинна організація ветеранів освіти міста Миколаєва

Восени 2017 року (11 листопада) відзначатиме свій 20-річний ювілей рада ветеранів освіти міста Миколаєва. В 1997 році з ініціативи голови міської ради ветеранів І.Ф. Лютікова було створено первинну ветеранську організацію освіти. Першим головою цієї громадської організації стала Надія Янівна Мязіна, яка керувала осередком протягом 4 років. Останні 16 років раду ветеранів учителів очолює педагог О.А. Судак, людина відповідальна, доброзичлива і чуйна. Олександра Андріївна зуміла згуртувати навколо себе колектив однодумців, людей творчих, ініціативних, з добрим серцем і відкритою душею, які оточують ветеранів педагогічної праці увагою, піклуються і підтримують їх морально, організують їхнє культурне дозвілля, багато часу приділяють патріотичному вихованню молодого покоління.

Міська рада ветеранів освіти.

шкільні колективи, дошкільні заклади до вшанування своїх колег. Так, із 90-річчям урочисто вітали

Свою роботу члени ради ветеранів освіти намагаються так спланувати, щоб жоден ветеран, особливо самотній, не був забутий чи обділений увагою. З цією метою в кожній школі є відповідальна людина за роботу з ветеранами, за кожним із них закріплено клас, і учні піклуються про ветерана, допомагають по господарству, вітають зі святами, днем народження. Представники ради ветеранів активно відвідують вдома самотніх своїх колег, за необхідності допомагають установити контакт із соціальними службами. Також вони уважно слідкують, щоб не було пропущено жодної ювілейної дати ветеранів, залучають

подарунки, виготовлені своїми руками, разом із вихователями вітають з Новим роком!

На новорічні свята вихованці дошкільного закладу № 95 із колядками й щедрівками йдуть до ветеранів додому, несуть

Велику увагу рада ветеранів освіти приділяє організації зустрічей ветеранів у дошкільних закладах, школах, у Будинку вчителя напередодні таких свят, як День Перемоги, День захисника Вітчизни, День вчителя, 8 Березня, визволення Миколаєва від німецько-фашистських загарбників. Більш як 15 років колектив дошкільного закладу № 75 (завідувач О.Б. Волошина) проводить зустрічі ветеранів війни і праці з дошкільнятами, закладаючи основи патріотичного виховання з раннього дитинства. І ось, відзначаючи 72-у річницю визволення Миколаєва, у затишній музичній залі зустрілися три покоління миколаївців – ветерани війни і праці, воїни-афганці, кадрові військові і молоді солдати, учасники АТО, які з нетерпінням чекали на зустріч з юними артистами. Серед почесних гостей – полковник В.М. Мноканян, який пройшов дорогами війни від Сталінграда до Румунії, К.С. Катляр працювала в медсанбаті на одному з аеродромів Ленінградської області, полковник Збройних сил України М.Ф. Монін, учасник бойових дій в Афганістані, капітан I рангу Ю.В. Мордвінов служив на військових кораблях. На зустріч були запрошені молоді воїни АТО Дмитро Максименко, Віталій

Миколаєва від німецько-фашистських загарбників. Більш як 15 років колектив дошкільного закладу № 75 (завідувач О.Б. Волошина) проводить зустрічі ветеранів війни і праці з дошкільнятами, закладаючи основи патріотичного виховання з раннього дитинства. І ось, відзначаючи 72-у річницю визволення Миколаєва, у затишній музичній залі зустрілися три покоління миколаївців – ветерани війни і праці, воїни-афганці, кадрові військові і молоді солдати, учасники АТО, які з нетерпінням чекали на зустріч з юними артистами. Серед почесних гостей – полковник В.М. Мноканян, який пройшов дорогами війни від Сталінграда до Румунії, К.С. Катляр працювала в медсанбаті на одному з аеродромів Ленінградської області, полковник Збройних сил України М.Ф. Монін, учасник бойових дій в Афганістані, капітан I рангу Ю.В. Мордвінов служив на військових кораблях. На зустріч були запрошені молоді воїни АТО Дмитро Максименко, Віталій

Курілов, Сергій Бодюл – випускники миколаївських шкіл, які служили в Луганській області, охороняли стратегічні об'єкти.

Бесіду ветеранів трьох поколінь порушили звуки «Миколаївського вальсу», під який вийшли вихованці дитячого садочка «Волошка», щоб привітати гостей зі святом. Дошкільнята читали вірші, танцювали, виконували пісні про рідне місто, щасливе дитинство і, звичайно, про мир. Разом з дітьми пісні воєнних років співали і ветерани.

Особливо зворушливим був момент, коли малята запросили на танець гостей. І наші ветерани, і молоді воїни кружляли з дітьми в повільному вальсі. Діти спілкувалися з гостями, розглядали ордени та медалі, не обійшлося і без дитячих «чому?» На завершення діти подарували поробки, виготовлені своїми руками разом із вихователями і батьками. Свято видалось на славу! Слова вдячності дорослим і дітям лунали від почесних гостей, які пригощали дітей солодощами.

Ветерани війни і праці є частими гостями шкіл, де вони проводять уроки мужності, доносять до молодого покоління історичну правду про героїчний подвиг народу у Другій світовій війні.

Найбільш багатолюдні зустрічі ветеранів відбуваються в Будинку вчителя. Рада ветеранів освіти запрошує в першу чергу ветеранів війни, дітей війни на свято Великої Перемоги. На жаль, ветеранів – учасників бойових дій – із кожним роком стає все менше. До кожного з них ставлення, як до святині. Із квітами і подарунками разом з учнями шкіл представники громадської організації відвідують ветеранів удома, а тих, хто зміг прийти на врочистості, вітають дитячі колективи художньої самодіяльності Будинку вчителя (директор З.С. Кухаренко), розважають своїми неповторними, сповненими емоцій концертними номерами. Виступи дітей підносять настрій, доставляють радість ветеранам. У затишній вітальні гості спілкуються за чашкою чаю, обмінюються враженнями, діляться спогадами тих далеких буремних років, коли вони – 17-19-річні юнаки та дівчата – стали на захист Батьківщини. Учасники війни співають пісні своєї молодості і залишають освітянський заклад у доброму настрої, з посмішкою на вустах, молодіють і серцем, і душею. Вони впевнені, що про них пам'ятають, тож наповнюються силою і бажанням жити, радіти кожному новому дню. Сивочолі ветерани горді тим, що нові покоління, котрі народилися під мирним небом, пам'ятають своїх захисників, воїнів-переможців, шанують пам'ять солдат, що не повернулися з війни, загинули в боях за рідну Вітчизну.

Визначна роль у героїко-патріотичному вихованні учнівської молоді належить створеним у школах музеям бойової слави. Тут проводять урочисті заходи, зустрічі з ветеранами, учасниками АТО. Так, наприклад, у гімназії № 2 відкрито музей, присвячений випускникам 1941 року; у школі № 26 діє музей, присвячений керівнику Миколаївського підпілля, герою війни Віктору Лягіну; музей «Бухенвальдський набат», створений при школі № 11, зібрав матеріали про людей, які пройшли концтабори і дивом вижили; школа № 43 Корабельного району збрала багатий матеріал про героїв-ольшанців. Старшокласники в цьому музеї бойової слави проводять екскурсії для молодших школярів, для ветеранів педагогічної праці, листуються з родичами героїв, дехто з них навіть приїздив до школи № 43. А в останній День Перемоги школярі Корабельного району пройшли до

На уроці мужності у школі № 53 згадували свого випускника Павла Олександровича Колесникова, який загинув у зоні АТО 2014 року.

Олександра Михайлівна Тверда веде урок мужності в музеї школи № 17. 2010 рік.

пам'ятника героям війни урочистим маршем у вишиванках з портретами прадідусів, уквітчаних рушниками. Зустрічі, спілкування молодого покоління з ветеранами, учасниками бойових дій різних війн сприяють вихованню патріотизму.

Рада ветеранів освіти організовує зустрічі ветеранів не тільки напередодні свят. Дуже цікаво пройшла зустріч ветеранів педагогічної праці – директорів шкіл Миколаєва, людей мудрих, творчих. Це вони у свій час працювали самовіддано, без перерви і канікул, горіли на роботі самі й запалювали творчим вогником учительські колективи, щедро передавали свій педагогічний досвід молодій когорті педагогів, раділи й пишалися, коли з їхніх колективів на освітянському небосхилі з'являлися яскраві зірочки – відмінники народної освіти, заслужені вчителі, талановиті учні – переможці різних олімпіад тощо. Учасники зустрічі згадували свої трудові будні, емоційно переповідали різні життєві історії, часом смішні та курйозні.

Також проходили заходи, на яких розглядалися результати роботи осіб, відповідальних за організацію взаємодії з ветеранами шкіл. Вони доповідали про стан роботи в тій чи іншій школі, обмінювалися досвідом, як залучається до цієї справи учнівська молодь, як проявляє увагу до ветеранів школи, чим допомагає самотнім тощо.

Рада ветеранів освіти багато приділяє уваги організації культурного дозвілля ветеранів війни і педагогічної праці. Зокрема, їх запрошують безкоштовно відвідати музеї, театри обласного центру, для них організовуються екскурсії по місту, відвідини пам'ятних місць рідного краю.

Так, особливі враження повезли з собою додому ветерани, побувавши на святковому богослужінні у церкві Святих Петра і Павла, збудованій у 1808 році меценатом Маклашевським. Освятили букети польових квітів, духовно збагатилися і душевно очистились.

У Зелену неділю вчителі-ветерани виїхали на природу, де збирали квіти. 2013 рік.

Відвідавши село Трикрати Вознесенського району, дізналися, що саме тут був маєток колишньо-

го поміщика Віктора Петровича Скаржинського, засновника масштабного лісництва на Північному Причорномор'ї у 1836 році. Тут росте найстаріша в Україні і найбільша в Європі плантація ялівця, якій нещодавно виповнилося 120 років.

Збагачують знання про рідний край, його історичне минуле й поїздки в дивовижні місця, що нині відносяться до території Національного парку «Бузький Гард». Багато цікавого можна почерпнути від подорожі до села Мостового, що в Доманівському районі. Є можливість пройтися стежками колишньої садиби родини Ерделі, помилуватися архітектурними спорудами – колишнім замком, іншими будівлями, де нині розмістилися школа та лікарня. А ще Микола Володимирович Ерделі заклав 1882 року парк-сад, який і сьогодні продовжує слугувати людям.

Багато інших цікавих екскурсій було організовано для ветеранів, у тому числі поїздка на державне підприємство «Дельта-Лоцман», яке демонструє безмежні можливості сучасних технологій.

Ветерани були вдячні організаторам усіх заходів і висловлювали подяку в книзі відгуків і побажань. Так, ветеран дошкільного закладу № 50 Н.М. Цукан зробила це віршованим текстом:

*«Вклоняємось вам до землі
І дякуємо від душі
За вашу роботу,
Тепло сердечне і турботу,
Щоб в радості й достатку жили,
Сто довгих років ще творили
На ветеранській творчій ниві!
Були здорові і щасливі!»*

За весь період 20-річної діяльності Ради ветеранів освіти було надруковано понад 70 статей до ювілейних дат ветеранів, про цікаві заходи, що проходили за сприянням ветеранської організації, у місцевих виданнях: «Відкритий урок», «Вечерний Николаев», «Южная правда», «Рідне Прибужжя» та в газеті «Ветеран України».

*Мер Миколаєва Володимир Дмитрович Чайка вітає ветеранів освіти зі святом – Днем 8 Березня.
2012 рік.*

***За дорученням ради ветеранів освіти
Владислава Григорівна РОДІНА,
заслужений учитель України,
член ради ветеранів освіти.
Грудень 2016 року.***

Герої Арбузинщини

Важку ціну довелося заплатити за визволення району від німецько-фашистських загарбників. Сотні бійців поклали своє життя за рідну землю.

За мужність та героїзм радянських воїнів при форсуванні Південного Бугу звання Героя Радянського Союзу присвоєно підполковнику І.А. Бондаренку, сержанту П.А. Антипіну, єфрейтору А.Ф. Попову (по смертно), лейтенанту І.П. Звєкову. Загинув у бою за прибузьку землю гвардії підполковник Гнат Федорович Попов. На честь цих та інших героїв-визволителів в Арбузинці, Бузькому, Костянтинівці, Семенівці, Благодатному названі вулиці, а в музеях бойової слави при школах є розділи, присвячені визволенню району від німецько-фашистських загарбників...

А. БАТАШАН,
учасник визволення району, ветеран війни і праці.

Загинув на переправі

Свій подвиг Андрій Федорович Попов здійснив при форсуванні річки Південний Буг...

Єфрейтор Попов показав високі зразки відваги, мужності. В ніч із 22 на 23 березня 1944 року, першим переправившись через річку Південний Буг на надувному човні, перевіз 31 бійця. Вся ця операція проходила під кулеметним вогнем.

І ось останній рейс. Єфрейтор, маневруючи між розривами мін, веде човна з пораненими на лівий берег. Але ворожа куля наздогнала бійця. Перемагаючи біль, він усе ж доставив поранених. І тут його двічі пронизала кулеметна черга. Випустивши з рук весла, єфрейтор упав і більше не підвівся. За цей подвиг А. Попову присвоєно звання Героя Радянського Союзу...

В. ЛІВИЙ.

Він поставив підпис на стіні Рейхстагу

Мешканець села Олексіївка Федір Воронцов свій перший бій прийняв під Бельцями у перші дні німецької окупації – 28 червня. Сили були настільки нерівними, що довелося відступити до Кавказу. А вже з 1943 року почали витісняти ворога з рідної землі. За виявлені мужність та відвагу Ф.П. Воронцова нагороджено орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни; медалями «За отвагу», «За боевые заслуги», «За освобождение Кавказа», «За взятие Варшавы», «За перемогу над Німеччиною у Великій вітчизняній війні».

У лютому 1945 року на річці Одер був тяжко поранений. У госпіталі 15 квітня того ж року зустрів свого бойового командира, який набирав підкріплення з госпіталю. Попри заборону лікаря Федір Петрович утік зі своїм командиром до своєї частини 295-ї стрілецької дивізії. Весь час Ф. Воронцов був зв'язківцем на передовій. 18 квітня 1945 року розпочав-

ся наступ на Берлін. Дійшовши до Берліна, Федір Петрович, ставши на плечі командира, зробив напис на стіні Рейхстагу: «Я Воронцов з України» і поставив свій підпис. До бойових нагород додалася медаль «За взяття Берліна».

С. ХАРЕНА.

Учасник параду

Хлібороб із Семенівки Григорій Литвиненко після призову до армії став артилеристом – освоїв науку заряджання гармати, наведення її на ціль з метою влучного попадання. Після кількох тактичних навчань був невеличкий перепочинок. І раптом грім – один, другий, третій. Далі почув: «Тривога! До зброї!»

... Почалася справжня війна. Зі своєю гарматою Г. Литвиненко давав опір ворогу під Смоленськом, Можайськом, Наро-Фомінськом. Разом з іншими солдатами стояли на смерть під Москвою – далі для радянських воїнів землі не існувало. Тож погнали ворога від стін столиці подалі на захід. Поспішав визволяти Польщу і артилерист Г. Литвиненко. За Одером починалася Німеччина. Потрібно було форсувати річку. Раптом наказ: «Налагодити зв'язок з передовою». Зв'язківця вбито. Григорій Литвиненко береться поновити зв'язок. Холодна в Одері вода. Григорій знаходить кінці обірваного проводу. Затискає їх зубами. Бойовий наказ виконано. Воїни пішли в атаку, вибили ворога із Франкфурта-на-Одері. За встановлення зв'язку Г. Литвиненку вручили орден Червоної Зірки.

Далі були важкі бої за Берлін. Фашисти не здавалися. Але натиск був таким шаленим, що навіть горіла земля. Рвався до Рейхстагу, щоб залишити на його стіні свій автограф. І написав: «Тут був Григорій Литвиненко з Семенівки, що на Одещині».

...24 червня 1945 року. Хмарний, холодний день. Але воїни, учасники Параду, зігривались і перемогою, і високою честю стояти на Красній площі. На білому коні виїхав маршал Г.К. Жуков. Прийняв парад. Звучить барабанний дріб, карбують крок солдати у напрямі Мавзолею і кидають на бруку знеславлені штандарти. Перед Мавзолеєм Леніна пройшов у парадній шерензі й артилерист Григорій Іванович Литвиненко.

О.ВАСИЛЕНКО.

Організація ветеранів Арбузинського району

Витоки створення ветеранських організацій району беруть свій початок у 1987 році. Тоді при сільських і селищних радах було створено 25 первинних ветеранських осередків.

Першим головою районної організації ветеранів Другої світової війни став П.М. Філашкін, який народився 1916 року в селі Дмитрівка Соколівського району Рязанської області (Росія). Петро Микитович пройшов війну, отримав офіцерське звання. Служив на Чорноморському флоті, після – керував сільськогосподарськими підприємствами. Переїхавши 1964 року до Арбузинки, керував ДТСАА-Фом, згодом очолив районну ветеранську організацію.

Із 1989 року ветеранську організацію очолював А.Я. Гула – офіцер, учасник бойових дій, інвалід Другої світової війни.

Народився Антон Якович 1922 року в селі Вятківці Гайсинського району Вінницької області. З початку війни і до Дня Перемоги був на фронті. Після демобілізації працював на керівних посадах у Братському та Арбузинському районах; був редактором районної газети «Нове життя», понад 10 років очолював районну міжгосподарську шляхобудівну колону. Має бойові та трудові нагороди.

Із 1991 року керівництво організацією здійснював кавалер орденів Трудового Червоного Прапора та «Знак Пошани», учасник Другої світової війни, ветеран праці П.О. Перков.

Народився Павло Олексійович на Миколаївщині 1930 року в смт Арбузинка. Трудову діяльність розпочав у місцевому господарстві, обіймав різні посади в сільськогосподарському виробництві. Декілька скликань був депутатом селищної та районної рад, зарекомендував себе активним громадським діячем, зробив вагомий внесок в удосконалення роботи організації ветеранів району.

По-особливому запрацювала ветеранська організація з 1993 року, коли її очолив колишній військовий комісар Арбузинського райвійськкомату В.А. Павлов, який народився 1938 року в селі Привільне Братського району. Трудову діяльність розпочав в Арбузинському районі начальником 2-го відділу райвійськкомату, потім – у Єланці та Новому Бузі. Свого часу працював інструктором Арбузинського райкому Компартії, пізніше – знову районним військовим комісаром.

Після виходу на пенсію Володимира Андрійовича обирають головою районної організації ветеранів. Із цього часу роботу організації виведено на належний рівень: були створені первинні організації ветеранів війни і праці району, а це – 24 одиниці; розроблено та ухвалено Статут Арбузинської районної організації ветеранів; регулярно проводилися засідання президії, пленуми, конференції, на яких розглядалися життєво важливі питання ветеранів. Ветерани були постійними гостями у школах, трудових колективах, чим робили свій вагомий внесок у справу патріотичного виховання молоді.

Нині ветеранську організацію району очолює Р.Я. Алефіренко – колишній голова Арбузинської селищної ради. Дитячі роки Раїси Яківни були затьмарені війною. Після визволення рідного краю від німецько-фашистських загарбників було навчання у школі, далі – в училищі, де Раїса Яківна здобула професію бухгалтера. Перша робота – начальник військово-облікового столу селищної ради, потім – її

секретар, заступник голови; 17 скликань була депутатом селищної ради, 3 – районної. Із часом закінчила технікум механізації та обліку, інститут культури, здобувши спеціальність бібліотекаря-бібліографа. Раїса Яківна є почесним громадянином селища, це звання заслужила копіткою працею. Тож після виходу на заслужений відпочинок її обирають головою ветеранської організації. Під керівництвом Р.Я. Алефіренко районна організація стала оберегом для людей похилого віку, тут дбають про їхнє життя, допомагають у вирішенні насущних проблем. За довгорічну сумлінну працю нагороджена Грамотою Верховної Ради України за заслуги перед українським народом, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України «Почесний ветеран України», орденом княгині Ольги III ступеня, іншими відзнаками органів місцевого самоврядування, знаком «За заслуги перед Арбузинщиною», Грамотою митрополита Миколаївського та Вознесенського владики Питирима.

На сьогодні районна ветеранська організація об'єднує 21 первинну. На обліку перебувають 7 708 ветеранів війни, праці, учасників бойових дій, силових структур, дітей війни, людей похилого віку; 178 ветеранів мають державні нагороди за трудові досягнення. При раді ветеранів працюють комітети і комісії:

1. Комітет ветеранів праці і дітей війни.
2. Медико-соціальна комісія.
3. Комісія з патріотичного виховання молоді і захисту історії Другої світової війни та її вирішальної складової Великої Вітчизняної війни.
4. Комісія з розвитку і підтримки волонтерського руху.
5. Комісія по роботі з молоддю.
6. Комісія за здоровий спосіб життя.
7. Клуб за інтересами «Єдина родина».

Завдяки цим структурам ведеться постійна цілеспрямована робота ветеранської організації за підтримки керівництва району, закладів культури, освіти, медицини, управління соціального захисту населення, пенсійного фонду, громадських організацій.

Активісти ветеранських організацій Братського та Арбузинського районів – учасники передачі-прийому Всеукраїнської естафети «Слава визволителям України», 21 березня 2014 року.

Рада ветеранів тісно співпрацює з головами сільських і селищних рад. Конкретну підтримку ветеранська організація отримувала від Арбузинського селищного голови Євгенія Віталійовича Травянка, Костянтинівського – Миколи Володимировича Коляди, сільських голів Новокрасненської, Семенівської, Благодатненської, Воєводської і Садівської рад.

За ініціативи ради ветеранів, фінансової підтримки органів місцевого самоврядування до 60-ї річниці Перемоги було видано книгу «Перемогу наближали, як могли», кошти на яку виділили з місцевого бюджету. Також світ побачила книга «Діти війни», яку видали члени Агрономійської пер-

винної організації. До 70-ї річниці Перемоги виготовлено іменні альбоми для кожного ветерана війни, де закарбовано їхній подвиг, життя – від молодих воєнних років до трудових буднів. Також виготовлено альбом до 25-річниці створення районної ветеранської організації. Постійно ветерани отримують привітання з днем народження і святами; для спілкування з ними організуються круглі столи.

У своїй роботі організація ветеранів, її президія спираються на первинні осередки. Саме вони знаходяться найближче до ветеранів, знають усі проблеми людей похилого віку, як кажуть, із перших уст. Серед них найкраще організувала роботу Семенівська сільська організація ветеранів, за-

снована 1987 року. Свого часу її очолював кавалер ордена Червоного Прапора, ветеран праці, дитина війни В.І. Мимченко, який був заступником голови колгоспу по роботі з ветеранами. Володимир Іванович і сьогодні користується повагою на території своєї громади, є кавалером орденів: Жовтневої Революції, «Знак Пошани», заслужений працівник сільського господарства України. Передав керування організацією педагогу, ветерану праці Аллі Миколаївні Фендик. Багато добрих слів, поваги заслужують колишні голови Костянтинівської первинної організації Анатолій Юхимович Баташан та Олег Васильович Горбенко. Нині активно працює ветеран праці, колишній заступник Костянтинівського селищного

голови Надія Олексіївна Смолик. Продуктивною є праця голів первинних організацій: Садівської – Раїси Андріївни Іщенко та Івана Опанасовича Сущенка; Кавунівської – Ольги Миколаївни Савчук; Воеводської – Олександра Петровича Тараненка; Панкратівської – Євгенії Федорівни Сичової; Новокрасненської – Григорія Єфремовича Кислиці. Всі очільники первинних ветеранських організацій – поважні люди, мають трудові заслуги та державні нагороди.

Н.І. Старченко, голова комісії з розвитку і підтримки волонтерського руху.

Робота ветеранських організацій району є насиченою та багатогранною. Вона не обмежується допомогою ветеранам, людям похилого віку у вирішенні їхніх життєво необхідних питань. Опікується районна рада організації ветеранів і вихованням підростаючого покоління. Значне місце у виховній роботі з молоддю посідає волонтерський рух, який бере свій початок із 2006 року – тоді його координатором стала Р.Я. Алефіренко, а допомогла започаткувати цю роботу методист райвідділу освіти Н.І. Старченко. Нині вже створено 15 волонтерських осередків, які об'єднують 85 волонтерських загонів, до складу яких входять 1 112 членів зі своїми статутами і девізами. Основна мета їх створення – виховна патріотична та волонтерська робота. Волонтерські організації беруть участь у конкурсах різних рівнів і стають переможцями. Практична діяльність волонтерських загонів переплітається з тісним спілкуванням із ветеранами війни, учасниками бойових дій, свід-

Голова комісії з патріотичного виховання В.І. Шарата проводить інструктаж перед проведенням шахового турніру.

ками історичних подій минулого, що сприяє вихованню високих морально-етичних якостей, патріотичного духу учнівської молоді. Традиційно за підсумками плідної роботи волонтерським загонам вручаються подяки районної ради організації ветеранів. Волонтери беруть участь у спільних із селищними громадами проектах, таких як «Від серця до серця», «Доброго ранку, ветеране», «Запали свічку», «Подарунок другу». Вони надають посильну допомогу у благоустрої території пам'ятників, обелісків. Постійно організують зустрічі з ветеранами війни і праці, що сприяє вихованню людяності і доброти, розвиває в дітей почуття відповідальності.

Поряд із комісією волонтерської діяльності значне місце в роботі ветеранської організації приділяється комісіям з патріотичного виховання та медико-соціальної допомоги.

Робота комісії з патріотичного виховання тісно пов'язана з молодіжними спортивними турнірами з футболу, міні-футболу, волейболу, шахів, шашок на кубки Героїв Радянського Союзу І.С. Величка, І.А. Бондаренка, С.Ф. Орла, І.О. Торжинського та ветеранів, інвалідів, учасників бойових дій Другої світової війни. У шахових турнірних змаганнях беруть участь ветерани війни і праці, учасники війни Ф.С. Шарата, І.П. Вовкула та молодь.

Директор територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) – А.М. Резніченко.

Арбузинська організація ветеранів співпрацює з багатьма організаціями району, у тому числі і з Територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг), де директором є почесний ветеран України А.М. Резніченко, член президії районної ради організації ветеранів. Алла Михайлівна нагороджена Почесною грамотою Верховної Ради України, має знак «За заслуги перед Арбузинщиною», була головою районної ради та районної державної адміністрації, неодноразово обиралася депутатом районної ради, брала участь у багатьох спільних проектах, які надають можливість працівникам Територіального центру і членам ветеранської організації взаємодіяти в напрямі соціального захисту ветеранів, пенсіонерів.

У Територіальному центрі, а саме у відділенні соціально-медичних послуг, постійними відвідувачами є ветерани війни, праці, учасники бойових дій, а нині – і учасники АТО. До їхніх послуг: масаж, лікувальна фізкультура, вимірювання артеріального тиску, вмісту цукру у крові та багато інших.

У Територіальному центрі працюють клуб за інтересами «Єдина родина», комісія «За здоровий спосіб життя», Університет третього віку. Членами клубу та комісій є ветерани праці, учасники бойових дій, інші пересічні громадяни району. Об'єднуються тут ветерани різних професій: юристи, економісти, бухгалтери, вчителі, медичні працівники, працівники сільського господарства.

Учасники скандинавської ходи.

Особливий попит у районі мають Університет третього віку та комісія «За здоровий спосіб життя». Члени цих груп і комісій ведуть активний спосіб життя, є учасниками екскурсій до мальовничих місць області, інших куточків України. Щоб бути більш активними та здоровими, покращити рухомість суглобів, хребта, оздоровлення всього організму, члени групи «Здоров'я» на місцевому стадіоні «Колос» кожної п'ятниці здійснюють скандинавську (з палицями) оздоровчу ходу. До групи входять ветерани праці, учасники бойових дій, учасники війни, а керує нею медичний працівник – голова комісії «За здоровий спосіб життя», ветеран праці, працівник Територіального центру Олена Василівна Савченко.

Організація ветеранів Баштанського району

Невблаганно біжить час, і все менше й менше серед нас тих, хто створив нашу Баштанську районну організацію ветеранів. 30 років – стаж поважний, і для понад 10 тисяч її членів ця дата – справжнє свято. Найбільший скарб нашої організації – це люди, які мають відчуття неповторності часу, цінують кожну хвилину пройденого життєвого шляху. Вони завжди перебувають у вирі подій. Їхні мудрість, невгамовна активність викликають захоплення і повагу. Вони є яскравим прикладом для наслідування молодому поколінню. Їхні праця, мужність в ім'я миру і процвітання нашої держави є взірцем служіння народу в рідній країні й у наші дні. Наші сивочолі ветерани пройшли випробування війною та нелегкою працею в повоєнні роки відбудували народне господарство. І вони, як правило, не скаржаться на свою долю, якби скрутно їм не було.

Гордість Баштанщини – її люди. 1997 рік.

Як самостійне об'єднання ветеранська організація району розпочала свою історію у 1987 році. Біля її витоків стояли Галина Гаврилівна Кучер, на той час завідувача районним відділом соціального забезпечення, та Микола Архипович Калашніков, колишній фронтовик, учасник параду Перемоги у Москві – він же перший голова районної ради ветеранів. Їхніми послідовниками були: Володимир Савелійович Москаленко, учасник бойових дій у Другій світовій війні, після нього майже 14 років організацію очолювала людина неспокоїної вдачі, відмінник народної освіти Ганна Іванівна Тріско. Усі вони вклали частину душі і серця у благородну справу – створення та розвиток громадської організації, діяльність якої спрямовували на підтримку ветеранів, людей похилого віку, допомогу їм у вирішенні життєво важливих питань. Усі напрацювання попередників свято береже й примножує нинішній керівник ветеранської організації Лідія Василівна Андреева – умілий організатор ветеранського руху, почесний ветеран України.

До складу районної ветеранської організації спочатку входило 20 первинних осередків, створених на території міської, сільських рад та на великих підприємствах, нині їх налічується 27. Серед найчисленніших – Баштанська міська організація. Її очолювали С.С. Величко, Л.В. Лагода, Н.І. Буцька, які допомагали у створенні нових первинок у місті. Вони все робили для того, щоб членам організацій жилося якомога комфортніше.

На цей час Баштанську міську ветеранську організацію очолює людина, не байдужа до чужого горя, проблем ветеранів, депутат п'яти скликань міської ради Г.С. Зюзько. Щоденна турбота про

людей похилого віку, інвалідів, учасників війни, учасників АТО є сенсом її життя, тому люди з вірою і сподіванням йдуть до ветеранської організації, знаючи, що тут їм допоможуть.

На чолі всіх первинних ланок стоять авторитетні серед місцевих громад ветеранські ватажки, до думки яких прислухаються та по можливості відгукуються з посиленою допомогою керівники органів місцевого самоврядування. Серед них: голова Мар'ївської первинки – Л.В. Резніченко, Новоолександрівської – З.І. Саваріна, Новоіванівської – В.А. Фатєєва, Інгульської – С.А. Павленко, Пісківської – М.О. Петляєва, Привільненської – Л.І. Позивайло, Лук'янівської – О.М. Дрібко, Плющівської – Н.І. Колеснікова, центральної районної лікарні – Л.І. Парафіло, райспоживспілки – В.Г. Ситник, Мар'янівської – Н.І. Ткаченко, агропромтехніки – С.О. Гасіліна та багато інших.

У свій час на чолі первинних ветеранських організацій стояли Л.Ф. Ситченко, Д.Т. Музиченко, І.Т. Черничко, Л.О. Землякова, О.М. Підгорний, А.І. Синько, І.Л. Тупало, А.Д. Різун, О.Х. Приходько, які, на жаль, пішли із життя.

За станом здоров'я, через поважний вік на заслуженому відпочинку перебувають колишні голови первинних осередків Н.І. Буцька, Г.І. Генералова, Г.Г. Приходько, П.П. Борисов, Н.І. Роставецька, Н.І. Іщенко, І.С. Кодак. Велика їм шана!

Понад 70 тисяч жителів області загинули на фронтах Другої світової війни. Із Баштанського району на фронт було призвано 11 300 чоловік, половина з яких не повернулися додому (похоронки отримали 5558 сімей), 679 – зникли безвісти. За мужність і героїзм, виявлені в боях за визволення населених пунктів Баштанського району, було присвоєно звання Героя Радянського Союзу: Г.П. Романюку, М.І. Сотніченку, помертню В.О. Сивкову та П.К. Крестьянінову, на цій землі загинув Герой Радянського Союзу, командуючий 23-м танковим корпусом генерал-лейтенант Ю.Г. Пушкін. На Баштанщині народилися Герої Радянського Союзу: Л.М. Агеєв, І.А. Бондаренко, М.В. Будюк, М.А. Гребенюк, І.Я. Григор'єв, М.Я. Железний, Г.Ю. Лебідь, О.Я. Летучий, Г.І. Пегов, І.М. Павлов, Б.В. Федоров. Про життя та подвиги героїв-земляків, воїнів-визволителів Баштанська районна організація ветеранів війни і праці 2016 року видала бібліографічний покажчик «Золоте сузір'я Баштанщини», який є корисним для всіх, хто цікавиться історією рідного краю.

Нині в районі мешкають 18 учасників бойових дій у Другій світовій війні. Вони – жива пам'ять, свідки жахливих подій 1941–1945 років.

Надія Филімонівна Бойченко – одна з найстарших учасників бойових дій, якій виповнилося 97 років. Її бойовий шлях пов'язаний з Північним флотом. Доля вберегла її від поранень, але через контузію довелося на кілька місяців знаходитися у шпиталі. Не раз молода хірургічна сестра бачила страждання і смерть молодих моряків і льотчиків, але робила все, щоб врятувати життя, полегшити страждання поранених.

Понад 35 своїх років присвятила Н.Ф. Бойченко служінню людям, удостоєна звання «Відмінник охорони здоров'я СРСР», має багато нагород, серед них – ордени «Захисник Вітчизни», «За оборону Радянського Заполяр'я», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні» та багато інших відзнак. Обиралася членом ревізійної комісії.

Іван Микитович Бідаха із села Плющівка, який пішов на фронт у 18 років. Потрапив у полон, із якого вдалося втекти та переховуватися від фашистів. Але все ж перейшов через лінію фронту до своїх. Брав участь у боях за рідну землю, визволяв країну від фашистських загарбників. Після війни працював у колгоспі, піднімав цілину. Має нагороди: орден Вітчизняної війни II ступеня, медаль «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», багато інших ювілейних відзнак.

Петро Пилипович Борисов, учасник бойових дій. У 1943 році при форсуванні Дніпра був тяжко поранений, втратив око, але виявив бажання продовжувати службу санітаром у діючому шпиталі. Війну закінчив у м. Лодзь (Польща). Петро Пилипович і сьогодні активний учасник хору ветеранів, бере участь у військово-патріотичному вихованні молоді. Нагороджений орденами Вітчизняної війни I та II ступенів, «Захисник Вітчизни». Очолював ветеранську організацію ПП «Відродження».

Володимир Ілліч Гапішко, житель села Добре, розпочав свій бойовий шлях у 1943 році, був поранений у боях під Курською дугою. Одужавши, потрапив до артилеристів, продовжив бойовий шлях, дійшовши до річки Вісли. Знову був тяжко поранений та направлений до шпиталю. Про перемогу дізнався, повертаючись додому – на лікування до шпиталю в Запоріжжі. Нагороджений орденом Вітчизняної війни I ступеня, медалями Жукова, «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», багатьма іншими ювілейними відзнаками.

Олексій Васильович Гаркуша, якому виповнилося 94 роки. На фронт пішов у квітні 1944 року, звільняв Угорщину, Югославію, Австрію. Був двічі поранений. За хоробрість нагороджений: орденами «За мужність», Вітчизняної війни; медаллю «За відвагу», багатьма іншими відзнаками. У мирний час вирощував хліб, до 75 років працював трактористом.

Іван Андріанович Годових – учасник бойових дій, один із тих, хто на фронтах війни служив тральщиком на Далекому Сході, розмінував бухти Охотського та Японського морів, що кишіли підводними мінами. Цю справу продовжував і після війни. Має нагороди: орден «Захисник Вітчизни», медаль «За відвагу», інші ювілейні відзнаки. Активний член міської ради ветеранів, учасник хору ветеранів.

Микола Ананійович Желізний – один із тих, на чию долю випало пізнати, що таке примусові роботи, а після звільнення пройти фронтовими дорогами. Звільняв Польщу та Німеччину від фашистів. На Одері був тяжко поранений. Нагороджений: орденами «За мужність», Вітчизняної війни; медалями «За відвагу», «За боевые заслуги», багатьма іншими відзнаками. Після війни працював водієм і комбайнером. Був активним учасником хору ветеранів при районному будинку культури.

Марія Дмитрівна Курило – пережила голодомор і війну, розруху і холод, тяжкі роки відбудови держави. Завдяки своїй мужності, оптимізму і вірі вистояла та зберегла в собі любов, доброту, людяність, велику жагу до життя. У 1943 році пішла на фронт, визволяла Україну, Польщу. Має ордени Вітчизняної війни I та II ступенів, багато медалей.

Марія Гнатівна Леженіна, 1924 року народження. Воювала на далекому японському острові Хаккайдо. За участь у бойових діях нагороджена: орденами Вітчизняної війни I та II ступенів, «За мужність»; багатьма медалями. Активний член ради ветеранів, є постійним учасником урочистостей, заходів з військово-патріотичного виховання.

Ростислав Георгійович Муляров – учасник бойових дій. Ще зовсім юним довелося йому охороняти залізничні мости, кожен день був сповнений тривоги, щоб ворожі диверсійні групи не підірвали жодної споруди. Після війни працював у ветеринарній медицині. Нагороджений: орденами «Захисник Вітчизни», Вітчизняної війни; медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», іншими ювілейними відзнаками. Активіст ветеранського руху, постійний учасник хору ветеранів.

Леонід Костянтинович Ляковський із 1942 року був на фронті. Обороняв Ленінград, де був поранений. Після одужання знову повернувся на фронт, брав участь у боях у Прибалтиці. Має багато нагород, серед них: орден Слави III ступеня, Вітчизняної війни I ступеня, «За мужність»; медалі «За відвагу», «За боевые заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», інші ювілейні відзнаки. Ветеран праці, відмінник професійної освіти, який дасть корисну пораду та допоможе у скрутну хвилину. Бере активну участь у військово-патріотичному вихованні молоді.

Павло Опанасович Поспелкін ще зовсім юним потрапив на фронт. Кулеметник 594 СП гідно виконував солдатський обов'язок, долав усі труднощі фронтового життя. У мирний час був взірцем у роботі. Має нагороди: орден «За мужність», медалі «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні».

Віра Гнатівна Силкіна із села Лоцкине – одна із нині живих партизанів Другої світової війни. Як і багатьох однолітків, дівчину вивезли на примусові роботи. І все ж на території Югославії разом із групою таких же бранців їй вдалося втекти з неволі. В одному з лісів вони потрапляють до партизанського загону, у якому її призначають санітаркою і зв'язковим одночасно. За сміливість, оперативність була нагороджена орденом «За мужність», медаллю «За боевые заслуги», багатьма іншими відзнаками.

Олександр Іванович Шиян – учасник бойових дій, у складі 492-ї артилерійської бригади пройшов крізь полум'я війни, визволяючи окуповані фашистами міста і села. Після перемоги служив в армії до 1951 року. За мужність і звитягу нагороджений медалями «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», багатьма ювілейними відзнаками.

Опанас Якович Федорчук, мешкає в селі Червоний Став. Йому 92 роки. Бойовий шлях пройшов командиром відділення 387 СП з березня 1944 року по лютий 1945 року, був тяжко поранений. За участь у боях нагороджений орденом «За мужність», медалями «За боевые заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», іншими ювілейними відзнаками.

Іван Прокопович Чаус, 1920 року народження. Служив на Північному флоті у береговій обороні. Сім років моряк перебував на службі, втрачав друзів, але самому судилося вижити. Нагороджений: орденами Вітчизняної війни, «Захисник Вітчизни»; медалями «За відвагу», «За оборону Радянського Заполяр'я», багатьма іншими ювілейними відзнаками. Нині активний учасник художньої самодіяльності.

Олексій Никифорович Вілкул – учасник бойових дій. Під час війни у 1943 році його було вивезено на примусові роботи до Німеччини. Після звільнення добровільно пішов до лав армії, визволяв населені пункти Німеччини. Додому повернувся 1948 року. За участь у боях має орден «За

мужність», медалі «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», багато ювілейних відзнак. Після війни все життя присвятив вихованню та навчанню підростаючого покоління.

Марія Никифорівна Сіпович, 1923 року народження, потрапила на фронт, приписавши собі літа. Її зарахували до 1-го Українського фронту 415-ї зенітно-артилерійської бригади 1-ї дивізії 1-ї батареї. Була одночасно і зенітницею, і військовим спостерігачем, надавала інформацію про кількість ворожих літаків та калібр снарядів, які мали знищити. Має нагороди: ордени Вітчизняної війни, «За мужність»; медалі «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», багато ювілейних відзнак.

Ветерани – гості Баштанської загальноосвітньої школи № 2, 2006 рік.

На рахунку сивочолих ветеранів сотні добрих справ. Передусім це:

участь у громадському житті міста і сіл району;

зустрічі з трудовими колективами, виступи у школах, гімназії, ліцеї та ПТУ, музеях на теми військово-патріотичного виховання;

збір та узагальнення спогадів учасників бойових дій, підготовка публікацій до друку в районній газеті;

виступи районного хору ветеранів фольклорної групи

«Бабусина пісня», який несе свої патріотичні пісні як у маси району, так і далеко за його межами;

створення фольклорних груп на базі сільських будинків культури та районного музею;

догляд за могилами і меморіалами радянським воїнам, які загинули, визволяючи рідний край;

проведення урочистостей з покладанням квітів на могили загиблих воїнів, проведення святкових вогників;

участь у реконструкції Пагорба Слави, відкриття та поновлення шкільних музеїв, встановлення меморіальних дощок, висадження алей на честь тих, хто визволяв свій край.

Дуже корисною, часто вкрай необхідною для одиноких престарілих, людей похилого віку є волонтерська допомога. Підтримкою повноцінної, здорової та активної старості займається в районі волонтерська організація, яку до 2014 року очолювала Г.І. Ніколаєнко, після неї – Т.М. Басенко. Організація діє за такими напрямками під гаслами:

«За покликом душі» – програма, що передбачає роботу школярів з людьми похилого віку;

«Добре слово – ліки для душі» – це всебічна підтримка людей старшого покоління одно одним;

«Ці знаменні дати» – напрям, що забезпечує зв'язок поко-

ління, береже пам'ять про доленосні події в історії Батьківщини.

Найбільш активні учасники всіх заходів, ініційованих радою ветеранів:

С.Д. Єсипенко – голова районної спілки воїнів-інтернаціоналістів;

В.Г. Семененко – голова районної організації Української спілки в'язнів – жертв нацизму;

В.П. Товстенко – голова спілки інвалідів;

Т.М. Басенко – голова районної волонтерської організації;

В.В. Журба – голова районної організації «Захист дітей війни»;

Н.О. Корсакова – голова районної організації Товариства Червоного Хреста;

А.В. Олійник – голова громадської організації учасників АТО;

О.М. Лук'янчикова – голова ветеранів військової служби та МВС.

9 Травня у Баштанці, 2016 рік.

Також активісти ветеранського руху: заступник голови районної ради ветеранів – В.В. Шемберко, член ради – М.В. Бардачов, С.М. Марковський, М.В. Герасимлюк, М.М. Герасимович, В.В. Журавльова, Н.І. Довженко, В.Й. Луценко, Г.І. Ніколайчук, О.О. Шевчук, Ю.З. Тамілін і багато інших.

Організацію підтримують у районній держадміністрації, районній, міській та сільських радах, УСЗН, пенсійному фонді. Тісно співпрацює рада ветеранів із військовим комісаріатом, відділом освіти і культури, центральною районною лікарнею, медичними закладами, школами, музеями, БДЮТ, бібліотечними закладами, громадською радою, депутатським корпусом, керівниками всіх форм власності, бо тільки за їх підтримки можна покращити життя ветеранів і досягти успіхів у розвитку ветеранського руху.

Буклети і фільми, статті в районній газеті, та обласній газеті, плакати і стіннівки, відео, узагальнення досвіду добрих справ ветеранів використовуються в роботі з молоддю.

Уроки мужності проводяться в музеях – як районному, так і в шкільних. Бібліотечні уроки, різні акції на підтримку бійців АТО, залучення до цього не тільки школярів, а й дошкільнят. Проведення районних естафет «Пам'ятаймо», що присвячені ювілейним датам визволення Миколаївщини, нашого району, України, та відзначення Великої Перемоги, в яких задіяні майже всі жителі району, є даниною пам'яті тому поколінню, яке у двобої з фашизмом перемогло і принесло мир країнам Європи та Азії.

Ми не повинні про це забувати, бо на подвигах дідів і прадідів виховувалося покоління тих бійців, які нині на сході України захищають цілісність нашої держави.

То ж єднаймося і надалі, бо тільки в єдності наша сила.

Організація ветеранів Березанського району

У січні 1987 року в Березанському районі відбулися установчі збори ветеранів війни і праці, на яких було створено 22 ради ветеранів війни і праці, 18 із них – у колгоспах та радгоспах району, чотири територіальні організації – при Коблівській, Рибаківській Василівській та Березанській сільських і селищній радах.

У лютому 1987 року на установчій районній конференції обрали районну раду ветеранів війни і праці кількістю 25 чоловік та президію ветеранської ради у складі 7 чоловік. Першим головою районної ради ветеранів обрали Д.Ф. Погрібного, заступником голови – Г.А. Островського, секретарем ради – І.І. Алексеєнко.

У 1987 році ветеранська організація об'єднувала біля 6 тисяч чоловік, із них 575 – учасники Другої світової війни, 253 – учасники бойових дій, 89 – інваліди Другої світової війни, 492 – ветерани праці.

Дмитро Федорович Погрібний народився 5 серпня 1923 року в селі Овнянка Олександрівського району Кіровоградської області. В 1937 році закінчив сім класів та вступив до Олександрівського педагогічного училища. Війна застала його на третьому курсі училища, був заарештований окупантами та направлений до Німеччини. По дорозі втік, але коли пройшла перевірка села німцями, його знову відправили на примусові роботи до Нікопеля.

В 1943 році визволили Кіровоградську область, польовий військкомат призвав Дмитра Федоровича до лав Червоної Армії. Демобілізувався навесні 1947 року. Закінчив педучилище в 1948 році та отримав направлення до Березанського району.

Педагогіці присвятив усю свою трудову діяльність: із 1949 по 1961 роки працював директором Андрієво-Зоринської школи; з 1961 по 1968 роки – директор Кімівської школи; з 1968 по 1984 роки – завідувач Березанського районного відділу освіти. Під керівництвом Д.Ф. Погрібного в районі побудовано 14 шкіл, 13 дитячих садочків, а також виробничо-навчальний комбінат.

Дмитро Федорович є почесним громадянином району.

Тимофій Пилипович Сандул народився 27 жовтня 1927 року, з п'ятнадцяти років працював на заводі. У період Другої світової війни брав участь в евакуації оборонної промисловості з України до Сибіру, де продовжував працювати. За це отримав медаль «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні».

У 1949–1957 роках – на комсомольській роботі. В 1961 році закінчив Одеську партійну школу. До 1986 року обіймав різні посади в райкомі Компартії Березанського району. В 1986 році вийшов на заслужений відпочинок. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, ювілейними медалями на честь перемоги над фашизмом.

Тимофій Пилипович багато праці поклав у справу патріотичного виховання молоді. У вересні 1988 року на конференції ветеранів війни і праці Березанського району його обрали головою ради ветеранів. За період керівництва ветеранською організацією Т.П. Сандул брав безпосередню участь у створенні Березанського районного народного історичного музею, який відкрили у червні 1989 року.

Микола Микитович Лейфура народився 5 травня 1916 року в селі Луб'янка Березанського району. До початку війни закінчив два курси Одеського автомобільного технікуму. В 1937 році його призвали до лав Радянської Армії. Виконував інтернаціональний обов'язок, отримав орден Червоної Зірки за участь у боях на Халхін-Голі. М.М. Лейфура – перший орденоносець у Березанському районі, за участь у боях 1941-1945 років нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни I ступеня, 15 медалями і трьома грамотами.

Микола Микитович працював у багатьох сферах народного господарства. Викладав у Березанській школі та був інструктором ДТСААФ. Багато часу приділяв вихованню підростаючого покоління. Був головою ради ветеранів району з 1991 по 1993 роки.

Помер у 2004 році

Олександр Пилипович Сліпенко народився 16 листопада 1931 році в селищі Крутоярка Березанського району. Трудову діяльність розпочав простим робітником у радгоспі «Березанський». Із 1952 по 1955 роки проходив службу в рядах Радянської Армії. З 1956 року очолював профспілкову організацію радгоспу «Березанський». Із 1963 по 1974 роки був головою колгоспу «Прогрес». За період керівництва колгоспом зміг підвести до села дорогу з твердим покриттям, яка експлуатується по цей час. Наступні 10 років працював директором Березанської заготівельної контори. За його ініціативи було відкрито магазин для ветеранів за більш доступними цінами. Протягом семи років очолював дорожній відділ Березанського району.

В 1993 році Олександра Пилиповича обрали головою ради ветеранів, де він працював до 1998 року. За його ініціативи в селах району було відкрито пункти від Комбінату побутового обслуговування. Дуже багато зусиль О.П. Сліпенко доклав до будівництва доріг із твердим покриттям по всьому району.

Помер у 2002 році.

Із 1998 по 2003 роки ветеранську організацію Березанського району очолював полковник запасу В.Є. Каценюк.

Народився Володимир Євгенович 1950 року в смт Березанка в сім'ї інтелігентів. Закінчивши школу, вступив до льотного училища. Проходив службу в Афганістані з 1983 по 1986 роки. Має нагороди: ордени «За службу Батьківщині» III ступеня, Червоної Зірки, Богдана Хмельницького III ступеня; медаль «За боевые заслуги». Нині є головою організації воїнів-афганців.

Володимир Прокопович Шиханцов народився в селі Інбірське Красноярського краю (Росія) в родині робітника. В 1951 році закінчив Новосибірське вище політичне училище, в 1973 році – воєнно-політичну академію імені Леніна. З 1981 року проходив службу в багатьох воєнних округах колишнього СРСР. Після служби в Центральній групі військ добровільно вступив до Збройних сил України. З 1994 року працював військовим комісаром у Березанському районі. Нагороджений багатьма медалями за службу у ЗСУ.

Із 2005 року – голова районної ради ветеранів війни і праці. За час керівництва ветеранською організацією Володимир Прокопович віддав багато праці на покращення життя ветеранів Березанського району, чим заслужив велику повагу до себе. У своїй діяльності на

посту керівника ради приділяв особливу увагу роботі первинних ветеранських організацій на місцях. Активізував роботу з патріотичного виховання школярів та молоді, усім складом районна рада ветеранів брала участь у проведенні мітингів, усіх заходів, присвячених перемозі нашого народу у Другій світовій війні. За активної участі ради ветеранів створювався музей бойової і трудової слави в Березанці.

Михайло Олексійович Зінін народився 7 березня 1944 року в селі Передовий Саратовської області (Росія). В 1962 році закінчив сільськогосподарський технікум, потім три роки служив у лавах Радянської Армії, після служби вступив до Одеського сільськогосподарського інституту, який успішно закінчив і після розподілу отримав направлення до Березанського району. Працював спеціалістом сільського господарства, начальником управління сільського господарства, п'ять років був головою колгоспу імені Леніна, 18 років – головою колгоспу «Зоря».

У квітні 2013 року на конференції ветеранів М.О. Зініна обрали головою ради ветеранів війни і праці Березанського району, де він працює по цей час. Почесний ветеран України.

За станом на 1 січня 2017 року в районі діють 17 первинних ветеранських організацій, які об'єднують понад 4,5 тисячі ветеранів війни і праці, дітей війни, пенсіонерів.

У грудні 1994 року розпорядженням голови Березанської райдержадміністрації створено стаціонарне відділення для тимчасового і постійного перебування осіб похилого віку та інвалідів. Спочатку відділення функціонувало при управлінні соціального забезпечення Березанського району. З червня 2010 року цей заклад підпорядкували Територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) району. Відділення розраховане на 25 осіб, розташоване в селі Тузли Березанського району. В житлових кімнатах затишно і чисто, санітарний вузол, туалетні кімнати пристосовані до осіб з обмеженими можливостями.

Підопічні щорічно проходять поглиблений медичний огляд, усі забезпечені одягом різного асортименту за сезоном, взуттям, постільною білизною. У стаціонарному відділенні організовано 4-разове харчування.

Ветерани війни, учасники бойових дій беруть активну участь у заходах, що проводяться в районі в рамках патріотичного виховання, догляду за могилами загиблих воїнів.

Саджання дерев біля пам'ятника загиблим воїнам, смт Березанка, 2005 рік.

Щороку ветеранська організація є учасником урочистостей, що проводяться в районі з нагоди Дня Перемоги, визволення району та області від фашистських загарбників, інших традиційних свят.

В рамках заходів, організованих обласною ветеранською організацією з метою увічнення подвигу воїнів Миколаївщини у Другій світовій війні рада ветеранів району спільно з органами місцевого самоврядування бере участь в «Естафеті Пам'яті».

Учасники бойових дій Березанщини 9 травня 2004 року.

Представники Березанського району приймають Книгу пам'яті від Веселинівського району.

Березанський район передає Книгу пам'яті Очаківському району.

Школярі Березанської загальноосвітньої школи з фотографіями своїх прадідів – учасників Другої світової війни, травень 2016 року.

Покладання квітів до пам'ятника загиблим воїнам, травень 2016 року.

Хвилина мовчання біля пам'ятника загиблим воїнам, травень 2016 року.

Ветеранська організація району розповідає про героїв війни, авторитетних ветеранів-земляків у місцевих засобах масової інформації; виходять у світ буклети, інша друкована продукція, яка несе своїм читачам – передусім представникам нових поколінь – правду про Другу світову війну, про земляків-визволителів. З цієї метою 1 червня 1989 року й було відкрито Березанський районний народний історичний музей, який постійно поповнюється експонатами та веде просвітницьку роботу.

Мітинг на честь 71-ї річниці визволення Березанщини від німецьких загарбників.

Гурт художньої самодіяльності «Калинонька» – слухачі Університету третього віку, що діє при Територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Березанського району.

Ветерани є учасниками гуртків художньої самодіяльності, охоче відвідують Університет третього віку, де отримують цікаву інформацію від працівників бібліотек, лікарів, інших фахівців.

Гордістю Березанщини є люди поважного віку, які захистили свою землю від фашистської орди і все своє подальше життя невтомно трудилися в ім'я розвитку рідного краю. Є доброю традицією в районі вітати сивочолих ювілярів на врочистостях і вдома, вручати їм подарунки, бажати здоров'я, дарувати їм своє тепло, висловлювати подяку за їхні бойові і трудові подвиги.

Голова райдержадміністрації С.І. Танасов вітає ювілярів-ветеранів (зліва направо) М.І. Січка, В.М. Архипенка, В.Х. Мілованову.

З кожним днем усе менше залишається свідків війни, повоєнного лихоліття. У 2016 році свою 89-ту осінь зустріли учасники Другої світової війни – мешканець села Дмитрівка Михайло Ілліч Січко, мешканець села Матіясове Валентин Миколайович Архипенко. Свій 92-й день народження відзначила учасник бойових дій Другої світової війни, мешканка села Анатолівка Віра Харитонівна Мілованова. До кожного ювіляра завітав голова райдержадміністрації Сергій Іванович Танасов, привітав шанованих людей району, а вони йому розповіли про свої молоді роки, затьмарені війною.

Коли розпочалася війна, Вірі Харитонівні Міловановій ще не виповнилося й 17-ти. В той час вона разом з батьками проживала в Житомирській області, а в липні 1941-го сім'ю евакуювали на Черкащину. Звідти у жовтні 1943 року її мобілізували до армії. Закінчила курси радистів-зв'язківців і в січні 1944 року потрапила до діючої армії на передову. Спочатку фронт стояв в обороні, а в березні розпочався наступ, результатом якого стало визволення Кіровоградської та Миколаївської областей. 30 березня при визволенні села Миколаївка Казанківського району Віра Харитонівна отримала поранення, лікувалася у військовому шпиталі. Після одужання знову потрапила до 212-ї дивізії Другого Українського фронту під командуванням Ф.І. Толбухіна і до кінця війни служила у польовій пошті. У складі діючої армії брала участь у визволенні Румунії, Болгарії, Угорщини, Югославії, Австрії.

Після війни частину, в якій служила В.Х. Мілованова, перевели до міста Крайова в Румунії, а в серпні 1945-го її демобілізували. Вступила до Ялтинського фармацевтичного технікуму, після закінчення якого в 1949 році за направленням поїхала на роботу на Далекий Схід СРСР, де працювала за фахом до 1968 року. У тому ж році переїхала до Анатолівки, де впродовж багатьох років, аж до виходу на заслужений відпочинок, завідувала місцевою аптекою.

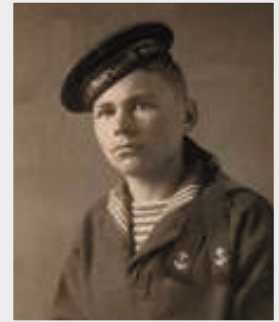
Голова Березанської райдержадміністрації С.І. Танасов вітає з днем народження почесного громадянина району Катерину Семенівну Ружину з 80-річчям.

Іван Антонович ЗЕЛЕНСЬКИЙ

Народився 22 вересня 1920 року в мальовничому селі Хлистунівка Городищенського району на Київщині. У 1939 році після закінчення Криворізького гірничого інституту його призвали на військову службу. Потрапив служити у 122-й артилерійський полк військ ППО, що був розквартирований у Широкій Балці Миколаївської області. Воював у рядах захисників Миколаєва. За день до окупації прийшов наказ про відступ до Херсона. Наприкінці 1942 року був прикомандирований до 2-ї бази торпедних катерів. Тяжкі бої йшли на островах «Майський», Тендра. Як воював Іван Антонович, свідчать його бойові нагороди: медалі «За оборону Одессы», «За боевые заслуги», «За оборону Кавказа»; ордени Червоної Зірки, Вітчизняної війни I ступеня.

Артилерист

Війська ППО дізналися першими, що фашистські літаки вночі 22 червня 1941 року перетнули повітряний кордон, розпочавши бомбардування міст. У перший місяць артилеристи вели вогонь по ворожих літаках, що на великій висоті пролітали далеко від Миколаєва, мінуючи фарватер лиману, аби заблокувати шлях, по якому евакуювали недобудовані кораблі. На початку липня, коли німецька авіація почала «вивчати» й міське небо, 122-й полк вів по ній інтенсивний вогонь. Спочатку супротивник не витримував і скидав бомби, не долітаючи до цілі, та пізніше фашисти знахобніли й почали бомбити суднобудівні заводи. До Миколаєва наближався фронт, і нічні бомбардування міста стали систематичними. Становище загострювалося. Правий берег лиману від Миколаєва до Очакова вже був окупований німцями. Бійці нервували, очікували з хвилини на хвилину висадки ворожого десанту на лівобережжя. На допомогу захисникам прийшло народне ополчення (11 чоловік дали на підмогу до нашої батареї). Та катастрофічно не вистачало зброї. Яюсь на батарею прибули представники штабу дивізіону: капітан-лейтенант та двоє молодих комісарів, один із яких наказав бійцям вишикуватись, розрахуватись на «першого»—«другого» і всім «другим» без жодних пояснень скласти зброю. Напруження вражених бійців було таким сильним, що капітан-лейтенант інтуїтивно відчув це і, відсторонивши молодого комісара, звернувся до них зі словами: «Братва, зрозумійте, ми не маємо на меті вас роззброїти перед зустріччю з ворогом. Ваша батарея й так добре оснащена. А у ваших ровесників-ополченців, що намагаються утримати місто, немає навіть гвинтівок. Тому, будь ласка, поділіться з ними зброєю». Після цього 38 гвинтівок завантажили на машину, а комбат додав до них ще і два ящики патронів та два легких кулемети. Офіцери, у свою чергу, залишили бійцям по дві «лимонки».

5 серпня Миколаїв уже був оточений із трьох боків, а до середини місяця німці, переплавляючи на Херсон танки та бронемашини, перейшли в інтенсивний наступ на наші батареї. За чотири дні в боях було знищено 7 ворожих танків. З'явилися перші втрати й у нас – 11 поранених та 7 загиблих. Німці, зіткнувшись із запеклим опором, зрозуміли, що в цьому місці до лиману їм не прорватися, й повернули на Херсон.

Дивізіон отримав наказ теж прямувати в бік Херсона, а звідти пересуватись Кінбурнською косою на допомогу Очаківському гарнізону, який ще тримався. Полк рушив у цей час до Криму.

В невеличкому селі Чулаківка трапився пам'ятний випадок. Гарматна обслуга загинула, виснажені бійці відстрілювались вручну, час від часу змінюючи позиції. Я знеможений, змінившись з дозору, міцно заснув просто на траві і навіть не чув, як за кілька метрів від мене вибухнула граната, від якої загинув один із бійців. Понівечене тіло було не впізнати. Тож, не дорахувавшись мене – сплячого, покійника захоронили, встановивши на могилі табличку з моїм прізвищем. Яким же було здивування моїх друзів, коли вранці вони мене побачили. А один із стареньких місцевих жителів сказав: «Синку, це вірна ознака того, що ти лишишся живим. Двічі підрид не хоронять». А далі був перехід на Тендру, евакуація на буксирі до Криму, під час якої ми потрапили в шторм. Баржа перевернулася. У штормовому морі протримались до ранку. Вранці нас, добряче понівечених, підібрали на буксир, зігрівали спиртом та ковдрами. З усіх, хто був на баржі, врятувалося тільки 6 чоловік.

Далі були Севастополь, Новоросійськ, Анапа. Тривали кровопролитні бої з ворогом.

Організація ветеранів Березнегуватського району

У Березнегуватському районі установча конференція ветеранів відбулася 6 лютого 1987 року. До цього часу тут діяла організація ветеранів Великої Вітчизняної війни (з 2015 року – Другої світової).

Організаційна конференція ветеранів війни і праці проходила за участі секретарів райкому Компартії: О.О. Садиленка – першого секретаря, П.Д. Гнатюка – другого секретаря, Р.М. Рябенської – секретаря.

З доповіддю про завдання зі створення спільної ветеранської організації виступив другий секретар райкому Компартії П.Д. Гнатюк

Конференція обрала першу районну раду ветеранів війни і праці у складі 21 чоловіка та президію районної ради ветеранів у складі 7 чоловік.

За пропозицією першого секретаря райкому О.О. Садиленка головою районної організації ветеранів війни і праці одностайно було обрано О.Г. Паскевича.

Народився Олександр Григорович у 1919 році. 3 вересня 1937 року по березень 1945-го служив у Збройних Силах Радянського Союзу. Учасник бойових дій на Воронезькому та Українських фронтах у складі 5-ї танкової бригади. Був учасником Орловсько-Курської та Кіровоградської бойових операцій. Батьківщина високо оцінила його ратний подвиг, нагородивши орденами Вітчизняної війни I та II ступенів, медаллю «За бойові заслуги».

До обрання керівником ветеранської організації О.Г. Паскевич виховував підростаюче покоління, працюючи директором Березнегуватської середньої школи, а згодом – учителем історії СПТУ № 5. Усе його життя віддано улюбленій справі.

З обраних до складу перших керівних органів районної ветеранської організації, на жаль, на сьогодні залишилася єдина жінка – Є.В. Селецька, яка проживає в смт Березнегувате. Євдокія Василівна свого часу отримала нагороду – медаль «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–45 гг.», має багато ювілейних медалей. Вона – учасник війни, ветеран праці. Багато років віддала громадській роботі, була завідувачем музею будинку культури колгоспу імені Калініна. Вела всю роботу ветеранської організації колгоспу та районної організації ветеранів.

Продовжив справу першого голови районної ветеранської організації А.В. Умрихін, знана й шанована людина в районі.

Народився наприкінці тридцятих. Чотири роки віддав службі на флоті. Закінчивши вищу партійну школу при ЦК КПРС, Анатолій Васильович працював секретарем партійної організації колгоспу імені Кірова, потім – головою Березнегуватського районного комітету народного контролю, далі він – голова колгоспу «Прогрес», голова Березнегуватської селищної ради. У 2001 році А.В. Умрихіна обирають головою районної ветеранської організації, яку він очолював п'ять років. Був людиною сумлінною, відповідальною, чим і заслужив повагу людей та пам'ять у їхніх серцях.

Майже все життя В.Ю. Роздорожнього проходить на очах жителів району. Хоча й народився на Херсонщині, найбільшу частину трудової діяльності Віталій Юхимович присвятив Березнегуватщині. Інструктор організаційного відділу Березнегуватського райкому Компартії, голова колгоспу «Труд Ілліча», голова «Сільгоспхімії», заступник голови райдержадміністрації, начальник районного управління сільського господарства, агроном Снігурівського відділення СП «Нібулон». Держава відзначила працю В.Ю. Роздорожнього

медалями «За доблесну працю», «Ветеран праці», орденом «Знак Пошани», Грамотою Верховної Ради України, знаком «Почесний ветеран України». Із квітня 2006 року він очолив районну ветеранську організацію. Віталій Юхимович присвятив своє життя служінню людям. Завдяки Віталію Юхимовичу ветеранська організація живе повнокровним життям.

Жоден захід у районі не проходить без участі ветеранів. Та скільки б слів вдячності не адресувалося сивочолим людям, їх завжди буде замало, адже наші ветерани, оборонивши рідну землю від фашистської навали, забезпечили мирне сьогодення, заклали фундамент економічного зростання країни. Їхню звитягу відзначено високими нагородами Батьківщини. Їх запрошують на зустрічі до шкіл району, їх вшановують у кожному селі, трудових колективах. Створений і працює в районі хор ветеранів під керівництвом Олексія Петровича та Ольги Миколаївни Тицьких.

Районна ветеранська організація брала активну участь у створенні та відкритті пам'ятних знаків воїнам-інтернаціоналістам, героям Чорнобильської трагедії, які вшановують патріотизм, героїзм і вірність присязі. На відкритті одного з них були присутніми не тільки жителі району, а й гості з інших областей.

Ми маємо пам'ятати все, що пов'язано з війною, не маємо права забути про тих, хто заплатив за мир найдорожчу ціну – своє життя. Всі негаразди поряд із чоловіками ділили й жінки. Тому й виникла ідея встановити в центральному парку пам'ятний знак, присвячений жінці-матері, трудівниці. На ньому викарбовано слова: «В роки незгод, війни і лихоліття ти мужньою й незламною була і вірність дітям, рідній Україні через віки в майбутнє пронесла...»

Ветеранська організація великої уваги надає дозвіл-лю ветеранів. Не раз організовувалися поїздки до легендарного Севастополя, екскурсії по музеях, відвідання театрів Миколаєва... Разом із керівництвом району представники ветеранської організації відвідують ветеранів вдома, вручають їм подарунки. І сьогодні, коли на сході України проводиться антитерористична операція, ветерани діляться останнім зі своїми захисниками.

Нині районна організація налічує у своїх рядах понад 4600 ветеранів, у районі діє 21 первинний ветеранський осередок. Робота ветеранської організації спрямована на поліпшення життєвого рівня людей похилого віку, виконання програми «Турбота» тощо. Завдяки співпраці з райдержадміністрацією, районною, селищною, сільськими радами, управлінням соціального захисту населення, бізнесовими структурами вдається вирішувати нагальні питання. У районі створено продовольчий фонд для допомоги малозабезпеченим громадянам. Виділяється одноразова матеріальна допомога. Співпраця з підприємцями дає можливість підтримати ветеранів матеріально. Проводиться велика волонтерська робота.

Надійними помічниками голови районної ветеранської організації стали: голова селищної ветеранської організації Микола Кирилович Клименко; голови сільських ветеранських організацій: Червонопільської – Олександра Іванівна Овчинник,

Сергіївської – Марія Андріївна Козак, Новосевастопольської – Віктор Іванович Лукашенко, Озерівської – Броніслава Матвіївна Митрофанова, Висунської – Володимир Васильович Кривошей, Лепетиської – Олексій Іванович Бистров.

Та хіба перелічити всіх, хто заслуговує поваги за свою небайдужість до тих, хто живе поруч і потребує допомоги.

В офісі районної ветеранської організації розміщено стенди, на яких зібрано знімки фронтовиків. Це тепле й затишне приміщення щодня приймає гостей. Тут часто проходять зустрічі з керівниками району, управліннями – Пенсійного фонду України, соціального захисту населення, керівниками підприємств.

У житті ветеранської організації беруть активну участь народні депутати А.О. Вадатурський та І.В. Бриченко, депутати обласної ради М.В. Скорий, А.І. Ізбаш, колишні депутати обласної ради Г.Б. Ніколенко та В.І. Фалько. Проводяться заходи для ветеранів і в районному таборі відпочинку імені Башкірова – одному з найкращих в Україні.

Сьогодні в районі проживають 667 учасників бойових дій та учасників війни, 2027 ветеранів праці, 1607 дітей війни. Усі ці люди потребують піклування та уваги з боку органів влади, відповідних громадських структур. Тож ветеранська організація займається важливою справою щодо їх захисту, прагнучи в міру своїх сил і можливостей вирішити питання, які їх турбують.

30 років ветеранській організації! Це зовсім молодий вік, хоча за цей час у житті нашої країни відбулися великі зміни. Змінився державний устрій, змінилися люди. І серед ветеранів з'явилося нове покоління. Та в роботі районної ветеранської організації не змінилося нічого. Вона, як і раніше, турбується про ветеранів, працює в тісній взаємодії з органами влади в багатьох питаннях розбудови країни.

За участі районної ветеранської організації в центрі Березнегуватого створено Алею Пам'яті, де на спеціальних підставках розміщено знімки людей, якими пишається рідний край. Це – Герої Другої світової війни, Герої Соціалістичної Праці, люди, які мають урядові нагороди.

Не було б ветеранів, не було б і сьогодення. Це вони будували дороги, газифікували села, зводили житло, ФАПи, школи, дитячі садки. Завдяки їм колосилися на нивах хліба, виховувалися нові покоління. 30 років нині виповнилося людям золотого віку.

Вагомий внесок зроблено ветеранською організацією в підготовку матеріалів до Книги пам'яті України. Завдяки їм виявлено живих учасників Другої світової війни, які раніше вважалися загиблими чи такими, що зникли безвісти, було зроблено немало уточнень і доповнень. У районному центрі працює Березнегуватський історико-краєзнавчий музей, у створенні якого активну участь взяли й ветерани.

Милуючись своїм селищем сьогодні, мешканці Березнегуватого радіють гарним будівлям у його центрі, де розмістилися райдержадміністрація, районна рада, інші установи, селищна рада. А який гарний парк, як упорядковано територію Меморіального комплексу загиблим односельцям у Дру-

гій світовій війні! Радують зір приміщення середньої школи, велич Свято-Воскресенської церкви. За останні десятиліття виникли цілі вулиці. Усім цим нащадки завдячують поколінню, представників якого сьогодні вже залишилося дуже мало. Вони – жива історія рідного краю! Це покоління прожило буремний, суворий, водночас героїчний період, і тепер свій набутий досвід ветерани передають молодим продовжу-

вачам своєї справи – розбудовникам рідної країни.

Визволення Миколаївщини від нацистської окупації

6 березня 1944 року війська 3-го Українського фронту під командуванням генерала армії Р.Я. Малиновського, форсувавши річку Інгулець і захопивши на західному березі кілька плацдармів, приступили до здійснення Березнегуватсько-Снігурівської операції. За два дні наступальних боїв частини Червоної Армії звільнили Новий Буг, Казанку та інші населені пункти. Перерізавши залізницю Долинська-Миколаїв, наші війська зламали фронт 6-ї німецької армії. З району Нового Бугу війська фронту спрямували удар по тилах ворожих військ, що діяли на сході від Миколаєва. Одночасно зі сходу наступали ударні 6, 5-а та 28-а армії фронту, прикриті 17-ю повітряною армією. У березні 1944 року в районі селищ Березнегувате і Снігурівка було оточено і знищено угруповання гітлерівців чисельністю до восьми дивізій. 19-21 березня 1944 року визволено Єланець, Братське, Арбузинку. Тим часом війська правого крила 3-го Українського фронту увійшли до Нової Одеси та Вознесенська. 20-24 березня війська цього фронту по всій лінії від Вознесенська до Миколаєва форсували річку Південний Буг. Частини 2-го Українського фронту на той час повністю очистили від окупантів Первомайськ, Криве Озеро і Врадіївку.

Просуватися довелося в неймовірно важких умовах бездоріжжя. Нерідко військову техніку, машини солдати буквально несли на руках. У ході визволення області активно взаємодіяли з наступаючими військами жителі області. Разом із солдатами вони ремонтували мости і дороги, евакуювали поранених, на плечах доставляли снаряди, патрони, пальне. 28 березня 1944 року 61-а гвардійська і 243-а стрілецька дивізії зі складу 6-ї армії форсували річку Інгул та увірвалися до Миколаєва з північної частини. Майже одночасно зі сходу до міста увійшли частини 5-ї ударної армії, з півдня до Миколаєва вступили війська 28-ї армії і 2-й гвардійський механізований корпус.

20-ма артилерійськими залпами салютувала Москва доблесним визволителям Миколаєва. Після визволення міста війська лівого крила 3-го Українського фронту, форсуючи річку Південний Буг, зав'язали бої на підступах до Очакова. 4 квітня 1944 року територія Миколаївщини була повністю звільнена від нацистських військ.

За героїзм, проявлений у боях за визволення Миколаївської області, понад 100 воїнів Червоної Армії удостоєні звання Героя Радянського Союзу, 19 з'єднанням і частинам Червоної Армії присвоєно найменування «Миколаївських», «Первомайських» і «Новобузьких».

Організація ветеранів Братського району

Організацію ветеранів Братського району створено 19 березня 1987 року. Біля її витоків стояли нині покійні Дмитро Іларіонович Куцовський, Сергій Лук'янович Могильницький, Іван Іванович Савченко, Іван Дмитрович Кушнір, Уляна Матвіївна Корж.

Протягом двох років організацію ветеранів району очолював учасник бойових дій, голова колгоспу імені Мічуріна Дмитро Іларіонович Куцовський, 1925 р.н.

До війни закінчив Новокосятинівську семирічну школу, під час окупації знаходився в рідному селі. Після звільнення села від фашистських загарбників у березні 1944 року Д.І. Куцовського призвали до лав Радянської Армії. Після служби у 1947 році повернувся додому і працював завідувачим Новокосятинівським сільським клубом, головою сільської ради. З 1953 по 1956 роки був слухачем Миколаївського сільськогосподарського технікуму, після закінчення якого працював у колгоспі імені Будьонного Братського району, а після навчання в Херсонському сільськогосподарському інституті з 1966 року до останнього дня (помер у 1997 році) працював головою колгоспу імені Мічуріна в рідному селі.

За час роботи Дмитро Іларіонович створив зразкове господарство: побудував консервний завод, продукція якого поставлялася в кілька міст Сибіру; створив музей із зимовим садом, спорудив стадіон, ковбасний цех, пекарню, дитяче містечко, побудував житло для колгоспників, поліклініку з аптекою. Господарство стало одним із передових в області, на його базі часто проводилися обласні семінари.

Нагороджений орденами Леніна, Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня, Жовтневої Революції, «Знак Пошани», багатьма медалями.

З березня 1989 року по грудень 1999 року головою районної ради ветеранів був учасник бойових дій С.Л. Могильницький.

Народився 1923 року в селі Крива Пустош Братського району. В березні 1944 року після звільнення рідного краю від фашистських загарбників Сергія Лук'яновича призвали на фронт, служив у 233-у артилерійському полку, а потім – у 113-й дивізії. Брав участь у визволенні України, Молдавії (нині – Молдови), Румунії, Болгарії, Югославії, Угорщини. У лютому на озері Балатон його було тяжко поранено, тому лікувався в госпіталі до завершення війни.

За участь у бойових діях С.Л. Могильницького нагороджено орденами Вітчизняної війни I ступеня, «За мужність»; медалями «За отвагу», Жукова й багатьма іншими відзнаками. Після війни 15 років працював головою рідного колгоспу імені Котовського, директором

комбінату комунальних послуг у Братському, директором комбикормового заводу в районі, начальником ДТСААФ. Закінчив Херсонський сільськогосподарський інститут. Помер у 2015 році.

Із грудня 1999 року по серпень 2002 року районну раду ветеранів очолював «дитина війни» А.В. Кавнацький.

Анатолій Войцехович народився 1938 року в селі Новоолександрівка Братського району. Працював начальником автоколони Братського автотранспортного підприємства; з 1975 по 1998 роки був першим секретарем Братського РК КПУ. Закінчив Сімферопольський автотранспортний технікум у 1982 році.

З 8 серпня 2002 року по цей час районну раду ветеранів очолює Г.М. Мамедов.

Гамід Мізамединович народився 1942 року в селі Куруш Дагестанської АРСР. Закінчив Харківський фармацевтичний інститут. З лютого 1971 року по квітень 2002 року працював завідувачим Братською районною аптекою. За досягнуті успіхи в забезпеченні ліками населення та лікувально-профілактичні установи нагороджений орденом Дружби народів, нагрудним знаком «Відмінник охорони здоров'я», має звання «Почесний ветеран України».

Очолити ветеранську організацію, з 2003 року Г.М. Мамедов започаткував вітання учасників бойових дій, усіх ветеранів району з їхніми ювілеями – 80-85-90-95-річчям, які продовжуються по сьогодні за підтримки голови райдержадміністрації.

Крім того, щороку проводяться урочистості з нагоди Дня Перемоги, інших традиційних свят. Ветерани є частими гостями музеїв, шкіл району, заходів, що організуються місцевою владою. Вони діляться своїми спогадами про війну, розповідають про тих, хто не повернувся з фронту.

Нині ветеранська організація об'єднує 23 первинні ветеранські організації, з яких 16 – при сільських радах та 7 – за місцем проживання. На обліку ветеранської організації перебувають 142 учасники бойових дій, 231 учасник війни, 1 628 ветеранів праці, 8 ветеранів правоохоронних органів, 1389 дітей війни, 682 особи похилого віку. За ініціативи ветеранської організації у 2000 році в районі було відкрито стаціонарний будинок для самотніх престарілих людей району, де на цей час проживають у комфортних умовах 13 осіб із 4-разовим харчуванням. Для них ветеранська організація щороку передплатує газету «Ветеран України».

Одним із кращих серед первинних ветеранських сільських осередків є М.Л. Вчорашній – голова організації ветеранів селі Петропавлівка. Микола Лукич – почесний ветеран України. 23 травня 2016 року йому виповнилося 80. Весь час працює в тісному контакті з сільською радою, місцевою школою та фермерами села. Роботу голови первинної ветеранської організації відзначено керівництвом обласної та районної рад ветеранів.

Із 23 первинних ветеранських організацій 13 очолюють жінки; зразково налагоджено роботу, окрім Петропавлівки, в селі Сергіївка, де головою є Микола Миколайович Тараруменко; в селі Костувате – голова Ольга Дмитрівна Ковальчук; у селі Кам'януватка – голова Марія Савеліївна Єршова.

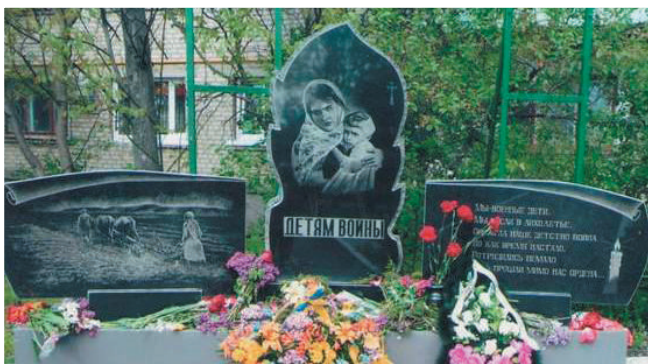

Ветерана-ювіляра Василя Мироновича Валяренка з 95-річчям приїхали привітати голова райдержадміністрації Т.П. Підборська, голова районної ради Т.П. Фесько і голова ветеранської організації Г.М. Мамедов, 20 березня 2014 рік.

На зустріч з учнями Братської школи № 2 завітали учасник бойових дій Володимир Єпіфанович Голод та дитина війни Гамід Мізамединович Мамедов.

Ветеранська організація тісно співпрацює з райдержадміністрацією, селищною та сільськими радами, з керівниками господарських організацій, фермерами й підприємцями району. Завдяки цій співпраці в районі організовується багато заходів. Так, 20 квітня 2010 року в урочистій обстановці з нагоди 65-річчя Великої Перемоги відбулася передача обласної естафети «Гільза Священної землі» – від Єланецької ветеранської організації до організації ветеранів Братського району. Того ж дня відбулося відкриття пам'ятника на Алеї Слави в центрі Братського, де на 8 гранітних плитах викарбовано імена 656 мешканців Братського – учасників Другої світової війни, тих, хто зник безвісти і помер у мирний час.

Ветерани – часті гості районного музею, загальноосвітніх закладів, де проходить спілкування учасників війни з учнівською молоддю. Організація ветеранів району постійно інформує населення про свою роботу на сторінках місцевої газети «Перемога», друкує матеріали про видатних людей краю, спогади свідків війни.

Ветерани Братського району на святкуванні 65-ї річниці Великої Перемоги, 2010 рік.

І ВИЖИВ СОЛДАТ...

Федір Дем'янович КОЛЕСНИК пішов на фронт добровольцем у березні 1943 року. Воював на Курській дузі, Ленінградському та 1-му Білоруському фронтах, форсував Одер-Шпре. Нагороджений орденами: Богдана Хмельницького,

Вітчизняної війни; медаллю Жукова. Отримав поранення, але вижив солдат.

Напередодні 65-ї річниці Великої Перемоги чудового травневого ранку до нього завітали голова райдержадміністрації **Т.П. ПІДБОРСЬКА**, заступник голови районної ради **О.В. БАКУМЕНКО**, голова районної ради ветеранів **Г.М. МАМЕДОВ**. Вітали зі святом, бажали здоров'я, щасливих подальших років, вручили ювілейну медаль «65 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», Пам'ятний знак «65 років Перемоги».

Організація ветеранів Веселинівського району

Ветерани війни і праці у Веселинівському районі Миколаївщини завжди показували приклад у післявоєнній відбудові сільськогосподарських підприємств, у відновленні роботи освітніх, лікувальних закладів як у селищі, так і в інших населених пунктах, у вихованні підростаючого покоління. Як приклад можна добрим словом згадати ветеранів війни: Героя Соціалістичної Праці І.М. Максимова, орденоносців І.П. Григоренка, М.І. Питюка, М.Ф. Ігнатюка, М.А. Костирка, М.М. Домощея, М.П. Назаренка, Л.І. Бельцова, М.С. Лещенка, В.А. Галія, Д.В. Галицького, Л.В. Пигаря, А.І. Пашковську, В.С. Баранову, Л.С. Іванова та багатьох інших.

Однак районної ветеранської організації чи якогось первинних об'єднань у селах не було. Та у квітні 1985 року, на зустрічі керівництва району з ветеранами війни, створили раду ветеранів війни, головою якої обрали М.І. Питюка.

Микола Іванович народився 1916 року в місті Одесі, та вже в 1918 році сім'я переїхала до села Луб'янка, нині Веселинівського району Миколаївської області, де Микола і виріс, закінчив школу і в 1941 році пішов на фронт. Був сержантом, командиром розрахунку зенітної гармати. Воював на різних фронтах, двічі мав поранення. Після останнього поранення у 1944 році його комісували і демобілізували. Повернувшись додому, Микола Іванович працював у колгоспі імені Чапаєва села Луб'янка, потім його обрали головою цього ж колгоспу; дещо пізніше обрали головою правління Веселинівської районної споживчої спілки. Заочно Микола Іванович закінчив Одеську вищу партійну школу, і 1965 року його призначили завідувачем районного відділу соціального захисту населення, де він працював до виходу на пенсію у 1976 році. Після цього йому запропонували очолити районний комітет народного контролю, тож Микола Іванович разом із ветеранами проводив велику роботу з попередження правопорушень у роботі установ та організацій, а також щодо організації допомоги фронтовикам.

У березні 1987 року після створення ветеранської організації району першим головою Веселинівської районної ради ветеранів війни і праці обрали ветерана Другої світової війни Миколу Прокоповича Назаренка, який до виходу на заслужений відпочинок працював головою комітету народного контролю у Веселинівському районі (змінивши на цій посаді М.І. Питюка).

Тоді в районі налічувалося 465 учасників бойових дій, 5 ветеранів тилу, 3 партизани війни. На місцях були створені первинні ветеранські організації. Завдання, які почала вирішувати ветеранська організація, були визначені в таких напрямках: турбота про захист інтересів кожного ветерана і в першу чергу – інвалідів та учасників війни, допомога ветеранам у вирішенні нагальних житлово-побутових проблем, участь ветеранів у патріотичному вихованні підростаючого покоління, збереження пам'яті про подвиг земляків у Другій світовій війні.

Вони жили на одній вулиці: Герой Соціалістичної Праці Максимов І.М., кавалер двох орденів Трудового Червоного прапора Герцій В.Г., ветерани-фронтовики капітани запасу Чумак Г.І., Савчук І.О. та його дружина – Савчук З.О., кавалер ордена Слави, інженер Пеліховський В.А., та

Перші члени президії: Я.П. Григор'єв, А.К. Лихидько, Л.І. Бельцов, В.С. Резнік, П.М. Іванов, І.Г. Савич.

Ветерани стали активними учасниками суспільного життя райцентру, а після створення низових організацій – і в селах району. Серед активістів заходів, окрім голови та членів президії районної ветеранської організації, заслуговують на увагу такі ветерани: Л.І Бельцов часто бував у школах, виступав на районних заходах для педагогів, Є.Я. Станіславчук стала автором дослідження історії населених пунктів району, яке увійшло до книги «Історія міст і сіл Української РСР. Миколаївська область» у 26 томах.

УРОК МУЖНОСТІ ПРОВОДИТЬ З ПІОНЕРАМИ УЧАСНИЦЯ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ ВЧИТЕЛЬКА Є.Я. СТАНІСЛАВЧУК

Ветерани були частими гостями у школах району, зустрічалися з молоддю в тодішніх комсомольських організаціях. І, звісно ж, вони були активними учасниками відзначення Дня Перемоги.

За станом здоров'я М.П. Назаренко змушений був піти з почесного поста, і в 1989 році головою ветеранської організації став Леонід Іванович Бельцов, корінний веселинivecь, 1922 року народження.

Святковий мітинг в Комсомольському парку. Виступає 1-й секретар РК КПУ Зубрицький Б.С./ початок 70-х/

З відзнакою закінчив у 1939 році школу та вступив до Одеського університету. Закінчив другий курс фізико-математичного факультету, як раптом почалася війна. Л.І. Бельцов – учасник боїв під Харковом, Сталінградом, Курськом, визволяв Україну. У боях під Бродами його тяжко поранили, та після госпіталю повернувся

на фронт, навчався на курсах молодших лейтенантів, командував стрілецьким взводом, ротою.

Леонід Іванович також брав участь у визволенні Кракова, Варшави, Праги, був учасником Берлінської операції. Тричі нагороджений орденом Червоної Зірки, орденами Вітчизняної війни I, II ступенів, багатьма медалями. Після війни – помічник військового коменданта у місті Овруч. І лише в 1948 році демобілізувався та повернувся додому, до Веселинового.

З 1948 по 1950 роки Л.І. Бельцов працює відповідальним секретарем, а з 1950 року – редактором районної газети «Зоря». Одночасно закінчує навчання в університеті. З 1955 року – на партійній роботі: деякий час був секретарем райкому Компартії, згодом два роки працював головою колгоспу.

Тривалий час хворів, тому не міг повернутися до попередньої роботи. Учитель, інспектор районного відділу освіти, директор школи – така його подальша трудова біографія.

Під керівництвом Леоніда Івановича рада ветеранів продовжила активну роботу в районі за розробленими напрямками. За його сприяння в приміщенні райкому Компартії у визначені дні в кабінеті ради ветеранів працювали члени президії, до яких зверталися по допомогу ветерани району.

У 1993 році на пленумі районної організації головою ради обрали Ф.О. Кугука – ветерана війни і педагогічної праці.

Життєвий шлях у Федора Опанасовича непростий, як і в кожного ветерана. Народився 1927 року на Чернігівщині, після закінчення школи у жовтні 1944 року призваний до лав РСЧА. Закінчив Рязанське радіотехнічне училище, став радистом, у квітні 1945 року – відправлений на фронт. До 1951 року проходив службу в армії у Північній групі військ у Польщі.

У 1993 році на пленумі районної організації головою ради обрали Ф.О. Кугука – ветерана війни і педагогічної праці.

Життєвий шлях у Федора Опанасовича непростий, як і в кожного ветерана. Народився 1927 року на Чернігівщині, після закінчення школи у жовтні 1944 року призваний до лав РСЧА. Закінчив Рязанське радіотехнічне училище, став радистом, у квітні 1945 року – відправлений на фронт. До 1951 року проходив службу в армії у Північній групі військ у Польщі.

Заочно в 1948 році закінчив Московський інститут іноземних мов, а в 1956 році – історичний факультет Ніжинського педінституту.

Після демобілізації Ф.О. Кугук працював на різних педагогічних посадах, а з 1965 року – безпосередньо у Веселинівському районі Миколаївської області. З вересня 1968 року по серпень 1993 року – на посаді завідувача методкабінету Веселинівського райвно. Нагороджений орденами Вітчизняної війни Ш ступеня, «За мужність», медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «Жукова», «Захисник Вітчизни». Йому присвоєні звання «Отличник просвещения СССР», «Відмінник народної освіти України». Активно займався історичним краєзнавством, випустив кілька збірок своїх поезій.

У ветеранській організації робота велася за всіма напрямками за активної участі самого голови та членів президії ради, активних ветеранів.

Ветерани Веселинівського району, 1991 рік.

У населених пунктах активно працювали (і нині продовжують свою роботу) первинні ветеранські осередки. Найкраще організували свою роботу такі ветеранські організації населених пунктів району: Веселинівська (голова М.М. Донченко), Ставківська (голова І.К. Самарський), Варюшинська (голова В.П. Боровик), Кудрявцівська (голова А.М. Полевой), Луб'янська (голова В.М. Кшевинський).

Для роботи ради ветеранів адміністрація району створила належні умови, за спільним планом із районною радою, районною держадміністрацією щорічно відзначаються урочисті та святкові дати, на проведення яких виділяються належні кошти.

За ініціативи районної ради ветеранів у центрі Веселинового, у сквері, встановлено гранітні стели з прізвищами земляків, які загинули в роки війни. Ці роботи виконано за рахунок коштів, виділених із бюджету селищної ради.

Рада ветеранів організовує і контролює роботу волонтерських груп, бере участь у відзначенні днів народження, ювілеїв ветеранів, організації поховань. Спільно з управлінням праці та соціального захисту населення райдержадміністрації рада ветеранів вітає своїх односельців, яким виповнилося 90 і більше років.

Із 90-літтям ветерана І.Г. Петренка вітає голова райдержадміністрації А.В. Філімонов.

Із 90-літтям ветерана О.Л. Ширніна вітають заступник голови райдержадміністрації А.В. Дрозд та завідувач територіального центру соціального захисту О.В. Кицик.

Ветерана С.Г. Колбасовського із 90-літтям вітає завідувач відділу соціального захисту населення О. Шевченко.

Через керівників сільгосп підприємств, товаровиробників, небайдужих підприємців президія районної ради ветеранів організовує матеріальну допомогу ветеранам у передсвяткові дні. Таку допомогу систематично надавали і надають Д.Д. Овчінников, В.В. Кем, Л.О. Єренкевич, М.О. Підгородинський, А.П. Гасюк, С.І. Свердан, А.Є. Гац, В.Ф. Швець та інші керівники.

Постійно опікується організація і питаннями оздоровлення ветеранів.

Значна заслуга в цьому колективі центральної районної лікарні, працівників Товариства Червоного Хреста. Не залишаються осторонь і сектори внутрішньої політики, сім'ї та молоді, оборонно-масової роботи райдержадміністрації, працівники Пенсійного фонду, районного центру зайнятості, селищні і сільські голови.

Треба відзначити доброзичливе ставлення до ветеранської організації з боку редакції газети «Зоря». Регулярно публікуються вітання ветеранів із днями народження, статті та інформація про подвиги ветеранів у роки Другої світової війни, сторінки ветеранської слави.

Із 2014 року по цей час районну організацію ветеранів війни і праці очолює Марія Миколаївна Донченко. Народилася 1942 року на Сумщині, закінчила Глухівський педагогічний інститут. У 1961–1969 роках працювала вихователем дошкільного закладу, з 1967 по 1972 роки – завідувача шкільним відділом Веселинівського райкому комсомолу. Протягом 1977–1997 років працювала у Веселинівській СШ № 2, учитель вищої категорії.

З 1997 року, після виходу на заслужений відпочинок, очолила Веселинівську селищну первинну

організацію ветеранів війни і праці. І вже 2014 року змінила Ф.О. Кугука на посаді

голови районної ветеранської організації. Добре знаючи ветеранський склад району, запропонувала до нового складу районної ради обрати активних і дійових: В.П. Ткача, І.Г. Петренка, Н.Л. Петухову, Л.Г. Ратушняк, О.І. Гузіль, І.С. Мітева.

Найбільш активні учасниці гурту «Берегиня» (зліва направо): Галина Федорівна Вансаровська, Марія Миколаївна Донченко, Валентина Іванівна Улусян, Олександра Акимівна Гнатенко.

Марія Миколаївна була депутатом районної ради двох скликань, є кореспондентом місцевої газети «Зоря», біля 50 років опікується громадською роботою, переймається проблемами людей

похилого віку, працює над їх вирішенням у тісній співпраці з органами місцевого самоврядування. У вільний від роботи час є активною учасницею народного хору, багато років виступає у складі ансамблю «Берегиня».

Одним з активістів-ветеранів району є Олександр Іванович Донченко. Народився в Миколаєві, закінчив Миколаївський педагогічний інститут, за направленням прибув на Веселинівщину, де працював учителем, директором кількох шкіл, інспектором районного відділу освіти, має 50 років педагогічного стажу. Не один десяток років віддає своє серце ветеранам, про них писав нариси до районної газети «Зоря», дарував і дарує пісні на військово-патріотичну тематику, випустив із друку 4 книги, остання побачила світ під назвою «Люди, окрилені мрією». Має багато відзнак за роботу з ветеранами. Активний учасник народного хору районного будинку культури та соліст, із дружиною Марією Миколаївною стали лауреатами конкурсу «Сімейне коло». За значний внесок у розвиток ветеранського руху, активну роботу щодо соціального захисту ветеранів, участь у патріотичному вихованні на кращих традиціях старшого покоління та з нагоди 70-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні у 1941–1945 роках отримав грамоту Організації ветеранів України.

На сьогодні у районі 15 первинних ветеранських організацій, на обліку яких перебувають понад 13 тисяч ветеранів. Із них: учасників бойових дій Другої світової війни – 15, у тому числі інвалідів війни – 14; учасників війни – 300, дітей війни – 1 856, афганців-миротворців – 47, чорнобильців – 52, ветеранів праці – 1 617, ветеранів військової служби – 5, ветеранів-інтернаціоналістів – 48, ветеранів МВС – 11, інших пенсіонерів – 4 715.

Із первинних організацій сіл добре працюють майже всі голови сільських, селищних ветеранських рад – Широколанівська, Ставківська, Кудрявцівська, Подільська, Варюшинська.

У районному відділенні внутрішніх справ у 1990 році створено раду ветеранів органів внутрішніх справ, яку сьогодні очолює Н.С. Миронюк. І хоча їх небагато, та вони часто допомагають у правовому й патріотичному вихованні школярів. Окремо діють і районні організації ветеранів – воїнів-інтернаціоналістів (голова Є.Є. Іщенко), ветеранів – учасників ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи, яку очолює І.С. Мітєв.

Слід відзначити активну співпрацю з ветеранською радою й учительських колективів ЗОШ № 1, гуманітарної імназії, Широколанівської, Кудрявцівської, Варюшинської та інших шкіл району, де діють музеї, виготовлено стенди про наших ветеранів, героїв війни.

Велику роботу веде вчитель-пенсіонер, керівник історико-краєзнавчого гуртка ра-

Ветерани відвідали страусину ферму села Кременівка.

Ведуча Оксана Пекун вручає нагороду переможцеві конкурсу – гурту з Веселинового.

йонного будинку дитячої творчості С.А. Шепета. Він знайомить учнів з героїчним минулим воїнів-земляків, тут учні збирають матеріали про своїх дідусів, бабусь; кілька років підряд проводили велопробіги під назвою «Стежками історії». Пошукова робота ведеться в усіх школах, перед святами учні впорядковують місця біля пам'ятників.

У районному історичному музеї проведено круглий стіл під назвою «Зустріч трьох поколінь» до 70-річчя визволення України від фашистських загарбників. Школярі, молодь мали можливість поспілкуватися з учасниками війни.

Районна рада ветеранів співпрацює з організацією Товариства Червоного Хреста, яку очолює О.І. Гузіль. Слід зазначити, що це велика допомога нашим ветеранам, які люблять і чекають їх – Галину Єну, Тетяну Чепку, Раїсу Безродню, Надію Ставніченко, Ірину Москаленко, Тетяну Олексієнко.

Тривалий час працює Університет третього віку. Ветерани із задоволенням його відвідують, де отримують різні медичні, психологічні поради лікарів усіх фахів; відвідують музеї трудової, бойової слави (Ю.П. Бурим), музей історії с. Катеринівка; для ветеранів організуються екскурсії на провідні підприємства, цікаві куточки району та області.

Ветерани району – активні учасники гуртів художньої самодіяльності. Хор районного будинку культури, у складі якого здебільшого сивочолі співаки, вже біля 40 років традиційно супроводжує весілля молодят, благословляючи їх на світлу, щасливу путь. Своїми виступами хор радує не лише мешканців Веселинового, а й жителів району, області, є переможцем різних фестивалів. У березні 2016 року колектив став учасником конкурсу українського ТВ «Фольк-music». Не відстає від хору й жіночий ансамбль «Берегиня», який став дипломантом обласного конкурсу, присвяченого Дню матері.

Добра вчителька

Євгенія Родіонівна Петруня народилася 6 січня 1923 року в багатодітній сім'ї села Новопокрівка (нині Сахарове) Березівського району Одеської області. Із шести дітей наймолодший Антон помер у 6-річному віці від малярії. Батько Родіон Петрович і матуся Марія Романівна дуже любили своїх дітей, жили дружно, в родині ніколи не виникало сварок. Діти допомагали пасти гусей, корову, кіз, виконували іншу роботу по господарству.

Євгенія разом із старшими сестрами ходила до початкової школи, вірніше, брат Сашко носив її взимку на руках, загорнуту в батьків кожух, як наймолодшу в сім'ї, бо не вистачало всім взуття, теплого одягу. Діти вчилися старанно. Євгенія закінчила початкову школу в рідному селі, а потім із четвертого по сьомий класи навчалася в сусідній Гуляївці, до школи за 3 кілометри від дому ходили пішки. Школу закінчила на відмінно.

У 1933 році сім'я пережила голод. Діти збирали в полі колоски, гнилі буряки, розбивали взимку мишачі сховки зерна і вибирали те, що не доїли миші.

Найскрутніше було батькові Родіонові, він опух від голоду, тіло аж блищало, відняло мову. Все, що добувалося в родині їстівного, віддавали дітям. Згодом голод почав косити людей. Вимирали цілі родини. Односельці рятувалися рибою, яку тихцем ловили в лимані, їли, частину міняли на базарі на крупу, макуху. Макуха тоді була найбільшими ласощами для дітей. Так сім'я Родіона Петруні й вижила.

У 1936 році Євгенія вирішила навчатися далі. Дуже любила дітей, тож вступає до Одеського педучилища, яке закінчує з відзнакою. Але за фахом не влаштувалася – деякий час працювала на кондитерській фабриці, допомагала батькам.

Війна... Одесу нещадно бомбардували, фабрику зруйнували, Євгенія втікає до рідного села. Під час війни сім'я допомагає партизанам, переховують поранених бійців, діляться останніми харчами.

У 1947 році Євгенію Родіонівну направляють вчителем початкових класів до села Леленталь Мостівського району, де відкривається нова школа. Згодом її призначають завідувачем школи. Живе в землянці, взимку нічим було обігрівати оселі, бо село розташоване в степу, після війни не вціліло жодне дерево. Палили печі полином, який заготовляли влітку, соняшниковим бадиллям. В землянках було холодно, вранці віником змیتали зі стін іній.

Того ж року Євгенія Родіонівна, зустрівши Анатолія Степановича Семенюка, який переселився до села із Польщі, вийшла заміж. У 1949 році в них народилася донька Людмила. В землянці з дитиною жити в таких умовах стало небезпечно, до того ж у землянці зимували кури, коза, інакше б вони у хліві замерзли. Тож у 1950 році родина Семенюків почала будувати нову хату. В цей період все село розбудовувалося: на місці землянок виростили кам'яні будинки.

Село почало швидко заселятися переселенцями із Західної України. Добудували школу, яка стала 7-річною, а згодом – 8-річною. Приїхали нові вчителі: Петро Володимирович і Лариса Андріївна Краснопорові, Олександр Федорович і Марія Марківна Підлісецькі, Марія Никифорівна Турик, Людмила Леонідівна Воскресенськова, Віра Андріївна Прилипенко та інші. На той час головою колгоспу працював В.Г. Пашковський, який вивів господарство на вищий рівень розвитку.

Євгенія Родіонівна працювала в школі понад 33 роки. Учні разом з учителями допомагали колгоспу: висаджували сад, виноградник, збирали насіння овочів, допомагали саджати лісосмуги.

У 1980 році Є.Р. Петруня вийшла на заслужений відпочинок. За сумлінну працю нагороджена грамотами районного та обласного відділів освіти. Вивчила не одне покоління дітей. У селі з вдячністю згадують добру вчительку. Жила в селі Поділля Веселинівського району по вулиці Садовій, 23.

Учасник війни. Нагороджена пам'ятним знаком «50 років визволення України», ювілейною медаллю «50 років перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.». Померла 25 травня 2010 року.

Організація ветеранів Вітовського району

Вітовська (до 2016 року – Жовтнева) районна організація ветеранів – одна з найбільших у Миколаївській області. У районі проживають понад 50 тисяч громадян, із них 16 тисяч – пенсіонери різних категорій.

Ядром ветеранської організації протягом 30 років її діяльності є ветерани, учасники бойових дій у Другій світовій війні, яких із кожним днем стає все менше. Та ветеранська організація розростається ветеранами покоління 40-50 років минулого століття, які вершили ратний і трудовий подвиги з відбудови та зміцнення економіки своєї країни.

Герой Соціалістичної Праці, кавалер ордена Леніна В.Г. Личко.

Організацію ветеранів війни і праці району створено в січні 1987 року на установчій районній конференції, делегатами якої були представники від кожного села. Першим головою організації обрали В.Г. Личка, учасника бойових дій Другої світової війни, інструктора льотного училища. Після повернення до рідного, на той час Жовтневого району Василя Григоровича обирають секретарем райкому комсомолу. Згодом у складі «двадцяти тисячників» під закликом партійних лідерів «Кращим організаторам – їхати до села!» поїхав і В.Г. Личко, де й працював до виходу на пенсію, очолюючи радгосп «Південний». Господарство вирощувало овочі для міста корабелів і стало одним із найкращих в Україні. Радгосп «Південний» нагороджений орденом «Знак Пошани», його директор В.Г. Личко отримав «Золоту Зірку» Героя Соціалістичної Праці та орден Леніна.

Перші два десятиріччя в організації ветеранів району серед виборчого активу було дуже багато ветеранів та учасників бойових дій Другої світової війни. Особливої уваги заслуговують ті, хто мав особливе ставлення до свого статусу – голови первинних ветеранських організацій сіл та селищ, чії імена назавжди закарбувались у пам'яті односельців:

- Василь Макарович Бронченко (с. Мішково-Погорілове);
- Василь Якович Волох (с. Пересадівка);
- Іван Петрович Бабинов (с. Прибузьке);
- Петро Григорович Вовк (с. Лимани);
- Павло Іларіонович Кужильний (с. Шевченкове);
- Борис Григорович Карпенко (с. Мішково-Погорілове);
- Микола Юхимович Трофанюк (с.мт Воскресенське);
- Микола Кузьмич Глебенко (с. Бармашове);
- Олексій Григорович Стрюк (с. Калинівка);
- Іван Кирилович Кукла (с.мт Первомайське);
- Марія Олексіївна Іваннікова (с. Коларове);
- Марія Василівна Конько (с. Полігон).

У 1989 році головою районної ветеранської організації обрано Л.Є. Рудську – талановиту і авторитетну людину не тільки в рідному районі, а й у всій Миколаївській області. Лідія Єгорівна – ветеран Другої світової війни, учасник партизанського руху, яскрава особистість, у якій поєдналися якості прекрасного педагога, невтомного борця за мир, добро і справедливість, справжнього організатора і, як результат, – активного громадського діяча на службі людям.

Як справжній патріот, Л.Є. Рудська 20 років очолювала районну організацію ветеранів і нині є її Почесним головою. Завжди в роботі керівника організації пріоритетним було віддавати належне живим учасникам Другої світової війни, які ратним подвигом забезпечили Велику Перемогу, та

тим, чий імена викарбувані на пам'ятниках; на прикладах їхнього подвигу формувати патріотичні почуття в підростаючого покоління, нагадуючи про історичні події минулого.

Одним із яскравих прикладів такої виховної роботи є започаткування в районі, з нагоди 10-річчя заснування організації ветеранів, заходу «Естафета Пам'яті», який проходить під гаслом «Пам'ятаємо і шануємо». Завдяки цьому щороку, як відлуння війни, у дні визволення сіл району відбуваються мітинги, в загальноосвітніх школах – урочисті лінійки, конкурси, тематичні виховні години, де вшановують пам'ять героїв Другої світової війни. В районі було підтримано пропозицію про відродження музеїв війни та праці, поповнення їх новими експонатами.

Ювіляра Л.Є. Рудську з 90-річчям вітає актив ветеранської організації району у Великій залі районної ради. 31.01.2012.

31 січня 2012 року відбулася надзвичайно урочиста подія: саме цього дня Почесний голова ветеранської організації району Л.Є. Рудська відзначала свій 90-річний ювілей. Привітати з поважним віком ювілярку прийшло багато гостей.

Відповідальним секретарем ветеранської організації постійно обиралась ветеран трудового фронту в роки війни Любов Митрофанівна Сулима – людина, яка завжди з високою відповідальністю ставилася до своєї громадської діяльності.

З 2009 року, впродовж трьох років, головою ради ветеранської організації району обиралася Людмила Григорівна Шевчук – педагог за фахом, хороша, вихована людина, яка вміло організовувала літературні вечори для членів районної ветеранської організації.

Молодь селища Первомайського зустрічає ветеранів війни на День визволення України від німецько-фашистських загарбників.

Із жовтня 2011 року головою ради ветеранів району обрано Людмилу Іванівну Тарко, у якої за плечима великий досвід роботи з людьми, а саме – 50 років виборчої громадської діяльності. Компетентність Людмили Іванівни, організаторські здібності, увага до людей, готовність прийти на допомогу кожному – це ті якості, які дозволили їй піднести на належний рівень роботу ветеранських організацій сільських та селищних рад. Під її керівництвом у районі вдосконалюються заходи з гідної зустрічі роковин Великої Перемоги в боротьбі з німецьким нацизмом.

«Естафета Пам'яті» набула нових важелів на виховний процес, у кожному класі учні беруть активну участь у підготовці до естафети через конкурси: на кращий макет пам'ятника, обеліска; на кращий твір, нарис, вірш про героїв війни та односельчан, які захищали рідну землю від ворога.

Кожен рік «Естафета Пам'яті» розпочинає свою ходу під новим гаслом: «Пам'ятає світ спасений», «Пам'ятаємо загиблих – шануємо живих», «Хто за свободу вийшов проти смерті, тому немає смерті на Землі...» Естафета пам'яті розпочинається 13 березня і крокує із села до села до 24 березня.

Голова Вітовської районної ради М.І. Тимошук та голова ветеранської організації Л.І. Тарко покладають квіти загиблим воїнам під час відкриття районної «Естафети Пам'яті» в селі Лупаревому.

З дня визволення першого населеного пункту району – села Лупаревого – з 13 березня розпочинається районна «Естафета Пам'яті», яка крокує по всіх селах до 24 березня. У ході естафети учасники бойових дій, ветерани нагороджуються грамотами від райдержадміністрації та ветеранської організації й цінними подарунками.

Ветеранська організація району перебуває в постійному пошуку нових форм роботи. Так, радою ветеранів у районі започатковано проведення семінарських занять, під час яких проходить обмін досвідом роботи голів первинних ветеранських організацій. Протягом останніх років проведено семінарські навчання: у 2013 році – на базі Первомайської ветеранської організації (голова Т.Д. Решетньова), у 2014 році – на базі Бармашівської ветеранської організації (голова Є.В. Мохленко), у 2015 році – на базі районної ради, у 2016 році – на базі Миколаївської ветеранської організації (голова Н.С. Білецька).

У багатьох первинних ветеранських організаціях створено клуби ветеранів, уся робота в яких спрямована на передачу людям похилого віку позитивних емоцій, щоб вони знали, що життя прожито немарно, і воно продовжується. У клубі ветеранів працюють гуртки, ансамблі художньої самодіяльності.

У заходах, організованих ветеранським активом, завжди беруть участь голова райдержадміністрації, представники органів місцевого самоврядування, актив громадських організацій, голова обласної ветеранської організації, інші посадові особи.

Постійно відчувається практична допомога в організації діяльності районної ради з боку активу обласної ради ветеранів, яку очолює полковник у відставці Поротніков Микола Арсентійович. Його особиста участь у заходах, які проводяться в районі, у засіданнях пленумів, конференціях сприяє виконанню статутних вимог організації ветеранів України – як на рівні району, так і на рівні області.

У районній організації ветеранів 21 осередок ветеранських організацій при сільських, селищних радах. Там, де налагоджено тісну співпрацю, досягнуто взаєморозуміння між органами місцевого самоврядування та ветеранськими первинними осередками, й вирішуються питання відповідно до розроблених планів та заходів.

Успішно проводиться робота у ветеранських первинних організаціях на чолі з їхніми головами: с. Мішково-Погорілове (А.С. Бутова), с. Полігон (А.С. Пальцева), смт Воскресенськ (М.Ю. Трофа-

нюк), с. Пересадівка (В.А. Компанієць), смт Первомайське (О.Г. Панченко), с. Миколівське (Н.С. Білецька), с. Галицинівка (С.В. Клименко), с. Бармашове (Є.В. Мохленко), с. Новомиколаївка (Н.В. Воробйова), с. Коларівка (П.І. Філенко), с. Мирне (А.В. Силецька), с. Зелений Гай (Р.М. Бойчук), с. Грейгове (Л.І. Пасніченко). Хід виконання Статутних вимог ветеранської організації широко обговорюється на конференціях, пленумах, засіданнях, президіях.

Актив після обговорення нагальних питань.

Радою ветеранів також проводяться заходи з метою охоплення увагою людей праці, які були удостоєні державних нагород, відзнак, у тому числі – працівників тилу під гаслом «Хвала людині трудовій, хвала рукам, що пахнуть хлібом!»

Золотим фондом ветеранської організації залишаються всі, хто причетний до великого подвигу нашого народу в буремні роки Другої світової війни. Перемога була на всіх одна – і для тих, хто здобував її на фронтах, і для тих, хто кував зброю в тилу, і для тих, хто на окупованій території боровся з ворогом, і для тих, хто не дожив до світлого Дня Перемоги, чиї імена викарбовано на пам'ятниках, обелісках, меморіальних дошках.

Ветерани Другої світової війни зібралися в День Великої Перемоги.

Страшна війна минулого століття – пекуча рана, яка болить чи не кожній родині в Україні. Воїни-переможці проявили чудеса героїзму, до останнього подиху, до останньої краплі крові вистояли і перемогли. Для України ціна тієї перемоги жахлива – мільйони людських життів, зруйнована економіка. Кожен другий воїн поліг у боях, кожен із тих, хто вцілів, – був поранений. Гоїлися рани, зростали повоєнні покоління...

Сім десятиліть тому земля нашої нині незалежної держави була звільнена від завойовників. Усе менше серед нас залишається учасників Другої світової війни. Честь їм і шана живим! Вічна слава загиблим! Хай не згасає пам'ять про героїв!

Організація ветеранів Врадіївського району

Перемога над фашизмом у Другій світовій війні для мешканців Врадіївки та всього району далася важко – 2 573 його мешканці боролися із загарбником на різних фронтах, 1 396 із них загинули в боях. За ратні подвиги 1 054 жителі Врадіївщини нагороджені бойовими орденами і медалями. За мужність і відвагу 12 врадіївчан удостоєні звання Героя Радянського Союзу.

Алея Слави у Врадіївці.

Бодня Василь Григорович – старшина, виходець із села Сирове. Під час форсування річки Одер помічник командира стрілецького взводу Бодня очолив першу групу десанту, яка тонкою кригою переправилась на західний беріг, захопила плацдарм і зайняла оборону. Група Бодні відбила велику кількість атак гітлерівців, прикриваючи переправу основних сил полку.

Гончаренко Олег Мойсейович – капітан, виходець із села Новопавлівка. Командир мінометного дивізіону гвардії капітан Гончаренко особливо відзначився в боях при форсуванні річки Вісла. Його підрозділ знищив багато ворожої живої сили і бойової техніки, забезпечивши просування військ Червоної Армії.

Переправа через Дніпро.

Грабовенко Максим Іванович – старший сержант, виходець із села Новоолексіївка. У вересні 1943 року відзначився в боях за форсування Дніпра. Під час операції бійці створили кілька стратегічних плацдармів на правому березі річки, що допомогло Червоній Армії переправити через Дніпро основні свої частини.

Гросул Іван Тимофійович – льотчик, майор, виходець із села Кумари. Здійснив 241 бойовий виліт у тил ворога.

Дяченко Дарія Григорівна – партизанка, виходець із села Кумари. Була зв'язківцем підпільної організації «Партизанська іскра». Виконувала важливі і складні завдання. Навесні 1943 року потрапила до рук гестапо, розстріляна фашистами. Звання Героя Радянського Союзу їй було присвоєно посмертно.

Лебеденко Микола Федотович – гвардії генерал-лейтенант, виходець із села Чайківка Краснопільської сільської ради. Під час проведення Львівсько-Сандомирської операції корпус генерал-лейтенанта Лебеденка розбив великі сили супротивника, чим забезпечив успіх усієї операції.

Мардар Михайло Олексійович – сержант, заступник командира відділення стрілецької роти, виходець із села Сирове. Особливо відзначився під час боїв на території Польщі. Вогнем зі свого кулемета знищив біля 70 солдатів та офіцерів ворога під час тяжких боїв за міста Горлицю і Новий Сонч. Загинув у бою від вибуху гранати.

Невзгодов Андрій Іванович – лейтенант, виходець із села Іванівка. Командир стрілецької роти відзначився в боях на підступах до Дніпра. Коли німецька піхота під прикриттям танків відрізала роту Невзгодова від основних сил дивізії, він рішучою контратакою прорвав кільце оточення та, знищуючи вогневі точки і живу силу ворога, вивів з оточення бійців, матеріальну частину і поранених.

Пархомчук Юхим Онуфрійович – матрос, виходець із смт Врадіївка. Брав участь у морському десанті К. Ольшанського по звільненню Николаєва від фашистських загарбників. Загинув у боях.

Сіваченко Василь Григорович – рядовий, виходець із села Сирове. Перший номер ручного кулемета Сіваченко відзначився в боях на території Північної Трансильванії, де виконав бойове завдання зірвати напад супротивника з тилу: 85 ворогів було знищено, 21 – взято в полон.

Улицький Павло Михайлович – капітан, артилерист, виходець із смт Врадіївка. Від Волги до Балтики пройшли артилеристи капітана Улицького. В боях під Віслою штурмова група проникла в оборону фашистів і утримала плацдарм до підходу головних сил.

Чумак Дмитро Михайлович – єфрейтор, виходець із села Сирове. Був розвідником артилерійської батареї винищувально-протитанкового артилерійського полку. В боях за Вільнюс вів вогонь по ворогу до останнього снаряда. В рукопашному бою підірвав гранатою себе і фашистів, які його оточили.

Врадіївську районну організацію ветеранів війни і праці офіційно зареєстровано у 1993 році.

Із квітня 2001 року її очолив учасник бойових дій Другої світової війни, інвалід 2-ї групи І.П. Ребдело, 1925 р.н.

У 15 років працював у сільському господарстві на різних роботах. У 1944 році, коли Врадіївський район було звільнено від німецько-фашистських загарбників, мобілізований до лав Радянської Армії, у Збройних Силах СРСР служив до 1948 року. Іван Павлович брав участь у боях за визволення Польщі, її столиці Варшави, за що отримав медаль «За відвагу». Другу медаль «За відвагу» отримав за участь у боях на території Східної Пруссії. Під час воєнних дій був двічі поранений, тож День Перемоги зустрів у госпіталі. Після демобілізації повернувся додому. Як комсомольця райком комсомолу направив І.П. Ребдела на роботу в органах зв'язку. У 1968 році отримав направлення на роботу в редакції районної газети «Шляхом комунізму», де був завідувачем відділу листів і масової роботи до 1978 року. Далі переведений на роботу за фахом – на посаду заступника начальника районного вузла зв'язку, адже ще 1962 року здобув освіту в Одеському технікумі зв'язку. У 1985 році вийшов на заслужений відпочинок. Окрім медалей, нагороджений орденами: Вітчизняної війни II ступеня, «За мужність».

Із 28 травня 2013 року ветеранську організацію району очолив В.І. Боровик, 1931 р.н.

Народився і виріс у Врадіївці. Проходячи військову службу в лавах Радянської Армії, закінчив офіцерські курси в місті Новочеркаську Ростовської області (Росія). Після закінчення Харківського автомобільно-дорожнього інституту Валентин Іванович біля 40 років працював у Врадіївській сільгосптехніці. У 1991 році вийшов на заслужений відпочинок і приєднався до ветеранського руху району. За час керівництва ветеранською організацією всіляко сприяв вирішенню нагальних питань ветеранів війни і праці, увічненню пам'яті полеглих за визволення Врадіївщини, військово-патріотичному вихованню молоді на прикладах героїв-земляків.

Із 16 листопада 2015 року керівником ради ветеранів обрали Л.О. Тимченка, учасника бойових дій на території інших держав, ветерана праці.

Народився 1948 року в селі Филімонівці Врадіївського району. У 1967 році призваний до лав Радянської Армії, із 21 серпня по 6 листопада 1968 року брав участь у бойових діях на території Чехословаччини, за що нагороджений Грамотою Міністерства оборони. Трудову діяльність розпочав із березня 1973 року – головою Гуляницького, Врадіївського споживчих товариств, із березня 2000 року по серпень 2008 року працював директором Врадіївської заготівельної контори, звідки й вийшов на заслужений відпочинок. Із 2015 року по цей час – керівник громадської організації ветеранів.

За час керівництва районною ветеранською організацією Леонід Опанасович брав участь у вирішенні життєво важливих питань громади району, зокрема – у відновленні господарської діяльності Врадіївського маслоцеху, зупинки пасажирських поїздів по станції Врадіївка та пуску додаткового міського потягу Котовськ – Помічна.

За плідну працю, професіоналізм, особистий внесок у розвиток ветеранського руху Л.О. Тимченко неодноразово нагороджувався подяками, іншими відзнаками райдержадміністрації та районної ради.

Нині в районі діють 13 первинних ветеранських організацій, усього на обліку перебувають 3 475 ветеранів, із них ветеранів війни – 583 чол., ветеранів праці – 1 392 чол., дітей війни – 1 492 чол., ветеранів військової служби – 3 чол.

За сприяння ради ветеранів, її тісної співпраці з органами місцевого самоврядування традиційно в районі проходять урочистості з нагоди пам'ятних дат, вшановуються герої-визволителі, організовуються масові заходи з відзначення всіх державних свят, активними учасниками яких є ветерани війни і праці, заслужені люди Врадіївщини.

Серед них – і ветеран Другої світової війни Наум Якович Свинобоєнко, 1917 р.н. З 15 років навчався на механізатора в Маринівській МТС Доманівського району. Пішов служити до лав Радянської Армії. Війна його застала, коли проходив службу в місті Володимир-Волинському в 38-й танковій бригаді. Тож із перших днів став учасником бойових дій, воював під Києвом, Белгородом, Сталінградом. За роки війни нагороджений: орденами Червоної Зірки, Великої Вітчизняної війни, Червоного Прапора; медалями «За відвагу», «За боевые заслуги», «За оборону Сталинграда», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні». Закінчив війну у Будапешті, звідки й демобілізувався 1946 року та повернувся додому. Бойові будні Н.Я. Свинобоєнка змінилися на трудові – працював у Врадіївці помічником бригадира тракторної бригади № 3. За трудові заслуги нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Виїзна колегія до Новопапівської сільської ради, 2016 рік.

Багато славних синів і доньок Врадіївщини вже давно відійшли в інший світ. Але пам'ять про них живе серед вдячних нащадків. Про них активісти ветеранської організації розповідають на зустрічах з молоддю, під час інших заходів, що організовуються в населених пунктах району, навчальних закладах з метою патріотичного виховання підростаючого покоління, збереження правдивої інформації про Другу світову війну, учасниками та свідками якої були тисячі мешканців Врадіївського району.

Щороку 9 Травня в районному центрі організовується святкова хода центральною вулицею до парку Слави, яка завершу-

ється мітингом, приуроченим Великій Перемозі над фашизмом. У святковій колоні на чолі з керівниками району йдуть представники підприємств, установ, організацій, школярі, приєднуються до колони односельці цілими родинами.

Серед заходів, що проводяться в навчальних закладах району з метою патріотичного виховання, – щорічна Вахта пам'яті, приурочена перемозі у Другій світовій війні, робота пошукових груп за напрямками «Долі, скалічені війною», «Автограф ветерана», «Літопис полум'яних літ» тощо. Окрім шкільних музеїв, у яких створені куточки бойової і трудової слави, в багатьох освітніх закладах району діють волонтерські загони: діти-волонтери під контролем класних керівників допомагають по господарству ветеранам праці, війни та дітям війни, доглядають за обелісками, могилами невідомих загиблих у роки Другої світової війни. Вітають зі святами ветеранів, сивочолих ювілярів.

Громадська організація відстоює права та інтереси своїх ветеранів, усіляко підтримує фронтовиків, учасників бойових дій, дітей війни, залучаючи до вирішення їхніх життєво важливих питань органи місцевого самоврядування. Для обговорення назрілих проблем місцевих громад періодично районна державна адміністрація організовує виїзні засідання до населених пунктів, де спільно з керівниками установ та організацій, підприємцями району йде пошук засобів вирішення питань з ремонту доріг, надання населенню невідкладної медичної допомоги, поліпшення медичного обслуговування, забезпечення необхідними ліками тощо.

У тісному співробітництві з райдержадміністрацією, районною радою, управлінням соціального захисту населення ветеранська організація району організовує обстеження умов проживання учасників бойових дій, людей похилого віку, одиноких престарілих. Щороку сивочолих ювілярів-ветеранів представники влади вітають вдома, вручають їм подарунки та допомагають вирішити нагальні питання: щодо ремонту будинку, придбання палива, направлення на лікування тощо.

Рада ветеранів, спираючись на свої первинні осередки, докладає всіх зусиль, аби кожна людина поважного віку була оточена увагою, відчувала себе захищеною, не була залишена наодинці зі своїми проблемами та мала повноцінне життя.

Мітинг у парку Слави, травень 2016 року.

9 Травня 2016 року до ветерана Другої світової війни С.Г. Носача завітали (зліва направо) – голова ради ветеранів району Л.О. Тимченко, голова райдержадміністрації В.П. Жосан та мер Врадіївки М.Л. Москаленко.

Представники ветеранської організації відвідали вдома ветерана війни 91-річну М.І. Ковальчук, 2016 рік.

Любимые конфеты моего папы

В детстве на Рождество у нас собиралась большая кошелка с лакомствами, которые вместе с другими подарками нам, троим деткам, клали в узелки крестные, когда мы приносили им в Святой вечер куличи. Счастливые – не избалованные роскошью послевоенного времени, мы потом еще долго лакомились этими сладостями. Угощали ими и своих родителей. Папа чаще всего выбирал мармеладки. Когда я однажды спросила, почему ему нравятся именно эти конфетки, отец, немного поразмыслив и вздохнув, поведал мне, десятилетней девчужке, такую историю.

тострелковый полк, который несколько суток держал оборону на подступах к Астрахани, пошли немецкие «Тигры». Начался кромешный ад, и командир приказал всех раненых спрятать в укрытие. Мне несколько минут назад наложили жгут на голень, а также перевязали перебитые автоматной очередью фаланги пальцев, и я вместе с остальными перебинтованными товарищами с трудом, на одной ноге, добрался к стоящему неподалеку зданию. В доме с полуразрушенной крышей оказался неглубокий подвал, в котором виднелись какие-то коробки. Кто-то из наших шепнул, что наткнулся в темноте на конфеты. Открыв одну из коробок, мы увидели мармелад. Конечно, трудно было проголодавшимся солдатам удержаться. И мы накинулись на лакомство. Это всё, что я запомнил в те роковые минуты...

Когда открыл глаза, надо мной стоял врач. Он внимательно меня осматривал, а потом вдруг спросил: «Скажи, наш герой метр 86 ростом, что ты ел накануне?» Его вопрос заставил меня напрячься. Видя мое замешательство, врач начал как бы помогать мне вспоминать детали. И поведал, что я не приходил в сознание более одиннадцати суток. Поэтому врача интересовало, что помогло моему организму выжить после огромной кровопотери?.. Позже, когда я уже шел на поправку, мне рассказали, что нас, раненых, привезли в медсанбат окровавленными, полуживыми – сброшенная вражеским самолетом бомба взорвалась рядом с продуктовым складом, в котором мы укрылись. Из моего тела, в том числе и с височной кости, извлекли множество осколков...

Только спустя некоторое время, когда нас перевезли в госпиталь, я начал припоминать: до той бомбежки мы более суток ничего не ели, потому как час за часом отбивали вражеские атаки. Следовательно – от гибели меня спасли... конфеты. Спас мармелад, в котором, как подчеркнул в госпитале уже другой врач, много глюкозы. Она-то и поддержала мой обессиленный организм...»

С тех пор и моими любимыми конфетами стали мармеладки. И сейчас я лакоплюсь этими сладостями в знак неугающей любви и памяти о моем сильном, мужественном отце – Иване Павловиче Акимове, который в 1941-м, после нескольких месяцев страшной войны стал инвалидом. Ему тогда было всего лишь 22... А дальше были годы длительной реабилитации. Умер отец в 68 лет после тяжелой борьбы с хроническими недугами.

Алла АКимова.

Вжив, дав життя і дочекався внучат

Іван Павлович Акімов народився 1919 року на Миколаївщині – в селі Романово-Булгакове Снігурівського району. Після служби в лавах Радянської Армії не встиг повернутися додому, як біда покликала на фронт. І не лише його одного – разом із ним пішли захищати рідну землю ще двоє рідних братів: старший – Василь Павлович та молодший – Петро Павлович. Додому повернувся живим лише він – покаліченим, інвалідом 2-ї групи. Періодично підліковуючись у госпіталі, все подальше життя вів активну громадську діяльність у рідному Романово-Булгаковому.

За його клопотання спорудили сільський стадіон, провели освітлення вулиць, у селі проклали водопровід, впорядковувалися пам'ятні місця. Велася пошукова робота, щороку під час урочистостей з нагоди Дня Перемоги сивочолий ветеран-інвалід зачитував перед зібранням односельців імена тих, хто загинув у роки Великої Вітчизняної війни, яку тепер прийнято називати Другою світовою. Зачитував, щоб пам'ятали про полеглих у найжахливішій війні ХХ століття. Щоб пам'ятали живі і розповідали про героїв-земляків своїм нащадкам.

За його клопотання спорудили сільський стадіон, провели освітлення вулиць, у селі проклали водопровід, впорядковувалися пам'ятні місця. Велася пошукова робота, щороку під час урочистостей з нагоди Дня Перемоги сивочолий ветеран-інвалід зачитував перед зібранням односельців імена тих, хто загинув у роки Великої Вітчизняної війни, яку тепер прийнято називати Другою світовою. Зачитував, щоб пам'ятали про полеглих у найжахливішій війні ХХ століття. Щоб пам'ятали живі і розповідали про героїв-земляків своїм нащадкам.

На знімках: солдат Радянської Армії Іван Акімов; ветеран війни зі своїми онуками, 9 Травня 1981 року; сивочолий ветеран Іван Павлович Акімов виступає перед односельцями на День Перемоги, 1987 рік.

Скромний, працьовитий прадідусь-фронтовик

Народився В'ячеслав Станіславович Ольшевський 4 вересня 1924 року в Кривому Озері на Миколаївщині. У вересні 1942 року призваний до лав Червоної Армії. Брав участь у боях в районі Краснодарського краю в складі Степового фронту. Пройшов з боями Білорусію. Був учасником прориву оборони ворога під Ригою. Визволяв Румунію, Угорщину, Австрію, дійшов до Берліна – був за 300 кілометрів від Рейхстагу. Після перемоги над фашистами направлений на Далекий Схід. У квітні 1947 року демобілізувався. Серед бойових нагород В'ячеслава Станіславовича – медалі «За визволення Праги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», Жукова та інші медалі і відзнаки.

Ветеран В.С. Ольшевський із правнуком Дмитром.

Трудову діяльність В.С. Ольшевський розпочав на молокозаводі у повоєнний час. Понад 40 років поспішав на завод цей скромний працьовитий чоловік. І роботу свою виконував – хоч і не романтичну, не героїчну і не показну на перший погляд. Бо коли в когось щось не ладилося, то шукали Ольшевського. Знали: він завжди прийде на допомогу і полагоди́ть будь-що швидко, надійно. Бо інакше не міг – як на фронтах, так і в мирний час, на заводі... У вересні 2014 року В'ячеслав Станіславович переступив свій 90-річний ювілей. До останнього подиху був частим гостем районного історико-краєзнавчого музею.

Організація ветеранів Доманівського району

На Доманівщині ветеранську організацію започатковано 1987 року. Організація налічує понад 4 тисячі ветеранів війни і праці.

Першим її головою з 1987 по 2001 роки був Юрій Кирилович Усатенко, який народився 1921 року в селищі Доманівка. За час своєї трудової діяльності був директором інкубаторної станції, секретарем первинної організації Компартії України радгоспів «Акмечетські Ставки», «Шляховий», директором Доманівського сирзаводу.

Члени президії ветеранської ради. Заступник голови ради Олександр Васильович Воєводін (третій у третьому ряду зліва направо) є одним із перших членів ради на момент створення районної організації ветеранів війни і праці.

Із 2001 по 2011 роки ветеранську організацію району очолював Вітіслав Ілліч Луценко.

Народився 1928 року в селі Прибужжя Доманівського району. Трудову діяльність розпочав трактористом в одному з радгоспів Хакаської автономної області Красноярського краю (Росія). Після повернення до рідного району в 1946 році працював робітником Олександрівського гранкар'єру. Служив в армії. Після демобілізації працював вихователем у дитбудинку рідного села, першим секретарем райкому комсомолу. Закінчив вищу партійну школу ЦК Компартії України. Працював секретарем райкому Компартії, директором Доманівської середньої школи № 2. Під його керівництвом районною радою ветеранів створено Книгу пам'яті, В.І. Луценко є співавтором книги «Історія міст і сіл УРСР».

За сумлінну працю Вітіслава Ілліча нагороджено орденами й медалями, грамотою Президії УРСР. Завдяки йому в селах, де народилися, навчалися і працювали Герої Радянського Союзу, встановлено меморіальні дошки; на березі річки Південний Буг збудовано стелу на честь військових з'єднань, які форсували річку при звільненні Доманівського району від фашистських загарбників; у смт Доманівка встановлено стелу – пам'ятник герою І.М. Лихому.

Із 2011 року по цей час організацію ветеранів району очолює Раїса Олександрівна Осадчук.

Народилася 1950 році в смт Доманівка. Здобула вищу освіту в Одеському сільськогосподарському університеті. Працювала начальником районної станції захисту рослин, директором райкоопзаготпрому, директором центру зайнятості, начальником управління соціального захисту населення, заступником голови Доманівської райдержадміністрації. Нагороджена знаком Організації ветеранів України «Почесний ветеран України».

З перших днів створення районної ветеранської організації основним її завданням був і залишається соціальний захист ветеранів війни і праці. З цього питання рада ветеранів тісно взаємодіє з органами влади, громадськими, профспілковими організаціями, підприємствами усіх форм влас-

ності. З метою взаємного співробітництва щодо всебічного захисту прав та інтересів ветеранів укладені угоди про співпрацю. Також рада ветеранів проводить роботу з патріотичного виховання дітей та молоді, тож перебуває в постійному контакті зі школами району. У цьому напрямі дуже важливим є створення шкільних музеїв, кімнат бойової слави, поповнення їх новими матеріалами та експонатами Другої світової війни, бойових дій у зоні АТО. З ініціативи ради ветеранів і підтримки райдержадміністрації проводиться щорічно акція «Збережемо пам'ять про подвиг» з упорядкування братських могил, пам'ятників, пам'ятних знаків часів війни.

Крім цього, рада ветеранів співпрацює з органами влади в організації та проведенні різноманітних заходів в усіх населених пунктах району. Проводяться зустрічі з ветеранами, працівниками тилу періоду Другої світової війни, представниками громадських організацій на тему «Ми низько голови схиляємо перед великим подвигом твоїм»; виставки художньої, історичної літератури на тему «Друга світова війна у житті моєї родини, моєї України», що проводяться в усіх бібліотеках району; конкурси малюнків на асфальті, плакатів на тему «Вічно гори, безсмертний вогню Перемоги» та «Ми за мир в Україні».

Особливу увагу районна рада ветеранів приділяє організаційному зміцненню первинних осередків, підвищенню їх ролі в житті громади. Спільними зусиллями районної ради ветеранів, первинними осередками за сприяння райдержадміністрації, територіального центру соціального обслуговування, голів сільрад відзначено 25-річчя створення районної організації ветеранів, вшанування ветеранів праці сільського господарства в День працівника агропромислового комплексу в Богданівській, Прибузькій, Мостівській, Фрунзенській сільських радах та в Доманівці, Дня ветерана. Спільно з райдержадміністрацією проводяться вітання ветеранів з ювілеями.

Традиційно відзначаються пам'ятні дати: до Дня Перемоги проходить свято вулиці Перемоги (Доманівка), у День Перемоги ветерани Другої світової війни отримують від райдержадміністрації, районної ради ветеранів, відділу культури квіти, цінні подарунки та музичні привітання.

Здійснюється система заходів військово-патріотичного виховання, у яких центральне місце належить традиційному ритуалу святкування Дня Перемоги: по-

Учасники зустрічі з керівництвом та службами району.

Вітання учасника бойових дій у Другій світовій війні Івана Хомича Савченка з Днем Перемоги (Мостівська сільська рада).

Свято вулиці Перемога організоване до Дня Перемоги районною радою ветеранів спільно із селищною радою, колективом РНВК «Доманівська ЗОШ I–III ст. № 1 – центр дитячої та юнацької творчості».

Святкування Дня Перемоги.

Квіткова гірлянда воїнам, полеглим у Другу світову війну, від вдячної молоді.

Прояв вдячності підростаючого покоління до учасників бойових дій.

Члени ради ветеранів зустрілися з колективом Мостівського НВК загальноосвітнього навчального закладу I–III ст.

Старт естафети «Вони відстоювали свободу і незалежність України» із Зеленоярської ЗОШ I-II ст.

чесний караул школярів біля пам'ятників, стели загиблим воїнам на фронтах Другої світової війни, урочисті мітинги, покладання квітів до пам'ятників, меморіальних плит тощо. Всі заходи ради ветеранів спрямовуються на формування духовності, виховання кожного школяра як громадянина, патріота своєї землі. Вихованню в учнів почуття патріотизму, шани і поваги до ветеранів війни, воїнів-афганців, миротворців, які є випускниками шкіл району, сприяють уроки мужності, зустрічі-спогади, зустрічі-пам'яті, диспути, конференції, вікторини, олімпіади, зустрічі з ветеранами, надається допомога в оформленні шкільних музеїв, кімнат, галерей, тематичних стендів.

Із 23 березня 2015 року за ініціативи районної ради ветеранів стартувала естафета «Вони відстоювали свободу і незалежність України», яка завершилася 30 листопада передачею естафети учнівською молоддю Цвітківської ЗОШ I–II ступенів районній організації ветеранів війни і праці.

Для ветеранів діють клуби за інтересами, Університет третього віку; організовувалися екскурсії до Трикратського каньйону, садиби Скаржинського, на археологічні розкопки села Акмечетські Ставки, страусину ферму, до Софіївського парку міста Умані; проводяться вечорниці та інші заходи.

Організація ветеранів бере активну участь у проведенні районних тематичних свят.

Першочерговим завданням первинних осередків залишається робота волонтерів-ветеранів з виявлення самотніх людей похилого віку, обстеження їхніх матеріально-побутових умов проживання, технічного стану будинків, надання самотнім допомоги. З ініціативи голови Петропавлівської первинної організації ветеранів та підтримки ради ветеранів, Петропавлівської сільської ради відкрито соціально-культурний центр. Голова первинного осередку Анатолій Федорович Брендюла є незмінним його керівником із дня заснування районної організації ветеранів, одним із найактивніших керівників первинної ланки. Він опікується соціальними питаннями не тільки ветеранів, а й усього населення сільської ради. Анатолій Федорович – умілий організатор, робить справу від душі, за що його поважають і знають в усьому районі.

Не менш шанованою є і голова Доманівської первинної організації ветеранів Віра Антонівна Славич, яка теж була в перших рядах при створенні організації. Вона є незмінним заступником голови ради, членом виконкому Доманівської селищної ради. Віра Антонівна постійно піклується про те, щоб створити

ветеранам гідні умови життя, щоб ті, хто з певних причин є менш захищеними, почувалися рівними.

Почуття відповідальності, вболівання за людей при-
таманні всім керівникам первинної ланки Доманівської
районної організації ветеранів.

Завдяки старанням голови Мостівського первинного
осередку Валентини Василівни Борисенко вирішуються
побутові проблеми ветеранів, проводяться масові захо-
ди в Мостівській сільській раді.

Для людей і від щирого серця працює одна з перших
голів первинних ветеранських організацій Г.А. Жук – го-
лова Щасливської первинної організації. Галина Анато-
ліївна ніколи не забуває про тих, у кого трапляється горе,
завжди підтримає і поспівчуває. Вона не звикла скаржитись
на існуючі проблеми, а разом із сільською радою намага-
ються знайти шляхи їх вирішення.

Користуються повагою у ветеранів, завжди готові на-
дати допомогу, мають активну життєву позицію голови
Зброшківської (Любов Степанівна Гриценко), Маринівської
(Володимир Миколайович Кучер), Прибузької (Віктор Пав-
лович Токарчук), Акмечетської (Володимир Миколайович
Пестунов), Сухобалківської (Микола Іванович Головатюк),
Лідіївської (Валентин Володимирович Подорога), Кузнеців-
ської (Володимир Парфентійович Фокша), Зеленогайської
(Любов Іванівна Булатова), Олександрівської (Юлія Мико-
лаївна Вілкун), Богданівської (Людмила Павлівна Маляр)
первинних ветеранських організацій.

Ветерани районної організації завжди є учасниками всіх
заходів, що проводяться на Доманівщині, у тому числі й оз-
доровчих.

Стала окрасою при в'їзді до районного центру «Стіна
мрій». Бажаючі громадяни мали можливість взяти участь у

Учасники художньої самодіяльності Зброшківської первинної організації ветеранів.

Щедрівки в Доманівській селищній раді.

Експерсія для ветеранів, парк біля садиби Скаржинського.

Відкриття Петропавлівського соціально-культурного центру, де мають змогу як ветерани, так молодь відпочити, відвідати бібліотеку, отримати допомогу від сопрацівника. У центрі голова первинного осередку А.І. Брендуля та члени районної ради ветеранів, представники інших первинних ветеранських організацій, управління соціального захисту населення, територіального центру соціального обслуговування.

Робоча зустріч на підприємстві імені Шевченка. Керівник сільгосп-підприємства – Михайло Олександрович Молдованенко, надійний друг ветеранів, духовної краси людина та щедрий спонсор. На знімку зліва направо: керівник сільгосппідприємства М.О. Молдованенко, голова ради ветеранів району Р.О. Осадчук, заступник голови ради ветеранів Ю.В. Воеводін, голова первинної Петропавлівської ветеранської організації А.Ф. Брендуля.

цій творчій роботі. Члени районної організації ветеранів війни і праці були одними з найактивніших у цій справі.

Для посилення уваги до потреб осіб похилого віку проводяться семінари, дискусії, круглі столи за участі представників профспілкових організацій, керівників установ, підприємств, організацій та громадськості.

Учасники районних змагань у Всесвітній день бігу.

Ділова зустріч ветеранського активу з керівництвом та службами району.

Вітання засновників Доманівської районної організації ветеранів війни і праці у День ветерана.

Організація ветеранів Єланецького району

Ветеранську організацію в Єланецькому районі створено в березні 1987 року. До складу увійшли 20 первинних осередків, 11 із яких створено за місцем проживання ветеранів, 9 – за місцем їхньої роботи. Первинні організації об'єднували понад 4,5 тисячі ветеранів, із них 2660 осіб – ветерани війни. У вирішенні питань, спрямованих на соціальний захист ветеранів війни і праці, їх матеріальну підтримку, велика роль відведена комісіям, створеним при районній раді ветеранів. У тісній взаємодії із селищною та сільськими радам, керівниками підприємств та організацій, управлінням праці і соціального захисту населення районна рада, провівши обстеження умов проживання ветеранів, намагається своєчасно надати необхідну допомогу усім, хто її потребує. У кожній сільській, селищній радах розроблено програму «Турбота», за якою ведеться вся робота з ветеранами.

Районна рада всіляко залучає ветеранів до патріотичного виховання підростаючого покоління. Ветерани є частими гостями загальноосвітніх шкіл, аграрного ліцею, гімназії – на уроках мужності, тематичних вечорах вони діляться спогадами про воєнне лихоліття, доносять до дітей правду історії Другої світової війни. За участі ветеранів у кожній школі створено музей чи кімнату бойової слави. З ініціативи районної ради ветеранів при районній бібліотеці створено клуб ветеранів «Діалог», де проводяться зустрічі з учнями аграрного ліцею.

Спільно з органами місцевого самоврядування рада ветеранів працює над увічненням пам'яті учасників бойових дій. У 2001 році в Єланецькій селищній раді відкрито меморіальну дошку учаснику бойових дій, інваліду війни Іллі Макаровичу Гонтаренку, який зробив вагомий внесок у розвиток району. Ветерани слідкують за тим, щоб меморіальні комплекси, могили загиблих воїнів завжди були в належному стані.

За всі роки діяльності ветеранської організації в районі систематично проводяться урочисті заходи за участі ветеранів, керівники району відвідують вдома тих, хто за станом здоров'я не може бути присутнім на врочистостях. Щороку з місцевого та районного бюджетів кожному інваліду війни, учаснику бойових дій, вдовам загиблих воїнів надається матеріальна допомога. Крім цього, надається допомога підприємствами тим ветеранам, які на них працювали до виходу на пенсію.

Районна рада приділяє увагу медичному обслуговуванню ветеранів. У районній лікарні обладнано 2 палати з усіма зручностями для інвалідів війни. З ініціативи президії районної ради ветеранів за кожним інвалідом війни, учасником бойових дій закріплено лікаря та медичну сестру, які надають їм медичну допомогу за місцем проживання. З районного бюджету виділяються кошти на безплатне лікування, зубопротезування, придбання слухових апаратів для ветеранів.

Також переймається районна рада проблемами одиноких пенсіонерів, контролює умови їх проживання, вносить пропозиції щодо розміщення їх на проживання в стаціонарному відділенні управління праці та соціального захисту населення, закріплення за ними соціальних працівників.

Допомагає ветеранам і молодь. У районі розвинуто волонтерський рух під гаслом «Молодь – ветерану»: за кожним ветераном закріплені старшокласники, які подають посильну допомогу у вирішенні побутових проблем людей похилого віку.

Рада ветеранів турбується про належне ін-

Для привітання з днем народження до сивочолого ветерана – інваліда Другої світової війни С.М. Тарасенка завітали голова райдержадміністрації А. Добровольський, голова районної ради О.Москаленко, заступник голови райдержадміністрації О.Жорова, голова районного товариства інвалідів І. Гервасьєв, селищний голова Л. Баденко. 19 жовтня 2013 року.

формаційне забезпечення ветеранів – щорічно кожному інваліду, учаснику бойових дій, вдовам передплачується районна газета «Єланецький вісник», всеукраїнська – «Ветеран України» та «Київський вісник».

Активно працюють у вирішенні проблем ветеранів голови первинних осередків: І.Ф. Пренько, О.К. Отрошенко, М.В. Стецюк, М.П. Васильєв, члени президії районної ради: В.П. Непомнящий, В.С. Крейтор, І.Ф. Турчевський, В.К. Пелих, С.М. Тарасенко, І.Ф. Лішина, В.К. Шапошников.

Першим головою районної ради обрали І.А. Карпенка, ветерана Другої світової війни.

Народився Іван Акимович 1 жовтня 1924 року в смт Єланець. Працював на посаді заступника голови колгоспу, керівником районного дорожнього управління, потім на посаді директора комунгоспу. З 1941 по 1945 роки проходив службу в армії, брав участь у бойових діях на фронтах Другої світової війни, має нагороди: два ордени Бойової Слави II та III ступенів, два ордени Вітчизняної війни, медаль «За визволення Варшави». І.А. Карпенко започаткував роботу районної організації ветеранів. Співпрацював з органами місцевої влади з питань вирішення проблем ветеранів, займався активною громадською діяльністю. Створив потужну ветеранську сім'ю, яка брала активну участь у громадському житті району, гідно відстоював кожного ветерана, виховував підростаюче покоління на прикладах героїчного минулого.

Із 1988 року організацію очолив В.С. Крейтор, ветеран Другої світової війни, який виконував обов'язки голови ради до 2003 року.

Народився Василь Степанович 1923 року в смт Єланець. Після закінчення 7 класів Єланецької школи влаштувався на роботу до Єланецького відділення Держбанку, де працював до початку війни. До лав Радянської Армії його призвали 1944 року. Після звільнення селища Єланець від німецьких окупантів 19 березня 1944 року був зарахований до 213-го запасного полку 195-ї Новомосковської Червонопрапорної дивізії, через місяць його направляють до 573-го стрілецького полку цієї ж дивізії. Брав участь у Яссько-Кишинівській операції. Спочатку був рядовим солдатом, а згодом В.С. Крейтору присвоюють звання молодшого сержанта, він був наводчиком 120-мм мінометів. За участь у бойових діях нагороджений медалями: «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», іншими відзнаками. Після визволення Молдавії (нині – Молдови) полк ішов у напрямі Румунії та Болгарії. День Перемоги зустріли в Болгарії. Демобілізувався з лав армії у 1947 році і прибув до Єланця. Згодом пішов на роботу до Держбанку, де й працював до виходу на заслужений відпочинок.

Із травня 2003 року до лютого 2011 року ветеранську організацію району очолювала В.С. Щербина.

Народилася Валентина Степанівна 29 листопада 1948 року в селі Федоро-Михайлівка Єланецького району, у 1966 році після закінчення Нововасилівської середньої школи вступила до Херсонського сільськогосподарського інституту на факультет агрономії, який закінчила 1971 року. Трудову діяльність розпочала в лютому 1971 року агрономом колгоспу «Шлях Леніна» рідного району. Із квітня того ж року працювала в Єланецькому райкомі комсомолу другим та першим секретарями. Із грудня 1974 року переведена на партійну роботу до Єланецького райкому Компартії України, де працювала спочатку інструктором, завідуючим відділом, секретарем райкому партії. В липні 1981 року після народження дитини переведена на роботу агрономом управління сільського господарства. Із квітня по липень 1982 року працювала головою райкому профспілки працівників сільського господарства. З липня 1982 року по квітень 1990 року – спочатку другий, а потім перший секретар Єланецького райкому партії. Із квітня 1990 року – голова, а з січня 1991 року – заступник голови районної ради народних депутатів; із серпня 1991 року по лютий 1992 року – інженер-зем-

левпорядник відділу земельних ресурсів та земельної реформи; із лютого 1992 року – завідувач відділу соціального забезпечення, а згодом – начальник управління соціального захисту населення райдержадміністрації. У листопаді 1993 року затверджена заступником голови райвиконкому, начальником управління соціального захисту населення; у 2002 році – начальник управління соціального захисту населення, звідки в липні вийшла на пенсію за станом здоров'я.

За період роботи на посаді голови ветеранської організації В.С. Шербина активно займалася вирішенням житлово-побутових питань людей похилого віку, проводила культурно-митецькі заходи на селі, разом із керівниками органів місцевого самоврядування, підприємцями організовувала яскраві заходи для ветеранів, клопотала про спонсорську допомогу для них.

Із березня до листопада 2011 року ветеранську організацію очолював І.А. Гервасьєв.

Народився Іван Андрійович 7 червня 1956 року в селі Мартоноша Новомиргородського району Кіровоградської області. Після закінчення школи навчався в Миргородському зоотехнікумі, по закінченні якого працював на посаді зоотехніка відділка колгоспу імені 22-го партз'їзду рідного району. З 1976 року переїхав до села Великосербулівка Єланецького району, де працював на посаді завідувача свинотоварного комплексу, потім – заступником голови, головою сільгоспкооперативу «Хлібороб». На пенсії – з червня 2015 року. Із 2011 року І.А. Гервасьєв очолює Єланецьке районне

Голова ветеранської організації І.А. Гервасьєв (у центрі) бере участь у привітанні ветерана війни В.П. Непомнящого зі святом – Днем Перемоги, 9 травня 2016 рік.

товариство інвалідів. За цей період провів заходи, у яких взяли участь ветерани та інваліди Єланця і всього району. Було організовано клуб любителів шахів і шашок. Протягом року проводилися змагання серед рибалок. Біля Єланецького відділення «Приватбанку» обладнано автостоянку для транспорту ветеранів та інвалідів. Щомісячно в місцевій газеті «Єланецький вісник» друкуються вітання з днем народження ветеранів, некрологи у зв'язку зі смертю ветерана. Ветерани отримують привітання зі святами, їх запрошують на всі урочистості, забезпечують транспортом для участі у святкових заходах. До Дня Перемоги ветерани отримують матеріальну допомогу. В Центральній районній лікарні обладнано 2 палати для лікування ветеранів та інвалідів, працює медико-соціальна комісія для надання медичної допомоги ветеранам.

Пізніше І.А. Гервасьєв періодично очолював ветеранську організацію району – з липня 2012 року по травень 2013-го, із березня 2014 року по грудень 2015-го, із травня по вересень 2016 року.

Із грудня 2011 року по травень 2012 року ветеранську організацію очолював В.Д. Бовнегра.

Народився Валерій Данилович 6 липня 1950 року в селі Великосербулівка Єланецького району.

У 1975 році закінчив Тернопільський державний педагогічний інститут, у 1985 році – Вищу партійну школу. З 1973 року працював на посаді вчителя Великосербулівської школи, потім – завідувачем відділу пропаганди, секретарем, другим секретарем Єланецького райкому Компартії України. З 1992 по 1997 роки – голова фермерського господарства «Нива». В 1998 році – голова Єланецької районної ради, 2002–2005 роки – перший заступник голови Єланецької райдержадміністрації, з 2006 по 2010 роки – голова Єланецької районної ради. Із 2010 року на заслуженому відпочинку. Ветеран праці, обіймав керівні посади, має багатий життєвий досвід, усе життя займався активною громадською діяльністю. На посаді голови ветеранської організації активно відстоював права кожного ветерана, надавав посильну допомогу при вирішенні життєво важливих питань учасників бойових дій, громадян похилого віку, ветеранів праці.

Із червня 2013 року по лютий 2014 року районну організацію ветеранів війни і праці очолював О.Л. Єсіпчук.

Народився Олексій Леонідович 16 вересня 1966 року в селі Дружелюбівка Єланецького району. З 1984 по 1986 роки проходив службу в Афганістані, де отримав поранення. Нагороджений орденом Червоного Прапора, медалями «За боевые заслуги», «За отличие в охране государственной границы». За період роботи на посаді голови організації ветеранів у тісній співпраці з громадськими організаціями, місцевими органами виконавчої влади дбав про вирішення соціальних питань ветеранів, поліпшення умов їхнього життя.

Із лютого по квітень 2016 року ветеранську організацію очолювала Л.В. Куцова.

Народилася Любов Валентинівна 14 липня 1962 року в селі Малоукраїнка Єланецького району. Після закінчення школи навчалася в Миколаївському кооперативному технікумі, де здобула спеціальність бухгалтера. Працювала на посаді бухгалтера хлібокомбінату, кіновідеомережі, міліції, районному центрі зайнятості населення. На посаді голови ветеранської організації проводила роботу із захисту прав ветеранів, надання допомоги найбільш нужденним, співпрацювала з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Із 8 грудня 2016 року головою ради ветеранів району обрали І.П. Морозову.

Народилася Ірина Петрівна 26 лютого 1957 року в селі Петропавлівське Верхньоуральського району Челябінської області (Росія). Закінчила Дальньосхідний державний університет за фахом юриста. Із 1999 по 2007 роки працювала на посаді начальника Очаківського міського управління юстиції, із 2007 по 2011 роки – на посаді начальника Єланецького районного управління юстиції. Із 2012 року на заслуженому відпочинку. 4 січня 2017 року І.П. Морозова разом з головою спілки воїнів-інтернаціоналістів (афганців)

С.М. Черніком звернулися до голови Єланецької селищної ради Л.В. Баденко з проханням установити меморіальну таблицю, присвячену пам'яті воїнів-інтернаціоналістів – А.Г. Домашевича та В.В. Розкидного, які загинули 1984 року в боях в Афганістані. Пам'ятний напис заплановано встановити на пам'ятник воїнам-афганцям до 15 лютого 2017 року.

У ветеранській організації ведеться облік усіх ветеранів за їхнім статусом. На звітно-виборчій конференції обрано президію організації із числа найбільш достойних та досвідчених ветеранів. Кожного члена президії закріплено за мікрорайоном селища, де проживають ветерани. Регулярно ветеранською радою спільно з депутатами селищної ради, соціальними працівниками проводяться обстеження умов проживання ветеранів. Члени ради своєчасно інформують президію, селищного голову про необхідність надання допомоги тим, хто в ній має гостру потребу. На виконання програми «Турбота» ветеранам, мало-забезпеченим та самотнім громадянам раз на рік завозиться вода, на пільгових умовах надаються дрова.

Розгляд питань на засіданні ради ветеранів.

Під час відзначення урочистостей ветеранська організація спільно із селищною радою організовують привітання ветеранів, проводять для них зустрічі за святковим столом.

Організація ветеранів тісно працює з управлінням праці та соціального захисту населення, сільськими радами, депутатами. При відвідуванні ветеранів у разі необхідності надаються консультації, поради у вирішенні нагальних питань.

На території Єланецького району розміщено 43 пам'ятники та меморіали воїнам-визволителям. Усі пам'ятні споруди турботливо доглядають односельці, учні загальноосвітніх шкіл. У святкові дні до підніжжя пам'ятників покладаються квіти.

У тісній співпраці з районною державною адміністрацією, районною радою, управлінням праці та соціального захисту населення, керівниками закладів освіти, медицини, культури, депутатами місцевих рад Єланецька районна ветеранська організація докладает максимум зусиль, аби ветерани були соціально захищеними, щоб усі питання вирішувалися у стислі терміни та ніхто з ветеранів не залишився без уваги, турботи, наодинці зі своїми проблемами.

До районного будинку культури «Зоря» місцева влада запросила ветеранів, учасників бойових дій у Другій світовій війні на врочистості, присвячені річниці визволення України від німецько-фашистських загарбників. 27 жовтня 2013 року.

Почесним гостям – ветеранам війни дарують пісні їхні добрі друзі та розрадники – хор «Калинонька».

Організація ветеранів Казанківського району

У березні 2017 року Казанківській районній організації ветеранів виповнюється 30 років. Багато це чи мало? Можна по-різному давати оцінку, але важливо те, що за цей час разом з органами влади району, органами місцевого самоврядування в районі створено систему роботи у вирішенні питань соціального захисту ветеранів, патріотичного виховання молоді.

За 30 років організація ветеранів Казанківського району стала авторитетною і впливовою силою, вагомим чинником суспільно-політичного життя.

Ветерани, які об'єдналися в лавах первинних ветеранських організацій, витримали на собі весь тягар найскладніших періодів вітчизняної історії і зараз є прикладом відповідальності за долю країни і народу, терпіння та мужності на шляху нелегких випробувань.

На цей час Казанківська районна організація ветеранів об'єднує 24 первинні ветеранські організації, де на обліку перебувають понад 5200 осіб, із них: ветеранів війни – 317; учасників бойових дій та інвалідів 1-ї, 2-ї груп – 297; учасників Другої світової війни – 321; ветеранів військової служби – 23; ветеранів праці (без дітей війни) – 1900; дітей війни – 1765; прирівнених до учасників війни – 51; інших пенсіонерів – 3001.

Перше повідомлення про формування і затвердження організаційного комітету зі створення Казанківської районної організації ветеранів у складі 19 чоловік на чолі з другим секретарем райкому Компартії України Петром Сергійовичем Кузнецовим було оприлюднено в газеті «Червоний прапор» 29 січня 1987 року.

Першим головою районної ради ветеранів війни і праці обрали І.І. Каніна, 1921 р.н. Ілля Іванович пройшов Другу світову війну, брав участь у визволенні України, Кубані, Кавказу. У травні 1945 року в німецькому місті Росток був тяжко поранений у ногу і повернувся з війни інвалідом 2-ї групи. Під час війни нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни I ступеня, Слави III ступеня. Працював у школі вчителем історії, головою партійної комісії в Казанківському районному комітеті Компартії. Часто зустрічався з молоддю, цікаво розповідав про незабутні подвиги воїнів на фронті та вирішував багато питань в організації ветеранів. На цій посаді працював лише рік. Помер у 1994 році.

У 1988 році відбулося засідання ради ветеранів, і новим головою обрали М.Р. Чіпіуса, 1924 р.н. Микола Романович працював на посаді один рік. Мав активну життєву громадську позицію, проводив зустрічі з молоддю, завдяки його зусиллям почали створюватися клуби ветеранів. Помер у 2012 році.

Із жовтня 1989 року по 1992 рік районну ветеранську організацію очолював А.С. Плоткін. Абрам Соломонович – учасник бойових дій, пройшов усю війну, працював учителем історії старших класів. Завдяки зусиллям А.С. Плоткіна створювалися куточки бойової і трудової слави, поліпшувалася робота первинних ветеранських організацій. Помер у 1993 році.

Із 1992 по 1996 роки головою районної ради обрали П.О. Михайлова, 1925 р.н. Петро Олександрович був учасником бойових дій із 26 січня 1944 року до 1945 року. Після війни працював інструктором Казанківського районного комітету Компартії, заступником голови районної споживчої кооперації, на інших керівних посадах. Часто зустрічався з учнями шкіл, розповідав про свій бойовий шлях та подвиги своїх побратимів на війні. Разом із відділами освіти організував серед учнів старших класів конкурси з написання творів про участь своїх пращурів у Другій світовій війні. Кожного року 9 травня, у День Перемоги, комісія визначала переможців і біля пам'ятника авторів кращих творів нагороджували преміями. Помер у 2003 році.

Із 1996 по 1999 роки районну організацію ветеранів очолювали Антон Максимович Геращенко

Зустріч голови районної організації ветеранів П.О. Михайлова з учнями середньої школи № 1.

Святкування 40-річчя Великої Перемоги, 1985 рік.

та Борис Федорович Штельмах. Голови ветеранських організацій створювали первинні ветеранські організації та відкривали нові клуби ветеранів.

Із жовтня 1999 року по 16 жовтня 2007 року ветеранську районну організацію очолювала учасниця війни, ветеран педагогічної праці Єфросинія Терентіївна Кожина, 1927 р.н.

90-ті роки були нелегкими, особливо для ветеранів. Із географічної карти світу зник Радянський Союз – країна, в якій вони народилися, жили, яку ціною свого життя захистили від ворожої навали. Україна стала незалежною. Змінилися політичний устрій суспільства, його соціально економічна організація і зовнішня політика, ідеали, культура, громадянська мораль, по-іншому почали розглядатися питання права, праці, побуту.

В цій складній ситуації моральним стрижнем суспільства залишилися люди старшого покоління – носії великого життєвого досвіду, який необхідно не лише зберегти, а й обов'язково передати молодим. Єфросинія Терентіївна багато років віддала вихованню підростаючого покоління, все життя працювала вчителем української мови і літератури.

З перших днів роботи головою ветеранської організації багато уваги приділяла діяльності комісії з питань героїко-патріотичного виховання молоді. Завдяки її наполегливості у школах району кожен учасник Другої світової війни зустрічався з учнями та розповідав про героїзм і мужність наших воїнів. Є.Т. Кожана брала активну участь у написанні Книги пам'яті про воїнів, які не повернулися з війни. Систематично відвідувала ветеранів вдома, підтримувала їх морально і матеріально. Померла 10 червня 2008 року.

Зустріч ветеранів Другої світової війни під час святкування в районі 65-річчя визволення України від фашизму, 28 жовтня 1999 року.

16 жовтня 2007 року на звітно-виборчій конференції головою районної організації ветеранів обрали М.Г. Ризук, 1946 р.н.

Марія Григорівна має вищу освіту, усе життя працювала агрономом у колгоспі імені Петровсько-

го. Із 2000 року очолювала первинну ветеранську організацію імені Петровського, і завдяки її зусиллям було відкрито клуб ветеранів «Калинонька». М.Г. Ризук і нині є керівником районної ветеранської організації.

Із перших днів районна організація ветеранів працює над відкриттям клубів ветеранів у кожному населеному пункті при кожній сільській раді. Нині їх створено уже 19. Серед основних завдань ветеранської організації залишається всебічний захист законних прав та інтересів ветеранів Другої світової війни, учасників війни, ветеранів праці, дітей війни та людей похилого віку. На цьому будується робота районної організації ветеранів і плануються заходи на рік.

Засідання президії районної організації ветеранів, 15 жовтня 2016 року.

Заняття в Університеті третього віку, жовтень 2016 року.

Вітання із 70-річчям заслуженого лікаря України Лариси Анатоліївни Коптевої.

Згідно зі статутом проводяться засідання ради районної організації ветеранів, яку обрано на звітно-виборчій конференції 10 вересня 2015 року у складі 11 чоловік. Заступник голови Ю.Г. Хіль, учасник війни, колишній головний редактор районної газети «Голос Казанківщини», очолює комісію по роботі з ветеранами війни. Відповідальним секретарем районної організації ветеранів обрано В.О. Єремєєву, ветерана праці.

Організація ветеранів тісно співпрацює з управлінням соціального захисту населення, де є начальником Віта Сергіївна Перчиць, яка завжди надає допомогу ветеранській організації, бере активну участь у засіданнях її президії.

При територіальному центрі соціального обслуговування населення (директор Наталія Василівна Чернецька) та Центральній районній бібліотеці (директор Лариса Віталіївна Крюкова) працює Університет третього віку. Соціальний педагог Вікторія Вікторівна Перевозчикова та бібліотекар Олена Петрівна Буднік організують і проводять змістовні заняття, лекції, свята в клубах і бібліотеках з людьми похилого віку.

Для слухачів цього ж університету часто організуються екскурсії до Новоскелеватки – батьківщини нашого земляка-гумориста Павла Прокоповича Глазового.

Також у жовтні 2015 року організовано поїздку до села Володимирівка, де відбулося виїзне засідання президії районної організації ветеранів. Голова первинного осередку цього села Любов Максимівна Пігарьова поділилася досвідом роботи очолюваної нею організації ветеранів. Після засідання ветерани побували на екскурсії у Володимирівському лісництві.

При територіальному центрі соціального обслуговування населення діє відділення соціально-медичних послуг, де працює медсестра Л.П. Галадим, яка надає безкоштовні послуги нашим ветеранам.

На засіданні президії розглядалося питання про роботу медико-соціальної комісії, яку очолює заслужений лікар України Лариса Анатоліївна Коптева. Завдяки її зусил-

лям, правильному діагностуванню та лікуванню наші хворі швидко одужують.

Районна лікарня за графіком організовує виїзд лікарів до сільських рад, які проводять обстеження пенсіонерів, надають необхідні консультації, приймають хворих та призначають їм лікування.

У рамках реалізації соціальних ініціатив президента в нашому районі діють клуби ветеранів. 22 лютого 2013 року при підтримці райдержадміністрації, районної ради та районного відділу культури проведено фестиваль – огляд дії ветеранських клубів.

Разом із директором районного будинку культури Т.Д. Швецовою, методистами, головою районної організації ветеранів М.Г. Ризук, секретарем В.О. Єремєєвою проведено виїзди до кожного клубу на передачу естафети від клубу до клубу. У заходах брали участь селищний голова та голови сільських рад, голови первинних ветеранських організацій, а також голова райдержадміністрації, голова районної ради та депутат обласної ради І.І. Чіпак, який надавав спонсорську допомогу в проведенні фестивалю.

Останніми роками життя ветеранських організацій району проходить цікаво і змістовно. Особливо в ювілейні дати Великої Перемоги в районі вже стало традицією 8 травня ввечері проводити свічкову ходу, де ветерани разом із молоддю із запаленими свічками проходять вулицею Миру до центрального меморіалу.

На Казанківщині з великою шаную і повагою ставляться до подій Другої світової війни. В усі свята – у День Перемоги, день визволення Казанківського району від німецько-фашистських загарбників; день скорботи за загиблими у Другій світовій війні та в день визволення України від фашизму – практично всі громадяни селища, усіх населених пунктів району йдуть до солдатських могил, пам'ятників і меморіалів, щоб вклонитися героям, покласти квіти, розповісти онукам і правнукам про ці вікопомні події.

У районі вже стало традицією напередодні свята відвідувати наших ветеранів керівниками району, соціального захисту, організацією ветеранів. У 2016 році ветеранів відвідав народний депутат України А.О. Вадатурський. Керівники району О.А. Жорова, В.І. Кузін вручили грошову винагороду, подарунки та продовольчі набори.

Активним учасником естафети «Слава визволителям України», присвяченої 70-річчю визволення країни, була й організація ветеранів. Казанківщина зустріла делегацію з Дніпропетровської області та передала естафету новобуццям.

Клуб ветеранів «Мудрість» Троїцько-Сафонівської сільської ради, голова – Віра Іванівна Вишневецька.

Святкування 60-річчя Великої Перемоги у Другій світовій війні, травень 2005 року.

Із 90-річчям 22 червня вітали учасника Другої світової війни О.О. Градобоеву народний депутат України А.О. Вадатурський, голова райдержадміністрації О.А. Жорова, голова районної організації ветеранів М.Г. Ризук.

Голова районної ради В.В. Коніщук і голова районної організації ветеранів М.Г. Ризук привітали з Днем Перемоги В.Т. Бидюка.

9 травня народний депутат А.О. Вадатурський, голова районної ради В.В. Коніщук та голова районної організації ветеранів М.Г. Ризук привітали з Днем Перемоги учасника Другої світової війни В.Є. Павлова.

Зустріч делегації з Дніпропетровської області.

Зі 100-річчям вітають Феню Карпівну Сагласю.

Депутат обласної ради І.І. Чіпак, голова первинної організації ветеранів СТОВ «Відродження» С.М. Познякова, голова ветеранської організації району М.Г. Ризук завітали до ветерана 1 жовтня.

Також організація ветеранів району з нагоди 70-річчя перемоги у Другій світовій війні разом із районною бібліотекою провели «Квест» між учнями шкіл та гімназії на знання подій щодо визволення краю від німецько-фашистських загарбників.

З метою патріотичного виховання ветеранська організація систематично проводить роботу з молоддю. Протягом 2015–2016 років у районному історичному музеї проходили зустрічі школярів та молоді з ветеранами війн усіх поколінь, а саме про події війни, про героїв земляків, героїв Радянського Союзу, льотчиків: В.І. Михлика, А.І. Мировича, К.Г. Вишневецького, льотчика-винищувача М.І. Кривцова, а також героїв Марухського перевалу П. Коптева, М. Послушняка, І. Баранчука, В. Миронова розповідала голова районної ветеранської організації М.Г. Ризук; про події в Афганістані розповідав учасник афганської війни, голова організації воїнів-інтернаціоналістів А.М. Коптев; запрошувалися й ветерани АТО, які захищали східні кордони України, – В. Парнак, О. Турчак, В. Кириленко, які висвітлювали події на сході. Усе це супроводжувалося кінохронікою про наших земляків.

Районна організація ветеранів не залишає поза увагою і людей поважного віку зі стаціонарного відділення територіального центру соціального обслуговування, де мешкають 19 осіб. На контролі – харчування, умови проживання, медичне обслуговування і дозвілля на всі свята; до мешканців приходять з концертами учні шкіл, гімназії, аграрного ліцею, артисти районного будинку культури, ветеранські клуби. Також ветеранська організація організовує привітання сивочолих ветеранів зі святами, ювілеями, золотими й діамантовими весіллями.

У ветеранських клубах проводяться свята та конкурси на різну тематику: конкурс серед людей похилого віку до 8 Березня, «Яблучний спас», «Осінній бал». Обов'язково 1 жовтня відзначаються День ветерана, День людей похилого віку. До районного будинку культури запрошуються ветерани війни, праці, діти війни. На цій зустрічі присутні керівники райдержадміністрації, районної ради, селищний голова, усі служби району. Представники органів місцевого самоврядування, ветеранської організації організують привітання ветеранів вдома.

У 2015 році з нагоди Дня людей похилого віку ветерани району отримали від голови райдержадміністрації незабутній подарунок: поїздку до Миколаївського обласного краєзнавчого музею «Старофлотські казарми», за що організація дуже вдячна керівникові району, адже за весь час існування ветеранської організації уперше було організовано таку поїздку. Приємним сюрпризом

для ветеранів став візит до екскурсійної компанії О. Жорової, яка побажала щасливої дороги та надала матеріальну допомогу.

Первинні ветеранські організації району

Однією з кращих серед первинних осередків є ветеранська організація на станції Казанка, яку вже дев'ять років очолює Галина Миколаївна Васильєва. Активна по життю, є депутатом Веселобалківської сільської ради. У полі зору цієї чуйної жінки – кожен ветеран, кожна самотня людина, для яких постійно організуються різноманітні заходи, аби ветерани не залишалися сам на сам зі своїми проблемами, відчували турботу про себе небайдужих людей.

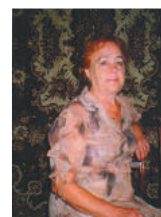
Первинну ветеранську організацію села Троїцько-Сафонове вже 10 років очолює Віра Іванівна Вишневецька – одна з дійових, активних, міцних на Казанківщині жінок. Усі добрі справи на селі робляться з участі первинної організації ветеранів. Ветеранський клуб «Мудрість» став для пенсіонерів Троїцько-Сафонового другою домівкою.

Головою первинної організації села Новоданилівка є ветеран військової служби В.М. Цимбал. Умілий організатор вирішує проблеми людей похилого віку. У місцевому клубі ветеранів «Надвечір'я» збирається понад 30 людей поважного віку. Більшості з них особливо запам'ятався захід, на якому Валентин Михайлович разом із завідуючою клубом Валентиною Анатоліївною Нестеренко продемонстрували цікавий матеріал «Усе про історію кіно».

Одним із дійових ветеранських осередків є Володимирівська первинна організація на чолі з Л.М. Пігарьовою, яка одночасно є керівником ветеранського клубу «Сузир'я». Любов Максимівна готує тематичні вечори про історію народної пісні, українського рушника, завжди організовує конкурси патріотичної пісні, учасниками якого є учні Володимирівської ЗОШ.

Первинну ветеранську організацію «Агроальянс» очолює В.П. Задерецька. Активно діє клуб ветеранів «Калинонька», у якому Валентина Павлівна постійно організовує вітання з днем народження ветеранів та людей похилого віку. Разом із художнім керівником О.Ю. Болотських підготували тематичний вечір про родинні династії, у тому числі й про родину Галкіних та родину Лісових.

У 2015 році відбулися звітно-виборчі збори первинних організацій, на яких обрано 16 відсотків нових активних голів ветеранських організацій. Це: Т.Ф. Штукан, С.М. Познякова, Н.Ю. Стоян, О.А. Мухін, Г.Г. Мірошніченко, Н.В. Божінська, М.П. Кудря та інші.

На звітно-виборчій конференції районної організації ветеранів, яка відбулася 10 вересня 2015 року, обрано раду ветеранів із 31 особи. До її складу увійшли керівники району, селищний голова, ветерани, активісти. 10 жовтня на пленумі ради ветеранів обрано її президію в кількості 11 чоловік та створено комісії:

- ветеранів війни і військової служби;
- із соціальних і медико-побутових питань;
- з організаційно-структурних і правових питань;
- по роботі з молоддю;
- по роботі з воїнами АТО;
- з культурно-масової і інформаційної роботи;
- ветеранів праці і дітей війни.

За 30 років діяльності організація ветеранів війни і праці Казанківського району практичними справами довела свою спроможність вирішувати багато важливих життєво-побутових питань людей старшого покоління, заслужила авторитет серед жителів району.

Ансамбль «Калинонька» виступає перед слухачами Університету третього віку.

Гордість Кривоозерщини

Ветерани Кривоозерщини.

У Кривоозерському районі в рамках заходів, приурочених 70-річчю Великої Перемоги та 71-й річниці визволення України, пройшла Всеукраїнська історико-краєзнавча акція учнівської і студентської молоді «А ми ту славу збережемо». У ході акції увіковічено пам'ять героїв війни і тилу. Упорядковані пам'ятники, зібраний матеріал про учасників Другої світової війни, спогади свідків тієї масштабної трагедії є основою для патріотичного виховання молодих громадян України. Кривоозерська земля-мати дала життя чотирьом Герям Радянського Союзу. Ось їхні імена:

Василь Григорович Бодня, який народився 1923 року в селі Луканівка Кривоозерського району. У лавах Червоної Армії – з 1943-го. Помічник командира взводу 35-го стрілецького полку 5-ї гвардійської армії. Гвардії сержант Василь Бодня з десятима бійцями 22 червня 1945 року непомітно для ворогів подолав Одер у районі Ейхенрид. Воїни захопили плацдарм і утримували його, доки не підійшло підкріплення. Невелика група військ, очолювана Василем Боднею, сприяла успішному форсуванню Одера і просуванню наших військ далі на захід. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 27 червня 1945 року.

Олексій Опанасович Голембієвський, який народився 1919 року в селі Велика Мечетня Кривоозерського району. В рядах Червоної Армії з 1939 року. Закінчив Вотайську військово-авіаційну школу пілотів. Був льотчиком, згодом командиром ескадрильї 175-го штурмового авіаційного полку 3-го Українського фронту. До березня 1944-го здійснив 87 бойових вильотів. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 1 липня 1944 року. У повоєнні роки закінчив Військово-повітряну академію. Демобілізувався з лав армії у званні полковника. О.О. Голембієвського нагороджено орденами Леніна, двома – Червоного Прапора, Червоної Зірки, орденом Олександра Невського, Вітчизняної війни I ступеня, багатьма медалями.

Костянтин Остапович Петровський, який народився 1907 року в селі Леніне Кривоозерського району. В рядах армії – з 1929 року. У 1933-му закінчив Київське військово-піхотне училище, у 1937 році – автобронетанкові курси. Командуючи 159-ю танковою бригадою 3-го Білоруського фронту, організував форсування ріки Інстер на підступах до Кенігсберга, вміло керував бойовими операціями бригади, організував прорив оборони противника. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 16 квітня 1945 року. Після війни залишався в кадровому складі, мав звання генерал-майора. К.О. Петровського нагороджено двома орденами Леніна, трьома – Червоного Прапора, двома – Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, орденами Суворова I ступеня та Олександра Невського, багатьма медалями.

Борис Романович Єремєєв, який народився 1903 року в селі Михалкове Кривоозерського району. В армії – з 1925 року, танкіст. У 1937-му закінчив Військову академію імені М.В. Фрунзе. З перших днів Другої світової війни на фронті. Командував 11-ю важкою танковою бригадою 5-ї Ударної армії 1-го Білоруського фронту. Відзначився в боях за Берлін: за час наступальних боїв бригада здійснила прорив оборони противника на захід від Одера, оволоділа тридцятьма населеними пунктами, завда-

ла ворогові значних втрат та увійшла до центру Берліна. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 31 травня 1945 року. У повоєнні роки залишався в кадровому складі армії і дослужився до генерал-майора. Б.Р. Єремєєва нагороджено двома орденами Леніна, чотирма – Червоного Прапора, орденами Суворова II ступеня, Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, багатьма медалями.

Є й інші заслужені люди Кривоозерщини, які прославили край своїм ратним подвигом і стали взірцем для підростаючого покоління.

Герой Соціалістичної Праці, дитина війни, людина року (2013 р.) – Катерина Андріївна Бойко. Народилася 1935 року в с. Криве Озеро-2 Кривоозерського району у простій селянській родині. Тут закінчила школу, пішла працювати на ферму дояркою колгоспу імені Жданова. Високі надої вивели К.А. Бойко в передовики, кожного року молода трудівниця надоювала по 4000 кілограмів молока від кожної фуражної корови. За багаторічну працю у 1963 році жінка-трудівниця удостоєна найвищої нагороди – ордена Леніна, їй вручено золоту медаль Героя Соціалістичної Праці. Також має медаль «За доблесну працю до 100-річчя від дня народження Леніна», знаки: «Переможець соціалістичного змагання», «Ударник 9-ї п'ятирічки», вимпел «Переможець у соцзмаганні». Нині Катерина Андріївна перебуває на заслуженому відпочинку.

Ветерани Другої світової війни Кривоозерського району:

Йосип Володимирович Сорока, який народився 1923 року в селі Леніне Кривоозерського району. З 14 років допомагав рідному колгоспі імені Чубаря збирати врожай. Мріяв про службу в армії, про мирну працю. Але війна зламала всі мрії. Бойовий шлях розпочав із 16 липня 1941 року – разом із молодими солдатами пішов на фронт. Із Кривого Озера дійшов пішки до Запоріжжя, поблизу цього ж міста прийняв перше бойове хрещення в серпні 1941 року. У вересні 1941-го біля міста Дніпропетровська (нині Дніпро) військова частина, в якій служив Й.В. Сорока, потрапила в оточення. Та і йому, і Валентину Козловському та Тимофію Косовському судилося втекти. Дістався додому, до рідних, які перебували в окупації. У 1944 році Йосипа Володимировича призвали до 58-ї дивізії 173-го стрілецького полку. Брав участь у визволенні міста Львова, форсуванні р. Вісли. Після розгрому ворога на Сандомирському плацдармі (Польща) з 12 січня 1944 року військова частина перейшла в наступ. За участь у прориві оборони противника на річці Нейсе Й.В. Сорока нагороджено медаллю «За отвагу», удостоєно ордена Вітчизняної війни II ступеня, вручено інші нагороди. Важкими дорогами війни пройшов Йосип Володимирович до Чехословаччини (нині Чехії), де й святкував Перемогу 14 травня 1945 року. А 9 листопада 1945 року повернувся до рідного села, де й нині проживає. Ветеран Другої світової війни, інвалід 2-ї групи, ветеран праці.

Леонід Максимович Лобода, який народився 1925 року в селі Мала Мечетня Кривоозерського району. Був призваний до лав Червоної Армії у 1944 році. Добровольцем пішов на фронт, пройшов усю Україну, Польщу піхотинцем 297-ї дивізії. Дійшов до Берліна, через Дрезден – до Чехословаччини (Чехії). Нагороджений орденами Червоної Зірки, «За мужність», Вітчизняної війни I ступеня; медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «50 лет Вооруженных сил СССР». У повоєнний час Леонід Максимович працював у колгоспі «Радянська Україна». За невтомну, багаторічну працю нагороджений медаллю «Ветеран праці». Леонід Максимович – ветеран Другої світової війни, інвалід 2-ї групи, ветеран праці – частий гість у сільській школі, на зустрічах з учнями розповідає про героїчне минуле солдатів Перемоги.

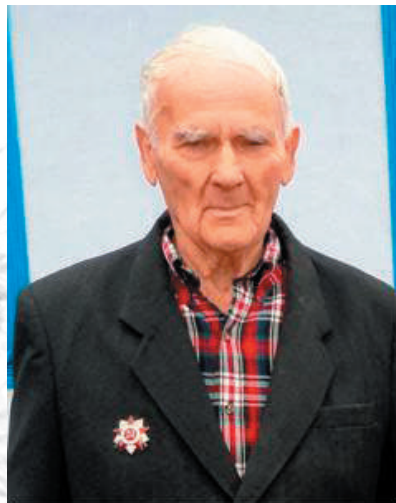
Інвалід Великої Вітчизняної війни із с. Очереття **Микола Аджентійович Добровольський** з дружиною **Оленою Іванівною**.

*Учасники війни, ветерани праці **Є.А. Кишківська** та **Г.М. Борисова** відсвяткували свій 90-річний ювілей.*

Учасник бойових дій Великої Вітчизняної війни із с. Курячі Лози **Дмитро Пантелейович Гончарук**.

Інвалід Великої Вітчизняної війни із с. Луканівка **Михайло Кирилович Люшенко**.

Учасник бойових дій Великої Вітчизняної війни із с. Курячі Лози **Анатолій Трохимович Столяр**.

Учасник бойових дій із с. Червоний Орач **В.І. Дем'янюк**.

Учасник бойових дій **О.И. Ляховський** із с/мт Криве Озеро.

*Ветеран Другої світової війни, інвалід 2-ї групи **Павло Іванович Алексєєв** із с. Голошкове.*

Організація ветеранів Кривоозерського району

Кривоозерську районну ветеранську організацію створено установчою конференцією ветеранів 14 березня 1987 року. Щороку на засіданні президії ради ветеранів затверджуються спільні районні плани проведення заходів.

Першим головою організації ветеранів у 1987 році обрано районного лектора міжнародних відносин при Кривоозерському райкомі Компартії В.І. Чайковського, який попрацював на цій посаді до 1988 року.

Володимир Іванович мав статус ветерана Другої світової війни, інвалідність 2-ї групи. Ветеран праці. Служив у 533-й артилерійській дивізії, 409-й зенітній батареї, 119-у полку, лейтенант, дійшов від Сталінграда до Берліна. Нагороджений орденами Великої Вітчизняної війни III ступеня, «За мужність»; медалями «За взяття Берліна», «За боевые заслуги», «За оборону Сталинграда». Після демобілізації закінчив історичний факультет Одеського педагогічного інституту. Працював учителем історії Кривоозерської СШ № 1. Запам'ятався громадськості району як своєрідний «золотий самородок» – людина з такими риси характеру, як чесність, добропорядність, завзятість; мав високий професіоналізм, умів працювати з людьми, виступав із змістовними лекціями в трудових колективах; виховав багато молодих послідовників. Громадський діяч, активіст.

Із 1988 року по жовтень 1992 року організацію очолював В.О. Вишнівський – ветеран Другої світової війни, інвалід 2-ї групи, ветеран праці.

Володимир Опанасович воював на 2-у Білоруському фронті під командуванням К. Рокоссовського, зв'язківець-телефоніст. Перемогу зустрів у Німеччині. Нагороджений орденом Великої Вітчизняної війни II ступеня, медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «За отвагу», «За боевые заслуги». Освіта вища – педагогічна, вчитель історії. Тривалий час працював директором Кривоозерської СШ № 1.

Із жовтня 1992 року по жовтень 2007 року районну організацію очолював учасник Другої світової війни, ветеран праці І.Є. Борівський.

Іван Євсейович народився в селі Мазурове 26 червня 1926 року, є виходцем із партизанської сім'ї, військову службу проходив у місті Рязані (Росія), зв'язківець. Здобув вищу освіту. Тривалий час очолював районний Міжколгоспбуд. Помер 12 липня 2016 року.

Із 2007 по 2008 роки головою організації була Тетяна Микитівна Кравцова. Освіта вища, ветеран праці, тривалий час працювала секретарем Кривоозерської селищної ради. Нині – заступник голови районної ради організації ветеранів.

Із 2008 року по 31 березня 2010 року посаду голови районної організації ветеранів обіймав М.С. Бабур – дитина війни, ветеран праці. Микола Сергійович має вищу освіту, вчитель фізики та математики. Працював учителем, директором Кривоозерської ЗОШ № 2, був завідувачем райвно.

31 березня 2010 року головою районної ради ветеранів війни і праці обрано Ю.А. Білковську, 1955 р.н., у жовтні 2015 року на звітно-виборчій конференції організації ветеранів обрано на другий термін.

Юлія Анатоліївна має вищу освіту, без відриву від виробництва закінчила: Уманський сільськогосподарський інститут за спеціальністю вчений агроном; Одеський сільськогосподарський інститут за спеціальністю економіст з бухгалтерського обліку та фінансів; Первомайський політехнічний коледж з кваліфікацією юриста.

Працювала в районному об'єднанні «Сільгосптехніка» старшим диспетчером автотранспорту, старшим інженером з експлуатації автомобільного транспорту, інженером з прийому та видачі замовлень ремонтного фонду майстерні. Обиралася членом президії та секретарем райкому профспілок працівників агропромислового комплексу. Далі працювала завідувачем господарства райдержадміністрації, заступником голови Фонду комунального майна районної ради народних депутатів, начальником представництва Фонду державного майна України в Кривоозерському районі, головним спеціалістом в управлінні соціального захисту населення. Має відзнаку «Почесний Ветеран України», депутат Кривоозерської селищної ради, неодноразово нагороджувалася грамотами, подяками органів місцевого самоврядування, протягом 2015–2016 років ім'я Ю.А. Білковської занесено на районну Дошку Пошани. Трудовий стаж – 45 років. Ветеран праці.

Секретарем районної ради організації ветеранів працює Л.Д. Біла, яка одночасно очолює первинну ветеранську організацію села Мазурове.

Учасник війни, ветеран праці, освіта вища. Тривалий час була головою Мазурівської сільської ради, член президії. Члени родини Людмили Денисівни були в місцевому партизанському загоні. Їй присвоєно звання «Людина 2014 року», у 2016 році до Дня Великої Перемоги нагороджена Почесною грамотою обласної організації ветеранів.

Одним із найбільш активних членів ветеранської організації є А.А. Ткачук, яка входить до складу районної ради, її президії, є членом медико-соціальної комісії.

Освіта вища, медична сестра. Як голова районної організації Товариства Червоного Хреста Алла Анатоліївна бере активну участь у медичному обстеженні ветеранів району, організовує відвідини людей похилого віку, інвалідів вдома. Активний громадський діяч, депутат Кривоозерської селищної ради. У 2016 році ім'я А.А. Ткачук занесено на районну Дошку Пошани.

Всього в районі створено 18 первинних організацій.

На території селища Криве Озеро діють 2 первинних ветеранських осередки.

Із 26 березня 2012 року головою первинної організації обрано Костянтина Стратоновича Олійника, 1948 р.н.

Член президії, закінчив Одеський інститут народного господарства, трудовий стаж – 45 років. Працював головним економістом районного об'єднання «Сільгосптехніка», головою профспілкового комітету в КСП «Заповіт». Депутат селищної ради.

Головою другої первинної громадської ветеранської організації селища обрано Р.В. Білу, 1950 р.н. Раїса Володимирівна на цій посаді працює із 2008 року.

За фахом – зоотехнік, працювала в колгоспі «Заповіт Ілліча» різноробочою, далі – зоотехніком, була завідувачем свинотоварної ферми по 2001 рік. Загальний стаж роботи – 37 років. Неодноразово нагороджувалася почесними грамотами, грошовими преміями, обиралася депутатом селищної та районної рад. Почесний донор України, не раз рятувала життя людей прямим переливанням крові.

Особливо добре зарекомендували себе у громадській роботі найактивніші представники районної організації ветеранів, члени президії, голови первинних ветеранських осередків, громадські діячі, які ведуть у навчальних закладах героїко-патріотичне виховання молоді. Серед них:

М.К. Крацик – член президії, голова первинної ветеранської організації села Леніне, невтомна трудівниця, усе своє життя присвятила служінню людям, до виходу на заслужений відпочинок працювала зоотехніком у колгоспі «Прогрес».

Л.В. Касевич – член президії, голова первинної ветеранської організації села Велика Мечетня, освіта вища, військовий лікар-рентгенолог, трудовий стаж – біля 50 років. Умілий організатор.

Л.М. Ревво – член президії, голова первинної ветеранської організації смт Криве Озеро, освіта вища, закінчила Полтавський інститут торгівлі. Тривалий час працювала товарознавцем, завідувачем організаційно-кадрового відділу Управління соціального захисту населення. Депутат сільської ради.

М.С. Купченко – голова первинної ветеранської організації села Секретарка, освіта вища, працював агрономом, головою колгоспу в селі Тернувате, секретарем парторганізації в селі Секретарка, головою профспілки, трудовий стаж – біля 50 років.

У березні 2015 року районна ветеранська організація, первинні осередки взяли активну участь у підготовці та проведенні районних заходів – мітингів до 71-ї річниці визволення Кривого Озера і Миколаївщини від фашистських загарбників. На річницю визволення селища надійшли медалі п'ятьом героям-визволителям братньої Республіки Білорусь та вітальні листівки від президента Олександра Лукашенка, які в урочистій обстановці було вручено:

В'ячеславу Станіславовичу Ольшевському із смт Криве Озеро, біля меморіалу визволителям. Це був останній його вихід на свято для отримання медалі;

Тимофію Івановичу Жолтенку із смт Криве Озеро; урочисто вручено вдома;

Михайлу Кириловичу Люшенку із села Луканівка, урочисто вручено вдома;

Миколі Денисовичу Левковичу із села Красненьке, урочисто вручено у школі синові;

Миколі Максимовичу Чечельницькому із села Голоскове, урочисто вручено синові, ветеран помер за місяць до цієї події.

У місцевому парку «Слави» 29 березня 2015 року ветерану, інваліду 2-ї групи Другої світової війни, ветерану праці В.С. Ольшевському вручено медаль «70 років визволення Білорусі від німецько-фашистських загарбників». Поряд із ветераном – син Валерій Ольшевський, завідувач відділу культури Броніслава Молдован, голова районної організації ветеранів Юлія Білковська.

Організація ветеранів Миколаївського району

Миколаївську ветеранську організацію створено 28 лютого 1987 року установчою конференцією ветеранів Другої світової війни, праці Миколаївського району. Біля витоків створення організації стояв Валентин Семенович Чайка – на той час другий секретар райкому Компартії. На зібранні ветеранів був присутній і перший секретар райкому Компартії В.В. Гречкосій, який у своєму виступі побажав усім беззмарного неба і трудових успіхів на благо рідній Батьківщині.

Учасники конференції обрали раду районної організації ветеранів війни і праці. Її очолив Дмитро Іванович Заковоротній.

Дмитро Іванович Заковоротній народився 1923 року в місті Миколаєві. Трудову діяльність розпочав 1938 року робітником на заводі імені Андре Марті (пізніше – Чорноморському суднобудівному заводі). У 1941 році пішов на фронт захищати Батьківщину і пробув на передовій до кінця війни. У 1945 році брав участь в обороні Сталінграда, боях на Курській дузі, у визволенні України, взятті Будапешта і Відня. З 1946 року працював у будтресті № 44, із 1956 по 1963 роки був головою Миколаївського обкому профспілки працівників сільського господарства і заготівель; із 1963 року до виходу на пенсію – генеральним директором Миколаївського обласного виробничого об'єднання будівельних матеріалів. Нагороджений: орденами Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани»; двома медалями «За боевые заслуги», «За трудовую доблесть», «За трудовое отличие» та іншими; має знаки «Рационализатор СССР», «Почесний громадянин міста Миколаєва».

Головою Миколаївської районної організації ветеранів війни і праці Д.І. Заковоротній працював із лютого 1987 року по жовтень 1988 року. Активно займався організацією сільських (первинних) ветеранських організацій, наданням матеріальної допомоги ветеранам війни і праці.

Другим головою Миколаївської районної організації ветеранів війни і праці був Володимир Тимофійович Олександров. Народився 1928 року в селі Новокосятинівка Новобузького району. Закінчив Новобузький сільськогосподарський технікум за спеціальністю агроном. Із 1948 по 1951 роки служив у рядах Радянської Армії. У 1951 році – агроном у Варварівському районі; із 1952 по 1963 роки – на постійній роботі у Варварівському районі. Із 1963 по 1988 роки у Варварівському районі працював на посадах: інспектора-організатора, завідувача районного відділу культури, головним агрономом, 10 років був заступником голови райвиконкому, головою райкому профспілки сільськогосподарських працівників. Із квітня 1988 року – пенсіонер.

Із жовтня 1988 року по квітень 1996 року – голова Миколаївської районної організації ветеранів війни і праці. Завдяки наполегливості, ентузіазму Володимира Тимофійовича районній організації вдалося вирішувати багато питань, пов'язаних із життям і побутом ветеранів, інвалідів війни, ветеранів праці району.

У 2010 році В.Т. Олександрову присвоєно звання «Почесний громадянин Миколаївського району». Брав активну участь у створенні книг «Жива пам'ять» та «Миколаївський район. Сторінки історії».

Третім головою Миколаївської ветеранської організації став Юрій Олександрович Пучков. Народився 1924 року в селищі імені Леніна Барішського району Ульяновської області (Росія). У 1942 році закінчив 10 класів місцевої школи і був призваний до лав Радянської Армії. Закінчив Московське училище авіаційного зв'язку. Проїшов шлях від механіка по радіо, бортового радиста до комсорга авіаційного полку. Брав участь у визволенні від німецько-фашистських загарбників Ленінгра-

да, Білорусії, Литви. Був учасником боїв за взяття Кенігсберга, Берліна. Нагороджений: орденами Вітчизняної війни II ступеня, Богдана Хмельницького; медалями «За отвагу», «За боевые заслуги», «За взятие Берлина», «За взятие Кенигсберга», «За оборону Ленинграда». Демобілізувавшись у 1950 році, вступив до Миколаївського педагогічного інституту, який закінчив у 1958 році. Працював директором сільських шкіл: в Іванівці, Нечаяному, Варварівській СШ № 2. Декілька років працював у партійних органах. У 1984 році за віком пішов на заслужений відпочинок. 11 квітня 1996 року Ю.О.Пучкова обирають головою районної ветеранської організації, до якої входило 17 сільських і 1 селищна організація, в них налічувалося біля 8 500 ветеранів війни і праці. Очолював організацію по січень 2006 року.

За активного сприяння районної організації ветеранів та особисто Ю.О. Пучкова видано збірку спогадів учасників бойових дій у Другій світовій війні під назвою «Жива пам'ять». Книга містить біля 200 розповідей про ратний подвиг ветеранів-фронтовиків Миколаївського району. Також вагомим є внесок районної ради ветеранів в упорядкування книги «Миколаївський район. Сторінки історії». Активну участь у створенні цього цінного для територіальної громади літопису разом із Ю.О. Пучковим взяли В.А. Задорожній, В.Т. Олександров, інші голови первинних ветеранських осередків. За всю цю роботу у 2005 році Юрію Олександровичу присвоєно звання «Почесний громадянин Миколаївського району».

Четвертим головою районної організації ветеранів 14 лютого 2007 року було обрано Ольгу Петрівну Чарушникову. Народилася 1948 року в місті Миколаєві. Після закінчення школи навчалася в Полтавському кооперативному інституті.

Із 1965 по 1975 роки працювала на заводі СПБ «Маршпроект» – контролером ОТК, техніком-технологом; із 1975 по 1976 роки – експертом Торгово-промислової палати; з 1976 по 2004 роки – у Миколаївській облспоживспілці: старшим інженером, менеджером, головним менеджером; начальником відділу кадрів; директором підприємства в Очакові; заступником голови облспоживспілки з виробництва в місті Миколаєві; директором «Міськоопринторгу». У 2004 році за віком вийшла на пенсію. У 2007 році О.П. Чарушникову обрано головою Миколаївської районної організації ветеранів війни і праці, яку очолює і нині.

За час роботи у ветеранській організації нагороджена: Почесною грамотою Державного комітету України у справах ветеранів при Кабінеті Міністрів, Почесними грамотами ради Організації ветеранів України, народного депутата П.С. Цибенка; Подякою народного депутата України Б.Ю. Козиря; неодноразово отримувала грамоти і подяки від органів місцевого самоврядування. Нагороджена медалями «Почесний ветеран України», «За верность долгу и присяге».

Миколаївська районна організація ветеранів України протягом усього періоду свого існування працює в тісному контакті з райдержадміністрацією, районною радою, начальниками управлінь і відділів державних установ району. І це сприяє оперативному, своєчасному вирішенню нагальних питань щодо всебічного захисту законних прав, соціальних, економічних, вікових інтересів ветеранів війни і праці, усіх громадян похилого віку.

Миколаївська районна організація ветеранів налічує понад 8400 осіб, які об'єднані у 18 сільських ветеранських організацій, серед них: 327 ветеранів Другої світової війни; 15 учасників бойових дій Другої світової війни; 35 ветеранів – учасників локальних війн; 2577 дітей Другої світової війни; 3134 ветеранів праці; 317 волонтерів.

До Миколаївської районної ради ветеранів обрано 31 особу. До складу президії обрано 10 ветеранів. Це:

Чарушнікова О.П.– голова Миколаївської районної ради ветеранів;

Кузьменко Л.П. – перший заступник Миколаївської районної ради ветеранів;

Сосуля В.В. – секретар ради ветеранів району, голова Безводненської первинної ветеранської організації;

Льгова Л.Я. – член президії районної ради ветеранів;

Григоревська Ж.В. – член президії районної ради ветеранів;

Гуляєва К.К. – член президії районної ради ветеранів, голова Веснянської первинної ветеранської організації;

Ярова В.М. – член президії районної ради ветеранів, голова Трихатської первинної ветеранської організації;

Чмельова Г.П. – член президії районної ради ветеранів;

Шкапенко М.П. – член президії районної ради ветеранів;

Шульгіна Л.В. – член президії районної ради ветеранів.

Миколаївська районна організація ветеранів України завжди працює згідно з планами робіт, які щороку затверджуються на засіданні президії ради ветеранів.

Миколаївський район багатий на традиції. Однією з них, безперечно чи не найголовнішою, є вшанування пам'яті учасників бойових дій періоду Другої світової війни. Покладання квітів до могил, меморіальних плит, підніжжя обелісків – це данина пам'яті всім жертвам Другої світової війни. Тож щороку напередодні Дня Великої Перемоги районна та обласна адміністрації вітають ветеранів, учасників бойових дій, дітей війни, нагороджують відзнаками, орденами, вручають матеріальну допомогу за хоробрість та відвагу, за героїзм.

Районна рада ветеранів забезпечує взаємодію органів державної влади, об'єднань громадян, підприємств у питаннях пошуку, ведення обліку, упорядкування і збереження поховань жертв війни на території району. Ветеранська організація забезпечує належний стан утримання могил, військових поховань, ремонт та відбудову пам'ятників, обелісків, меморіальних плит, інших пам'ятних місць, пов'язаних із Другою світовою війною.

У районі продовжується практика упорядкування могил, пам'ятників, перепоховання знайдених решток загиблих у Другу світову війну. Традиційно в кожному населеному пункті проводяться заходи, присвячені визволенню Миколаївського району, всієї області від німецько-фашистських загарбників, святкування Дня Перемоги, інших державних свят України.

Районна організація ветеранів, первинні її ланки завжди беруть участь у підготовці й проведенні всіх урочистостей з нагоди пам'ятних дат, традиційних свят. Раз на рік проводиться пленум районної організації ветеранів з порядком денним: «Підсумки роботи районної організації ветера-

Відкриття пам'ятника загиблим односельцям, 2004 рік.

нів за рік і завдання на рік наступний». У 2016 році окремо розглядалися заходи, присвячені 30-річчю з дня створення ветеранської організації району. Засідання президії районної ради ветеранів проводяться раз на два місяці.

До Дня Перемоги у Другій світовій війні – 9 травня в селі Ковалівка вже не перший рік проходив пісенно-літературний фестиваль серед ветеранів «Не старіють душею ветерани». В ньому брали участь колективи сільських ветеранських аматорів.

До 10, 20, 30-ї річниць створення ветеранських організацій району організуються зустрічі ветеранів, на яких вони діляться спогадами про минуле лихоліття, повоєнні роки відбудови країни. До 30-річчя Організації ветеранів виготовлено стенд «Миколаївській районній організації ветеранів – 30 років».

Рада ветеранів району організує й виїзні засідання своєї президії.

Разом із територіальним центром проводяться засідання Клубу ветеранів, Університету третього віку.

Ветеранською організацією проводяться районні шахово-шашкові турніри та інші заходи, спрямовані на те, щоб охопити постійною увагою людей поважного віку.

Медсестра польового госпіталю

**Марія Василівна ГУЛЕНКО,
сержант медслужби, жителька села Сливине
Миколаївського району.**

Бійцем Червоної Армії я стала у квітні 1943 року, коли мене призвав на службу Сватівський РВК Луганської області, де я тоді проживала.

Ішов третій рік війни. Служила я медсестрою військово-польового госпіталю. Дуже часто згадую дні і ночі наступу наших військ на Донбасі. Бої точилися жорстокі, до нас везли з передової не десятками – сотнями поранених. Ліжок не вистачало, тому клали бійців часто й на підлогу. Ми, медпрацівники, не мали жодної хвилини на перепочинок. Перше, що необхідно було зробити для доставленого пораненого, – ввести протиправцеву сироватку та підготувати його до операції.

До польового госпіталю поранених доставляє вантажівка ЗИС-5.

Дуже часто госпіталь здригався від бомбардувань, тож світла не було, користувалися світильниками, виготовленими нашвидкуруч із гільз снарядів, а під час операцій працював саморобний пристрій. Тяжко було дивитися на страждання поранених, а ще важче було дізнаватися про смерть молодих бійців.

... Наш госпіталь увійшов до складу 4-го Українського фронту. Часто міняв місця дислокації – був у Києві, а потім у селах Західної України, в Карпатах. Пригадую, як радо нас зустрічали жителі звільненої від фашистів Чехословаччини. На вулицю з квітами виходили тисячі місцевих мешканців, пригощали домашнім вином,

смачною стравою, співали, танцювали. Такого забути не можна. Ми разом святкували Перемогу!

За сумлінну службу в госпіталі мене нагородили медаллю «За боевые заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», дещо пізніше – орденом Вітчизняної війни II ступеня. У моїй службовій характеристиці було записано: «Палатная медсестра Деркачевская (потом Гуленко) служила в госпитале № 4489 с мая 1943 года по 1 августа 1945 года. Являясь высококвалифицированной медсестрой, она отлично владела техникой переливания крови и за период службы в госпитале сделала 400 переливаний крови. В трудных условиях постоянных передислокаций т. Деркачевская М.В. проявляла исключительную самоотверженность и создавала самые благоприятные условия для больных, окружая их уютом и заботой. Дни и ночи т. Деркачевская просиживала у постелей раненых, выхаживала их, отлично выполняла все назначения врача. За два года службы в госпитале из отделения сестры Деркачевской выписано в строй 1000 бойцов и 300 офицеров Красной Армии».

Організація ветеранів Новобузького району

Ветеранську організацію району створено 1987 року за ініціатииви тодішнього голови обласної ради ветеранів О.І. Момотенка та за підтримки районної ради. На той час в організації налічувалося 5720 чоловік, нині до її складу входять понад 8300 ветеранів, діють у районі 43 первинні осередки.

Першим головою районної ради ветеранів обрали ветерана війни і праці К.В. Веселіна.

Народився Костянтин Васильович 1917 року в місті Новий Буг. Військову службу розпочав із 1938 року в рядах Червоної Армії. Службу проходив із червня 1941 року по травень 1945 року на Далекосхідному окрузі, звільняв від німецьких окупантів Курську область, Білорусію, Східну Пруссію. Закінчив служ-бу щасливим Днем Перемоги. Додому повернувся через шість років у званні молодшого лейтенанта і приступив до мирної праці. Товстий зшиток, пожовтілий від часу, на деяких сторінках плями крові – свідок тих жахливих подій. Дивимося на нього – і перед очима вимальовується картина бою: вибухи бомб, снарядів, свист куль, дим, вогонь. Хай ніколи не повториться цей жах!

«Не стареют душой ветераны» – співається в пісні. І дійсно, вони завжди залишаються нашими сучасниками. Ця немолода людина, якій довелося стільки пережити, залишилася такою ж енергійною, як колись – у молодості. Є з кого брати приклад підростаючому поколінню. За участь у боях К.В. Веселіна нагороджено: медалями «За боевые заслуги», «За отвагу», «За взятие Кенигсберга», «За освобождение Белоруссии», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні»; орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня. Костянтин Васильович очолював Новобузьку ветеранську організацію до 1991 року, передусім переймався патріотичним вихо-ванням підростаючого покоління.

Із 1991 по 1993 роки та з 1995 по 1999 роки громадську організацію очолював учасник бойових дій у Другій світовій війні А.Т. Попков.

Народився Анатолій Трохимович 1921 року в селянській сім'ї села Артакове Безнегуватського району. Двадцятирічним юнаком став на захист рідної Вітчизни. Війна застала його курсантом Московського військового училища зв'язку. А у вересні, будучи радистом на Південно-Західному фронті, в рядах кавалерійської дивізії бився з лютим ворогом. Потім були бої в складі гвардійської стрілецької дивізії на Третьюму Білоруському фронті. Тут вступив до лав Комуністичної партії. Брав участь у запеклих боях під Ленінградом, Кенігсбергом. Двічі був поранений, двічі контужений, покалічений. Із госпіталю старший сержант А.Т. Попков повернувся в рідний край з нагородами: орденами Червоної Зірки, Бойового Червоного Прапора, Вітчизняної війни I, II ступенів; медалями «За отвагу», «За оборону Ленінграда» та іншими – ювілейними. Відразу приступив до мирної праці: очолив Білокриницьку сільську раду, а згодом його обрали головою колгоспу. Хлібороб від Бога, здібний організатор, чесний і принциповий керівник 44 роки стояв біля колгоспного керма, із них 22 роки – в колгоспі імені Чкалова Новобузького району.

За трудові досягнення нагороджений орденами Леніна, Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, численними медалями.

Із 1993 по 1995 роки ветеранську організацію району очолював ветеран війни і праці П.В. Юрченко.

Народився Петро Венедиктович 1922 року на Херсонщині (Цюрупинський район). Його завжди вабило небо, тож у 1941 році хлопця зарахували до льотного училища. Коли розпочалася Друга світова війна, швидко сформувався загін винищувачів. Бойове хрещення П.В. Юрченко прийняв під Ізюмом – у місті Барвенкове

підірвав фашистський танк. У бою дістав тяжке поранення. Лікувався в госпіталі в Армавірі. В 1943 році гвардії старшина був у складі 3-го Українського фронту в 13-й гвардійській танковій десантній бригаді. У битві за Дніпро автоматник Юрченко знову був тяжко поранений. Потрапив у госпіталь міста Чаплинка. Одужавши, солдат знову продовжив шлях до перемоги.

У 1944 році був розвідником гвардійського стрілецького полку Приморської армії. Звільняв Крим. Кровопротитні бої точилися на Перекопі, горіли небо і земля. При визволенні Севастополя куля не обминула Петра. Поранення виявилось дуже тяжким. Наприкінці 1944 року старшина П.В. Юрченко повернувся додому інвалідом другої групи, і все ж таки знайшов сили продовжити повноцінне життя. Спочатку працював у редакції Цюрупинської районної газети, а з 1947 року пов'язав свою долю з Миколаївською областю: очолив колгосп у Братському районі; 20 років працював у радгоспі Снігурівського району. Здобув професію вченого зоотехніка. З 1977 року був головою колгоспу «Молода гвардія», що в Новобузькому районі, пізніше – директором міжгосптахопрому. Сім років очолював штаб цивільної оборони. Ветеран війни і праці, нагороджений орденами Слави III ступеня, Вітчизняної війни II ступеня; медалями «За отвагу», «За оборону Кавказа», «За боевые заслуги» та іншими – ювілейними. За плідну мирну працю удостоєний ордена Жовтневої Революції. Помер у 2012 році.

У 1999 році головою ради ветеранів району обрали ветерана праці О.Т. Распітіну.

Народилася Ольга Тихонівна 1940 року в місті Новий Буг у багатодітній працюючій сім'ї колгоспників. У 1957 році закінчила 10 класів і почала працювати на комбінаті комунальних підприємств. Без відриву від виробництва навчалася в Миколаївському сільськогосподарському технікумі, отримала фах бухгалтера. Невдовзі здобула професію економіста в Одеському сільськогосподарському інституті. З 1969 року працювала у виконкомі районної ради на посаді головного бухгалтера, потім – економістом планового відділу, головою планової комісії райвиконкому і заступником голови райвиконкому.

У 1995 році О.Т. Распітіна вийшла на пенсію, але брала активну участь у ветеранському русі, мала авторитет і повагу серед ветеранів району. Тож і була обрана керівником цієї громадської організації. У 2007 році пішла на заслужений відпочинок, але залишилася членом президії районної ради ветеранів. За трудові здобутки нагороджена грамотою Кабінету Міністрів України, багатьма грамотами обласного і районного рівнів.

У 2007 році головою районної організації ветеранів обрали ветерана праці І.І. Мельніченка.

Народився Іван Іванович 1937 року в місті Новий Буг. Тут пройшли його дитинство і юність. Закінчив Одеську школу міліції за фахом юриста. Проходив службу в лавах Радянської Армії в місті Белогорську Амурської області, де й зустрів кохану – чарівну росіянку Зою.

Після закінчення служби родина переїхала до Нового Бугу. Трудову діяльність Іван Іванович розпочав на меблевій фабриці, а 1962 року перейшов працювати до органів внутрішніх справ.

У 1976 році подружжя Мельніченків переїздить до міста Чита (Росія), де Іван Іванович продовжував служити в органах внутрішніх справ, оберігав спокій мирного населення. У 1987 році вийшов на заслужений відпочинок у званні майора, але продовжив займатися громадською роботою,

Голова районної ради ветеранів І.І. Мельніченко під час зустрічі з командиром взводу морських десантників Є.М. Завалій.

оскільки завжди відзначався активною життєвою позицією. Тож після обрання головою районної ради ветеранів і нині продовжує керувати громадською організацією. Він – шанована людина, заслужив авторитет і повагу серед ветеранів району, має багато друзів. Роботу районної організації ветеранів визнано однією з кращих. Неодноразово Івана Івановича нагороджували почесними грамотами та подяками облдержадміністрації, обласної ради ветеранів, районної державної адміністрації та районної ради. Серед нагород – і ювілейні медалі Міністерства внутрішніх справ, «Защитник Отечества», «Ветеран праці». Іван Іванович – Почесний ветеран України.

Одним з активістів ветеранської організації району є досвідчений волонтер, керівник первинного осередку району М.І. Дяченко.

Марія Іванівна народилася в багатодітній сім'ї Таращенків у селі Ганнівка Новобузького району. Після закінчення семи класів відразу розпочала працювати в колгоспі. У 1962 році перейшла працювати на меблеву фабрику, якій віддала свої 32 трудових роки. Протягом усього цього періоду прізвище і портрет М.І. Дяченко завжди були на Дошці пошани і фабрики, і району.

З теплом згадує Марія Іванівна будні і свята, які пройшли в дружньому колективі працівників меблевої фабрики. Навіть зараз, через кілька десятиліть, коли вже підприємства й немає, колишні трудівниці фабрики тримаються однією сім'єю. І Марія Іванівна – один з активних організаторів зустрічей колишніх працівників підприємства. М.І. Дяченко – депутат міської ради 1970–1990 років. Із 1990 року і по цей час – голова первинної організації ветеранів працівників меблевої фабрики.

Волонтерство для Марії Іванівни – це можливість реалізувати себе в громадській діяльності, організувати змістовний відпочинок, поспілкуватися з ровесниками та найголовніше – підтримати ветеранів, людей похилого віку. Саме за соціальну активність Марію Іванівну Дяченко удостоєно звання кращого волонтера Новобузького району, нагороджено грамотами обласної організації ветеранів та волонтерської організації.

Легендарних людей дав світові Новобузький край. Мешканці району завжди пам'ятають і вшановують земляків – Героїв Радянського Союзу: Василя Ілліча Михлика, Мойсея Фроїмовича Мар'яновського, Василя Федосійовича Цибулька, Миколу Івановича Яшина, Михайла Іларіоновича Москаленка.

Славних воїнів-захисників має ветеранська організація Новобузького району. Серед них – гвардії лейтенант Євдокія Миколаївна Завалій. Народилася в Новому Бузі, із 16 років добровільно пішла на фронт, стала санітаркою 96-го кавалерійського полку. Цього їй здалося замало, і вона одягла чоловічий костюм, назвалася Євдокимом та стала морським піхотинцем 83-ї стрілецької бригади. Цю дивовижну жінку поховали двічі, її ім'я викарбовано на пам'ятнику в Болгарії, у місті Бургас – там вона була почесним громадянином. Є.М. Завалій пройшла славний бойовий шлях – брала участь в обороні Кавказу, в боях за

Крим, Бессарабію, Дунай, визволяла Югославію, Румунію, Україну, Австрію, Чехословачину. Після війни переїхала до Києва, де вийшла заміж, народила двох дітей. Працювала директором гастроному, виховувала онуків.

Євдокія Миколаївна – кавалер орденів Жовтневої Революції, Червоного Прапора, Червоної Зірки, Вітчизняної війни I ступеня, Богдана Хмельницького III ступеня, нагороджена 40 медалями та іншими відзнаками. Почесний громадянин восьми міст, у тому числі – й Нового

Євдокія Миколаївна зустрічає свій черговий День Перемоги.

Бугу. У 2016 році іменем Євдокії Завалій названо вулицю, на якій вона народилася і проживала. Євдокія Миколаївна вела активну роботу серед молоді, об'їздила безліч міст, військових частин, кораблів, підводних човнів. Завжди приїжджала на запрошення до Нового Бугу.

Голова Миколаївської обласної ради ветеранів М.А. Потрніков біля пам'ятника О.І. Момотенку, відкритому в Новому Бугу до 100-річчя з дня його народження.

Тут здобув середню та спеціальну педагогічну освіту, працював у школі, а потім очолив первинну комсомольську організацію, далі став секретарем Новобузького районного комітету комсомолу. Його бойовий і трудовий шлях описані в цій книзі. Він був першим керівником ветеранської організації області, яку очолював 24 роки, тож зробив значний внесок у розвиток ветеранського руху на Миколаївщині. У Новому Бугу встановлено пам'ятник

О.І. Момотенку, його іменем названо вулицю, де він народився, у загальноосвітній школі № 1 відкрито експозицію, присвячену життєвому шляху почесного земляка-ветерана.

З перших днів свого створення ветеранська організація району підставляла плече фронтовикам, людям поважного віку, усім, хто звертався до неї по допомогу. За ініціативи ради ветеранів району в усіх населених пунктах ведеться робота по відновленню пам'ятників, упорядкуванню могил загиблих у роки війни, організується допомога самотнім ветеранам, проводяться інші заходи, спрямовані на захист прав та інтересів ветеранів війни і праці.

Починаючи з 1989 року, перш за все слід назвати такі події, що відбулися в районі за безпосередньої участі ветеранської організації:

в центрі міста було відкрито спеціалізований магазин «Ветеран»;

напередодні Дня Перемоги 1989 року урочисто відкрито зону пам'яті «Вірчина

За ініціативи ветеранської організації в Новому Бугу реставровано пам'ятник визволителям міста від фашистських загарбників 8 березня 1944 року.

балка» – на місці розстрілу та поховань героїв-земляків;

до 60-річчя Перемоги в районі знято фільм за участі ветеранів Другої світової війни, цей відеоматеріал передано до музею та всіх навчальних закладів району;

з нагоди 65-ї річниці Великої перемоги 9 травня 2010 року в районі проведено естафету пам'яті, в рамках якої в кожному населеному пункті проходили заходи біля меморіалів та обелісків;

у 2014 році видано книгу слави «Вам вклоняються вдячні нащадки» про героїв, які визволяли рідний край, область та інші куточки країни.

Організація ветеранів Новоодеського району

Новоодеську районну організацію ветеранів створено в лютому 1987 року, до її складу увійшли 18 первинних ветеранських осередків, що організувалися в усіх господарствах району. Об'єднала районна організація 8500 ветеранів війни і праці, серед них налічувалося 992 учасники бойових дій, 325 інвалідів Великої Вітчизняної війни (із 2015 року – Другої світової війни), в тому числі кавалер трьох орденів Слави Петро Федорович Воїн, Герої Соціалістичної Праці Лідія Романівна Апостолова, Надія Степанівна Бублик.

27 лютого відбулася конференція, на якій обрали раду ветеранів, її президію в складі 9 осіб. Головою районної ради ветеранів став Ф.П. Турушев, 1918 р.н., учасник бойових дій Другої світової війни. Моряк, старшина, а згодом і парторг легендарного есмінця «Сообразительный», Федір Петрович пройшов війну з першого до останнього дня. Нагороджений двома орденами Червоної Зірки. Із 1957 по 1982 роки очолював Кашперівський завод будівельних матеріалів. Один з ініціаторів і творців Кургану Слави.

До складу президії ради увійшли шановані в районі люди – колишні фронтовики, в минулому керівники підприємств, організацій, господарств: Василь Михайлович Андрющенко, Лука Трохимович Андреев, Микола Іванович Альбещенко, Григорій Лук'янович Безніско, Іван Павлович Гайдар, Семен Вікторович Жупаненко, Марія Терентіївна Михайленко, Поліна Семенівна Радашевська.

У своїй роботі ветеранська рада і її президія націлювалися на створення умов для діяльності первинних ветеранських організацій, патріотичне виховання молоді. Завдяки наполегливості, активній життєвій позиції Ф.П. Турушева в Новій Одесі відкрили районний музей, у Новоодеській середній школі № 1 – музей бойової слави, куди передано численні експонати, що свідчать про героїзм і мужність наших земляків у роки війни.

Через тяжку хворобу наприкінці 1991 року Федір Петрович змушений був залишити громадську діяльність.

Районну організацію ветеранів очолив М.М. Растрепін, учасник Другої світової війни.

Микола Михайлович працював у районі на партійній роботі, був головою КСП імені Шевченка, головним економістом КСП імені Калініна (село Троїцьке). Люди на принципова, небайдужа до потреб ветеранів, їхнього соціального становища, М.М. Растрепін багато уваги приділяв колишнім фронтовикам, ветеранам праці, відстоював їхні права як у трудових колективах, так і в органах влади. На засіданнях президії, пленумах розглядалися питання про створення належних умов проживання для ветеранів, особлива увага приділялася стану торговельного обслуговування, телефонізації, наданню побутових та комунальних послуг, медичному обслуговуванню ветеранів війни і праці, своєчасній виплаті пенсій та соціальної допомоги, наданню в повному обсязі пільг учасникам війни.

Із 1995 по 2003 роки районна організація працювала під керівництвом П.К. Цушка, 1925 р.н., учасника бойових дій Другої світової війни, кавалера ордена Слави III ступеня.

Петро Костянтинівич до виходу на заслужений відпочинок працював керівником Новоодеського відділення Держбанку. За цей час зростає кількість первинних ветеранських організацій, вони були створені на автопідприємстві, елеваторі, а також у селах Червоноволодимирівці, Улянівці, Новопавлівці. У 2003 році створено

первинні осередки на сирзаводі, у райавтодорі, зі складу ветеранів державних установ, учителів, медичних працівників, внутрішніх справ, в інших трудових колективах господарств сільської місцевості. Рада ветеранів під керівництвом П.К. Цушка велику увагу приділяла відстоюванню інтересів ветеранів війни і праці, на засіданнях президії систематично заслуховувались керівники районних служб та установ про виконання соціальних гарантій ветеранів з медичного, комунального, торговельного, транспортного обслуговування. Велика увага приділялась питанню патріотичного виховання молоді, постійно організовувалися зустрічі учасників бойових дій Другої світової війни з учнями шкіл, гімназії, ліцею. З ініціативи районної ветеранської ради створено хор ветеранів. Серед його активних учасників – члени президії та районної ради ветеранів: П.К. Цушко, В.В. Гузенко, Л.Ю. Казакуц, Л.А. Бобров, М.Р. Доній, В.Г. Бугайов.

За активну позицію, значний внесок у розвиток ветеранського руху на Новоодещині П.К. Цушко присвоєно звання «Почесний голова районної організації ветеранів України» та «Почесний громадянин міста Нова Одеса».

Із жовтня 2003 року районну організацію ветеранів війни і праці очолила О.І. Байбарак, 1936 р.н., учитель, колишній директор Новоодеської ЗОШ № 1, з 1975 по 1984 роки – секретар Новоодеського райвиконкому. За активну трудову діяльність Олександра Іванівна нагороджена медалями «За доблестний труд», «За трудовое отличие»; має відзнаки «Почесний громадянин міста Нова Одеса», «Почесний громадянин Новоодещини», «Почесний ветеран України».

Уся діяльність голови районної ради, її президії, комітетів і комісій у першу чергу спрямовується на діяльність первинних осередків. З цією метою організовується навчання їхніх керівників, узагальнюється кращий досвід роботи окремих голів – Н.О. Черної, В.Г. Маркевич, Т.Й. Білоус, М.П. Пани та інших, активно висвітлюється стан роботи первинок на сторінках районної газети «Промінь». На базі кращих первинних осередків проходять виїзні засідання – у Сухоеланецькому, Кандибинському, Баловненському (голови В.В. Лахно, Т.В. Юхненко, Г.І. Портна).

Авторитет районної ветеранської організації будується на її активі, лідерах – членах президії, головах комітетів і комісій. Обов'язковим стало вшанування ветеранського активу, проведення урочистих зборів, нагородження найактивніших ветеранів органами місцевого самоврядування, організація екскурсій на кращі підприємства району та області, що підвищує рівень обізнаності з історією району, його досягненнями з економічного та соціального розвитку.

Активісти ветеранського руху Новоодеської районної організації ветеранів на екскурсії по підприємству «Нібулон», 2015 рік.

Добру пам'ять по собі залишили голови первинних ветеранських організацій, які в різні роки їх очолювали: К.З. Плахута (с. Кандибине), В.І. Дідик (с. Антонівка), І.С. Гаркуша, Л.І. Жепало (с. Баловне), Т.Й. Білоус (с. Бузьке), В.А. Роговський, Л.Д. Воропай (с. Гур'ївка), Г.М. Деревянко, А.А. Юрченко (с. Дільниче), О.І. Іванова (с. Димівка), В.Г. Куропятник (с. Костянтинівка), Ю.В. Рябенко (с. Новопетрівка), П.З. Шимп (с. Новосафронівка), А.М. Гурмаза (с. Садове), В.М. Хатковий (с. Себине), В.В. Кушнір (с. Сухий Єланець), П.Г. Коваленко (с. Троїцьке), Г.І. Кривошей, Є.Г. Руденко (с. Михайлівка), В.В. Душа (ТЗДВ «Південний колос»), А.Т. Миндрул (ЗАТ «Автомобіліст»), З.О. Мокряк (вчителі), М.І. Частковський (ТОВ «Елеватор»), М.О. Бирзул (Райдержуправління), І.Г. Іванов (РВ УМВС), П.І. Макаліш (держбюджетні установи), І.І. Макаліш (ТЗДВ ім. Шевченка).

Районна організація ветеранів виростила чудову когорту справжніх ватажків ветеранського руху. 15 і більше років очолюють первинні осередки В.Г. Маркевич, О.М. Чоботар, В.М. Івах, О.М. Панкова; 10 і більше років – Н.І. Сар'ян, Н.О. Чорна, Г.І. Портна, М.Т. Костомаров, Г.В. Галактіонова; 7-8 років – Н.В. Горошко, А.М. Антоневич, К.О. Довгопола, З.І. Бойко, Л.І. Журавель, Н.Г. Горох, Л.М. Табакар, Н.З. Радчук, Є.В. Носкова, В.В. Чепкова, Л.В. Корольова, Т.В. Водецька, Р.І. Рижак, С.М. Заковенко; 4-5 років – Т.В. Юхненко, М.П. Панна, С.В. Гошва, Г.М. Фоміченко, О.Ф. Македонська, О.О. Алексєєв, Л.Л. Бланар, В.В. Лахно. І зовсім «юні» на цьому полі діяльності – В.Є. Вологіївська, О.О. Заворотня.

На цей час у складі районної організації діють 33 первинних ветеранських осередки, організація налічує понад 9600 ветеранів війни і праці, силових структур, людей похилого віку. Золотим фондом ветеранської організації є поважні фронтовики, учасники бойових дій Другої світової війни, у 2003 році їх було 97 чоловік.

Велику роботу по вихованню молоді проводили ветерани-фронтовики Другої світової війни – Ніна Василівна Белоус, Іван Дмитрович Бирзул, Іван Іванович Борушко, Василь Григорович Бугайов, Петро Никифорович Гапчук, Михайло Андрійович Горяга, Олексій Никифорович Дмитренко, Марія Василівна Дудева, Олександр Кирилович Дудев, Григорій Семенович Животовський, Олександр Іванович Завалко, Василь Григорович Іванов, Леонід Юхимович Казакуц, Таїсія Миколаївна Кирпиченко, Микола Михайлович Кодаш, Іван Михайлович Корінний, Надія Степанівна Куриленко, Іван Федорович Літвінов, Олександр Петрович Макаліш, Яків Никанорович Максимов, Ганна Євдокимівна Нетребко, Марія Петрівна Первушова, Євдокія Григорівна Полякова, Василь Степанович Радутний, Іван Васильович Риженко, Михайло Матвійович Романчук, Олександр Степанович Семенов, Анатолій Арсентійович Стремілов, Василь Григорович Толмач, Яків Григорович Ухмановський, Іван Агейович Ханюков, Семен Людвігович Чегак, Василь Григорович Чернявський, Іван Федосійович Чеботар, Михайло Якович Чумаченко.

За роки своєї 30-річної діяльності ветеранська організація накопичила значний досвід у справі патріотичного виховання молоді на кращих традиціях старшого покоління. Серед вагомих здобутків:

відкриття пам'ятника Герою Радянського Союзу – льотчику Олександрові Івановичу Амосову, який загинув у березні 1944 року біля села Зайве;

перепоховання і встановлення пам'ятного знаку двом невідомим солдатам у місті Нова Одеса (2005 рік);

збір матеріалів, видання книги «Вклонімося і мертвим, і живим» про земляків, фронтовиків Другої світової війни (автори – О.І. Байбарак, Г.С. Горуненко, М.О. Стеценко, 2007 рік);

*Урочистості в селі Зайвому,
травень 2005 року.*

встановлення на кладовищах району пам'ятних стел фронтовикам, які померли від ран і хвороб (2005–2010 рр.);

Меморіальний комплекс на центральному кладовищі міста Нова Одеса. У центрі – пам'ятник невідомим солдатам.

встановлення меморіального знаку землякам-новоодеситам єврейської національності, жертвам фашизму в місті Нова Одеса (2009 рік);

проведення огляду всіх шкільних, сільських, районного музеїв, кімнат бойової слави з визначенням кращих закладів виховної роботи та заохоченням їхніх колективів (2009 рік);

реставрація районного музею, його розділу бойової слави (2012 рік);

відкриття біля Кургану Слави стели з прізвищами земляків-новоодеситів, які загинули на фронтах Другої світової війни у 1941–1945 роках (7 травня 2013 року);

проведення районних «Естафет Пам'яті», приурочених 60, 65, 70-річчю Перемоги над фашизмом.

Ветерани, учасники бойових дій Другої світової війни є частими гостями навчальних закладів, усіх урочистостей, що проходять у районі.

Знімок на згадку про зустріч фронтовиків Другої світової війни з нагоди 60-річчя визволення Новоодещини від фашистських загарбників, березень 2004 року.

До 70-річчя Великої Перемоги дійшло всього 24 фронтовики. Це золотий фонд районної ветеранської організації, і рада ветеранів робить усе, щоб оточити увагою цих людей та всіх громадян похилого віку. Налагоджено тісну співпрацю з управлінням соціального захисту населення, територіальним центром соціального обслуговування, центральною районною лікарнею, волонтерами. Регулярно їхні представники відвідують кожного учасника бойових дій, знайомляться з умовами їхнього проживання, оперативно реагують на всі прохання, заважає, скарги.

Аби піднести моральний дух ветеранів, районна ветеранська рада з допомогою первинних осередків створила клуби ветеранів, колективи художньої самодіяльності; організуються екскурсії, відвідування театрів, історичних місць. Останнім часом між первинними ветеранськими організаціями розпочався обмін художніми колективами, поїздки на гостини ветеранів однієї первинки до іншої. Це згуртовує ветеранів, сприяє встановленню дружніх стосунків між первинними осередками.

Стало традицією відзначати лідерів ветеранського руху грамотами, подяками райдержадміністрації, районної ради під час святкування Дня ветерана України та Дня людей похилого віку. 2016 рік був особливо врожайним на нагороди. За вагомі трудові здобутки, високий професіоналізм орденом княгині Ольги III ступеня нагороджено Олександрю Іванівну Байбарак – голову організації ветеранів Новоодеського району.

Голова ради обласної організації ветеранів України М.А. Поротніков вітає О.І. Байбарак з високою урядовою нагородою. 28 вересня 2016 року.

126

Організація ветеранів Очаківського району

Громадську організацію «Очаківська районна організація ветеранів України Миколаївської області» створено у 1987 році. Головним завданням організації з початку її створення і до сьогодні є: надання практичної допомоги пенсіонерам, інвалідам війни, учасникам бойових дій, вдовам загиблих воїнів, реабілітованим, самотнім престарілим громадянам, вирішення житлових проблем, забезпечення всебічного спілкування ветеранів, підтримка їхнього морального стану. Для забезпечення організації виконання рішень і доручень керівних органів та для керівництва діяльністю організації в Очаківському районі обирались голови районної організації ветеранів.

Першим головою ветеранської організації району з 1987 по 2001 роки був А.П. Гусєв.

Народився Анатолій Петрович 1926 року в селі Гусєво Мантуровського району Костромської області (Росія), інженер-економіст, учасник Другої світової війни. Нагороджений: орденами Вітчизняної війни I ступеня, Богдана Хмельницького III ступеня, Дружби народів, Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани»; медалями Ушакова, «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «За доблестний труд»; Почесною грамотою Президії Верховної Ради Української РСР. Отримав авторське посвідчення Державного комітету СРСР у справах винаходів і відкриттів: «Спосіб отримання білкового гідролізату із моллюсків» (1983 р.). У роки Другої світової війни після закінчення «Школи зброї» був командором на трофейному катері «Паукер». Із липня 1944 року в особовому складі 2-ї Новоросійської Червонопрапорної бригади торпедних катерів – кулеметник торпедного катера № 395 (командир С. Гарлицький, моторист М. Бончуков, боцман П.Д. Лой, радист Є. Кузнецов), брав участь у боях за визволення від німецько-фашистської окупації Болгарії та Румунії. У травні 1945 року з Констанци бригада катерів прибула до Очакова – довоєнного місця дислокації, де продовжив службу. З 1950 року в Очакові працює на різних посадах: інструктором райвиконкому, штатним пропагандистом райкому Компартії, першим секретарем райкому ЛКСМУ. У 1954–58 роках – навчання в Одеській партійній школі при ЦК КПУ. Після її закінчення – завідувач організаційного відділу, секретар і другий секретар райкому Компартії. У 1962 році – голова Тилігуло-Березанського райвиконкому, після ліквідації району – голова Очаківського міськвиконкому. У січні 1963 року обраний другим секретарем райкому Компартії, у вересні – головою виконкому райради, згодом – першим секретарем райкому Компартії України. Вирішував питання реорганізації колгоспів району у винрадгоспи, будівництва кінотеатру, дитсадків, торговельного центру, житла, баз відпочинку, благоустрою міста, меморіалу загиблим очаківцям.

У 1971–1986 роках А.П. Гусєв був директором Очаківського мідійно-устричного рибоконсервного комбінату. За роки його керівництва колектив 26 разів нагороджувався пам'ятними та перехідними Червоними прапорами ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ, прапорами Української РСР та профільного міністерства. Стилем роботи керівника були цілеспрямованість і конкретність, працьовитість і принциповість, уміння зрозуміти запити людей і задовольнити їхні потреби. Із 1992 року – Почесний громадянин міста; міська рада рішенням № 323 від 31 жовтня 1995 року для кращих студентів – випускників шкіл міста – встановила стипендію імені А.П. Гусєва. Обирався делегатом партійних з'їздів і конференцій, членом бюро райкому Компартії України, депутатом обласної, районної і міської рад.

Із 1987 року очолював районну раду ветеранів війни і праці, товариство охорони пам'яток історії та культури. У своїй роботі приділяв велику увагу наданню допомоги ветеранам і людям поважного віку. Делегат другого та третього з'їздів ветеранів України. Помер 13 серпня 2001 року.

Другим головою ветеранської організації з 2002 по 2004 роки був О.В. Лукашенко.

Народився Олександр Володимирович 1926 року в селі Куцуруб Очаківського району. Закінчив Одеський сільськогосподарський інститут за фахом агроном. Навесні 1944 року 18-річним юнаком пішов на фронт. Воював у складі 3-го Білоруського фронту. При визволенні Польщі був тяжко поранений. Після 8-місячного лікування в госпіталі повернувся додому в червні 1945 року інвалідом 2-ї групи. Першу медаль отримав «За боевые заслуги». За свою відданість Вітчизні, хоробрість, доблесну працю, мужність нагороджений орденами та медалями. По війні працював у колгоспі до 1949 року. Потім навчався в Миколаївській сільськогосподарській школі з підготовки голів колгоспів, яку у 1952 році закінчив з відзнакою. Працював до 1953 року заступником голови колгоспу села Куцуруб, згодом очолив колгосп. Із червня 1958 року – начальник Очаківської районної сільськогосподарської інспекції, потім – голова Очаківського райвиконкому, директор молокозаводу. Після укрупнення районів у 1962 році працював головним економістом колгоспу «Прогрес». У 1965 році після розукрупнення районів працював в органах державної статистики районним інспектором ЦСУ. Із 1967 року по червень 1970 року був головою райплану. Із червня 1970 року до кінця 1994 року очолював Очаківську районну інспекцію із закупівель та якості сільськогосподарської продукції. На будь-якій ділянці роботи щедро ділився досвідченою порадою, влучним зауваженням, дотепним жартом і теплою батьківською усмішкою.

Із 1987 року активно працював у раді ветеранів. У 1993 році обраний заступником голови ради ветеранів та очолив районну організацію інвалідів. У вересні 2002 року очолив районну і міську організації ветеранів. Незважаючи на свій вік та стан здоров'я, Олександр Володимирович глибоко переймався турботами ветеранів, підтримував і допомагав їм. Помер 13 грудня 2004 року.

Третім головою районної організації ветеранів із 2005 по 2015 роки був С.Г. Фомін.

Народився Сергій Георгійович 1942 року в селі Нев'янську Свердловської області (Росія). Після війни сім'я переїхала до села Тернуватого Новомиkolaївського району Запорізької області. Після семирічки вступив до Бердянського технікуму виноградарства та виноробства. У 1961 році отримав направлення до винрадгоспу «Морський» Судакського району Кримської області. Наступного року за сімейними обставинами переїхав до матері в Тернуваті, де працював на елеваторі. Служив у ракетних військах. У 1965 році, після демобілізації, працював бригадиром-садівником, пізніше агрономом відділення винрадгоспу «Цюрупинський» Херсонської області, згодом три роки працював агрономом винрадгоспу «Пам'ять комунарів» Жовтневого району Миколаївської області. У 1968 році вступив на заочне відділення Херсонського сільськогосподарського інституту, який закінчив у 1973 році. З 1969 по 1971 роки працював майстром профтехучилища МПТУ-15 з підготовки виноградарів, із 1971 по 1974 роки – старшим агрономом-виноградарем радгоспу «Пам'ять комунарів»; із 1974 по 1976 роки – головним агрономом винрадгоспу «Лиманський» Очаківського району; із 1976 по 1978 роки – начальником управління сільського господарства Очаківського району. З 1978 по 1980 роки навчався в Одеській ВПШ. У 1980 році обраний головою Очаківського райвиконкому. З 1983 по 1990 роки – перший секретар Очаківського РК КП України. У квітні 1990 року обраний на посаду першого заступника голови райвиконкому. У травні 1992 року призначений заступником представника Президента України в Очаківському районі. З липня 1994 року – перший заступник голови райвиконкому. У січні 2002 року, у зв'язку з досягненням граничного віку перебування на державній службі, звільнений із посади заступника голови райдержадміністрації.

У 2005 році обраний головою ради ветеранів та очолив районну організацію інвалідів. Багато уваги приділяв задоволенню потреб ветеранів, організації самодіяльних колективів ветеранів. У

2015 році через погіршення стану здоров'я звільнився за власним бажанням з посади голови організації.

Четвертим головою районної організації ветеранів із 2015 року по червень 2016 року був Ф.І. Жуков.

Народився Федір Іванович 1948 року в селі Кармалюківка Балтського району Одеської області. Після закінчення школи працював різноробочим, пізніше – монтером зв'язку Котовської дистанції Одесько–Кишинівської залізниці. У 1966 році став курсантом Севастопольського вищого військово-морського училища, після закінчення якого отримав направлення на Північний флот для проходження служби. З 1971 по 1982 роки виконував обов'язки командира групи атомного підводного човна. З 1982 по 1988 роки був старшим помічником та заступником начальника відділу штабу флотилії підводних човнів. Із 1988 по 1991 роки проходив службу на Чорноморському флоті в місті Очакові на посаді начальника мобілізаційної групи – заступника командира військової частини. З 1999 по 2008 роки працював начальником відділу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Очаківської районної державної адміністрації.

У 2015 році обраний головою ради ветеранів, очолив районну організацію інвалідів. Трагічно загинув 11 червня 2016 року.

З липня 2016 року ветеранську організацію району очолює В.В. Мись.

Народився Віталій Віталійович 1959 року в місті Одесі. Після закінчення Очаківської середньої школи № 2 у 1976 році працював транспортувальником Очаківського хлібоприймального підприємства. У 1977 році став курсантом Чорноморського вищого військово-морського училища імені П.С. Нахімова. Після закінчення училища у 1982 році отримав направлення для проходження служби на Тихоокеанському флоті. Службу проходив на посадах помічника начальника та начальника розрахунку спеціального озброєння. Із жовтня 1988 року по травень 1992 року проходив службу в Каспійському вищому військово-морському училищі на посадах курсового офіцера, начальника курсу, начальника навчальної лабораторії, викладача кафедри. У 1992 році склав присягу на вірність народу України і продовжив службу на Чорноморському флоті в Очакові. У 1994 році звільнився з лав Збройних сил України. З 1996 по 1997 роки працював у банку «Аваль» спеціалістом з економіки. З листопада 2001 року по вересень 2004 року працював у ТОВ «Санаторій «Золотий колос» на посадах: інженера з обчислювальної техніки, заступника генерального директора санаторію. Із 2004 по 2010 роки працював у районній державній адміністрації на посадах: завідувача відділу моброботи та роботи з правоохоронними органами; начальника відділу з питань надзвичайних ситуацій. Із 2010 по 2012 роки працював спеціалістом, а потім начальником відділу з питань надзвичайних ситуацій Очаківської міської ради. Із 2012 року по червень 2016-го був завідувачем навчально-консультаційного пункту в місті Очакові Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Миколаївської області. 5 липня 2016 року обраний головою ради ветеранів та очолив районну організацію інвалідів.

Організація ветеранів району тісно взаємодіє з районною і міською радами, районною державною адміністрацією, управліннями соціального захисту населення району та міста, територіальними центрами з надання соціальних послуг (соціального обслуговування) міста і району, Очаківською центральною районною лікарнею, Товариством Червоного Хреста, Очаківською волонтерською організацією, депутатами і небайдужими приватними підприємцями та фізичними особами, що сприяє вирішенню нагальних питань людей поважного віку, поліпшенню умов проживання ветеранів, підтримки їхнього морального духу.

Особливого значення для ветеранів ще з часів війни мала пісня, яка зворушує, надихає, додає сил. Тож в Очакові, ще у травні 1996 року, створено хор «Ветеран», який здобув у 2010 році звання

народного. Під керівництвом Антоніни Миколаївни Гай та диригента-хормейстера Тамари Миколаївни Котової хор став лауреатом обласних, республіканських конкурсів і фестивалів, учасником телепередач. Зараз у колективі 37 учасників, є оркестрова група, на базі хору організовані малі форми: чоловічий гурт «Соколи», жіночий гурт «Журавка», квіртет «Натхнення». Також учасники хору часто виступають дуетами та як окремі солісти. Хор «Ветеран» є постійним учасником майже всіх культурно-масових заходів, що проводяться в місті. В репертуарі хору патріотичні та ліричні українські пісні, які виховують у громадян любов і повагу до країни, рідного краю, родини.

Гордість Очаківщини

За останній час сталися великі зміни в житті суспільства. Але не зникає велич трудових здобутків ветеранів війни та праці, зусиллями яких досягнуті успіхи сотень виробничих колективів, що увійшли яскравими сторінками до історії нашої країни.

18 березня 1918 року в селі Анчекрак (засноване 1752 року, з турецької мови – «Новий солончак», у 1946 році село перейменовано на Кам'янку) народився Іван Семенович Шевченко – видатний наш земляк, відомий і в районі, і в області, і по всій Україні як Герой Соціалістичної Праці, незмінний керівник багатогалузевого колгоспу «Україна». Тут пройшли його дитинство і юність.

До початку Другої світової війни закінчив школу і працював бригадиром тракторної бригади, бо ще з дитинства проявилась у нього велика любов до техніки та до рідної землі. Іван Семенович пройшов довгими дорогами війни, був поранений і закінчив війну у званні капітана. Повернувся до рідного села і з 1945 року очолив сільську раду. Це були тяжкі роки становлення і розбудови сільського господарства нашої країни. Багато чоловіків не повернулися з тієї війни, і все лягло на тендітні плечі жінок та дітей. Техніки майже не було, все оброблялося вручну та за допомогою коней (на весь район їх залишилось 12) і корів. На той час на території села було три колгоспи. Працюючи в сільраді, Іван Семенович виношував мрію про об'єднання цих господарств у єдине велике господарство, бо був переконаний: тільки так можна розвиватися і нагодувати країну. У 1951 році на зборах колективів господарств відбулося їх об'єднання в колгосп «Україна», одногосподарство обрали головою колгоспу І.С. Шевченка. Згодом до колгоспу приєдналися ще шість навколишніх господарств. Саме під впливом Івана Семеновича в новому об'єднанні склався стиль раціонального господарювання: у всьому економія, бережливість, постійний підрахунок витрат і прибутків. У 1967 році за високі показники у розвитку сільськогосподарського виробництва колгосп нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора, а наступного року голові колгоспу І.С. Шевченку присвоєно високе звання Героя Соціалістичної Праці. Кам'янку, завдяки наполегливості Івана Семеновича, однією з перших почали забудовувати як експериментально-показове село із зосередженням головної уваги на будівництві житла та громадських споруд для задоволення всіх потреб селян. І вже через чотири роки, внаслідок зростання продуктивності праці, виробництво валової продукції збільшилося на 40 відсотків. Запорукою успіху І.С. Шевченка, як керівника господарства з більш ніж 40-річним стажем, було те, що він зумів виховати та об'єднати навколо себе людей, які працювали наполегливо, з повною віддачею, чесно і сумлінно. На жаль, Іван Семенович пішов із життя у 1994 році, але пам'ять про людину від Бога, видатного керівника, який був душею колективу, людиною з великим серцем, зберігають односельці. Рішенням сільської ради одну з центральних вулиць села названо ім'ям Івана Шевченка, на будинку, де він працював, встановлено меморіальну дошку, на якій написано: «Тут працював Герой Соціалістичної Праці Шевченко Іван Семенович – подвижник розвитку і добробуту українського села».

Ми пам'ятаємо і шануємо свого земляка!

В.В. МИСЬ,
голова Очаківської районної організації ветеранів.

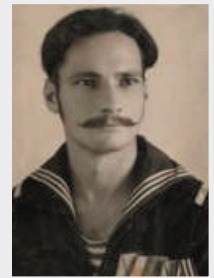
Іван Костянтинович ПОПОВЕНКО

Народився 28 січня 1922 року в селі Чорноморка Очаківського району Миколаївської області. Служити на флот пішов 5 жовтня 1940 року. Очікувала червонофлотця морська прикордонна школа, де він здобув військову спеціальність «командор-морський артиллерист». Війна для Івана Костянтиновича почалася 27 червня 1941 року. Ходив на буксирі СП-14. Виводив з Одеси до Миколаївського чорноморського заводу не тільки недобудовані військові кораблі, а й цілі замасковані доки. Брав участь в обороні Одеси, разом із 2-ю бригадою торпедних катерів забезпечував організований відступ її захисників. Після взяття Очакова бригада відійшла на Тендру, де вела кровопролитні бої. Після отримання наказу про відступ саме його корабель знімав героїчних захисників з острова, які відходили до Севастополя. Про бойовий шлях ветерана найкраще розкажуть його бойові нагороди: медалі «За отвагу», «За оборону Одессы», «За оборону Севастополя», «За оборону Кавказа», ордени Вітчизняної війни I ступеня, «За мужність».

На морі

Десь о пів на третю пролунав довгий електричний дзвінок. Бойова тривога. Вишикувались у дворі. Хочеться спати, а в голові одна думка: «Зараз старшина перевірить, чи є голка з ниткою у безкозирці, чи всі одягли шкарпетки, коли вискакували по тривозі. А може, ще щось. Хоча б не зробили кидок, так кілометрів на три...»

Довго стоїмо. Ніхто нічого не говорить, ніяких команд нема. Над Севастополем по небу шугають прожектори, інколи в їх перехрестя потрапляють хрестики літаків, видно розриви зенітних снарядів. Вийшов начальник школи. Пролунала команда «Струнко!» Він сказав: «Це не просто бойова тривога, їх було багато. Це справжня бойова тривога. Я поки що нічого не знаю. Зараз розійтись по кубриках. Відпочивайте. Відбою по тривозі не буде». Він мав рацію, відбій цій тривозі був аж у травні 1945 року...

Якось стоїмо на рейді Очакова, неподалік від торгового порту. До нас буквально підскочив глісер, і з нього до капітана, що стояв на ходовому містку, крикнув начальник Очаківського ОВРУ, капітан 3-го рангу Пічугін: «Наказ старморнача йти назустріч каравану з доком, що йде з Одеси, його бомблять. Взяти його під захист!»

Підняли якір, відійшли. Підійшли до о. Березань і на обрії побачили караван. Над ним – літаки. Йшов повітряний бій. Коли ми підійшли до каравану, небо було вже чисте. Уявіть собі беззахисний караван. Іде дуже повільно. У центрі – величезний плавучий док, завантажений паротягами. Попереду його тягнуть криголам і морський буксир, ззаду, щоб менше ризикав, підтримує невеличкий буксир. Усі без зброї. Караван супроводжували канонерський човен «Красная Армения» і два морських «мисливці». Док, як був замаскований в Одесі, так і тут у морі – паротяги на ньому були закриті брезентом, на якому намальовані дахи будинків, дерева. За цією декорацією, що вже нічого не давала, сиділи залізничники, їхні сім'ї – жінки й діти.

Вони вдивлялися в кожен літак, з тривогою й страхом дивилися на кожную бомбу, що відривалася від «чорних» птахів. Добре, що вони не відали: внизу, під водою, була не менша загроза – фашисти буквально в першу ніч війни і потім скидали з літаків магнітні міни на фарватери, щоб закрити нашим кораблям вихід у море й рух по Дніпро-Бузькому лиману.

«Красная Армения» залишилася в Очакові. Ми ж з «мисливцями» на повних ходах бігаємо навколо каравану. Стріляємо по фашистських літаках, адже тільки-но втяглися в лиман – відновилися нальоти. Гупають гармати, стрекочуть кулемети, свистять бомби, що падають буквально поруч і розриваються на дні лиману, підіймаючи на поверхню багнюку. Скрізь плаває глушена риба. Свистять уламки снарядів.

Жодна бомба в караван не влучила. До Миколаєва ми дійшли, і 25 паротягів, доставлених доком, потягли на схід, углиб країни, евакуйованих, поранених, устаткування заводів. А док повернувся до Одеси за іншими паротягами...

Організація ветеранів Первомайського району

Первомайська районна громадська організація ветеранів, відзначаючи 30-у річницю своєї діяльності, налічує у своїх рядах понад 8 тисяч ветеранів.

Рішенням установчої конференції ветеранів Первомайського району від 19.02.1987 створено районну організацію ветеранів війни і праці, до складу якої увійшли 33 первинні організації колгоспів, радгоспів, підприємств та установ, які налічували у своїх лавах понад 10 тисяч пенсіонерів, у тому числі: 1980 ветеранів війни, що перебували на фронтах, та 330 інвалідів війни.

Завдяки активній діяльності організацій у районі створено 12 музеїв та кімнат бойової і трудової слави, ентузіастами району відкрито пам'ятники й пам'ятні дошки героям війни у селах Мигія, Лиса Гора, Степківка, Кримка, Іванівка, Бандурка, Романова Балка, Синюшин Брід та інших.

За всі роки пошуковими групами за допомогою ветеранів війни і праці підготовлено кількості монографій, біографічних даних, нарисів про важливі події 1941–1945 років на Первомайщині, про героїв війни і працівників тилу району, які зробили гідний внесок у перемогу над фашистською Німеччиною, а також про визволення району в 1944 році.

Першим головою ради ветеранів обрали М.М. Мостовича, 1918 р.н. Михайло Михайлович – учасник бойових дій Другої світової війни, ветеран праці, освіта – вища, у повоєнні роки все життя обіймав керівні посади в сільськогосподарській галузі, з 1964 по 1986 роки – директор Підгороднянської нафтобази Первомайського району. До 1995 року був керівником районної організації ветеранів, створив потужну ветеранську сім'ю, яка брала активну участь у громадському житті району, гідно відстоювала права кожного ветерана, виховувала підростаюче покоління на прикладах героїчного минулого.

За участь у Другій світовій війні нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня, багатьма медалями; за трудову діяльність – орденом Трудового Червоного Прапора. За станом здоров'я в 1995 році Михайло Михайлович відійшов від справ.

Із 1995 по 2007 роки районну раду ветеранів очолював В.С. Шурко, 1921 р.н. Василь Степанович – ветеран Другої світової війни, нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня; медаллю «За бойові заслуги», іншими відзнаками. Після війни ще 15 років прослужив в армії, пройшов шлях від молодшого лейтенанта до майора зенітного дивізіону. Із 1962 по 1986 роки очолював цивільну оборону на Первомайщині. Справі соціального захисту ветеранів, людей поважного віку, для яких жив і працював, присвятив 20 років. Почесний голова організації ветеранів району.

У 2007 році рішенням пленуму Первомайської районної організації ветеранів головою ради обрали Н.І. Лавренко, 1938 р.н. Ніна Іллівна – ветеран праці, колишній директор централізованої бібліотечної системи. Незважаючи на фінансові труднощі, керівник зуміла добудувати приміщення районної бібліотеки на березі річки Південний Буг, яка й нині є гордістю району. Ніна Іллівна завжди багато уваги приділяла первинним організаціям, методичній роботі, надає конкретну допомогу первинкам; організувала конкурс на кращу роботу первинних організацій, до Дня Перемоги – автопробіг, екскурсії до музею «Зелена Брама», Софіївського парку (м. Умань) та Південно-Української АЕС. Із 2011 року за станом здоров'я полишає пост голови, але залишається у складі президії районної організації ветеранів і активно працює.

Справу своїх попередників гідно продовжили:

Із 25 жовтня 2011 року районну раду ветеранів Первомайщини очолила М.І. Новосельська, 1944 р.н., ветеран праці, дитина війни. Небагато зустрінеш людей, в яких поєднуються чуйність, доброта, порядність. Марія Іванівна, вирішуючи проблеми ветеранів, здобула повагу високим професіоналізмом, умінням допомогти словом і ділом. Як голова ради ветеранів завжди була у вирі всіх ветеранських подій. Неодноразово нагороджувалася грамотами і подяками облдержадміністрації, обласної ради, ради ветеранів області. У жовтні 2015 року залишила громадську посаду голови районної ради ветеранів за станом здоров'я.

Із жовтня 2015 року головою Первомайської районної організації ветеранів війни і праці обрали Я.В. Гуйвана, 1950 р.н., учасника бойових дій, воїна-інтернаціоналіста, військового пенсіонера, інваліда війни. Разом з органами місцевої влади, депутатським корпусом, органами соціального захисту, закладами медицини, освіти, культури, головами первинних осередків Ярослав Васильович старається вирішувати нагальні питання ветеранів району, підтримує і продовжує започатковані в організації традиції.

Первинні ветеранські організації Первомайського району

Голова первинної ветеранської організації смт Підгородна – Віктор Іванович Назаратій, 1952 р.н., учасник бойових дій, воїн-інтернаціоналіст. Працював водієм Підгороднянської нафтобази, вихованець першого голови районної ради ветеранів М.М. Мостовича. Обраний керівником первинного осередку у 2015 році.

Майже 30 років незмінний голова первинної організації села Кам'яна Балка – Борис Васильович Нагірняк, 1933 р.н., учасник війни, дитина війни, активіст ветеранського руху Первомайського району.

Закінчивши середню школу, вступив до Мигіївського технікуму сільського господарства, де здобув спеціальність агронома. Після служби у Військово-Морському Флоті повернувся до рідного села, працював шофером. З часом підкорював цілинні землі в Казахстані. Повернувшись додому, 6 років працював начальником відділка Кам'яної Балки. Заочно закінчив Одеський інститут народного господарства. Із 1976 року працював заступником голови колгоспу. У трудовій і життєвій біографії Б.В. Нагірняка чимало яскравих сторінок. За покликком серця щедро дарує свої любов і повагу людям поважного віку.

Леонід Михайлович Войтенко, 1925 р.н. (на знімку – третій зліва), учасник бойових дій Другої світової війни, має бойові і трудові нагороди. У 1942 році потрапив до списків на роботи до Німеччини. Працював у Рурському вугільному басейні на різних роботах до січня 1945 року, коли його визволили американські війська та передали у місті Росток нашим передовим танковим частинам. Після перевірки залишили служити в окремій танковій бригаді в місті Ордруф до 1949 року.

Активний учасник громадського життя району. Вся трудова діяльність Л.М. Войтенка пов'язана з радгоспом «Первомайський», де працював трактористом, комбайнером, бригадиром тракторної бригади, механіком. У 1987 році обраний головою первинної організації радгоспу. Після розпаду радгоспу зумів зберегти первинну ветеранську організацію в господарстві «Золота рибка», створеному на теренах радгоспу. Невтомний активіст ветеранського руху в районі.

Тетяна Сергіївна Ратковська, 1957 р.н. Трудову діяльність розпочала з 1975 року на Кам'яномостівському заводі дощувальних машин – токарем, техніком-плановиком. Із 2010 року пенсіонерка. Активіст ветеранського руху. Із 2014 року очолює первинну організацію ветеранів станції Кам'яний Міст. Уважно ставиться до проблем людей поважного віку, допомагає їм у вирішенні нагальних питань, тісно співпрацюючи з місцевою владою. Організовує урочисті заходи з нагоди традиційних свят.

Із 2005 року Кінецьпільську первинну організацію ветеранів очолює Людмила Іванівна Лавренчук, 1950 р.н. На цій посаді змінила Галину Федорівну Бабійчук. Майже 12 років тісно і плідно співпрацює з органами місцевого самоврядування, соціальними службами, школою, амбулаторією сімейної медицини. Людмила Іванівна зуміла згуртувати навколо себе таких же гуманних людей – небайдужих до проблем громадян поважного віку, активних, творчих, здатних працювати на результат.

Лариса Миколаївна Лобанова, 1950 р.н., очолює первинну організацію села Кам'яний Міст понад 10 років. Активіст, разом із сільською радою, соціальними службами вирішує нагальні питання ветеранів – передусім щодо поліпшення умов їх проживання, вирішення проблем торгового, медичного і транспортного забезпечення. Приділяє увагу волонтерському руху, патріотичному вихованню молоді, належному утриманню місць поховання захисників Вітчизни, пам'ятників та обелісків.

Клавдія Петрівна Новошицька, 1938 р.н., ветеран праці, дитина війни, голова первинної організації ветеранів села Кумари з дня її створення, а це майже 30 років. Працювала дояркою в колгоспі. Чітко знає потреби і проблеми своїх ветеранів, старається допомогти їм усім у вирішенні проблем, долучаючи до цього місцеву владу, соціальні служби. Усіляко сприяє волонтерському руху, долучає волонтерів до подвірних обходів людей поважного віку, інвалідів, самотніх громадян.

Зінаїда Василівна Навоєва, 1949 р.н., ветеран праці. 35 років працювала медичною сестрою в Лисогірській школі № 2, а у жнивну пору ще й працювала в колгоспі помічником комбайнера. Після розпаду трьох колгоспів зуміла згуртувати в селі Лиса Гора первинну ветеранську організацію, головою якої стала у 2014 році. Для людей поважного віку створила при будинку культури клуб «Господиня», разом із місцевою владою організовує проведення в селі всіх урочистостей. Активіст волонтерського руху, старається вирішувати нагальні проблеми ветеранів.

Борис Якович Порхун, 1936 р.н., дитина війни, ветеран праці, понад 15 років очолює первинну організацію ветеранів села Мигія. Активний борець за справедливість по відношенню до людей поважного віку. Переймається вирішенням проблем ветеранів, увічнює правду про Другу світову війну, доносячи її до молоді в рамках патріотичного виховання.

Марія Олександрівна Яровенко, 1944 р.н., дитина війни, ветеран праці, має 42 роки загального стажу, нагороджена багатьма медалями, грамотами та цінними подарунками. Голова Підгур'ївської первинної організації ветеранів із 2005 року. Більш ніж 16 років опікується проблемами людей поважного віку, разом з органами самоврядування допомагає їм вирішувати нагальні питання, організовує проведення святкових заходів, дбає про змістовний відпочинок ветеранів.

Олександр Олександрович Жук, 1948 р.н., військовий пенсіонер. У 2010 році громадою села Полтавка обраний головою первинної організації ветеранів. За підтримки органів місцевого самоврядування, за активної участі ветеранів старається вирішувати проблеми людей поважного віку. Активно пропагує здоровий спосіб життя серед молоді села, прищеплює їм любов до рідної землі, вчить бути відданими своїй Батьківщині.

Лариса Петрівна Байло, 1950 р.н. Із 1968 року працювала продавцем у селі Степківка. Після закінчення Миколаївського кооперативного технікуму в 1974 році – рахівник у колгоспі «Росія», із 1976 року – оператор Первомайської інформаційно-обчислювальної станції. У 1977 році громада села обрала її секретарем Степківської сільської ради. У 2005 році вийшла на заслужений відпочинок. Із 2015 року – голова Степківської первинної організації ветеранів. Знає потреби людей поважного віку, сприяє їм у вирішенні назрілих проблем.

Анатолій Іванович Бурлака, 1934 р.н., дитина війни, почесний голова первинної організації ветеранів села Степківка, якого у 2015 році на посту змінила Л.П. Байло. Анатолій Іванович постійно приділяв увагу патріотично-трудоваму вихованню молоді, надавав посильну допомогу ветеранам.

Клавдія Петрівна Москаленко, 1947 р.н., ветеран освіти, уся її трудова діяльність зв'язана зі школою села Чаусове-1, де вона працювала вчителем початкових класів. Активіст. Із 2012 року очолює ветеранську організацію села. Спираючись на органи місцевого самоврядування, соціальні служби, школу і волонтерів, старається підтримати кожного ветерана, який звертається по допомогу.

Гідно працюють на благо ветеранів голови первинних організацій сіл:

Болеславчик – Офелія Джамалівна Брижатюк
Станіславчик – Людмила Степанівна Трачук
Довга Пристань – Володимир Олександрович Лопатін
Вітольдів Брід – Микола Володимирович Кочержинський
Кримка – Людмила Володимирівна Триколенко
Лукашівка – Анатолій Григорович Кваснюк
Мічуріне – Світлана Андріївна Лавренко
Романова Балка – Леонід Володимирович Тупчій
Іванівка – Лариса Іванівна Бабенко
Зелені Кошари – Василь Якович Мунч
Жовтневе – Ніна Семенівна Рогожинська
Софіївка – Світлана Василівна Нікуліна
Голова первинної організації ветеранів «Державних установ»
при райдержадміністрації – Григорій Афанасійович Марін.

За постійної підтримки районної державної адміністрації, районної ради, управління соціального захисту населення, керівників медицини, освіти, культури, депутатів усіх рівнів та представників інших громадських об'єднань Первомайська районна організація ветеранів України докладає максимум зусиль, аби ветеранське життя було соціально захищеним, матеріально достатнім, наповненим духовно.

Лідери ветеранських організацій дбають і про змістовне дозвілля ветеранів. У районі впродовж 15-30 років функціонує 21 постійно діючий вокальний колектив (у всіх сільських радах), два з них мають звання «народних» – це ансамблі «Підгородняночка» та «Степовичка».

Організація ветеранів міста Первомайська

Організацію ветеранів війни і праці міста Первомайська створено в березні 1987 року. Нині в її рядах налічується близько 13 тисяч ветеранів війни і праці, дітей війни та воїнів-інтернаціоналістів. Міська ветеранська організація складається з 22 первинних осередків. Створені і працюють чотири комісії, які роблять вагомий внесок у загальну справу. А головна мета і завдання ветеранської організації – всебічний захист соціальних прав людей старшого покоління.

Міська рада ветеранів постійно знаходить розуміння й підтримку з боку місцевої влади. Велику увагу проблемам людей старшого покоління приділяє міський голова Людмила Григорівна Дромашко. За її сприяння ветеранська організація забезпечена хорошим приміщенням, де створені всі умови для ефективної роботи з людьми. Завдяки рішенням міської ради ветеранам, яким виповнюється 90 і 95 років, виплачується разова грошова допомога. А тим, кому виповнилося 100 років і більше, призначено стипендію в розмірі 500 гривень щомісяця.

У курсі всіх справ і проблем міської ветеранської організації також заступник міського голови, начальник управління соціального захисту населення міської ради Ольга Анатоліївна Колесніченко. Звертаючись до неї по допомогу, міська рада ветеранів завжди знає, що жодне з її прохань чи клопотань не залишаться без уваги. Особливо якщо це стосується інвалідів війни та дитинства, ветеранів війни і праці, дітей війни, інших пенсіонерів, які опинились у скруті.

Ветеранська організація тісно співпрацює з газетою «Вісник Первомайська», яку очолює редактор, член президії ради ветеранів Людмила Олексіївна Мартинова. На сторінках цього шанованого видання не тільки широко висвітлюється діяльність ради ветеранів, а й розповідається про долі людей старшого покоління, їхні славні справи і традиції, про нинішніх активістів ветеранського руху, проблеми і турботи ветеранів.

Міська рада ветеранів постійно співпрацює з Первомайським Товариством Червоного Хреста. Воно надає велику практичну допомогу в організації заходів, присвячених Дню визволення Первомайська та України від фашистських загарбників, Дню Перемоги, Дню інвалідів, інших пам'ятних дат. Разом із міською радою ветеранів надають медичну допомогу інвалідам за місцем проживання. Вирішуються й інші життєві питання.

Робоча президія конференції у складі: ветеран праці І.Ф. Коломієць, міський голова Л.Г. Дромашко, голова Миколаївської обласної організації ветеранів М.А. Поротніков, заступник голови міської ради ветеранів Г.А. Ярова, заступник міського голови, начальник управління соціального захисту населення О.А. Колесніченко та член президії міської ради ветеранів, голова первинної ветеранської організації «Первомайськдизельмаш» П.М. Пестов.

Першим головою Первомайської міської ради ветеранів був А.Л. Ковалевський. Саме він стояв біля витоків створення ветеранської організації. Колишній фронтовик, ветеран війни, здібний організатор та відомий громадський діяч Анатолій Леонтійович завжди був на вістрі часу. Відповідальний і принциповий, вимогливий до себе та інших, він залишив помітний слід в історії міського ветеранського руху. За мужність і героїзм, виявлені в боях за визволення Батьківщини від фашистських загарбників, нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни, а також медалями «За отвагу», «За оборону Одессы», «За оборону Києва», «За оборону Кавказа», «За оборону Севастополя», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні». Керував міською ветеранською організацією з 1987 по 1999 роки.

Другим керівником ради ветеранів був генерал-майор у відставці В.М. Осипов, який керував міською ветеранською організацією по 2003 рік. Професійний військовий, авторитетна і шанована людина, він зробив вагомий внесок у розвиток міського ветеранського руху. Валентин Маркович нагороджений орденами «За безупречную службу Родине» та Богдана Хмельницького, медалями «За боевые заслуги», «За взятие Кенигсберга», іншими відзнаками. Має звання «Почесний громадянин Первомайська».

З 2003 по 2006 роки на чолі міської ветеранської організації перебував учасник бойових дій Другої світової війни, ветеран праці Іван Юхимович Дегтяренко. Проїшов бойовий шлях від Первомайська до Будапешта. Звільняв Україну, Молдавію (нині – Молдова), Угорщину. Перемогу зустрів у Будапешті. Як голова міської ради ветеранів значну увагу приділяв вирішенню проблем ветеранів та інвалідів, захищаючи їхні законні права та інтереси. Велику роботу проводив щодо патріотичного виховання молоді. У зв'язку з важкою хворобою змушений був залишити цей пост. І обов'язки голови майже рік виконував його заступник – полковник у відставці Віктор Валентинович Нестерович.

У 2007 році головою міської ветеранської організації обрали воїна-інтернаціоналіста, ветерана праці Г.Д. Кобзаренка. Продовжуючи добрі справи своїх старших товаришів, Георгій Дмитрович відновив контакти з радою ветеранів 95-ї гвардійської Полтавської, орденоносної стрілецької дивізії, яка в березні 1944 року спільно з 13-ю і 97-ю гвардійсько-стрілецькими дивізіями звільняла Первомайськ від німецько-фашистських загарбників. Пошукова робота проводилася спільно з міською владою і почалася у 2008 році. Спільними зусиллями вдалося знайти воїнів-визволителів, зокрема і Федора Юхимовича Тищенка з міста Дніпродзержинська Дніпропетровської області та Марію Михайлівну Рохліну (місто Подольськ Московської області), які служили у знаменитій Сталінградській 95-й гвардійській дивізії. У 2009 році у дні святкування чергової річниці Перемоги над фашизмом на запрошення міської ради ветеранів воїни-визволителі відвідали Первомайськ, де їм вручили пам'ятні подарунки від міської ветеранської організації. Того ж року голова ветеранської організації міста Георгій Дмитрович Кобзаренко і член ветеранської організації району Борис Петрович Ярмутьський були запрошені до Волгограда. Під час урочистостей на Мамаєвому кургані генеральний директор Волгоградського чоловічого педагогічного ліцею Федір Федорович Сліпченко вручив їм Сталінградський «Факел Перемоги». Цей пам'ятний знак було засновано в 1995 році на честь 50-річчя Перемоги над фашистськими загарбниками рішенням місцевої влади Волгограда, Волгоградського чоловічого педагогічного ліцею, ветеранів 13-ї Гвардійської стрілецької дивізії. Тепер він дбайливо зберігається у приміщенні Первомайської міської ветеранської організації.

У різні роки міську раду ветеранів очолювали чоловіки, колишні фронтовики, військові. Вони багато зробили для зміцнення ветеранського руху. А 2011 року цю важливу відповідальну посаду довірено жінці П.С. Поноченюк, яка разом з активом продовжує роботу, примножуючи добрі справи своїх попередників. Павлина Семенівна, ветеран праці, дитина війни, почесний ветеран України, зуміла вивести діяльність ради ветеранів на новий сучасний рівень, активізувавши роботу первинних ветеранських осередків. Створено нові первинні організації в чотирьох

мікрорайонах міста. А всього їх 22. Головна мета і завдання «первинок» – всебічний захист соціальних прав людей старшого покоління, адже саме ця категорія громадян особливо потребує моральної та матеріальної підтримки. У цьому плані досить успішно працює й медико-соціальна комісія. Очолює її досвідчена медсестра, член президії міської ради ветеранів, голова первинної організації «Медицина» Ганна Андріївна Ярова. Комісія тісно співпрацює з управлінням соціального захисту, міською багатопрофільною лікарнею, а також філією обласного госпіталю для ветеранів війни. Ефективною і надійною формою роботи стали подворові та поквартирні обходи ветеранів разом із працівниками соціальної служби. Постійно проводяться обстеження житлово-побутових умов, медичних потреб, співбесіди з ветеранами війни, праці, дітьми війни, інвалідами, самотніми людьми поважного віку. Їхні численні прохання і пропозиції потім лягли в основу роботи первинних організацій і відповідних соціальних служб.

Важливу роль відіграє комісія з патріотичного виховання молоді, яку очолює член президії міської ради ветеранів, колишній начальник управління освіти, директор школи, почесний ветеран міської ветеранської організації Владислав Семенович Андрієнко. Під його керівництвом проводиться багатопланова виховна робота з підростаючим поколінням. Налагоджено тісний зв'язок поколінь. Проводяться круглі столи, прес-конференції, зустрічі учнів шкіл та студентської молоді міста з ветеранами війни, учасниками бойових дій, дітьми війни, членами президії міської ради ветеранів.

Організуються конкурси шкільних музеїв, а також фотовиставки, присвячені подвигу покоління переможців. Головні зусилля комісії спрямовані на взаємодію з органами освіти, навчальними закладами, громадськими організаціями у справі героїко-патріотичного виховання молоді на кращих прикладах старших поколінь, на формування в молодіжному середовищі шанобливого ставлення до ветеранів війни і праці.

Проводиться робота і щодо підтримки в належному стані пам'ятників, меморіалів, місць поховання загиблих героїв. Щорічно на День Перемоги у сквері, де горить Вічний вогонь, проводяться мітинги пам'яті за участі ветеранів війни та праці, керівників міста і ветеранської організації, делегацій підприємств та організацій, шкіл, а також представників політичних партій і громадських організацій міста.

Круглий стіл, присвячений Сталінградській битві.

Первинні ветеранські організації та їхні активісти

ПАТ «Завод «Фрегат». На обліку перебувають біля 1300 ветеранів війни, праці, дітей війни, пенсіонерів. Рада ветеранів заводу піклується про надання матеріальної допомоги ветеранам війни, інвалідам, самотнім людям поважного віку, які працювали на заводі. Турбота про ветеранів завжди була і залишається головним напрямом у роботі організації. Через колективний договір налагоджено співпрацю з керівництвом заводу і профспілковим комітетом у питаннях всебічного захисту ветеранів Другої світової війни, вдів загиблих, ветеранських активістів. Заводська ветеранська організація – практично постійний переможець у конкурсі на кращу первинну ветеранську організацію міста. Очолює організацію П.С. Поноченко.

ТДВ «Первомайськдизельмаш». Голова – ветеран праці, дитина війни Петро Миколайович Пестов. Організація об'єднує близько 700 ветеранів. Свою роботу заводська рада ветеранів проводить у тісному контакті з профспілковим комітетом підприємства. Відповідно до колективного договору 33 пенсіонери із числа колишніх працівників заводу, які потребують постійної уваги, щомісяця одержують продуктові набори.

ПРАТ «Санта Україна». Очолює ветеранську організацію активна, сумлінна і відповідальна жінка Наталія Леонтіївна Шараєва, яка вирішує всі ветеранські проблеми спільно з керівництвом підприємства. Адміністрація фабрики надає матеріальну допомогу ветеранам виробництва, яким виповнилося 55-60 років, а також тим, хто йде на пенсію.

ПАТ «Молочноконсервний комбінат». Раду ветеранів комбінату очолює дитина війни Тамара Олександрівна Бандурова, яка успішно продовжує традиції свого попередника, вирішує побутові та соціальні проблеми ветеранів, людей поважного віку, самотніх.

ВАТ «Укртелеком». Головою первинної ветеранської організації обрано Ніну Олексіївну Мостипанюк – ветерана праці, дитину війни. Починаючи з 2006 року, під її керівництвом ветеранський актив представляє та захищає законні інтереси ветеранів, здійснює благодійну роботу. Девіз організації: «Допоможи ветерану – якщо не матеріально, то словом».

ПАТ «Миколаївобленерго». Первинну ветеранську організацію очолює ветеран праці Світлана Василівна Годзіневська. Спільно з адміністрацією вирішує питання щодо практичної допомоги ветеранам війни, праці, інвалідам; особлива підтримка надається ветеранам у разі необхідності їхнього лікування.

ПАТ «Первомайськавтотранс». Очолює первинну ветеранську організацію ветеран праці, дитина війни Римма Андріївна Пояркова. Окрім вирішення питань щодо надання матеріальної допомоги ветеранам війни і праці, учасникам локальних воєн, виділяється на різні потреби автотранспорт; надаються путівки на санаторно-курортне лікування, допомога на поховання ветеранів.

Первомайський відділ поліції. Понад 400 ветеранів перебувають на обліку первинної ветеранської організації, яку очолює член президії міської ветеранської організації, член комісії з патріотичного виховання молоді Ігор Германович Тарапатов. Під його керівництвом ветерани – колишні працівники правоохоронних органів – ведуть постійну роботу з патріотичного виховання молоді, збереження традицій, поваги до закону, підвищення іміджу професії.

Первинна ветеранська організація «Ольвіополь» (перша частина мікрорайону). Об'єднує вісім житлових масивів. У серпні 2011 року головою обрано ветерана праці, дитину війни Ларису Володимирівну Допіру. Тут створено ефективну волонтерську групу із числа ветеранів – мешканців мікрорайону, які допомагають самотнім громадянам поважного віку, котрі потребують сторонньої допомоги.

«Голта» (друга частина мікрорайону). 520 чоловік із чотирьох її кварталів об'єднує первинна організація, яку очолює депутат міської ради Тамара Іванівна Богатирьова. З перших днів своєї роботи навела порядок в обліковій документації, залучила до роботи найбільш активних людей, з їх допомогою вирішуються нагальні питання ветеранів мікрорайону, у тому числі соціального характеру.

Первинна ветеранська організація «Богопіль» (третя частина міста). Нині ветеранську організацію очолює ветеран праці, дитина війни Галина Омелянівна Юрченко. Члени ради цієї організації закріплені за кварталами і працюють разом з головою квартальних комітетів. Вирішуються житлово-побутові питання, надається матеріальна допомога ветеранам, інвалідам. Серед ветеранів багато справжніх ентузіастів громадської роботи.

Управління освіти. Достатній потенціал має первинна ветеранська організація, яку очолює Людмила Євгенівна Квасневська. На обліку – біля 700 ветеранів. Особлива увага приділяється патріотичному вихованню підростаючого покоління. У школах міста проводяться різноманітні заходи за участі ветеранів, учасників, дітей війни, представників президії міської ради ветеранів, які розповідають про воєнне лихоліття та періоди відновлення народного господарства після воєнної розрухи.

Ветеранська організація «Медицина». Очолює первинну ветеранську організацію ветеран праці, досвідчена медсестра Ганна Андріївна Ярова. Вона продовжує кращі традиції, успішно співпрацює з керівництвом медичних організацій міста, захищаючи інтереси ветеранів та інвалідів війни, людей похилого віку, інших нужденних категорій населення. Головне життєве кредо організації: «Доброта і милосердя – понад усе».

Станція Первомайськ-на-Бузі. Очолює первинну ветеранську організацію ветеран праці, дитина війни Людмила Василівна Кириліна. Вона проводить активну роботу з надання матеріальної допомоги ветеранам війни, праці, дітям війни, інвалідам, самотнім людям поважного віку. Організація є активним учасником всіх урочистостей, що проходять у місті.

Рейкозварювальний поїзд. Одним із колективних членів міської ветеранської організації є первинна організація рейкозварювального поїзда. У 2011 році її очолила Людмила Григорівна Амброзєва, яка успішно продовжує традиції свого попередника. Милосердя, увага до ветеранів, всебічна допомога людям поважного віку – під таким гаслом діє первинний осередок, а ще – проводить на належному рівні патріотичне виховання учнівської і студентської молоді.

Первинна ветеранська організація «Центр міста». Очолює організацію активна, сумлінна жінка, ветеран праці, член президії міської ради ветеранів Людмила Георгіївна Рустасова. Ведеться постійна робота з вирішення нагальних питань ветеранів війни і праці, а ще – керівник первинного осередку особисто постійно відвідує хворих за місцем проживання та в лікарнях. У літню пору для ветеранів організуються концерти, ведеться виховна робота з дітьми, школярами.

Первинна ветеранська організація мікрорайонів Достоевського і вулиці Рожевої. Голова «первинки» – ветеран праці, дитина війни, активна, ініціативна, енергійна жінка Лілія Юхимівна Маркаровська. Бездоганно виконує свої обов'язки голови, надає допомогу ветеранам з будь-яких питань. Чуйна і милосердна, вона завжди в гущі подій.

Первинна ветеранська організація «Ольвіополь (друга частина мікрорайону)». Голова первинного осередку – Галина Михайлівна Вахненко, ветеран праці. З її ініціативи було організовано первинну ветеранську організацію за місцем проживання. Працює з повною віддачею у вирішенні нагальних життєвих проблем ветеранів, інвалідів, самотніх людей поважного віку.

Первинна ветеранська організація СБУ. Очолює її професійний військовий, полковник у відставці, колишній начальник міського відділення СБУ, міський голова (2002–2006 рр.) Петро Семенович Пшенишнюк. Він проводить велику роботу з патріотичного виховання молоді, організовуючи різноманітні заходи за участі ветеранів війни і праці. Його розповіді про події Другої світової війни завжди дуже цікаві, наповнені маловідомими фактами з історії воєнного лихоліття.

Первинну ветеранську організацію мікрорайону «Гілея»-«Дроздівка» довірено вмілому організатору, шанованій жінці, громадському активісту Тетяні Степанівні Ляшенко. Працюючи спільно з квартальними комітетами житлових масивів, вона активізувала діяльність ветеранської організації та волонтерської групи. Небайдужість, чуйність і уважне ставлення до людей старшого покоління – її життєве кредо.

Міське товариство ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів). Ця громадська організація під керівництвом Володимира Сергійовича Йонги є найбільш численною та найбільш діяльною серед інших. До її складу входять не лише ті, хто воював у Афганістані, а й ті, хто брав участь в операціях і бойових конфліктах на територіях інших держав. З ініціативи лідера воїнів-інтернаціоналістів у місті зроблено багато добрих справ. Серед найважливіших – будівництво каплиці Юанна Воїна і скверу воїнів-інтернаціоналістів на честь загиблих воїнів в Афганістані та ліквідаторів страшних наслідків катастрофи на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС. А ще – по вулицях міста почав курсувати автобус із гордою назвою «Інтернаціоналіст». Він проїжджає місцями бойової слави під час урочистостей, екскурсій тощо.

Первомайська регіональна спілка військових пенсіонерів. Налічує у своїх рядах 390 осіб. Має свої статут і символіку. Із 1 березня 2010 року – колективний член Первомайської міської ветеранської організації, який очолює майор Віктор Іванович Кучерук. Членами цієї спілки, в основному, є ветерани 46-ї Нижньодніпровської ордена Жовтневої Революції та Червоного Прапора ракетної дивізії стратегічного значення, яка біля 30 років дислокувалася у Первомайську. Після розформування дивізії, звільнившись у запас, воїни-ракетники не залишилися осторонь міської громадськості. Створено музей ракетних військ. Практично у всіх первинних ветеранських організаціях діють волонтерські групи. Під їхньою опікою – учасники війни, сім'ї загиблих, самотні ветерани, люди поважного, багатодітні сім'ї.

Відвідання інваліда за місцем проживання.

Волонтери намагаються доходити до кожного ветерана, який потребує не лише конкретної допомоги, а й простого людського співчуття, доброго слова. Волонтери доставляють їм ліки з аптек та продукти з магазинів, прибирають у будинках і квартирах, читають газети і журнали, вітають зі святами і ювілеями. До речі, у 2011 році волонтерську організацію первинної ветеранської організації ПАТ «Завод «Фрегат» визнано найкращою в області, а очолює волонтерську групу активіст, ветеран праці Людмила Олександрівна Колесніченко.

У 2015 році міська ветеранська організація взяла активну участь у всеукраїнській естафеті пам'яті «Слава визволителям України», яка відбулася за ініціативи Організації ветеранів України. Ветерани Первомайська урочисто приймали естафету від ветеранської організації міста Вознесенька. Далі – передали естафету ветеранам Миколаєва.

У 2012 році міська ветеранська організація відзначила свою 25-у річницю. З нагоди вагомій дати отримали почесні грамоти та подяки за сумлінну працю представники ради міської громадської організації, найактивніші її члени. Трьом членам президії ради ветеранів присвоєно звання «Почесний ветеран Первомайської міської ветеранської організації» та вручено грошові премії. Це – голова комісії з патріотичного виховання молоді Владислав Семенович Андрієнко, голова первинної ветеранської організації «Первомайськдизельмаш» Петро Миколайович Пестов та голова первинної ветеранської організації Римма Андріївна Пояркова.

Серед активістів, помічників та ентузіастів міської ради ветеранів, у першу чергу слід назвати тих, хто виявляє милосердя, турботу і терпіння, спілкуючись з інвалідами війни, людьми поважного віку, самотніми громадянами у лікарнях, госпіталі, за місцем проживання.

В.І. Смульський

К.А. Наточа

В.О. Бойко

Р.І. Іванов

Г.І. Коломієць

В.А. Крістофолі

Це: воїн-інтернаціоналіст Василь Іванович Смульський; ветеран війни, кавалер ордена Трудового Червоного Прапора, ветеран праці Клавдія Арсентіївна Наточа; ветеран праці, дитина війни Валентина Олександрівна Бойко, ветеран війни, полковник у відставці, юрист Роман Іванович Іванов; ветеран праці, дитина війни Галина Іванівна Коломієць; член президії міської ради ветеранів, ветеран праці, дитина війни, краєзнавець Валентина Антонівна Крістофолі.

З великою вдячністю в раді ветеранів згадують і тих активістів ветеранського руху, які, на превеликий жаль, уже пішли в небуття. Серед них – колишній голова волонтерської групи ПАТ «Завод «Фрегат»,

ветеран війни, учасник бойових дій Олексій Костянтинович Трейдін, член ради ветеранів «Фрегата», ветеран війни, учасник бойових дій Анатолій Никандрович Тупіцин, військовий льотчик, полковник у відставці Антон Онисимович Ковбасюк, колишній голова міської волонтерської організації Галина Олександрівна Іквчук, яка зробила великий внесок у створення і розвиток волонтерського руху в Первомайську.

Члени ради ветеранів, голови первинних організацій, активісти традиційно беруть активну участь у загальноміських заходах, присвячених державним пам'ятним датам і подіям, що пов'язані з історією міста і району. Це – День Перемоги, День соборності України, День пам'яті героїв партизанської слави, День жалоби, День незалежності.

На знімках: заступник міського голови Ольга Колесніченко вручає медаль ветерану війни Антону Ковбасюку; ветерани на урочистостях у День Перемоги в різні роки.

Організація ветеранів Снігурівського району

Ветеранські організації на Снігурівщині створено в березні 1987 року. Особливо ініціативними в цій роботі були Л.М. Горохов, М.О. Коноваленко та група активістів із числа ветеранів, які безпосередньо брали участь у підготовці й проведенні зборів ветеранів в організаціях, на підприємствах, у радгоспах, навчальних закладах, у створенні рад первинних організацій, обранні їхніх голів, делегатів на районну конференцію ветеранів. Тоді й було організовано 52 первинні осередки, і на районній конференції, проведеній у березні 1987 року, обрано президію районної ради, її голову.

До складу першої президії районної ради ветеранів війни і праці були обрані: Л.М. Горохов, М.О. Коноваленко, В.А. Назаров, О.С. Корсунський О.П. Білогубов, Л.Д. Борисенко, П.Ф. Ганусовський, О.Ф. Звягінцев, В.Ф. Болотній, В.Д. Гоцуля, В.А. Решетніков, Л.А. Мішкова, Г.А. Сулімов, К.К. Губська.

Першим головою районної ради ветеранів Снігурівщини став Л.М. Горохов, 1921 р.н., учасник бойових дій на фронтах Другої світової війни з 1941 по 1945 роки, капітан, командир артилерійського дивізіону. Нагороджений орденом Вітчизняної війни I та II ступенів, медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», іншими відзнаками.

Леонід Мефодійович закінчив Одеську партійну школу з правом викладання історії. Педагогіці присвятив більшу частину своєї трудової діяльності. Після демобілізації працював у Снігурівському РК КПУ завідувачем відділу, секретарем РК КПУ, потім – директором школи робітничої молоді. Багато років обирався головою Снігурівського райкому профспілки працівників освіти.

Після ухвалення закону про створення організацій ветеранів Л.М. Горохов узяв активну участь у практичній роботі з організаційного оформлення ветеранських організацій у трудових колективах міста, в селах району при сільських радах, у підготовці й проведенні установчої, а потім звітно-виборчих конференцій, у роботі з керівниками первинних ветеранських організацій. На районній установчій конференції 1987 року ветерани висловили довіру Леоніду Мефодійовичу, обравши його головою Снігурівської районної ради ветеранів. Організаторський досвід, особистий авторитет Л.М. Горохова сприяли підвищенню ефективності роботи первинних ветеранських організацій. Під його керівництвом проводився облік ветеранів, уточнювався обліковий склад по місту Снігурівці та по району; було видано збірку «Пам'ять, обпалена війною», до якої увійшли спогади ветеранів про їхній бойовий шлях, подвиги на фронтах Другої світової війни. Також складено списки ветеранів-фронтовиків району з короткими даними про проходження ними служби в період війни, підготовлено й видано Книгу пам'яті, в якій можна побачити списки воїнів-снігурівчан району, які загинули в боях з німецько-фашистськими загарбниками та зникли безвісти. Леонід Мефодійович більш як 10 років був головою районної ради ветеранів, заслужив авторитет не лише серед колишніх фронтовиків, а й усієї громадськості району. Цьому сприяли принципова позиція лідера ветеранського руху в захисті прав і законних інтересів ветеранів, вміння організувати їхню активну роботу серед учнів, у трудових колективах. Тож за активну участь у громадській діяльності його ім'я було занесено на районну Дошку пошани. Ставлення Л.М. Горохова до суспільно важливих справ стало добрим прикладом для його послідовників і молоді Снігурівщини.

Вагомий внесок у становлення й розвиток ветеранського руху в місті Снігурівці та районі зробив М.О. Коноваленко.

Народився Михайло Остапович 1913 року в селянській родині на Полтавщині. За професією – вчитель, працював директором школи. До лав Радянської Армії призваний у серпні 1940 року, учасник бойових дій на фронтах Другої світової війни з 1941 року по травень 1945 року у званні рядового, офіцера. Командував взво-

дом, ротою зв'язку. Війну закінчив у званні капітана. Нагороджений: орденом Вітчизняної війни I та II ступенів; медалями «За боевые заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні» та багатьма іншими. Після демобілізації працював у Снігурівці вчителем, завідувачем районного відділу народної освіти, а також на партійній роботі в Очаківському районі.

Михайло Остапович стояв біля витоків організації й розвитку ветеранського руху в Снігурівському районі ще до ухвалення закону про створення організацій ветеранів війни і праці України. Він створив і очолив першу ветеранську організацію в автотранспортній колонії № 1 тресту «Миколаївводбуд». Після виходу відповідного закону М.О. Коноваленка обирають головою ради ветеранів м. Снігурівки і членом президії районної ради ветеранів.

Михайло Остапович був ініціатором багатьох добрих справ і починань. Завдяки його ініціативі, особистим зусиллям у районному центрі в період загального дефіциту було відкрито магазин «Ветеран», в якому відпускалися продукти й промтовари для ветеранів.

Перший голова ради ветеранів Снігурівки організував у місті та очолив роботу товариського «Суду честі», домігся придбання для комунальників міста спеціального автобуса для обслуговування ритуальних заходів. Також, щоб була можливість змістовно проводити дозвілля, активніше спілкуватися і брати участь у культурному житті району, за сприяння М.О. Коноваленка

із числа ветеранів було організовано при районному будинку культури хор і духовий оркестр, для яких придбали костюми та інструменти.

Під керівництвом М.О. Коноваленка проведено відповідальну та трудомістку роботу зі складення списків учасників бойових дій на фронтах Другої світової війни, а також з підготовки до видання «Книги пам'яті», збірки спогадів фронтовиків «Пам'ять, обпалена війною».

Про Михайла Остаповича у земляків залишилися спогади як про людину талановиту, – бо залишив їм свої вірші; чудового співрозмовника, – бо захоплював своїми розповідями про фронтові дороги. Ці спогади ветеран виклав у своїй брошурі «Кредо моєї життя».

Пізніше міську ветеранську організацію очолював Василь Дмитрович Гоцуля, а нині – Раїса Василівна Друзь.

Із 1995 року до складу Снігурівської районної ради ветеранів війни і праці увійшов Борис Петрович Соловійов, якого з травня 1998 року обрано головою ради.

Народився Б.П. Соловійов 1946 року в місті Кишиневі в родині робітників. Після закінчення середньої школи працював токарем на заводі. Службі у Збройних Силах країни віддав 26 років, здобувши освіту в училищах – Одеському артилерійському та Рязанському вищому військовому автомобільно-інженерному. Службу проходив на командних та адміністративних посадах. У 1991 році звільнився в запас у званні підполковника.

Борис Петрович сприяв активізації роботи ветеранських організацій на місцях, зміцненню їхніх зв'язків з місцевою владою, співпраці з іншими зацікавленими громадськими організаціями, зокрема – з Товариством Червоного Хреста. Захищаючи законні права ветеранів, районна рада домоглася щорічного виділення з 1999 року фінансів на зубопротезування ветеранів, забезпечення нужденних слуховими апаратами. Весь склад районної ради ветеранів брав участь у відвідуванні інвалідів Другої світової війни на дому, в організації і проведенні мітингів у святкові дні, зустрічей з ветеранами. Під керівництвом райради здійснювалися організація військово-патріотичної роботи ветеранів серед школярів і молоді, співпраця з районним краєзнавчим музеєм, педагогічними

колективами, сприяння в оформленні шкільних музеїв бойової і трудової слави. Музеї в селі Кобзарці і трьох міських шкіл стали одними з кращих в області. Про авторитет районної ветеранської організації свідчить той факт, що 2006 року Б.П. Соловійова обрано головою Снігурівської міської ради депутатів, у зв'язку з чим у березні 2007 року він склав із себе повноваження голови ради ветеранів. Для своїх послідовників Борис Петрович став прикладом компетентності, дисциплінованості та організованості.

Зустріч ветеранів війни В.А. Назарова та І.І. Мазура зі школярами в районному краєзнавчому музеї.

Із квітня 2007 року і по цей час раду ветеранів війни і праці Снігурівщини очолює В.А. Назаров.

Народився Василь Аксентійович 1926 року в бідній селянській родині села Кумари Врадіївського району. Напередодні війни закінчив 8 класів, п'ятнадцятирічним пережив німецьку окупацію. Після звільнення Врадіївщини 28 березня 1944 року – пішов до військкомату, звідки з бойовою частиною вирушив на передову. З того часу вся фронтова доля В.А. Назарова була пов'язана з 1844-м винищувальним протитанковим артилерійським полком, де він служив розвідником. Разом із бойовими друзями пройшов Молдавію (брав участь у Ясько-Кишинівській операції), Румунію, Угорщину, Чехословаччину, Австрію. Перемогу зустрів під Прагою. Після демобілізації з армії 1950 року в рідній Врадіївці приступив до роботи в апараті райкому Компартії. Роботу поєднував із навчанням у вечірній школі, щоб отримати середню освіту; 1952 року вступив до Одеського університету на історичний факультет, а з 1953 року це навчання поєднував із здобуттям знань в Одеській 3-річній партійній школі, яка теж давала вищу освіту. У 1956 році закінчив навчання з відзнакою і був направлений завідувачем відділу пропаганди й агітації Врадіївського райкому Компартії. Наступного року з родиною переїжджає до Снігурівки, де отримує посаду заввідділом пропаганди, а пізніше на партконференції обирається секретарем Снігурівського райкому Компартії. З того часу за наказом партії Василю Аксентійовичу довелося виводити з відстаючих місцевий колгосп імені Леніна на посаді заступника його голови, дещо пізніше очолити Снігурівську середню школу № 2, де на посаді директора вирішено дуже багато організаційних та виробничих питань навчального закладу. Тож із часом, у 1970–1990 рр., Снігурівська школа № 2 була базовою в Україні з питання профорієнтації учнів на меліоративні професії, 1983 року тут відбувся республіканський семінар із цього ж питання. За успіхи в роботі директора нагороджено грамотами Міністерства меліорації й водного господарства України. Після виходу на персональну пенсію В.А. Назаров працював іще 10 років викладачем суспільних дисциплін у Снігурівському середньому профтехучилищі й провадив активну роботу в районній раді ветеранів – спочатку як заступник, а потім – голова. У сімейному архіві Назарових зберігається багато різноманітних почесних грамот і подяк, та найбільше Василь Аксентійович цінує бойові нагороди: ордени Вітчизняної війни I ступеня, Богдана Хмельницького III ступеня, «За мужність» III ступеня; медалі «За боевые заслуги», «За взятие Будапешта», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «За доблестный труд», «Ветеран праці». 30 квітня 2016 року громадськість району урочисто вітала з 90-річним ювілеєм відмінника народної освіти України, почесного ветерана України, почесного громадянина Снігурівки, голову районної ради ветеранів війни та праці Василя Аксентійовича Назарова.

Районна ветеранська організація продовжує бути найбільш масовою та впливовою громад-

ською організацією на Снігурівщині. У своїх лавах вона об'єднує понад 8800 пенсіонерів, у їх числі 1176 ветеранів війни, 43 інваліди війни (з них 17 інвалідів Другої світової війни), 127 членів сімей загиблих і померлих фронтовиків, понад 4100 ветеранів праці, понад 3600 дітей війни, 44 ветеранів військової служби й силових структур, 208 учасників АТО, із них 116 – учасників бойових дій. Усі пенсіонери об'єднані в 55 первинних організацій: 43 – сільські та 12 – у місті .

У складі районної ради діють комісії із захисту прав історії Другої світової війни та її вирішальної складової Великої Вітчизняної війни, медико-соціальна, по роботі з молоддю. Головні напрями

Святковий захід з нагоди Дня Перемоги у Снігурівському територіальному центрі соціального захисту населення за участі депутата обласної ради Надії Боднар, 2016 рік.

В.Н. Соловійов, О.К. Бунчук, Г.П. Варавенко, О.Ф. Стадник, В.Д. Гоцуля, Н.І. Шапіро та інші. Помітну допомогу у створенні й розвитку ветеранського руху в районі надали Катерина Кузьмівна Губська, яка працювала на той час завідуючою районним відділом соціального забезпечення населення; Людмила Дмитрівна Борисенко – відповідальний секретар районної ради ветеранів; Галина

Мітинг, приурочений Дню Перемоги, біля братської могили на міському цвинтарі у Снігурівці.

Миколаївна Руденко – свого часу працювала начальником управління соціального захисту населення райдержадміністрації; Світлана Миколаївна Голдун – нині очолює це управління. На сьогодні ведеться робота з підготовки матеріалів для книги з історії Снігурівщини. Творчу групу очолює член президії районної ради ветеранів Наталя Олександрівна Чимбир.

діяльності організації – захист законних прав, соціальних та економічних інтересів ветеранів, залучення їх до роботи в громадських організаціях, участі в патріотичному вихованні молоді.

Протягом усієї роботи районної організації ветеранів війни і праці особлива увага надавалася організаційному зміцненню первинних осередків – підвищенню рівня ефективності їхньої роботи. Тож підготовлено значну групу досвідчених керівників первинних ветеранських організацій. Це перш за все: Л.Т. Бандурова, В.В. Бондаренко, М.М. Глущенко, В.С. Дубина, Н.П. Трітяк, Л.В. Бойко, В.І. Сидоренко, Ф.І. Румега,

Учасники бойових дій, ветерани війни – часті гості заходів, що проводяться в районі з метою патріотичного виховання підростаючого покоління, діляться зі школярами своїми спогадами про воєнне та повоєнне лихоліття. Більшість ветеранів постійно беруть участь у громадській роботі: є учасниками заходів з упорядкування населених пунктів району, їх озеленення, ремонту об'єктів комунального господарства тощо. Найбільш активними є ветеранські організації таких сіл:

Новопетрівка, Олександрівка, Павлівка, Івано-Кепине, Кобзарці, Куйбишеве, Широке, Новотимофіївка, Червона Зірка (нині – Суворе), Вавилове, Нововасилівка, Баратівка та інші.

Зокрема, 2009 року президією Снігурівської районної ради ветеранів було докладно проаналізовано роботу первинної ветеранської організації Новотимофіївської сільської ради під керівництвом Л.Т. Бандурової. Ветеранська організація та її голова – активні учасники вирішення соціально-побутових, житлово-кому-

нальних проблем, передусім – поліпшення санітарного стану населених пунктів, упорядкування вулиць, кладовищ, громадських місць, у догляді за могилами визволителів-земляків та тих, хто не повернувся з війни. Як голова громадської організації Людмила Тимофіївна всі найскладніші питання для своїх ветеранів завжди вирішувала сама. А це – отримання компенсацій за вугілля і газ інвалідами, учасниками бойових дій та учасниками війни; вирішення питань щодо надання субсидій, отримання вкладів у банках за ощадними книжками. Принципова, безкомпромісна позиція керівника ветеранської організації допомогла багатьом ветеранам війни і праці добитися позитивного результату у тривалій конфліктній ситуації між ветеранами-власниками земельних паїв та місцевим фермерським господарством.

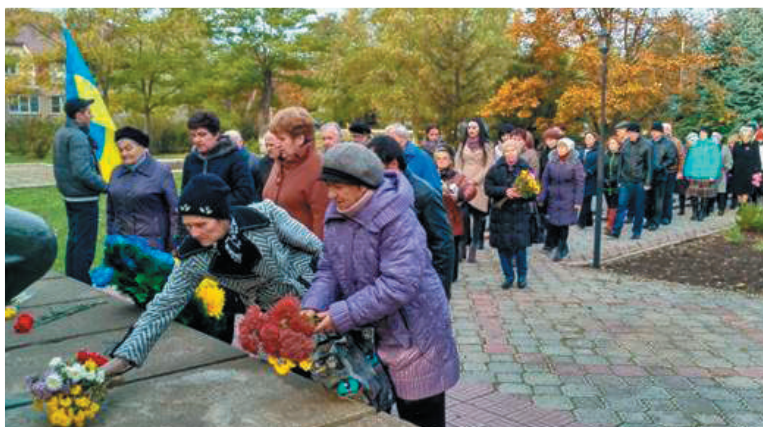
Завдяки вмילו організованій роботі сивочолі ветерани оточені увагою і турботою, для них організуються урочистості з нагоди знаменних дат, їх відвідують вдома, ветерани отримують привітання зі святами та своїми ювілеями. Лідія Тимофіївна особисто регулярно подає інформацію на сторінках районної газети «Вісті Снігурівщини» про проведену роботу, важливі заходи, ділиться своїм досвідом, а також розповідає про напрацювання активістів із сіл Баратівка, Романово-Булгакове, де в роки Другої світової війни діяв партизанський загін. Така робота керівника первинного осередку не раз відзначалася подяками, заохоченнями органів місцевого самоврядування, високо оцінена Радою Організації ветеранів України. Тож президія ветеранської ради району рекомендувала своїм первинним підрозділам активно використовувати досвід роботи колег-новотимофіївців та знаходити нові засоби вирішення життєво важливих питань ветеранів, залучаючи до тісної співпраці органи місцевого самоврядування, державні служби, громадські організації, підприємців.

Традиційно в районі проходять урочистості з нагоди Дня Перемоги, Дня визволення України від фашистських загарбників, а також приурочені річниці виведення радянських військ з Афганістану, Дню вшанування учасників бойових дій на території інших держав. Адже лише зі Снігурівщини на неоголошену війну в Республіці Афганістан вирушили біля 200 молодих воїнів, які з честю виконали інтернаціональний обов'язок. Нині в районі проживають понад 100 осіб, які брали участь у збройному афганському конфлікті.

На такі заходи запрошуються ветерани, учасники бойових дій усіх воєн, їм вручають нагороди, подяки, до підніжжя пам'ятників та меморіалів вдячні нащадки покладають квіти.

«За мирне небо спасибі вам, ветерани та учасники АТО!» - ці слова вдячності лунали для ветеранів Другої світової війни та учасників АТО на святковому концерті, приуроченому 71-й річниці Перемоги над нацизмом, 5 травня 2016 року.

Снігурівчани відзначили 72-у річницю визволення України від фашистських загарбників.

СПОГАДИ ВЕТЕРАНА

На початку нашої книги вже є спогад одного з учасників Параду Перемоги – ним поділився ветеран з Арбузинщини, хлібороб із Семенівки Григорій Литвиненко. Нижче у спогадах фронтовика, вихідця із Ставропольського краю, якого після війни доля закинула на Снігурівщину, теж згадуються зворушливі миті переможної ходи по Красній площі. І згадуються прізвища інших наших земляків, учасників першого Параду Перемоги...

Все менше живих свідків воєнного лихоліття залишається поміж нас. Та як добре, що встигли вони залишити нам розповіді про свій життєвий шлях, затьмарений війною. Їхні подвиги, їхні спогади – це найдорожче, що залишилось у нас – їхніх нащадків. Бережімо все це і поспішаймо розпитати про затьмарені дитячі та юнацькі роки інших наших героїв-земляків!

Із книги «Пам'ять, обпалена війною», виданої Снігурівською районною радою ветеранів війни і праці у 1995 році.

На Параді Перемоги

*Старшина Олексій Федорович ЗВЯГІНЦЕВ,
кавалер ордена Бойового Червоного Прапора,
трьох орденів Вітчизняної війни, багатьох медалей.*

На фронтових шляхах не думалось і не гадалося мені, що доживу до мирних днів. А тим більше і мріяти не міг, що мені випаде щастя бути учасником Параду Перемоги. Минуло майже 50 років з того дня, та для мене він залишиться незабутнім назавжди.

Сам я зі Ставропольського краю, 1923 року народження. У вересні 1941 року був направлений до танкового училища. Та, видно, не до навчання було тоді нашій країні – ворог рвався до Москви. Вже в листопаді нас кинули в бій біля станції Черни Тульської області. Третього грудня під селом Велике Скуратово молодим, необстріляним хлопчиною я одержав бойове хрещення, був уперше поранений, лікувався в госпіталі.

Це був тільки початок. А скільки ще було, здавалось би, безвихідних обставин, коли смерть уже стояла поряд. Пам'ятаю, влітку 1942 року нашому 53-му окремому артилерійсько-кулеметному батальйону було поставлено завдання під Воронежем: прикрити відхід наших військ через Дон, а потім зірвати переправу й приєднатися до своїх частин. На кожен кулемет «Максим» нам залишили по 12 боекомплектів. Два дні стійко тримались ми під артобстрілами й бомбуванням позицій.

Тут я втратив своїх вірних друзів: двох Сашків – Єфремова й Наумова. Коли надійшов наказ про відхід, переправи вже не було, її зірвали сапери. Довелося нам знищити свої кулемети й уплав добиратися до лівого берега.

У День Перемоги я не міг стримати сліз радості від того, що, пройшовши такий важкий період відступів із боями в 1941–1942 роках, запеклих наступальних боїв 1943–1945 років по Росії, Молдавії, Румунії, Угорщині, Чехословаччині, після поранень, все ж залишився живим.

Війну я закінчив у Чехословаччині, і маю на спомин про цю чудову братерську країну її медаль «За храбрость». Невдовзі після Дня Перемоги надійшов наказ виділити кращих воїнів на Парад Перемоги. Від нашої частини – ОАКБ – таке щастя випало двом: командирю роти капітану Кочетову й мені – командирю взводу розвідки. Нас із відкритими обіймами зустрічала Москва.

І настав день 24 червня 1945 року. Вишикувані в парадній формі війська на Красній площі. Виструнчилися бойові знамена біля кожного

зведеного полку від фронту. Я був у складі зведеного полку 2-го Українського фронту, в колоні автоматників. У шерензі – третім від Кремля. Так що побачив усе добре: і командуючого парадом К.К. Рокосовського, і приймаючого парад верхом на коні Г.К. Жукова. Могутнє «ура» перекочувалося від полку до полку, сповнене радості й захоплення. Звучить урочистий артилерійський салют.

Розпочинається Парад Перемоги.

Під бій барабанів 200 бійців несуть і кидають до підніжжя мавзолею В.І. Леніна знамена розбитих фашистських полчищ і особистий штандарт Гітлера. За ними йдуть у чіткому строю зведені полки фронтів, в одному з яких і я крокував з гордістю за свою країну, що здолала коричневу чуму фашизму.

А ввечері небо Москви засяяло небувалим по красі салютом Перемоги. Це був останній урочистий акорд Великої Вітчизняної війни.

Після демобілізації один із фронтових побратимів запросив мене на Україну в Очаків. Чорне море, місто бойової слави, романтика молодості... Працював і в інших місцях. Зустрів молоду вчительку Зою і назавжди прикипів серцем до цього краю. Виростив двох дочок – Люду й Таню. Перша – лікар, друга – інженер.

У Снігурівці довідався, що на Параді Перемоги були й снігурівчани – Володимир Аврамович Демидов з радгоспу «Маяк» і нині покійний Василь Герасимович Пульнев зі Снігурівки. Все менше й менше залишається тих, хто пройшов парадним маршем у той день по Красній площі.

Став снігурівчанином

Олександр Семенович КОРСУНСЬКИЙ,
учасник визволення Снігурівщини
від німецько-фашистських загарбників,
кавалер орденів Вітчизняної війни, Червоної Зірки,
медалей «За оборону Кавказа», «За взяття Берліна».

На початку 1941 року я з Алтаю поїхав в Одесу до брата, який був тут на дійсній військовій службі і працював в артилерійсько-протитанкових майстернях. Тут і застала війна. Брат влаштував мене на роботу в майстерні вільнонайманцем. Ремонтували бойові машини, зброю. Та недовго. Навколо міста-героя стягувалося вороже кільце, і в кінці вересня пароплавом по Чорному морю я потрапив до Новоросійська, а звідти в Махачкалу, де пройшов скорочені курси командира обслуги протитанкової гармати.

Направили мене в 556-й артполк, на основі якого й було створено 7-му винищувальну протитанкову бригаду резерву головнокомандування.

Нелегким був наш шлях до кордонів України. Бойове хрещення прийняв під Моздоком. А потім – Таманський півострів, останнє звільнення від ворога Ростова-на-Дону.

Затим – жорстокі бої на колись не чуваній мною річці Міус. Фашистам ніяк не хотілося залишати Донбасу, України, які мали для них стратегічне значення. Однак після боїв під Сталінградом ми теж навчилися воювати.

З боями пройшли Луганську, Донецьку області й уже в Запорізькій вийшли на Дніпро. Фашисти й тут вирішили створити нездоланну лінію оборони, та вже того темпу, якого набрали наші війська, зупинити було неможливо. Наша бригада разом із піхотними частинами форсувала Дніпро і створила так званий Нікопольський плацдарм, вела бої по його розширенню. Тут накопичували-

СПОГАДИ ВЕТЕРАНА

ся сили для весняного наступу на правобережній Україні. А паралельно готувалася Березнегува-то-Снігурівська операція. Наша 5-та ударна армія рухалася від Дніпра прямо на захід, а в той же час кінно-механізована група І.О. Плієва йшла глибокими тилами ворога з Нового Бугу на Снігурівку й вийшла в район Новопетрівки та Куйбишевого. Таким чином 6-та армія фашистів була оточена і в основному знищена.

Важкі це були бої. Шляхи розгасли. Техніка в'язла в багні. Не можна було вчасно підвезти бойові припаси, продовольство. У той же час фашисти, бачачи своє безвихідне становище, билися до останнього, ходили в контратаки, щоб вийти з оточення.

У результаті цих боїв 14 березня 1944 року була звільнена Снігурівка, яку я побачив уперше.

Потім шлях лежав на Миколаїв. Через Бармашове, Костянтинівку дійшли аж до Водопою. І тут сталася подія, яка визначила все моє післявоєнне життя – мене поранило, і я вернувся назад у Снігурівку, в госпіталь, що був розташований у першій школі. Місяць я був на лікуванні. І сподобалась мені тут одна україночка, санітарочка Тамара Попелишко. Та й вона не була байдужа до мене – вже до кінця війни ми листувалися з нею, а потім і одружилися. Та до цього ще треба було немало пройти від Снігурівки до Берліна.

Зразу після одужання в складі 6-ї артбригади потрапив на плацдарм за Дністром у районі сіл Шарпени й Пугачени. Цей плацдарм добре відомий багатьом снігурівчанам, якраз сюди потрапила значна частина мобілізованих після визволення. Жорстокі йшли бої. У нашій батареї було більше половини вбитих і поранених. Зате на нашому рахунку стало ще 7 знищених ворожих танків.

По закінченні Ясьсько-Кишинівської операції 5-та ударна армія була переведена на Перший Білоруський фронт. Я знову потрапив на плацдарм, уже за Віслою, біля її притоки Пілиці в районі станції Барка. Звідси в січні 1945 року розпочалася Вісло-Одерська операція. За 10 днів наш 199-й артполк пройшов 670 кілометрів і з ходу, разом із піхотою, по льоду вийшов на лівий берег Одера, захопивши важливий плацдарм. До Берліна залишилося рукою подати. Це було настільки несподівано для фашистів, що в цей день у район боїв навіть прийшов пасажирський поїзд із Берліна.

На нас були кинуті великі сили ворога. Їм хотілося будь-що ліквідувати плацдарм, який загрожував німецькій столиці. Та ми втрималися, хоча й теж з великими втратами.

Важкі були останні кілометри до Берліна. Наша батарея, на тоді вже 122-мм гаубиць, брала участь в артпідготовці на початку штурму Берліна, на околиці якого ми вийшли 22 квітня. Восьмого травня ми вже знали про капітуляцію ворога, а на вулицях столиці ще йшли бої...

Після війни я ще 5 років прослужив на території Німеччини. У 1949 році був у відпустці, звісно ж – у Снігурівці. Тоді я одружився з Тамарою. А через рік я й демобілізувався.

Тут і живу. Відпрацював у колгоспі, а потім і в радгоспі «Рассвет» майже 40 років шофером. Маю дітей, внуків. Отже, став корінним снігурівчанином.

Із книги «Пам'ять, обпалена війною», виданої Снігурівською районною радою ветеранів війни і праці у 1995 році.

Южноукраїнська міська

організація ветеранів війни, праці та

Збройних Сил Організації ветеранів України

18 лютого 1987 року було створено організацію ветеранів війни і праці смт Костянтинівка-2 Арбузинського району Миколаївської області, яка раніше входила до складу організації ветеранів смт Костянтинівка.

А вже 22 лютого того ж року члени її ради стали делегатами конференції нещодавно створеної Арбузинської районної організації ветеранів, на якій взяли участь в обранні першого складу її ради.

Як відомо, з 2 квітня 1987 року смт Костянтинівка-2 було перейменовано на м. Южноукраїнськ зі статусом міста обласного підпорядкування. Тож селищну організацію ветеранів війни і праці зареєстрували як «Южноукраїнська міська організація ветеранів війни, праці та Збройних Сил Організації ветеранів України».

У березні 1987 року Южноукраїнська міська організація ветеранів увійшла до складу Миколаївської обласної організації ветеранів.

Першим організатором ветеранського руху в смт Костянтинівка-2 з 1979 по 1982 роки був Я.М. Постніков.

Яків Маркович народився 1914 року в селі Керносівка Дніпропетровської області. Закінчив педагогічний інститут. 1936 року був призваний до лав Радянської Армії. З 1940 по 1941 роки – курсант Одеського піхотного училища, яке закінчив у званні молодшого лейтенанта. Воював на Західному фронті у складі 200-ї стрілецької дивізії, де був командиром взводу. В бою під Єльнею дістав поранення. Згодом знову воював на Західному фронті – був командиром кулеметної роти. На початку 1942 року його вдруге поранили. Після лікування та проходження курсів командирів Я.М. Постнікова було призначено командиром зведеного полку 189-ї танкової бригади на Сталінградському фронті. Із серпня 1942 року по червень 1944 року – командир 156-го окремого стрілецького кулеметного батальйону 57-ї армії на Сталінградському фронті.

За бойову операцію нагороджений орденом Червоного Прапора.

Із липня 1944 року по липень 1945 року – 3-й Білоруський фронт 5-ї армії, командир полку. За участь у бою під Вітебськом нагороджений орденом Олександра Невського. Далі рік служив на Далекому Сході, потім – в Одеському військовому окрузі. З березня 1956 року працював начальником міського військкомату в місті Каушани Молдавської РСР. Нагороджений: орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни I ступеня; медалями «За боевые заслуги», «За оборону Сталинграда», «За взятие Кенигсберга», «За победу над Японией», іншими п'ятнадцятьма медалями.

Із 1982 по 1989 роки керував організацією ветеранів Й.В. Дешко.

Йосип Васильович народився 1922 року в смт Арбузинка Миколаївської області. У 1941 році його було призвано до лав Радянської Армії. Навчався в Мічуринському військово-інженерному училищі, служив у Закавказькому воєнному окрузі командиром відділення 613-го стрілецького полку. Нагороджений орденом Вітчизняної війни, чотирма медалями Польської Народної Республіки. Після війни продовжив службу в армії. Звільнений у запас 1955 року. Розбудовував колгоспне господарство в Арбузинському районі.

Йосип Васильович турбувався не лише про вирішення соціально-побутових проблем ветеранів війни, а й сприяв організації їхнього дозвілля, зміцненню рядів самої організації, її структуризації

за напрямками роботи. Так, у квітні 1987 року за ініціативи Й.В. Дешка та Я.М. Постнікова у клубі «Будівельник» було організовано хор «Ветеран», якому згодом присвоєно звання «Народний колектив».

Народний хор «Ветеран», диригент – Г.П. Астахов, концертмейстер В.В. Трегубов.

Його диригентом на довгі роки став майор запасу Георгій Павлович Астахов. Уже тоді – на зорі розвитку ветеранського руху – у репертуарі хору були здебільшого пісні воєнних років, українські народні пісні, що надавало колективу особливого патріотичного спрямування. У подальшому народний хор «Ветеран» при БК «Енергетик» Южноукраїнська стає постійним учасником всеукраїнських фестивалів, обласних конкурсів, де неодноразово посідає призові місця. Має дипломи I ступеня, згодом був лауреатом усіх фестивалів і посідав перші місця. Неодноразово цей колектив бере участь у всеукраїнському фестивалі «Чорнобаївський заспів», спонсор якого – Дмитро Моторний, учасник Другої світової війни, двічі Герой Соціалістичної Праці, Герой України, заслужений працівник сільського господарства, почесний академік Української академії аграрних наук, голова сільськогосподарського підприємства «Зоря» Херсонської області.

*Петровський,
Олександр Васильович*

Із 1989 по 1992 роки ветеранською організацією керував О.В. Петровський.

Олександр Васильович пішов служити в армію добровольцем у липні 1941 року. Його направили на навчання до спецшколи цивільного повітряного флоту. Служив у винищувальній авіації 23 роки. У 1960 році був демобілізований з армії. З 1985 року проживав у Южноукраїнську.

Як голова ради організації ветеранів О.В. Петровський провів велику роботу з вирішення соціально-побутових проблем ветеранів війни і праці. Перше приміщення для ради ветеранів було виділено 1990 року – 1-кімнатну квартиру; уперше відкрито розрахунковий рахунок у банку для організації ветеранів. 19 листопада 1991 року було затверджено Статут організації ветеранів, який зареєстровано Міністерством юстиції 9 грудня 1991 року. Уперше було ухвалено рішення про відпуск ліків із 50-відсотковою знижкою для ветеранів війни і праці, – оплату взяв на себе міськвиконком. Також вирішено питання про виділення садових ділянок для ветеранів міста із фонду міськвиконкому.

Із грудня 1992 року по грудень 1993 року очолював організацію ветеранів м. Южноукраїнська В.М. Кисельов.

Віталій Миколайович народився 1929 року в селі Немидове Вологодської області (Росія). Закінчив військово училище в м. Шуї Іванівської області (Росія) у званні лейтенанта і далі служив у Центральній групі військ в Австрії, потім – у Далекосхідному окрузі, пізніше його направили на службу до Одеси, у званні майора був військовим комісаром Арбузинського району Миколаївської області.

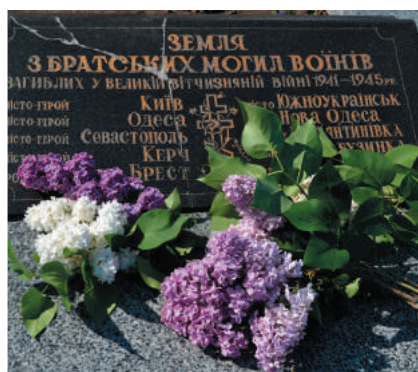
Із 18 лютого 1994 року головою ради ветеранів м. Южноукраїнська був М.М. Спиридонов.

Микола Миколайович народився 1927 року в селі Куркінське Вологодської області (Росія). Після закінчення молочно-консервного технікуму працював технологом. У 1950 році його призвали на службу в Комітет державної безпеки. З 1958 року до виходу на пенсію працював учителем історії. За ініціативи ради ветеранів

міськвиконком ухвалив рішення про виділення ветеранам квитків для проїзду в автобусі до своїх дачних ділянок.

Із 3 грудня 1994 року головою ради міської організації ветеранів був М.І. Бохонов.

Михайло Іванович народився 1930 року в селі Угревище Брянської області (Росія). Під час Другої світової війни був в окупації разом із батьками неподалік Брянських лісів. На його очах, на порозі свого дому, німці вбили рідного дідуся. Тоді у хлопця й зародилася мрія стати військовим. Після школи 1951 року вступив до Тамбовського артилерійського технічного училища, після закінчення якого Михайла Івановича направляють на службу до Одеського військового округу. Із жовтня 1956 року брав участь у боях в Угорщині, потім – служба в місті Сердобську та Саратовському військово-хімічному училищі, пізніше – працював на військовій кафедрі Пензенського педагогічного інституту. З 1964 по 1968 роки – навчання в Пензенському вищому артилерійському інженерному училищі, у званні полковника-інженера прослужив 20 років. Працював начальником штабу цивільної оборони СМСЧ-2 м. Южноукраїнська. В цей період особлива увага ради організації і влади міста приділялася військово-патріотичному вихованню молоді, прищепленню любові до рідного краю. Були відкриті музей воєнної техніки під відкритим небом і музей козацької слави, які нині стали «Меморіально-музейним комплексом» та «Міським історичним музеєм».

Земля із братських захоронень міст-героїв.

Гільза з посланням до нащадків.

М.І. Бохонов з В.П. Бохоновою – літописцем організації ветеранів.

Із червня 2005 року по вересень 2010 року головою міської організації ветеранів війни та праці, Збройних Сил був Ю.Б. Кузнецов.

Народився Юрій Борисович 1945 року в м. Хабаровську в сім'ї військовослужбовця. Після закінчення школи, не вступивши до військового училища, працював на заводі «Червона зірка». Після призову до армії служив у десантних військах.

Учасник бойових дій І.М. Пинтій, автор книги «Ех, дороги...», та В.С. Громенко, на той час директор фірми «Поліграф» – один із перших видавців книги.

Згодом закінчив Харківський політехнічний інститут. Працював на Криворізькій ГРЕС-2. У 1979 році переїхав до Южноукраїнська на АЕС, що будувалася, потім працював у ТЦ-1 інженером з ремонту обладнання. Проводив велику роботу з вирішення проблемних питань ветеранів. За його підтримки видано перший варіант книги учасника бойових дій Івана Марковича Пинтія «Ех, дороги...»

Із 2011 року починається новий етап роботи міської ради організації ветеранів. Її очолив ветеран праці В.М. Пономарьов.

Народився Володимир Миколайович 1949 року в місті Анжеро-Судженську Кемеровської області (Росія). Ветеран праці. Закінчив 1971 року Томський політехнічний університет за спеціальністю конструктор-дослідник і Новосибірську політичну школу. Працював на машинобудівному заводі майстром, потім головним механіком – на заводі «Промзв'язок». У 1981 році прибув на будівництво

Південно-Української АЕС. Працював майстром, провідним інженером, заступником начальника

В.М. Пономарьов із членами ради.

і начальником ЦТПКА. Має нагороди: «За пуск Рівненської АЕС», «За пуск Ташлицької ГАЕС». Після виходу на пенсію 2008 року приєднався до роботи в міській раді ветеранів, а у вересні 2011 року його обрали головою міської ветеранської організації. За активну роботу відзначений знаком «Почесний ветеран України», став членом виконкому, різних міських комітетів, що допомагало вирішувати проблеми ветеранів. У місті виникає рух «Допоможи ближньому».

Надійними помічниками голови стала команда членів ради. Багато хто з них тривалий час займався волонтерською роботою, військово-патріотичним вихованням молоді.

До складу організації увійшли дві первинні організації ветеранів міста – в/ч 3044 і СМСЧ-2. З нагоди Дня Перемоги учасників бойових дій нагороджено медалями «65 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «70 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні». Рада організації подарувала всім учасникам війни святковий концерт.

Радою ветеранів зібрані й записані спогади учасників бойових дій Другої світової війни, дітей війни, ветеранів праці. Спогади в електронному вигляді передано до всіх навчальних закладів міста. Не припиняється робота щодо вирішення питань соціального захисту ветеранів, їх медичного обслуговування.

Члени ради ветеранів – куратори навчальних закладів – організують зустрічі з ветеранами, благодійні акції для дітей сиріт. Усі члени ради ветеранів і хор «Ветеран» відвідують школи міста, проводять уроки миру, беруть участь у проведенні конкурсів із військово-патріотичного виховання молоді, організують концерти для ветеранів.

Велика увага приділяється розвитку напрямку «Ветерани – дітям». До підшефного Центру соціально-психологічної реабілітації дітей на День Святого Миколая, Новий рік та в День захисту дітей приходять делегації з багатьох організацій міста з подарунками, у тому числі й від ради міської організації ветеранів. А діти готують для них концерти, виставки виробів.

Ветерани війни і члени ради серед вихованців Центру соціально-педагогічної реабілітації дітей.

Стало традицією всіх періодів роботи волонтерів організації відвідувати ветеранів і в лікарні, де за фінансової допомоги організації ветеранів були обладнані дев'ять ліжко-місць для ветеранів війни і за місцем проживання учасників бойових дій.

Волонтери Г.М. Пономарьова і С.Г. Дейнека з дітьми ЦСПРД вітають учасника бойових дій Віру Михайлівну Краснуху з Днем ветерана.

Вихованці ЦСПРД вітають учасника бойових дій Євгенію Лаврентіївну Пустовою з Днем ветерана.

Напередодні 30-річного ювілею міської організації ветеранів 28 вересня 2015 року головою ради обрали В.С. Громенка. Вячеслав Сидорович – син партизана, жертва нацистських переслідувань, 2002 року удостоєний звання «Син міської організації ветеранів, постійний і почесний член ради організації ветеранів». Ветеран праці. На звітно-виборчій конференції до його команди обрані здебільшого члени ради колишньої каденції – активісти, які багато років служили благородній меті: турбувалися про ветеранів війни і праці, несли правду про героїв Другої світової війни, захищали від фальсифікаторів історичну правду про жахливу подію в історії нашого народу, які намагаються зруйнувати не тільки пам'ятники, а й саму пам'ять.

Народився В.С. Громенко 1941 року в селі Риботин Коропського району Чернігівської області в родині вчительки та наукового агронома. З 1941 по 1944 роки сім'я перебувала на окупованій території. Батько пішов у партизани, був командиром 1-ї роти партизанського з'єднання. 11 березня 1942 року, підіймаючи бійців в атаку, загинув від кулі снайпера.

Після закінчення школи Вячеслав вступив до Ніжинського культосвітнього технікуму, здобув спеціальність методиста-організатора клубної роботи, хормейстера-баяніста. Служив в армії, після демобілізації закінчив Ленінградський державний університет за кваліфікацією «філософ, викладач суспільних дисциплін». Працював художнім керівником гарнізонного будинку офіцерів, директором профтехучилища Волгодонського ВО «Атоммаш», заступником директора Южноукраїнського профтехучилища ВП «ПУ АЕС», деканом Южноукраїнської філії Слов'янського інституту бізнесу і права, директором фірми «Поліграф».

Засідання ради.

Протягом 2016 року значно активізувалася робота зі структуризації організації ветеранів, благодійної акції «Ветеран», започаткованої колективом

ВП «Південно-Українська АЕС» у тісній співпраці з виконкомом і його службами із соціальному захисту ветеранів, міським історичним музеєм (директор Зореслава Павлівна Клименко), управлінням освіти (начальник управління Юрій Михайлович Синчук).

В.С. Громенко вітає учасника бойових дій Федора Юхимовича Виноградова із 90-літтям.

Волонтери Раїса Андріївна Сагун і Алла Іванівна Ганжела готують списки членів організації для вручення новорічних подарунків від народного депутата Олександра Петровича Лівіка.

Започатковано роботу зі створення «Клубу ветеранів» на базі комунального закладу «Центр культури та дозвілля». В роботі ради почали застосовуватися нові інформаційні технології. В усіх міських заходах члени ради – активні учасники, а не пасивні статисти. Досягнення членів ради відзначалися почесними грамотами всіх рівнів.

ПЕРВИННІ ОСЕРЕДКИ МІСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ

Первинна організація ветеранів ВП «ПУ АЕС». У лютому 1997 року головою первинної організації ВП «ПУ АЕС» обрано Н.Д. Полозюк, учасника Другої світової війни. Надія Данилівна має нагороди від ВП «ПУ АЕС». За активну роботу з ветеранами їй присвоєно звання «Почесний ветеран України».

Н.Д. Полозюк згуртувала колектив організації, усе робила для того, щоб підтримати ветеранів – пенсіонерів АЕС: вирішувала питання щодо надання допомоги хворим та малозабезпеченим пенсіонерам; клопотала про виділення путівок на відпочинок і реабілітацію в профілакторії «Іскра» і санаторії. Пенсіонери активно займалися спортом, виборювали призові місця.

Із 2007 року головою первинної організації обрано В.М. Назарова – пенсіонера, заслуженого працівника ВП «ПУ АЕС». За сприяння Віталія Михайловича з метою підтримки життєвого рівня пенсіонерів станції діє акція «Ветеран», у рамках якої ведеться робота з ветеранами Другої світової війни, активісти ради відвідують пенсіонерів на дому і в стаціонарі. Також працює клуб «Оптиміст», ветерани зустрічаються з керівництвом АЕС.

У жовтні 2015 року головою первинної організації ветеранів ВП «ПУ АЕС» став М.О. Сидоров, який на запрошення прибув працювати на станцію у 1988 році. Микола Олексійович був членом профкому АЕС. У 2015 році з нагоди Дня людей похилого віку М.О. Сидорова нагороджено Почесною грамотою ради обласної організації ветеранів.

Первинна організація ветеранів-медпрацівників МСЧ-2. Першим головою первинного осередку ветеранів-медпрацівників була М.М. Білик, яка збрала в організацію працівників медсанчастини, склала списки її пенсіонерів. За ініціативи Маргарити Миколаївни розпочато відвідуван-

Ветерани організації Володимир Павлович Сумін, Надія Данилівна Полозюк, Володимир Герасимович Хвостик, Віталій Михайлович Назаров із почесним ветераном, учасником бойових дій у Другій світовій війні Григорієм Васильовичем Кабаковим.

ня пенсіонерів на дому. 2016 року головою первинної організації обрали Л.І. Поткіну. Людмила Іванівна медик за освітою, працювала у школах, пізніше – в оздоровчому комплексі для ветеранів «Турбота».

Член ради Любов Андріївна Дунар, медик за освітою, очолює медико-соціальний сектор, який тримає на контролі питання медичного обслуговування ветеранів.

Первинна організація ветеранів освіти. Беззмінний її голова Л.П. Баликіна – дитина війни, донька партизана Другої світової війни, учитель. Із жовтня 1995 року Лариса Петрівна є членом ради міської організації ветеранів, а з березня 1996 до 2016 років – заступником голови міської ради ветеранів. Наразі вона – куратор школи № 3 і очолює інформаційний сектор ради. У квітні 1998 року з ініціативи ради ветеранів для організації культурного дозвілля пенсіонерів створено клуб «Ріо-Ріта». До ради клубу увійшла і Л.П. Баликіна. Вечори проходять раз на місяць, на них бувають присутніми до 80 чоловік. Тематика вечорів різноманітна: «Народ – хранитель древніх традицій», «Де ж ви тепер, друзі-однополчани?», «Здоровий спосіб життя – запорука здоров'я», інші програми, цікаві для ветеранів. На вечорах виступають члени ради ветеранів, міські артисти.

Первинна організація ветеранів ТОВ «Теплоенергомонтаж». Організатором осередку ветеранів була колишній працівник ТЕМ, учасник Другої світової війни Марія Ісааківна Алтин-Пара. У складі організації – пенсіонери монтажних і будівельних організацій міста. У 2015 році головою первинної ветеранської організації ТЕМ обрано Н.Ф. Муцет. Ніна Федотівна разом із волонтерами ради ветеранів відвідує хворих ветеранів у стаціонарі, організовує благодійну допомогу в рамках акції «Ветеран».

Первинна організація ветеранів в/ч 3044. Першим головою організації був полковник у відставці Василь Юрійович Левицький. Нині її очолює майор у відставці Мирослав Юрійович Левицький.

До складу організації увійшли ветерани-військовослужбовці в/ч 3044. Члени організації, молодь військової частини запрошують на свої концерти і постановки учасників бойових дій та учасників Другої світової війни, беруть активну участь у святкових заходах, присвячених Дню Перемоги.

Члени первинного осередку допомагають міській раді ветеранів при вирішенні проблем учасників війни, надають транспорт під час проведення заходів для ветеранів війни, при проводах ветеранів в останню путь. Також беруть участь у зустрічах зі школярами в рамках патріотичного виховання молоді, у змаганнях «Нумо, хлопці!», спільно з міською радою ветеранів беруть участь в акції «Чужих дітей не буває» і щороку відвідують Центр соціально-педагогічної реабілітації дітей, де вручають подарунки його вихованцям.

Первинна організація ветеранів органів внутрішніх справ. Першим її головою був Олексій Кирилович Власенко, потім керівником первинної організації обрали Геннадія Олександровича Вернигору. До складу осередку увійшли ветерани ОВС. Організація допомагає ветеранам у вирішенні юридичних питань, соціально-побутових проблем, у тому числі щодо надання житла, веде контроль за витрачанням бюджетних коштів. З ініціативи Г.О. Вернигори виготовлені і вручені значки ветерана МВС.

24 травня 2007 року зареєстрована та увійшла до складу Южноукраїнської міської організації ветеранів «Южноукраїнська міська громадська організація волонтерів», яка працює за напрямом «Пенсіонер – пенсіонеру», що передбачає: соціальний захист пенсіонерів, відвідування їх у лікарні і за місцем проживання, вирішення соціальних проблем за сприяння управління соціального захисту та охорони здоров'я. Першим її керівником була Раїса Гаврилівна Ярошенко; з 19 травня 2011 року – Ніна Василівна Відішева; з 2014 по 2017 роки – Валентина Аркадіївна Васильцева; з 2017 року головою організації волонтерів обрано Олега Володимировича Винушева, ветерана праці.

Усі первинні організації підтримують зв'язок зі своїми базовими підприємствами та організаціями, отримують від них посильну допомогу.

Віра Михайлівна КРАСНУХА:

- В июне 1942 года я пошла на машино-строительный завод в отдел кадров.*
- Ты чего, девочка? – строго спросил начальник отдела кадров.
 - Хочу поступить на работу.
 - А сколько тебе лет?
 - Семнадцать.
 - Сколько классов окончила?
 - Два курса педучилища.
 - Чертежи читать умеешь?
 - В школе учили.
 - Я могу взять тебя в ОТК, но работать нужно по 12 часов в сутки. А порой и ночью. Справишься?
 - Постараюсь. А какую карточку мне дадите?
 - Рабочую, девочка! Будешь получать 600 граммов хлеба.
 - Я согласна...

Євгенія Лаврентіївна ПУСТОВОЙТ:

29 июня 1941 года меня, 17-летнюю выпускницу медицинского училища, призвали на фронт в 47-й медико-санитарный батальон 25-й стрелковой Чапаевской дивизии, которая вела бои на границе с Румынией. Медики боролись за каждую человеческую жизнь, как солдаты – за каждую пядь земли. Четыре трагических года мы смотрели смерти в глаза, под обстрелами, бомбежками. Раненым нужна была кровь, и мы отдавали им свою.

В госпиталь поступало много бойцов с газовой гангреной ног. Со слезами на глазах врачи вынуждены были их ампутировать...

Но мы верили, что победим.

И – победили!

У домашньому архіві Є.Л. Пустовойт збереглися фотографії з її однополчанами. У 1966 році зібралися разом усі колишні бійці 25-ї стрілецької Чапаєвської дивізії, яким судилося вижити в тій жахливій війні 1941–1945 рр.

Є.Л. Пустовойт серед бійців медичного батальйону імені В.І. Чапаєва.

*Шановним ветеранам,
учасникам бойових дій 1941–1945 рр.,
усім, хто став свідком воєнного лихоліття,
хто відбудував країну,
забезпечив нам мирне дитинство, щасливу юність,
ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ*

Девиз ветеранов-оптимистов

Что нам нынче невзгоды, трудности?
Мы такие печали видали:
Жили в холоде, голоде, в ужасе
Дни и ночи покоя не знали...

Не стонали мы и не плакали,
Из руин страну поднимали.
Мы счастливыми стали мамами
И отцами примерными стали.

И теперь нам нельзя печалиться –
Не к лицу нам такая участь.
Не хотим мы душою стариться.
Мы по жизни идем не мучась.

Впереди у нас светлые дали,
Новый день мы с любовью встречаем.
Прочь усталость, тоску и печали!
Жизнь – одна! Оптимизм не теряем!

**Алла АКимова,
дочь ветерана войны.**

Це жакливе слово «вйна».

Руїни моєї країни.

Країна заліковує рани.

Діти – майбутнє народу!

Ми перемогли.

Ентузіазм – запорука успіху!

Зміст

Степом, степом...	1
Шановні ветерани!	4
Вони стояли біля витоків ветеранської організації Миколаївщини	6
Перший керівник обласної організації ветеранів	7
Продовжив справу попередника	8
Ветеран, волонтер, ватажок	9
Напрями діяльності обласної організації ветеранів	10
Волонтерський рух Миколаївщини	12
Президія миколаївської обласної ради ветеранів України	14
Фронтвики, носите ордена	16
Миколаївська міська рада ветеранів	17
Рада ветеранів Заводського району	22
Організація ветеранів війни і праці Інгульського району міста Миколаєва	28
Іван Іванович ВЕРБИНА, учасник бойових дій Другої світової війни:	35
Рада ветеранів війни і праці Корабельного району міста Миколаєва	36
Рада ветеранів війни і праці Центрального району міста Миколаєва	41
Первинна організація ветеранів освіти міста Миколаєва	46
Герої Арбузинщини	50
Організація ветеранів Арбузинського району	52
Організація ветеранів Баштанського району	56
Організація ветеранів Березанського району	62
Іван Антонович ЗЕЛЕНСЬКИЙ	67
Організація ветеранів Березнегуватського району	68
Організація ветеранів Братського району	72
І вижив солдат	74
Організація ветеранів Веселинівського району	75
Добра вчителька	81
Організація ветеранів Вітовського району	82
Організація ветеранів Врадіївського району	86
Любимые конфеты моего папы	90
Організація ветеранів Доманівського району	92
Організація ветеранів Єланецького району	97
Організація ветеранів Казанківського району	102
Гордість Кривоозерщини	108
Ветерани Другої світової війни Кривоозерського району:	109
Організація ветеранів Кривоозерського району	111
Організація ветеранів Миколаївського району	114
Медсестра польового госпіталю	118
Організація ветеранів Новобузького району	119
Організація ветеранів Новоодеського району	123
Організація ветеранів Очаківського району	127
Іван Костянтинівич ПОПОВЕНКО	131
Організація ветеранів Первомайського району	132
Організація ветеранів міста Первомайська	136
Організація ветеранів Снігурівського району	143
Спогади ветеранів	148
Южноукраїнська міська організація ветеранів	151
Спогади ветеранів	158
Девиз ветеранов-оптимистов	159